

12
Η ΘΕΙΑ, ΚΑΙ ΙΕΡΑ

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΡΙΜΥΘΟΥΝΤΟΣ

ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ,

ΠΑΤΡΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΤΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ.

Νεωστὶ μετατυπωθεῖσα μετὰ πολλῶν προσβηχῶν.

ΚΕΡΚΥΡΑΙ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ.

—
1847.

ΤΩ ΚΛΗΡΩ
ΚΑΙ ΤΩ ΛΑΩ
ΤΗΣ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΝ
ΤΟΥ ΥΠΕΡΜΑΧΟΥ
ΤΩΝ ΟΡΘΩΝ ΔΟΓΜΑΤΩΝ
ΣΗΥΡΙΔΩΝΟΣ
ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ

ἡ ἐκδότης,

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΖΕΙΜΠΕΝΤΗΣ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ.

Σελ. 49. στίχ. 6. γράψε ἐπεξήτησεν;—Σελ. 51. στίχ. 8. θεὸν ***
—στίχ. 26. ἐστίν.—στίχ. 33. ἀνομιλητόν τε—Σελ. 52. στίχ. 5. πα-
ρελθόντα,—Σελ. 54. στίχ. 26. ζῶν.—στίχ. 29. ἄρα—Σελ. 55. στίχ.
35. κρίνonti καὶ ***—Σελ. 56. στίχ. 2. σοφῶ.—στίχ. 9. ὕπνου—
στίχ. 10. φησὶ,—Σελ. 57. στίχ. 26. προηρημένοις.—Σελ. 59. στίχ.
26. ὅσω γὰρ—Σελ. 62. στίχ. τελευτ. αὐτῆς,—Σελ. 64. στίχ. τελευτ.
ἐπόμενος—Σελ. 66. στίχ. 3. μὲν—στίχ. 34. τοῦ—Σελ. 68. στίχ.
17 μέτριον ***—Σελ. 72. στίχ. 20. μόνου—στίχ. 29. ὥρις—Σελ.
74. στίχ. 1. ἐαυτὸν ἡγεῖσθαι,—Σελ. 75. στίχ. 21. καταπεσόντι—
Καὶ ἄλλα ἠκολούθησαν περὶ τὴν στίξιν τυπογραφικὰ σφάλματα, ἅτινα
παρκαλοῦμεν τοὺς εὐμενεῖς ἀναγνώστας αὐτοὶ νὰ διορθώσωσιν.

Ο Πανοσιώτατος Πρωτοσύγκελλος καὶ τοποτηρητὴς Κερ-
κύρας Ιερομόναχος Κύριος Αθανάσιος Πολίτης ἀναγνούς
τὴν ἀναφορὰν τοῦ Κυρίου Ιωάννου Τζεῖμπέντη προσε-
χθεῖσαν αὐθημερόν.

Ιδὼν ὅτι ὁ Κύρ. Τζεῖμπέντης προτίθεται μὲν νὰ ἐκ-
δώσῃ διὰ τοῦ τύπου εἰς ἓν ἅπασαν τὴν ἱεράν ἀκολουθίαν,
τὸν βίον καὶ τὰ θαύματα τοῦ Αγίου καὶ Προστάτου ἡμῶν
Σπυρίδωνος, αἰτεῖται δὲ τὴν ἐγκρίσιν τῆς Ἐκκλησιαστι-
κῆς ταύτης Αρχῆς.

Θεωρῶν ὅτι ἡ εἰς ἓν ἔκδοσις τῶν εἰρημένων καθί-
σταται ἀναγκαία εἰς τὰς Ἐκκλησίας τῆς Νήσου ταύτης.

Παραδέχεται τὴν αἴτησιν τοῦ Κυρίου Ιωάννου Τζεῖμ-
πέντη, καὶ ἐγκρίνει τὴν προσκεθεῖσαν ἔκδοσιν.

Ιερομόναχος Α. ΠΟΛΙΤΗΣ, Πρωτοσύγκελλος.

Ιερεὺς ΕΔ. ΠΑΛΑΤΙΑΝΟΣ, Ιερογραμματεὺς.

Ἡ ἀκολουθία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Σπυρίδωνος τοῦ θαυματουργοῦ ἐξήλθε τὸ πρῶτον εἰς φῶς Ενετίῃσι τὸ α.χοδ' παρ' Ἀνδρέα τῷ Ιουλιανῷ εἰς 4.ον ὁμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων ἁγίων πολιούχων καὶ προστατῶν τῆς πόλεως καὶ νήτου Κερκύρας. Τίνος δὲ εἶναι ποίημα φαίνεται ἐκ τῆς προσφωνητικῆς ἐπιστολῆς Χριστοδούλου ἱερέως τοῦ Βουλγάρους πρὸς Ἀμβρόσιον Γραθενίγον πρώην Κυδωνίας πρωτοπαπᾶν, τότε δὲ καθηγούμενον Κερκύρας, ἱεροκῆρυκα καὶ τῆς τῶν Ενετῶν ἀριστοκρατίας βιβλιοφύλακα, καὶ ἐξ ἐνός ἐπομένου ἐπιγράμματος. Αρχεται δὲ ἡ ἐπιστολὴ οὕτω·

“ Τὴν τοῦ μεγάλου Σπυρίδωνος τοῦ πολυθρυλλήτου
“ τῶν Κερκυραίων προστάτου ἀκολουθίαν, οὐδενὶ μᾶλλον
“ εἰκότως ἀναθετέον αὐτὴν ἡγησάμην, εἰ μὴ σοιλλογιώτατε
“ καὶ σοφώτατε· οὐ μόνον ὡς πολὺν ἤδη χρόνον ταύτην
“ ἐκδοῦναι θεῖω γε ζήλῳ ἐπιποθήσαντι, καὶ ἀναλώμασι τοῖς
“ σαυτοῦ, ἀλλὰ συλλεχθεῖσαν ἤδη καὶ συντεθεῖσαν εἰδῶς
“ ταύτην, ὡς τὰ πολλὰ, διὰ Νικολάου τοῦ παρ' ἡμῖν φι-
“ λοσοφίας τε καὶ ἱατρικῆς διδασκάλου, ἐμοῦ μὲν ἀδελφοῦ
“ προσφιλοῦς, σοῦ δὲ, καὶ μὴ αὐτοφεί, ἀλλ' οὖν γε φήμη,
“ ἢ γράμμασι παμφιλτάτου καὶ σου τὸ περὶ λόγους δει-
“ νὸν καὶ περὶ σοφίαν ἀγχίνουν ἀεὶ διὰ στόματος ἔχοντος. ”

Δευτέρα ἐκδοσις εἶναι ἡ γενομένη ἐπιμελεία καὶ ἀναλώμασι Πέτρου Κασιμάτη ἱατροφιστοῦ Κερκυραίου ἐν Ενετ. α.χιζ' παρὰ Νικολάῳ τῷ Σάρῳ εἰς 4.ον Παράδοξον δὲ πῶς ὁ νέος ἐκδότης δὲν μνημονεύει τοῦ πρὸ αὐτοῦ, ἐν ᾧ μάλιστα, ἀναφέρων τὸ σπάνιον τῆς βίβλου ὡς αἰτίαν τῆς

μετατυπώσεως, προσφωνεῖ αὐτὴν δι' Ἑλληνικῆς ἐπιστολῆς ὄχι μόνον τῇ συγκλήτῳ καὶ πολιτείᾳ τῆς Κερκύρας, ἀλλὰ καὶ τῷ μεγίστῳ πρωτοπαπᾷ, ὅστις ἦτο ἐκ τῆς αὐτῆς τοῦ Νικολάου οἰκογενείας, Σπυρίδων τὸ ὄνομα. Αὕτη ἡ ἐκδοσις διαφέρει τῆς πρώτης, καθόσον ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Νικολάου γενομένη παραρτήματι εἰς τὸ ἐκ τοῦ Μηναίου συναξάριον παρενετέθη ἡ διήγησις τῶν μεταγενεστέρων θαυμάτων τοῦ ἁγίου, καὶ ἐν τέλει προσετέθησαν τὰ ἐγκώμια τὰ ψαλλόμενα ἐν ταῖς ἀγρυπνίαις τῆς αὐτοῦ πανηγύρεως.

Τρίτη ἐκδοσις, καθότι δὲν γνωρίζομεν ἄλλην πρὸ αὐτῆς γενομένην, εἶναι ἡ ἐν Εὐετία παρὰ Νικολάῳ τῷ Γλυκεῖ 1813 εἰς 8.ον, ἐν ᾗ προσετέθη καὶ ἡ ἀκολουθία τοῦ γεγονότος ὑπερφυοῦς θαύματος κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν. Ὁ ταύτης ποιητὴς εἶναι ἄδηλος. Προοιμιάζεται δὲ οὕτω·

“ Τῶν εἰς τύπον φέρειν τι σπουδασάντων, δυοῖν θά-
“ τερον, ἢ τὸν γράφαντα, ἢ τὸ γραφόμενον εὐφημεῖσθαι
“ ἀνάγκη· αὐτὸς δὲ διὰ τὸ ἄτερπνον τῆς ποιήσεως, καὶ
“ τὸ τοῦ λόγου ἀσύνδετον, οὐδετέρου τούτων ἀντάξιον ἐ-
“ μαυτὸν ἡγησάμην. εὐλαβείας γὰρ χάριν, καὶ οὐτινος ἐξω-
“ τέρου φρονήματος, τοῦ πονήματος τούτου καθάψαι ἐπε-
“ μελήθην. εἰ δ' οὖν δοκεῖ τῷ ἀναγινώσκοντι προσαρμόσαι
“ τινὰ τῷ ποιήματι ἔπαινον, τοῦτο ἐκ τῆς τοῦ περιγρα-
“ φομένου θαύματος μεγαλοπρεπείας λογιζέσθω. καὶ γὰρ
“ τῆς τοῦ Αὐγούστου εἰκόνης ἐν μικρῷ διαγραφείσης κρυ-
“ στάλλῃ, ὑπὸ Ρώμης πάσης ὁ κρύσταλλος καὶ αὐτοῦ
“ τοῦ χρυσοῦ ἐλογίσθη σεμνότερος. εἰ δέ τι πλημμέλημα ἐν
“ τῷ ῥυθμῷ τῆς ποιήσεως εὐρεθῇ, ἐχέτω συγγνώμην.
“ τοῦτο δὲ μόνον προσεκτέον, τὸ μετὰ πάσης εὐλαβείας
“ τὴν ἀκολουθίαν ἀναγινώσκειν. Εὐρῶσο. „

Μετὰ τὰς εἰρημένας τρεῖς ἐκδόσεις ἔπεται ἡ παροῦσα, ἥτις δὲν εἶναι ἀπλῇ τῶν προηγουμένων μετατύπωσις. Διότι πρὸ πάντων ὁ ἐκδότης προσέθηκε τοὺς εἰς τὸν ἅγιον εἰκο-

σιτέσσαρας οἰκους κατ' ἀλφάβητον, συντεθέντας μὲν ὑπὸ τινος ἀνωνύμου κατὰ μίμησιν τῶν εἰς τὴν Θεοτόκον, τυπωθέν-
τας δὲ ἐν Εὐετία εἰς 16.ον τὸ 1717 παρὰ Νικολάῳ Σάρῳ, καὶ προσφωνηθέντας Φραγκίσκῳ τῷ Μάστρακᾳ ἄρχοντι Κερκυραίῳ, καὶ ᾗδ' ὁ σπανιωτάτους ἀποβάντας. Ἐν τῇ παρούσῃ ἐκδόσει οἱ οἰκοὶ ἐτέθησαν εἰς τὸν ὄρθρον, καὶ διανεμήθησαν εἰς τέσσαρας στάσεις χωριζόμενοι διὰ τοῦ πολυελέου καὶ τῶν κανόνων. (σελ. 14 - 42)

Θέλων δὲ ὁ ἐκδότης καὶ πλεον τῶν ὑποσχεθέντων νὰ παρέξῃ εἰς τοὺς συνδρομητὰς τῆς βίβλου, ἀντὶ τοῦ συντόμου βίου τοῦ ἁγίου, ὅστις ἀνεγινώσκετο ἐν ταῖς προηγουμέναις ἐκδόσεσιν ἐκ τοῦ Μηναίου ληφθεὶς, προθύμως πειθόμενος εἰς ἄλλων συμβουλὰς, ἀντικατέστησε (σελ. 45-74) τὸν εἰσέτι ἀνέκδοτον βίον τὸν ὑπὸ ἐτέρου πάλιν ἁγίου, Συμεῶν τοῦ Μεταφραστοῦ, συγγραφέντα κατὰ τὴν δεκάτην ἑκατονταετηρίδα. Εἰλήχθη δὲ οὗτος ἐκ τοῦ τινὸς κώδικος ἢ τάξεως τῆς ἐν Εὐετία Μαρκιανῆς βιβλιοθήκης· καὶ ἦτο ἄξιος τῷ ὄντι νὰ προέλθῃ εἰς φῶς, καὶ νὰ προέλθῃ τὸ πρῶτον ἐν τῇ πόλει, τὴν ὁποίαν ὁ ταύτης προστατὴς καὶ ὑπερασπιστὴς, ὁ μέγας Σπυρίδων, διὰ τῆς ζωῆς σχεδὸν παρουσίας τοῦ ἀδιαφθάρτου αὐτοῦ σκήνους συνέτεινε καὶ συντείνει εἰς τὸ νὰ διατηρῇ ἀκλόνητον εἰς τὰ δόγματα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

Μετὰ τὸν βίον ἔπεται ἡ διήγησις τῶν μεταγενεστέρων θαυμάτων, ἥτις ἐν ταῖς ἐκδόσεσι τῆς ἀκολουθίας φαίνεται πάντοτε αὐξουσα, ἐπειδὴ ὁ ἅγιος εἶναι πηγὴ θαυμάτων ἀένναος καὶ ἀνεξάντλητος. Ἐν τῇ παρούσῃ δὲ ἐκδόσει προσετέθη καὶ ἡ ἐκθεσις τοῦ θαύματος, δι' ὃ συνετάχθησαν ἢτε ὑμνητήριος ἀκολουθία καὶ ἡ ἱστορικὴ διήγησις αἱ περικείμεναι εἰς τὸ βιβλίον, οὗ ἡ ἐπιγραφὴ Οὐρανοῦ κρίσις. (Λειψία ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ Νάυμπερτ αὐτὴ εἰς 8.ον).

Σελ. 118 - 130 προσετέθη ὁ παρακλητικὸς κανὼν ὁ ὑπὸ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

τοῦ ἱεροκλήρυκος καὶ διδασκάλου τῆς ἱερᾶς θεολογίας ἱερο-
μονάχου Κωνσταντίνου τοῦ Τυπάλδου συνταχθεὶς, τυπω-
θεὶς δὲ ἐν Κερκύρα ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τῆς κυβερνήσεως
ἐν ἔτει 1827, συνάμα δὲ καὶ τὰ δοξαστικά ἰδιόμελα τοῦ
ἰδίου, τὰ κατὰ τὴν γ' Ἰουλίου ψαλλόμενα, ὅτε τὸν ἔξ
Εῴας τυφλὸν ὀνόματι Θεόδωρον παραδόξως δμμάτωσεν ὁ
ἅγιος.

Εν τέλει δὲ τοῦ βιβλίου (ἀπὸ σελ. 131) ἐτέθη ἡ εἰς
ἀπλοελληνικὴν διάλεκτον ἐρμηνεία τοῦ ὑπὸ τοῦ Μεταφρα-
στοῦ βίου, ὅπως ἀντικατασταθῇ εἰς τὴν μετὰ πολλῆς ἀ-
δείας πονηθεῖσαν παράφρασιν ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ Ἀγαπίου
καὶ μετ' ἄλλων πολλῶν τυπωμένην ἐν τῷ Νέῳ Παραδείσῳ,
ἣτις πρὸς οἰκοδομὴν τῶν πιστῶν ἀνεγινώσκετο ἐν ταῖς ἀ-
γρυπνίαις ταῖς κατὰ τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου.

Εν τῷ μικρῷ Ἐσπερινῷ ἱστῶμεν στίχους δ'· καὶ ψάλλομεν
στιχηρὰ προσόμοια Ηχος Πλ. δ'.

Δ Ε Κ Ε Μ Β Ρ Ι Ω. ΙΒ'.

ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

Σ Π Υ Ρ Ι Δ Ω Ν Ο Σ

ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ.

Εν τῷ μικρῷ Ἐσπερινῷ ἱστῶμεν στίχους δ'· καὶ ψάλλομεν
στιχηρὰ προσόμοια Ηχος Πλ. δ'.

Ω τοῦ Παραδόξου Θαύματος.

Πάτερ Σπυρίδων μακάριε, Θαυμάτων πέλαγος ὦν, καὶ
πηγὴ ἀνεξάντλητος, νόσω κατεχόμενον, καὶ θανάτῳ Κων-
στάντιον, τὸν Βασιλέα τούτων ἀπήλλαξας· καὶ νοουθεσίαις
αὐτὸν κατέπεισας, παρατηρεῖν ἀεὶ, Ἱερεῦσιν ἅπασιν ὡς τῷ
Θεῷ, πάντοτε λατρεύουσι, καλῶς προσφέρεσθαι.

Πάτερ Σπυρίδων θαυμάσιε, ταῖς ἀρεταῖς γεγωνῶς, ὕψη-
λός καὶ περίβλεπτος, Ἱεράρχης ἄκακος, ἐχρημάτισας Οσιε,
καλῶς ποιμένας Χριστοῦ τὸ ποῖμνιον, καὶ πάντα λύκον
πόρρῳ ἀπήλασας, καὶ καθωδήγησας, πρὸς τὴν ἐπουράνιον
μάνδραν πιστοὺς, τούτοις προηγούμενος Ποιμὴν ὡς ἄριστος.

Πάτερ Σπυρίδων πανόλβιε, τὸν ἐν Τριάδι Θεόν, προ-
σκυνῶν καὶ σεβόμενος, τὴν Ἀρείου ἄθεον, σὺ καθεῖλες διαί-
ρεσιν· καὶ τὸν ἀχρόνως Πατὴρ ἐκλάμψαντα, καὶ ἐκ μῆ

ἔντως τὸν Κόσμον ἅπαντα, δημιουργήσαντα, Λόγον ἀνεκήρυξας Ἰσον Πατρὶ, τούτου τε τὴν δύναμιν τὴν ἐνυπόστατον.

Δόξα. Ηχος α'.

Οσιε Πάτερ μακάριε, Σπυρίδων σοφέ, τὴν νεκράν ὥσπερ ζῶσαν, ἐπηρώτας δι' ἀγάπην Θεοῦ. Οφιν δὲ μετέβαλες εἰς χρυσόν, ὁ πενίαν ἀσκῶν· ῥύσιν δὲ ἐπέσχες Ποταμοῦ, συμπαθήσας λαῶ. Βασιλεῖ δὲ παρέστης Ιατὴρ τῇ προνοίᾳ Θεοῦ· νεκροὺς δὲ πάλιν ἤγειρας, ὡς αὐτοῦ Μαθητῆς· τὴν πίστιν δὲ ἐτράνωσας, ἀναμέσον Πατέρων πολλῶν. πάντα οὖν ἰσχύων ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί σε Χριστῷ. αὐτὸν ἱκέτευε, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν. Προεόρτιον. Ηχος α'.

Προεορτάσωμεν λαοὶ Χριστοῦ τὰ Γενέθλια. καὶ τὸν νοῦν ἐπάραντες ἐπὶ τὴν Βηθλεὲμ, ἀναχθῶμεν τῇ διανοίᾳ, καὶ κατιδῶμεν τὸ ἐν σπηλαίῳ μέγα Μυστήριον. ἡνοικται γὰρ ἡ Εδὲμ, Θεοῦ προερχομένου ἐκ Παρθένου ἀγνῆς, τέλειος ὑπάρχων ὁ αὐτὸς ἐν Θεότητι καὶ ἀνθρωπότητι. διὸ κράζωμεν· Ἅγιος ὁ Θεός, ὁ Πατὴρ ὁ ἀναρχος. Ἅγιος ἰσχυρός, ὁ Υἱὸς ὁ σαρκωθεὶς. Ἅγιος ἀθάνατος, τὸ παράκλητον Πνεῦμα, Τριάς Ἁγία δόξα σοι.

Εἰς τὸν Στίχον. Ηχος β'. Οἶκος τοῦ Εὐφροσύ.

Χαίροις Ιεραρχῶν, τὸ κλέος Θεοφόρε, Πατὴρ ἡμῶν Σπυρίδων, τῆς Οἰκουμένης πρέσβυς, πρὸς τὸν Θεὸν θερμότατος.

Υμνοῖς σου τὴν σεπτὴν, καὶ φωτοφόρον μνήμην, τελοῦντες ἐπαξίως, δοξάζομεν ἀπαύστως, Χριστὸν τὸν σὲ δοξάσαντα.

Σὺ Πάτερ τὸ τρίτον, τῆς Θεαρχίας κράτος, ἐν μέσῳ τῆς Συνόδου, κηρύξας τὸν ληρώδη, Φιλόσοφον κατήσχυνας.

Δόξα. Ηχος Πλ. δ'.

Εγνώως μὲν τῇ πολιτείᾳ σου, Θεὸν τὸν βλέποντα τὰ κρύφια, τὴν δὲ ψυχὴν σου δεκτικὸν τῆς Τριάδος ἀπεργασάμενος σκήνωμα, ἀγνώως ἐδέξω ταύτην Πάτερ Οσιε, καὶ νῦν ἀστράπτεις ἐμφορούμενος τοῦ θείου φωτός. διὸ καὶ τὸ τίμιον καὶ θεοφόρητον Σῶμά σου, ὡς ἱερὸν κειμήλιον ἔχοντες, καὶ πηγὴν ὄντως παντοίων θαυμάτων, πίστει συνερχόμενοι, Ιεράρχα σὲ δοξάζομεν, ῥώσιν κομιζόμενοι. ψυχῆς καὶ σώματος. ὡς γὰρ μιμητῆς τοῦ Δεσπότου, τοῖς πιστοῖς νέμεις τὰ πρόσφορα.

Καὶ νῦν. ὁ αὐτός. Προεόρτιον.

Βηθλεὲμ. ἐτοιμάζου, εὐτρεπιζέσθω ἡ φάτνη. τὸ σπήλαιον δεχέσθω. ἡ ἀλήθεια ἦλθεν, ἡ σκιά παρέδραμε· καὶ Θεὸς ἀνθρώποις ἐκ Παρθένου πεφανέρωται, μορφωθείς τὸ καθ' ἡμᾶς, καὶ θεώσας τὸ πρόσλημμα. διὸ Ἀδὰμ ἀνανεοῦται· σὺν τῇ Εὐᾷ κράζοντες· ἐπὶ γῆς εὐδοκία ἐπεφάνη, σῶσαι τὸ γένος ἡμῶν.

ΕΝ ΔΕ Τῷ ΜΕΓΑΛῷ ΕΣΠΕΡΙΝῳ.

Τὸ, Μακάριος ἀνὴρ. Εἰς τὸ, Κύριε ἐκέκραξα, ἰστώμεν στίχους ε'. καὶ φάλλομεν τὰ παρόντα Στιχηρὰ προσόμοια. Ηχος α'.

Τῶν Οὐρανίων ταγματῶν.

Εν τῇ τοῦ Πνεύματος αἴγλῃ καταλαμπόμενος, τὸ ζοφερόν καθεῖλεν, ὁ σοφὸς Ιεράρχης, Ἀρείου καὶ ληρώδες ὅθεν ἀπλῶς, δογματίσας Τριάδα σεπτὴν, ὑπὸ σοφῶν ἐδοξάσθη καὶ συνετῶν, καὶ τὴν Σύνοδον ἐκύρωσε.

Ταῖς οὐρανίαις ἀκτίσι περιλαμπόμενος, τῇ τοῦ Χριστοῦ δυνάμει, τὰς ἰάσεις παρέχεις, ψυχῶν τε καὶ σωμάτων τοῖς πίστει θερμῇ, ἐκτελοῦσι τὴν μνήμην σου, Θεομακάριστε Πάτερ θαυματουργέ, καὶ ὕμνοῦσι τὸν Σωτῆρα Χριστόν.

Τοῦ ἀμπελῶνος ἐργάτης διὰ τῆς πράξεως, τῶν ἐντολῶν ἐδείχθης τοῦ Χριστοῦ Θεοφόρε, διδὲ τῆς Βασιλείας τῆς ἄνω λαβὼν, μυστικῶς τὸ δηνάριον, ἀδιαλείπτως Σπυρίδων ὑπὲρ ἡμῶν, Θεῷ εὐχου τῶν τιμώντων σε.

Ἔτερα Στιχηρὰ προσόμοια. Πῶς ὁ αὐτός.

Ω' τοῦ Παραδόξου Θαύματος.

Ω τοῦ Παραδόξου Θαύματος· τῷ λαμπρῷ Φωστῆρι, συμπάλλουσιν Ἄγγελοι, ὡς ζῶσα δὲ ἡ νεκρὰ αὐτῷ προσφθέγεται. ὅς ῥεύματα ποταμοῦ, ἀναχαιτίσας τῷ ῥήματι ἔστησε. καὶ Διακόνου ποτέ, τὴν ἀφωνίαν ὁ μέγας ἰάσατο. τὸ καυσῶδες τοῦ Ἡλίου, ὡς ἡ Παίδων κάμινος, μετεβλήθη εἰς ὄροσόν, Τριφυλῖνος διασώζεται.

Δεῦρο τῶν Πιστῶν τὸ σύστημα, τὸν ἀπλοῦν καὶ πρᾶον, ἀκέραιον ἄκακον, τὸν μέγαν ἐν Ἱεράρχαις προεξάρχοντα, Σπυρίδωνα τὸν σοφόν, τὸν τῆς Νικαίας Συνόδου ὑπέρμαχον· τὸν καθελόντα νευραῖς, ὀρθῶν δογμάτων τὸν ἄθεον Ἀρειον, ἐπαξίως συνελθόντες, λαμπρῶς εὐφημήσωμεν, ὡς φωτίσαντα πᾶσαν, Οἰκουμένην τοῖς διδάγμασι.

Χαίροις ἡ λαμπρὰ καὶ εὐσημος, Κερκυραίων Πόλις, ὁμήγουρις ἐνδοξος. ἡ ἔχουσα τὴν Σοφὸν τὴν τοῦ τρισμάκαρος, Σπυρίδωνος τοῦ σοφοῦ. ἐξ ἧς πηγάζει πιστοῖς τὰ ἰάματα, τοῖς πόρρω καὶ τοῖς ἐγγύς, πρὸς ἀρρώγην ὀξυτάτη

ὑπάρχουσα· καὶ σὲ Κερκύρα φρουροῦσα, ἀπὸ πάσης θλίψεως, καὶ λιμοῦ καὶ θανάτου, καὶ κινδύνων καὶ κακώσεων.

Δόξα, καὶ νῦν. Πῶς α'. (Οκτώηχον.)

Ποίημα Ἐμμανουὴλ Χρυσάφη τοῦ Δουκός.

Εφάλλετο ἐν τῇ Βασιλίδι τῶν Πόλεων.

Θεαρχίψ νεύματι, πάντοθεν τὰ τῶν ἀνθρώπων συστήματα, ἀπὸ οἰκείων δωματίων φερόμενα. — Πλ. α'. Καταλαβόντα τὴν πανέντιμον τοῦ Λειψάνου σου θήκην, ἀξίως ἀσπάζονται. — β'. Αἱ δὲ ὑπέρτατοι τῶν ἐπὶ γῆς ἀξίαι, σὺν Βασιλεῖ ἡγεμόνι παραγενόμεναι. — Πλ. β'. Τὸ Θεοφόρον καὶ ἀξιέπαινον σκήνος ἐξάδουσαι, τῷ δέει κρατούμεναι, ὑπὲρ ἐπαίνου δὲ ποιούμεναι· καὶ ὁρατῶς ἐκβοῶσι τὴν τῶν ἀσμάτων σοὶ μελωδίαν· ἰδοὺ ὁ θαυμάσιος Σπυρίδων νῦν προτίθεται. — γ'. Ἀρωμεν τοίνυν τὸν ὕμνον, καὶ κατὰ δύναμιν ὑμνήσωμεν τῶν Ἀρχιερέων τὸ μέγα κλέος. — Βαρύς. Διὰ τούτου γὰρ ἡ παγενής, Κωνσταντιανῶν σωτηρία γίνεται. ᾧ ἀτενίζειν οὐκ ἴσχύουσιν ἔθνη πάντα, ἄξιόν τε ἀπονέμειν ἐφύμνιον. — δ'. Τούτου γὰρ τὸ τῶν θαυμάτων ὑπερέχει πᾶσαν ἔννοιαν. — Πλ. δ'. Διὸ πάνσοφε Ἱεράρχα, αἶε σὺν τῇ Μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ μετὰ πότμον πρέσβευε διηνεκῶς, περιφρουρῆσαι καὶ σῶσαι, ἀπὸ πάσης προσβολῆς ἐναντίας τὴν νεολαίαν σου· τὴν γὰρ ὑμῶν προστασίαν κεκτήμεθα. — α'. Εἰς τοὺς αἰῶνας ἀγλαοφανῶς μακαρίζοντες.

Εἴσοδος. τὸ, Φῶς ἱλαρόν.

Τὰ Προκείμενα τῆς ἡμέρας, καὶ τὰ Ἀντιφώνηματα.

Παροιμιῶν τὸ Ἀνάγνωσμα.

Μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων, καὶ εὐλογία Κυρίου ἐπὶ κεφαλὴν αὐτοῦ. μακάριος ἄνθρωπος ὃς εὔρε σοφίαν, καὶ θνητὸς ὃς εἶδε φρόνησιν. κρεῖσσον γὰρ αὐτὴν ἐμπορεύεσθαι,

ἢ χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ θησαυρούς. τιμιωτέρα δὲ ἐστὶ λί-
θων πολυτελῶν. οὐκ ἀντιτάσσεται αὐτῇ οὐδὲν πονηρόν. πᾶν
δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστίν. ἐκ γὰρ τοῦ στόματος αὐτῆς
ἐκπορεύεται δικαιοσύνη. νόμον δὲ καὶ ἔλεον ἐπὶ γλῶσ-
σης φορεῖ. τοιγαροῦν ἀκούσατέ μου ὦ τέκνα, σεμνὰ γὰρ
ἔρῳ, καὶ μακάριος ἄνθρωπος, ὃς τὰς ἐμὰς ὁδοὺς φυλά-
ξει. αἱ γὰρ ἔξοδοί μου, ἔξοδοι ζωῆς, καὶ ἐτοιμάζεται θέ-
λησις παρὰ Κυρίου. διὰ τοῦτο παρακαλῶ ὑμᾶς, καὶ προίε-
μαι ἐμὴν φωνὴν τοῖς ἀνθρώπων· ὅτι ἐγὼ ἡ Σοφία κα-
τεσκευάσα βουλὴν καὶ γνῶσιν καὶ ἔννοιαν. ἐγὼ ἐπεκαλε-
σάμην. ἐμοὶ βουλὴ καὶ ἀσφάλεια, ἐμοὶ φρόνησις, ἐμοὶ δὲ
ἰσχὺς. ἐγὼ τοὺς ἐμὲ φιλοῦντας ἀγαπῶ, οἱ δὲ ἐμὲ ζητοῦν-
τες εὐρήσουσι χάριν καὶ ὁδόν. νοήσατε τοίνυν ἄκακοι πα-
γουργίαν, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἔνθεσθε καρδίαν, εἰσακούσατέ μου
καὶ πάλιν. σεμνὰ γὰρ ἔρῳ· καὶ ἀνοίγω ἀπὸ χειλέων ὀρθά,
ὅτι ἀλήθειαν μελετήσῃ ὁ λάρυγξ μου. ἐβδελυγμένα δὲ ἐ-
ναντίον ἐμοῦ χεῖλη ψευδῆ. μετὰ δικαιοσύνης πάντα τὰ ῥή-
ματα τοῦ στόματός μου. οὐδὲν ἐν αὐτοῖς σκολιόν, οὐδὲ
στραγγαλιῶδες. πάντα εὐθέα ἐστὶ τοῖς νοοῦσι, καὶ ὀρθὰ τοῖς
εὐρίσκουσι γνῶσιν. διδάσκω γὰρ ὑμᾶς ἀληθῆ, ἵνα γένηται
ἐν Κυρίῳ ἡ ἐλπίς ὑμῶν, καὶ πλησθῆσθε πνεύματος.

Σοφίας Σολομῶντος τὸ Ανάγνωσμα.

Στόμα δικαίου ἀποστάζει σοφίαν, γλῶσσα δὲ ἀδίκου ἐξο-
λεῖται. χεῖλη ἀνδρῶν σοφῶν ἐπίστανται χάριτας, στόμα δὲ
ἀσεβῶν καταστραφῆσεται. ζυγὸς δόλιος βδέλυγμα ἐνώπιον
Κυρίου, στάθμιον δὲ δίκαιον δεκτὸν αὐτῷ ἐστίν. οὐ ἐὰν εἰ-
σέλθῃ ὕβρις, ἐκεῖ καὶ ἀτιμία· στόμα δὲ σοφῶν μελετᾷ σο-
φίαν· τελειότης εὐθέων ὁδηγήσῃ αὐτούς, οὐκ ὠφελῆσῃ ὁ
πάρχοντα ἐν ἡμέρᾳ θυμοῦ. δικαιοσύνη δὲ ῥύεται αὐτοὺς ἐκ
θανάτου. ἀποθανόντων δίκαιος ἔλιπε μετὰμελον· πρόχειρος δὲ

γίνεται καὶ ἐπίχαρτος ἀσεβῶν ἀπώλεια. δικαιοσύνη ἀμώμου
ὀρθωτομεῖ ὁδούς, ἀσεβεία δὲ περίπτει ἄνομος. δικαιοσύνη
ἀνδρῶν ὀρθῶν ῥύεται αὐτοὺς, τῇ δὲ ἀσεβείᾳ ἐαυτῶν ἀλί-
σκονται παράνομοι. τελευτήσαντος ἀνδρὸς δικαίου οὐκ ὤ-
λυται ἐλπίς, τὸ δὲ καύχημα τῶν ἀσεβῶν ὤλυται. δίκαιος
ἐκ θήρας δύνει, ἀντ' αὐτοῦ δὲ παραδίδεται ἀσεβῆς, ἐν στό-
ματι παρανόμων παγὶς πολίταις, αἰσθησις δὲ δικαίων εὖο-
δος. ἐν ἀγαθοῖς δικαίων κατῶρθωται πόλις, καὶ ἐν ἀπολείᾳ
ἀσεβῶν ἀγαλλίαμα. ἐν εὐλογείᾳ εὐθέων ὑψωθήσεται πόλις·
στόματι δὲ ἀσεβῶν κατασκαφήσεται. μυκτηρίζει πολίτας
ἐνδεῆς φρενῶν. ἀνὴρ δὲ φρόνιμος ἡσυχίαν ἄγει.

Σοφίας Σολομῶντος τὸ Ανάγνωσμα.

Δίκαιος ἐὰν φθάσῃ τελευτῆσαι, ἐν ἀναπαύσει ἔσται. γῆρας
γὰρ τίμιον οὐ τὸ πολυχρόνιον, οὔτε ἀριθμῷ ἐτῶν μεμέτρη-
ται. πολὺ δὲ ἐστὶ φρόνησις ἀνθρώπῳ, καὶ ἡλικία γῆρας
βίος ἀκηλίδωτος. εὐάρεστος Θεῷ γενόμενος, ἡγαπήθη, καὶ
ζῶν μεταξὺ ἀμαρτολῶν, μετετέθη· ἡρπάγη, μὴ κακία ἀλ-
λάξῃ σύνεσιν αὐτοῦ, ἡ δόλος ἀπατήσῃ ψυχὴν αὐτοῦ. βα-
σκανία γὰρ φαυλότητος ἀμαυροῖ τὰ καλὰ, καὶ ῥεμβασμὸς
ἐπιθυμίας μεταλλεῦει νοῦν ἄκακον. τελειωθείς ἐν ὀλίγῳ
ἐπλήρωσε χρόνους μακροὺς. ἀρεστὴ γὰρ ἦν Κυρίῳ ἡ ψυ-
χὴ αὐτοῦ. διὰ τοῦτο ἔσπευσεν ἐκ μέσου πονηρίας· οἱ δὲ
λαοὶ ἰδόντες καὶ μὴ νοήσαντες, μηδὲ θέντες ἐπὶ διανοίᾳ
τὸ τοιοῦτον. ὅτι χάρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, καὶ
ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ.

Εἰς τὴν Λιτὴν. Ηχος α'.

Πνευματικὴ πανήγυρις σήμερον ἀδελφοί· σκιρτάτω ἡ φύ-
σις, χορευέτω ἡ ἀνθρωπότης. συνεκάλεσε γὰρ ἡμᾶς ὁ
θαυμαστός Σπυρίδων, τὸ θεϊότατον κειμήλιον τῶν Ἀρχιε-

ρέων· ὁ ποταμὸς τῶν θαυμάτων ὁ πλημμυρέστατος· τὸ κατοικητήριον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· ἡ ἀκένωτος τῶν ἱαμάτων καὶ ξένη θάλασσα· ὁ στερότάτος τῆς Εκκλησίας καὶ ἀκράδαντος πύργος· ἡ ὄντως κριτὴς Οσίων, καὶ φωστήρ Οἰκουμένης ὁ πολύφωτος. αὐτοῦ ταῖς ἰκεσίαις Χριστὲ ὁ Θεὸς, σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ο αὐτός.

Ω θαύματος φρικτοῦ! ἡ νεκρὰ πυθομένη, φωνὴν ζωσάν σοι δέδωκεν· ὁ ῥοῦς δὲ τοῦ ποταμοῦ ἀνεστάλη, διὰ λόγου σου προστακτικοῦ. ἡ τοῦ Ἀνακτος νόσος εὐχῇ σου φυγαδεύεται. ὁ ὄφις εἰς εἶδος χρυσοῦν ἀντιμετηλλάττετο· νεκροὶ ἐξηγέρθησαν. ἐνεργεῖ γὰρ ἐν σοὶ ὁ τῶν ἀπάντων Ἱεράρχης Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, Σπυρίδων Ἱεράρχα σοφέ, ὁ τῆς Τριάδος τὸ δόγμα ἀνακηρύξας τρανώς.

Ο αὐτός.

Τίς μὴ θαυμάσῃ τῶν σῶν θαυμάτων, Ἱεράρχα Σπυρίδων, τὸ ἀκένωτον πέλαγος; ὁμβρον γὰρ ἐξ Οὐρανοῦ προσευχῇ σου κατήγαγες, καὶ τὰς αὐχμώσας ἀρούρας ἐμέθυσας, καὶ λιμὸν διέλυσας. ὦ τοῦ θαύματος! νεκράν ἐξανέστησας ζωοποιῶ σου προσφθέγματι. ὄφιν εἰς χρυσὸν μετέβαλες. ἐξαίσια καὶ ἄπειρα ὄντως ὑπάρχει σου τὰ θαυμάσια. οὕτως οἶδε δοξάζειν Θεὸς τοὺς αὐτὸν δοξάζοντας. ἡμεῖς δὲ περικυκλοῦντες τὴν τιμίαν σου Σοφὸν, καὶ κατασπαζόμενοι ταύτην ἀναξίοις χεῖλεσι, ῥῶσιν ψυχῶν τε καὶ σωμάτων λαμβάνομεν. μεγαλύνοντες τὸν σὲ δοξάσαντα Κύριον, ὃν παρρησίᾳ πρεσβεύεις ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ο αὐτός.

Οσιε Πάτερ, Ἱεράρχα ἀοίδιμε, Αποστολικῆς διδασκαλίας,

γενόμενος ἐμπλεως· καὶ τοῦ θεοῦ Πνεύματος καταγώνιον, δι' ἐναρέτου πολιτείας ἀναδειχθεὶς, τῆς Εκκλησίας τοὺς λύκους διὰ δογμάτων ἀπήλασας. καὶ τὴν ὀρθόδοξον Πίστιν σαφῶς τρανώσας, στύλος ἀναδείκνυσαι, καὶ εὐσεβείας πρόμαχος. ἀλλ' ὦ Πατέρων ἐγκαλλώπισμα, καὶ Διδασκάλων συνόμιλε, τῷ Σωτῆρι πρέσβευε, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ο αὐτός.

Πανήγυρις φαιδρὰ, Ἱερά πανδαισία. δεῦτε πιστοὶ μεθέξωμεν. Σπυρίδων γὰρ ἡμᾶς συγκαλεῖται, ἐστιάτωρ ὢν πνευματικός· οὗ ἡ τράπεζα θεία, ἡδεα τὰ θαύματα. αὐτοῦ μιμησώμεθα τὸ πρᾶον, τὸ ἄκακον, τὸ ἀπλοῦν, τὸ φιλόανθρωπον, τὸ περὶ πάντα σῶφρον· ἐφ' οἷς ἐν Ἀρχιερεῦσιν, ὡς φῶς ἐξέλαμψε.

Ο αὐτός.

Τῷ θεῷ φωτὶ καταυγασθεὶς τὴν καρδίαν, καὶ νοῦν ἐλαμψθεὶς, τοῖς ἐπὶ γῆς ὡς Ἀγγελος, Σπυρίδων πᾶσιν ἀνεδείχθης. πρᾶός τε καὶ ἀκέραιος, ὅλος κατηγιασμένος τῇ χάριτι τοῦ Χριστοῦ. ὅθεν πιστοῖς αὐλῶς χορηγεῖς, σωμάτων ἱερὰν τρυφήν, καὶ σωτηρίαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ο αὐτός.

Ως συμπαθὴς καὶ πρᾶος ἐφάνης ἐν τῷ Κόσμῳ, καὶ Χριστοῦ δοῦλος γνήσιος· καὶ θαυμάτων χάριν ἀφθόνως παρέχεις, ἐν τῇ σεπτῇ καὶ φαιδρᾷ κοιμήσει σου Πάτερ. δόξα τῶν Ἀρχιερέων, Σπυρίδων Ἱερουργέ, στίφη δαιμόνων ἀφανίζων, καὶ νόσους ἀπελαύνων πάντοτε, παναοίδιμε Ἱεράρχα, θεσπέσιε σημειοφόρε, Φωστήρ τῶν πιστῶν διαυγέστατε, Εκκλησίας τὸ στήριγμα, φωτὸς δοχεῖον, καὶ παράκλησις τῶν πιστῶν.

Ο αὐτός.

Αρετῶν εἰς μέγιστον καὶ αἰθέριον ὕψος, ἀναβάς Θεοφόρε, τὴν σύμπασαν φωτίζεις ταῖς τῶν θαυμάτων ἀστροπαῖς. ἀπαθείας λάμπων χαρίσμασιν, ἀπλότητος αἴγλη, Σπυρίδων Ιερέ. διὸ πάντες πίστει καὶ πόθῳ συνελθόντες, καὶ κατασπαζόμενοι τὸ πάνσεπτόν σου Σκῆνος, προσφωνοῦμέν σοι ταῦτα· χαῖρε στύλε Οὐράνιε, τῶν θλιβομένων παραμυθία· χαῖρε στήλη τῶν ἀρετῶν· χαῖρε ἀδιάσειστε πύργε δογματῶν τῆς Πίστεως, ἐν σοὶ ἅπαν χάρισμα τοῦ Πνεύματος πεφανέρωται, Ιεράρχα πιστῶν ὁ προστάτης, καὶ τῶν ἐν νόσοις ἐτοιμότατος θεραπευτής· χαῖρε τῆς ἐπουρανίου Ιεραρχίας κανὼν.

Δόξα. Ηχος Πλ. β'.

Οσιε Πάτερ, σὺ ἐν ἀρεταῖς διαλάμπας τῷ Χριστῷ εὐηρέστησας, πρότερον μὲν κατὰ τῶν παθῶν ἀνδρισάμενος, τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ἡγίασας. ὕστερον δὲ τῆς Ἐκκλησίας ταραττομένης ὑπὸ τοῦ Χριστομάχου Αρείου, τὴν Σύνοδον συνηγόρησας. τὰς αἵρέσεις ἐκείνου, καὶ τὸν αὐτοῦ ὁμόφρονα ληρώδη Φιλόσοφον, γενναίως κατέβαλες. ὑποδείξας δὲ καὶ τὸ Τρισήλιον τῆς Θεαρχίας Κράτος, ἄλλος ἥλιος ὦφθης ἐν μέσῳ τῆς ἱερᾶς ἐκείνης Συνάξεως. διὸ συνελθόντες, Αγιώτατε Πάτερ, Σπυρίδων Σοφέ, πόθῳ τὴν θείαν περικυκλοῦμέν σου Λάρνακα· καὶ τὸ Ιερόν καὶ Ἅγιον Σῶμά σου περιχαρῶς ἀσπαζόμενοι, ῥῶσιν ψυχῶν τε καὶ σωμάτων λαμβάνομεν. μεγαλύνοντες τὸν σὲ δοξάσαντα Κύριον· ὃν παρρησία πρεσβεύεις ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ νῦν. Ο αὐτός.

Σπῆλ' αἰὼν εὐτρεπίζου, ἡ Αμνὰς γὰρ ἦκει. Εμβρυον φέρουσα

Χριστόν. Φάτνη δὲ ὑποδέχου τὸν τῷ λόγῳ λύσαντα, τῆς ἀλόγου πράξεως ἡμᾶς τοὺς γηγενεῖς. Ποιμένες ἀγραυλοῦντες, μαρτυρεῖτε θαῦμα τὸ φρικτόν. καὶ Μάγοι ἐκ Περσίδος, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν τῷ Βασιλεῖ προσάξατε, ὅτι ὦφθη Κύριος ἐκ Παρθένου Μητρός· ὃν περ καὶ κύψασα δουλικῶς ἡ Μήτηρ προσεκύνησε, καὶ προσεφθέγγετο τῷ ἐν ἀγκάλαις αὐτῆς. πῶς ἐνεσπάρης μοι; ἢ πῶς μοι ἐνεφύης, ὁ Λιτρωτής μου καὶ Θεός.

Εἰς τὸν Στίχον. Ηχος Πλ. α'.

Χαίροις ἀσκητικῶν ἀληθῶς.

Χαίροις Ἀρχιερέων κανὼν, τῆς Ἐκκλησίας ἀδιάσειστον ἔρεισμα· τὸ κλέος τῶν ὀρθοδόξων· ἡ τῶν θαυμάτων πηγὴ· ἱαμάτων ῥεῖθρον μὴ κενούμενον· Φωστήρ ὁ πολύφωτος· τὸ τοῦ Πνεύματος ὄργανον· ὁ νοῦς ὁ Θεῖος, ὁ πραῦς καὶ ἀκέραιος, ὁ ἀπλότητι ἀληθεῖ καλλυνόμενος. Ἀνθρωπε ἐπουράνιε, ἐπίγειε Ἀγγελε, τοῦ ἀμπελῶνος ἐργάτα· ὁ τοῦ Χριστοῦ δοῦλος γνήσιος· αὐτὸν ἐκδυσώπει, παρασχεῖν τοῖς σὲ τιμῶσι τὸ μέγα ἔλεος.

Στίχ. Τίμιος ἐναντίον Κυρίου.

Πρᾶτος καὶ κληρονόμος τῆς γῆς, σὺ τῶν πράξεων ἀληθῶς ἀναδέδειξαι, Σπυρίδων Πατέρων δόξα, ὁ ταῖς νεύραϊς τῶν σοφῶν, καὶ ἀπλῶν σου λόγων Θεῖα χάριτι, ἐχθρόν τὸν παμπόνηρον, καὶ παράφρονα Αρείον, καταπατήσας, καὶ τὸ δόγμα τὸ ἐνθεον, καὶ σωτήριο, ἀνυψώσας τῷ πνεύματι. πάντας τοὺς ὀρθοδόξους τε, φωτίσας λαμπρότητι, ἓνα δοξάζειν τὸν Λόγον, ὡς ἀληθῶς ὁμοούσιον, Πατρὶ προαρχῷ, παρεχόμενον τῷ Κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.

Στίχ. Οἱ Ἱερεῖς σου Κύριε ἐνδύσονται.

Πάθῃ ἀπονεκρώσας σαρκός, νεκρούς ἐν χάριτι Θεοῦ ἐξ-
νέστησας· καὶ ὄφιν χρυσοῦν εἰργάσω· καὶ ποταμοῦ τὰς ὀρ-
μὰς, προσευχῇ σου Πάτερ ἐχαλίνωσας· νυκτὸς Βασιλεῖ τε,
ἐπιφανεῖς κινδυνεύοντι, τοῦτον ἰάσω, τῇ καθ' ἡμάρ ἐγγύτητι,
τοῦ Κυρίου σε παραδόξως δοξάζοντος. ὅθεν μεγαλοφώνως
σου, τὴν μνήμην γεραίρομεν, καὶ τῶν Λειψάνων Σπυρί-
δων, τὴν ἱεράν Σορὸν σέβομεν· ἐξ ἧς ἀναβλύζεις, ἱαμάτων
Θεῖα ρεῖθρα καὶ μέγα ἔλεος.

Δόξα. Ηχος β'.

Ιεραρχῶν τὸ Θεῖον κημεῖλιον, Πάτερ Ὅσιε Σπυρίδων
σοφέ, σὺ ἐν ἀρεταῖς ἀναδέδειξαι. ὅθεν τῆς Εκκλησίας πρω-
στωρ γενόμενος, Αἰρεσιάρχας ἐξώθησας, καὶ τοῦ Ἀρεῖου τὸ
βλάσφημον συνοδικῶς εἰς γῆν κατηδάφισας. διὸ θαυματουργ-
ῶν ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ, τὸν Σωτῆρα ἱκέτευε σωθῆναι τὰς
ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν. ὁ αὐτός.

Ιδοὺ καιρὸς ἤγγικε τῆς σωτηρίας ἡμῶν· εὐτρεπίζου σπῆ-
λαιον, ἡ Παρθένος ἐγγίξει τοῦ τεκεῖν. Βηθλεὲμ γῇ Ιουδα,
τέρπου καὶ ἀγάλλου, ὅτι ἐκ σοῦ ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος ἡ-
μῶν. ἀκούσατε ὄρη, καὶ βουνοί, καὶ τὰ περίχωρα τῆς Ιου-
δαίας· ὅτι ἔρχεται Χριστὸς, ἵνα σώσῃ ὃν ἐπλασεν ἄνθρωπον
ὡς φιάνθρωπος.

Ἀπολυτίκιον. Ηχος α'.

Τῆς Συνόδου τῆς πρώτης ἀνεδείχθης ὑπέρμαχος, καὶ
Θαύματοργῇ λόγῳ μόνῳ ποταμοὺς ἀνεχαίτισας, Σπυρί-

δων μακάριε σοφέ. ὅθεν νεκρῶ σὺ ἐκ τάφου προσφωνεῖς,
καὶ ὄφιν εἰς χρυσοῦν μετέβαλες. καὶ ἐν τῷ μέλπειν τὰς
Αγίας σου εὐχὰς, Ἀγγέλους ἔσχες συλλειτουργοῦντάς σοι
Ἱερώτατε. δόξα τῷ δεδωκότι σοι ἰσχύν. δόξα τῷ σὲ στεφα-
νῶσαντι. δόξα τῷ ἐνεργοῦντι διὰ σοῦ τοιαῦτα τέρατα.

Δόξα. τὸ αὐτό.

Καὶ νῦν. Τοῦ Γαβριὴλ φθεγγαμένου.

Καὶ Ἀπόλυσις.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΡΘΟΝ.

Τῆς Συνόδου τῆς πρώτης.

Δόξα. τὸ αὐτό.

Καὶ νῦν.

Τοῦ Γαβριὴλ φθεγγαμένου σὺ Παρθένε τὸ χαῖρε, σὺν
τῇ φωνῇ ἐσαρκούτω, ὁ τῶν ὅλων Δεσπότης. ἐν σοὶ τῇ
Αγία Κυβωτῇ, ὡς ἔφη ὁ δίκαιος Δαβὶδ, ἐδείχθης Πλα-
τυτέρα τῶν Οὐρανῶν, βαστάσασα τὸν Κτίστην σου. Δόξα
τῷ ἐνοικίσαντι ἐν σοί. Δόξα τῷ προσελθόντι ἐκ σοῦ. Δόξα
τῷ ἐλευθερώσαντι ἡμᾶς διὰ τοῦ τόκου σου.

Καὶ οἱ πρῶτοι ἐξ Οἴκοι.

ΟΙΚΟΙ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΝΕΚΡΟΖΩΝΤΑ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ:

ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ.

Τροπαρίον.

Τὸν ζωοχέα μελωδήσωμεν Σπυρίδωνα,
 Τὸν ἐν Κερκύρα, ζῶντα σώματι ὑπάρχοντα,
 Ὃς ἰσχὺν τοῦ θανάτου τοῦ σώματος ἀποβάλλει,
 Ἀλλ' ὥς ἔχοντα τὸ σῶμα θεοδόξαστον,
 Ὑμνωδίαις οὐρανίαις ὑπαντήσωμεν,
 Ἀνακράζοντες, χαίροις σῶμα αἰίζων.

Ἀνθρωπος ἀγγελάρχης, ἀπεστάλης Σπυρίδων, σπερεῖν
 σὸν θεοδόχον γῆ σῶμα. καὶ σὺν τῇ ἀκηράτῳ θανῇ, ἀθανατοῦμενόν σε θεωρῶν Οἰσε, ἐξίστατο, καὶ ἴστατο πᾶς μέρωψ,
 ἐκφωνῶν τοιαῦτα.

Χαίροις ἐν ᾧ ἡ φθορά ἐτρέπη.

Χαίροις ἐξ οὗ ἡ ζωὴ ηὐγάσθη.

Χαίροις ὁ μὴ ἔχων χρωτὸς τὴν ἀλλοίωσιν.

Χαίροις τῶν πνευμάτων ὁ ἔχων ὠμείωσιν.

Χαίροις κρᾶμα δυσκατάληπτον ἀνθρωπίνους λογισμοῖς.

Χαίροις πνεῦμα δυσπρόβλητον ἐν ἀνθρώπων σεβασμοῖς.

Χαίροις ὅτι τυγχάνεις τῆς Τριάδος οἰκία.

Χαίροις ὅτι ἐδέξω πᾶσαν χάριν ἀγίαν.

Χαίροις φωστήρ, φωτίζων τὸν Ἥλιον.

Χαίροις λαμπτήρ τῆς κόσμου ἐμφαύσεως.

Χαίροις δι' οὗ εὐλογεῖται ἡ φύσις.

Χαίροις δι' οὗ ἐκλαμπροῦται ἡ πίστις.

Χαίροις σῶμα αἰίζων.

Βλέπουσα ἡ Κερκύρα, ἑαυτὴν ἐν ὑγείᾳ, φησὶ τῇ φυσικῇ
 θαρσαλέως. τὸ πανθαύμαστόν μου θεωρῶ, δυσπαράδακτόν
 σου τοῖς θεσμοῖς πέφυκεν, ἀφθόρου γὰρ χρωτὸς τὴν σύ-
 στασιν, οὐ βλέπεις ὧδε;

Ἄλλος Ἀγγελος.

Τὴν ἐβάδισε θεῖαν, καὶ εἰς πόλον ἀνῆλθε, κατέασεν ἐφ'
 ἡμᾶς τὸ δὲ σῶμα. ὁ λαμβάνον τιμᾶς, δηλοῖ πῶς ἐστι
 δειχθῆναι τὸν βροτὸν ἔνθεον, πρὸς δὲ βοῶμεν ἅπαντες,
 ἐν φόβῳ πλήν ἐνθέως οὕτως.

Χαίροις Θεοῦ τῶν θαυμάτων σῆμα.

Χαίροις ἐσθλῶν οὐρανίων βῆμα.

Χαίροις ἀναστάσεως ἡμῖν τὸ τεκμήριον.

Χαίροις τῶν θαυμάτων Θεοῦ τὸ μαρτύριον.

Χαίροις σῶμα θεοδόξαστον, δι' οὗ ἀνέβη ἡ χαρά.

Χαίροις τίμημα τῆς χάριτος, δι' οὗ πέπτωκε φθορά.

Χαίροις πνευματοφόρον πολυτίμητον γέρας.

Χαίροις τὸ τῶν θαυμάτων εὐζωόβρουτον τέρας.

Χαίροις καὶ γὰρ σοφίαν ἐλάμπρυνας.

Χαίροις καὶ γὰρ καρδίαν ἐκαίνισας.

Χαίροις ἐν σοί, ὁμοῦ ἔχων στοιχεῖα.

Χαίροις δι' οὗ, κατεπώθη μωρία.

Χαίροις σῶμα ἀείζων.

Δεῦτε ἐν τῇ Κερκύρᾳ, θεοσύλλεκτα στίφη. πρὸς θέασιν σώματος ἀκηράτου. ὃ ἀπέβαλε στόλον ἀγαρηνῶν, καὶ τὴν νῆσον ἔδειξε σωζομένην ἅπασι, καὶ στρατεύμα τῆς Θράκης συνετρίψατο, ἐν τῷ κόλπῳ πόντου.

Ἄλλος Ἀγγελος.

Εθετο ἐν τῷ ὄρει, Μωϋσῆς μέγαν ὄφιν, ἀνέδραμον πρὸς δν δεδηγμένοι. ὃ γὰρ ὄφιν ὑγίαν διδούς, ἀληθῶς ζωόφιν ἐφορῶ χάριτος, Σπυρίδωνα, ᾧ ἄσμασι νῦν ἄδω, ὡς πρὸς εὐεργέτην.

Χαίροις θηρὸς μετουσίαν φέρων.

Χαίροις πτωχῶν ἀρρώστIAN αἴρων.

Χαίροις ὃ θηρὸς μεταλλάξας μισάνθρωπον.

Χαίροις ὃ βροτοῖς ἀναστάς τὸ φιλάνθρωπον.

Χαίροις νόσημα λεπρόσαρκον, βασιλέως ἐκβαλόν.

Χαίροις ἔρισμα πανθαύμαστον, τῶν θαυμάτων τῶν πολλῶν.

Χαίροις ὃ εὐτελείας τὴν ἰσχὺν ἀναδείξας.

Χαίροις ὃ τῆς Τριάδος τὸ τρισσὸν προκηρύξας.

Χαίροις σοφῶν συγγέων τὸ σύστημα.

Χαίροις μωρᾶς σοφίας τὸ σύγχυσμα.

Χαίροις ἡμῶν πρὸς Θεοῦ μεσιτεία.

Χαίροις τῆς γῆς ἡ ἡμῶν εὐτυχία.

Χαίροις σῶμα ἀείζων.

Ζήσας ἐν τῇ πενίᾳ, καὶ τοῦ πένητος θέλων, τὴν πενίαν ταχέως διώξαι. ὅθεν ὄφιν εἰς χρυσοῦν ἀγαγόν, καὶ τροφό-
πτωχος ἀναδειχθεὶς ἅγιε. λαβὼν δέ σου τὸ δῶρημα, εὐχά-
ριστος ὁ πένης, ἔφη.

Ἄλλος Ἀγγελος.

Τροπᾶριον. Τὸν ζωοχέα μελωδήσωμεν Σπυρίδωνα.

Μετὰ τὴν α'. Στιχολογίαν,

Καθίσματα, Ήχος α'.

Τὸν τάφον σου Σωτήρ.

Ενίσχυσε σαφῶς, ἐντελής ἐν σοὶ χάρις. ἐκήρυξας λαμπρῶς.
τὸν ἐν σοὶ Θεὸν ὄντα. διὸ καὶ καθ' ὁμοίωσιν γεγενῆσθαί σε
ἐγνώμεν, πρᾶον ἄκακον, καὶ κατὰ χάριν οἰκεῖον, τοῦ Θεοῦ
ἡμῶν, θεῖε Σπυρίδων παρμάκαρ, Ποιμένων πανάριστε.

Δόξα.

Σπυρίδων ὁμιλεῖς, τῇ νεκρᾷ ὥσπερ ζώσῃ· καὶ ὄφιν
εἰς χρυσοῦν, μεταβάλλεις καὶ πάλιν, Ἡλίου κατάφλεξιν ἐν
καιρῷ θέρους ἔλυσας, μεταθέμενος εἰς δροσισμόν τὸ καυ-
σῶδες. καταψύχον σου τὴν κεφαλὴν ἱεράρχα. ὦ χάρις τοῦ
Πνεύματος.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Μαρία τὸ σεπτὸν, τοῦ Δεσπότη δοχεῖον, ἀνάστησον ἡμᾶς,
πεπτωκότας εἰς χάος, δεινῆς ἀπογνώσεως, καὶ πταισμάτων
καὶ θλίψεων· σὺ γὰρ πέφυκας, ἁμαρτωλῶν σωτηρία, καὶ βοή-
θεια, καὶ κραταιὰ προστασία, καὶ σώζεις τοὺς δούλους σου.

Μετὰ τὴν β'. Στιχολογίαν, Καθίσματα, Ψαλ. δ'.

Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Πᾶσαν τέρψιν τοῦ βίου καταλιπὼν, καὶ τὸν νοῦν ἀνυψώσας ταῖς ἀρεταῖς, τὸ ἄκρον ἐζήτησας, ἐφετῶν παναοίδιμε· τοῦ δὲ Θεοῦ Πνεύματος δοχεῖον γενόμενος, τὰς ἐλάμψεις τούτου εἰσδέδεξαι Οσίε. ὅθεν καὶ τὴν χάριν, τῶν θαυμάτων πλουτήσας, παρέχεις τὴν ἴασιν, Ιεράρχα ἐκάστοτε, τοῖς πιστῶς σοι προστρέχουσι· πρεσβεύων Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Δόξα.

Αβραάμ τὸ φιλόξενον εἰληφώς, Ιακώβ τε τὸ ἄκακον ἐσχηκώς, καὶ Ἰωβ τὸ ἄμειπτον, Μωϋσέως τὸ ἀπλαστον, Δαβὶδ ὁμοῦ τὸ πρᾶον. ἀξίως τοῦ Πνεύματος, ἀνεδείχθης Σπυρίδων, δοχεῖον πανθαύμαστον. ὅθεν ὡς Ἡλίας, γῇ κατήγαγες ὕμβρους, ποταμῶν τε ρεύματα, Ελισσαίου τῇ χαρίτι, Ιεράρχα διέστησας. πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον ἐν σῇ γαστρὶ, συλλαβοῦσα ἀφλέκτως Μήτηρ Θεοῦ, τῷ Κόσμῳ ἐκύησας, τὸν τὸν Κόσμον ποιήσαντα· καὶ ἐν ἀγκάλαις ἔσχες, τὸν πάντα συνέχοντα, τὸν τροφοδότην πάντων, καὶ Πλάστην τῆς κτίσεως· ὅθεν δυσωπῶ σε, Παναγία Παρθένε, καὶ πίστει δοξάζω σε, τοῦ ρυθῆναι πταισμάτων μου, ὅταν μέλλω παρίστασθαι, πρὸ προσώπου τοῦ Κτίστου μου, Δέσποινα Παρθένε, Ἀγνή, τὴν σὴν βοήθειαν τότε μοι δώρησαι· καὶ γὰρ δύναιται, ὅσα θέλεις Πανύμνητε.

Ο Πολυέλεος.

Τροπάριον. Τὸν ζωοχέα μελωδήσωμεν Σπυρίδωνα.

Ηκουσταί μοι Σπυρίδων, δίκην οἴκου Τριάδος, τιμᾶσθαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις· καταλύσας μὲν παρ' ἐκείνῳ, Πατὴρ, ὁ Λόγος, καὶ Πνεῦμα Ἅγιον, αὐτὸς Θεὸν κηρύξας σαρκωθέντα, δι' ἡμῶν βοώντων.

Χαίροις Θεοῦ ἀγνωτάτου θύτης.

Χαίροις Χριστοῦ τῶν ῥημάτων μύστης.

Χαίροις ὡς τὰ ρεῖθρα ποταμοῦ ἀνεχέτισας.

Χαίροις ὡς τὰ κλεῖθρα τῆς ἀβύσσου ἐνίκησας.

Χαίροις ὅτι κατεπάτησας τῶν ὀφείων κεφαλὴν.

Χαίροις ὅτι κατεδίωξας τῶν εἰδώλων τὴν ἀχλύν.

Χαίροις τῶν Κερκυραίων πολυδόξαστον σῶμα.

Χαίροις τὸ τῶν Κυπραίων ἀγιώτατον θρέμμα.

Χαίροις λαμπρὸν τῆς φύσεως βλάστημα.

Χαίροις σφοδρὸν ἐγέρσεως γνῶρισμα.

Χαίροις δι' οὗ κατεπώθη κακία.

Χαίροις δι' οὗ πέπτωκεν αἵρεσία.

Χαίροις σῶμα ἀείζων.

Θαυματέμφορα μέγαν, θεωρήσαντες πάντες, συνόδῳ οἱ φιλόσοφοι θάμβει. τῇ χειρὶ γὰρ ἐνσφίγγας πηλόν, δι' αὐτοῦ ἐδήλοις τὸ Τρισσὸν ἅπασιν· καὶ λήψαντες τὸν ἄληπτον, ἐδόξασαν αὐτὸν βοῶντες.

Ἄλλος Ἀγγελος.

Ιδωμεν τῶν θαυμάτων, ποταμόν σε Σπυρίδων, τὸν ρέοντα ὑμῖν αἰεὶ ταῦτα. ὅθεν ἔστη πάλαι ποταμός, ὅτε σὴν ἀπειλήφεν αὐδὴν. ἔδραμε τὸ θαῦμα πανταχόσε, τοῦ δοξάσαι τὸν θαυματουργοῦντα.

Χαίροις ὁ κόσμος ἐάσας δόξαν.

Χαίροις μισθὸν οὐρανοῦ ὁ λήψας.

Χαίροις δε ἀπάτην ἐν θαύματι ἔσβεσας.

Χαίροις δε Τριάδι πιστεύειν ἐφώτισας.

Χαίροις πρόβατον φιλόανθρωπον τῆς ἀγέλης τοῦ Θεοῦ.

Χαίροις ὅτι τὸ φιλεύσπλαγχον σὺ κινεῖς τοῦ ποιητοῦ.

Χαίροις ὁ τῶν πενήτων ζωοτρόφε Σπυρίδων.

Χαίροις ὀρφανοφύλαξ, καὶ οἰκία παροίκων.

Χαίροις Μωσῆ, δε δύναμιν εἴληφας.

Χαίροις σοφῶν, μωρίαν δε ἡμβλυνας

Χαίροις δε γῆν, ὁμοιοῖς παραδείσῳ.

Χαίροις ἐχθροὺς, κατεῶν ἐν ἀβύσσῳ.

Χαίροις σῶμα ἀείζων.

Καταπέτασμα τρίτον, κέκτηται ὁ ναός σου, κιβωτόν σου τὴν λάρνακα φέρον. καὶ λυχνίαν νέμεισε φωτὸς, μάννα δέ σου τὸ σῶμα ἡμῖν νέμεται, πλαστὶ δὲ σῆς καρδίας καθορῶμεν, γεγραμμένον οὕτως.

Ἄλλος Ἀγγελος.

Λύεις φύσεως ὄρους, τῇ νεκρᾷ φωνῇ στέλλων ἀπέδωκας δὲ πνεῦμα τῷ βρέφει. καὶ γὰρ εἴληφε τέκνον ἐκ σοῦ, μήτηρ θεωροῦσά σου ἰσχὺν ἐφρίξε. θανοῦσα δὲ ἀνέστη, αὐτίκα πρὸς σέ ἐκβοῶσα.

Χαίροις ἀνάρρυστι τῶν νοσούντων,

Χαίροις ἀνάβλεψις μὴ ὀρώντων.

Χαίροις δε ἐφάνης τῆς πλάνης κατάπτωσις.

Χαίροις τῶν πνευμάτων δικαία ἀνόρθωσις.

Χαίροις θάνατον μιμούμενος, καὶ αὐτὸν ἐκ θανατῶν.

Χαίροις πνεῦμα χαριτόβρυτον τοῖς ἀνθρώποις βοηθόν.

Χαίροις ἄσειστε κίων ὁ κρατῶν τοὺς ἐν πίστει.

Χαίροις φῶς τὸ σκοτίζον αἵρεσίαν κακίστην.

Χαίροις Μωσῆ θαυμάτων διάδοχε.

Χαίροις ζωῆς τῆς θείας εὐπάροχε.

Χαίροις ὁ σχῶν τοῦ Θεοῦ μεγαλεῖον.

Χαίροις ὁ δοὺς πᾶσι πνεῦμα τὸ θεῖον.

Χαίροις σῶμα ἀείζων.

Μέτοχος εἰ Ἀγγέλων, ἐν τῇ γῇ ὧ Σπυρίδων, μετέστης ἐκ τῆς γῆς εἰς τὰ ἄνω. ἐπεδόθης εἰς χεῖρας Θεοῦ, ἀλλ' ἐγνώσθης ὄντως, καὶ βροτὸς τέλειος, διόπερ ἐξεπλάγησαν οἱ Ἀγγελοι βοῶντες, οὕτως.

Ἄλλος Ἀγγελος.

Τραπάριον. Τὸν ζωοχέα μελωδήσωμεν Σπυρίδωνα,

Μετὰ τὸν Πολυέλεον, Καθίσματα, Ήχος γ'.

Τὴν ὠραιότητα τῆς Παρθενίας σου.

Οφιν μετέβαλες, εἰς χρυσὸν Ἀγίε, καὶ ταῖς τῶν λόγων σου, νευραῖς ἀπέπνιξας, τὸν δυσσεβῆ καὶ πονηρὸν, Ἀρείον Θεοφόρε. Βασιλεῖ δε γέγονας, ἰατρὸς παναοίδιμε, καὶ νεκροὺς ἐξήγειρας, δαίμονάς τε ἀπήλασας. διό σου συνελθόντες ὑμνοῦμεν, Ιεράρχα τὴν Θεῖαν Κοίμησιν.

Δόξα. Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Βασιλεῦσι καὶ μύσταις θεοπρεπῶς, ἐν συλλόγῳ πανσέπτῳ φιλοσοφῶν, τρανῶς διεσάφησας, ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν, ἕνα

Θεὸν λατρεύειν, ὁμότιμον σύνθρονον, καὶ ἐν μιᾷ οὐσίᾳ, σεπτῶς ἐδογματίσας. ὅθεν ὑπὲρ λόγον, κατ' ἐπίνοιαν Θεῖαν, καθεῖλες τὸν φλύαρον, τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματος, Ιεράρχα Θεσπέσιε. πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πρόθῳ τὴν ἀγίαν μνήμην σου.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ο Χορὸς Θεοτόκε τῶν Προφητῶν, σὲ προήγγειλε παλαι σκιογραφῶς, παλάτιον ἔμφυχον, καὶ πυρίμορφον ὄχημα· καὶ κιβωτὸν καὶ στάμνον, Παρθένε χρυσόμορφον· καὶ φαινήν λυχνίαν, καὶ ὅρος κατὰ σκιον· πύλην κεκλεισμένην, καὶ λαβίδα καὶ τόμον, καὶ κλίνην πορφυρόχρυσον· χρυσοπόρφυρον θάλαμον, καὶ νεφέλην ἐλόφωτον. Δέσποινα ἡμεῖς δὲ ἀεὶ, χεῖλεσι καὶ καρδίᾳ πιστῶς ἀνυμνοῦμέν σε, ὡς Θεοτόκον Πανάχραντον.

Οἱ Αναβαθμοί. Τὸ α'. Αντίφωνον τοῦ δ'. Ηχος.

Προκειμένον. Τὸ στόμα μου λαλήσει σοφίαν.

Στίχος. Ακούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη.

Τὸ, Πᾶσα πνοή.

Εὐαγγέλιον, κατὰ Ἰωάννην. Ο μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας.

Δόξα. Ταῖς τοῦ Ιεράρχου πρεσβείαις.

Καὶ νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου πρεσβείαις.

Καὶ τὸ Ἰδιόμελον, Ηχος Πλ. β'.

Ελεήμων ἐλέησόν με ὁ Θεός.

Πατέρων ἀγλαΐσμα, Σπυρίδων σοφὴ καὶ ἀκροθήνιον, τῇ τῶν θαυμάτων σου αἴγλῃ τῆς Οἰκουμένης φωτίζων τὰ πέρατα, καὶ τῆς Ἀρείου λύσσης καθαιρέτης φανεῖς, τὸν Σωτῆρα ἱκέτευε σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν Λαόν σου. Καὶ τὰ ἑξῆς.

Οἱ Κανόνες τῆς Θεοτόκου μετὰ τῶν Εἰρμῶν εἰς ς'.

Καὶ τοῦ Αγίου οἱ δύο εἰς η'.

Ο Κανὼν τῆς Θεοτόκου. Οὗ ἡ ἀκροστιχίς.

Ἄδω τὸν αἶνον τῇ φερεσβίῳ Κόρῃ.

Πλὴν τῶν ἐσχάτων Τροπαρίων τοῦ αὐτοῦ Κανόνος.

Ὡδή, α'. Ηχος β'. Ο Εἰρμός. Δίς.

» **Α**τριπτον ἀσυνήθη, ἀβρόχως θαλαττίαν ἀνύσας τρίβον, ὃ
» παλαιὸς ἐβόα Ἰσραὴλ· τῷ Κυρίῳ ἄσωμεν, ὅτι δεδόξασται.

Στίχ. Ἀσωμεν τῷ Κυρίῳ· ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Αὔλος πάλαι κλίμαξ, καὶ ξένως χερσωθεῖσα ὁδὸς θαλάσσης, τὴν σὴν ἐδόηλου γέννησιν Ἀγνή· ἣν ὑμνοῦμεν ἅπαντες, ὅτι δεδόξασται.

Στίχ. Βοηθὸς καὶ σκεπαστὴς ἐγένετό μοι,

Δυνάμις τοῦ ὑψίστου, ὑπόστασις τελεία Θεοῦ σοφία, σωματωθεῖσα Ἀχραντε ἐκ σοῦ. τοῖς βροτοῖς ὠμίλησεν, ὅτι δεδόξασται.

Στίχ. Κύριος συντρίβων πολέμους.

Ωδευσε διὰ πύλης, ἀβάτου κεκλεισμένης τῆς σῆς νηδύος δικαιοσύνης Ἡλίου Ἀγνή· καὶ τῷ Κόσμῳ ἔλαμψεν, ὅτι δεδόξασται.

Στίχ. Πόντῳ ἐκάλυψεν αὐτούς.

Τάγματα τῶν Ἀγγέλων, τῷ Τόκῳ σου Παρθένε τῷ ὑπὲρ

φύσιν, ὑπηρετοῦσι χαίροντα Σεμνή· τὸν γὰρ τούτων τῶ-
τοκας Κτίστην καὶ Κύριον.

Ὁ Κανὼν τοῦ Αγίου. Πῶς ὁ αὐτός. Εἰρμὸς ἄλλος.

Εν βυθῷ κατέστρωσε ποτέ.

Στίχ. Τότε ἔσπευσαν ἡγεμόνες Εδὼμ.

Τὴν πράεων γῆν καταλαβὼν, Πάτερ ὡς πρότατος, καὶ
συμπαθὲς καὶ καθάρως γενόμενος, τὸν ἐπανιστάμενον τῇ
καρδίᾳ μου καταπράττειν κλύδωνα, ὅπως ἐν γαλήνῃ, θείᾳ
γεγονώς ὑμνολογήσω σε.

Στίχ. Επιπέσοι ἐπ' αὐτοὺς φόβος καὶ τρόμος.

Γεωργίαις θεαῖς τὴν ψυχὴν, Πάτερ καθηράμενος, θεοει-
δὴς Σπυρίδων ἐχρημάτισας, καὶ τοῦ θείου Πνεύματος,
τὴν ὑπέρλαμπρον κατεπλούτησας ἔλλαμψιν. ὅθεν καταψά-
λεις, τοὺς εὐκρινῶς σε μακαρίζοντας.

Στίχ. Εὖς ἂν παρέλθῃ ὁ λαός σου Κύριε.

Εκ ποιμνίων ὥσπερ τὸν Δαβὶδ, σὲ ἀναλαβόμενος, ὁ πλά-
στουργὸς λογικῆς ποιμένης ἔθετο, ποιμένα πανάριστον, τῇ
ἀπλότητι καὶ πραότητι λάμποντα, καὶ τῇ ἀκακίᾳ, Ὅσιε
ποιμὴν καλλωπιζόμενον.

Θεοτοκίον.

Στίχ. Ὁ κατεργάσω Κύριε ἁγίασμα.

Παναγία ἄχραντε Αγνή, δέομαί σου φώτισον, τὸν λο-
γισμὸν καὶ τὴν ψυχὴν μου πάναγνε, τὰ νέφη σκεδάζουσα
τῆς ἀγνοίας μου, καὶ τοῦ σκότους ἐξαίρουσα, τοῦ τῆς ἁ-
μαρτίας, ὅπως κατὰ χρέος μακαρίζω σε.

Ἐτερος Κανὼν τοῦ Αγίου. Πῶς α'.

Χριστὸς γεννᾶται.

Στίχ. Κύριος βασιλεύων τῶν αἰώνων.

Χριστὸς ποιμένα σε Ὅσιε, γαστρός ἐκ μητρικῆς ἐξελέ-
ξατο, πρῶτον ἱερὸν καὶ σώφρονα, Κήρυκά τε δογμάτων,
καὶ λειτουργόν, Πάτερ Ἐκκλησίας, καὶ δοχεῖον χαρισμά-
των τῶν τοῦ Πνεύματος.

Στίχ. Οἱ δὲ Υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπορεύθησαν.

Σαρκὸς νεκρώσας τὸ φρόνημα, ψυχῆς δὲ προκαθάρ-
ατα ἅματα, ὅλον σεαυτὸν τοῦ Πνεύματος, Ὅσιε ἀπειργά-
σω θεὸν Πατρὶ, λογικαῖς θυσίαις, καθαρῶς ἱερατεύων Παμ-
μακάριστε.

Δόξα.

Διψῶσάν Κύπρου τὴν γῆν κατιδὼν, τὸν Θεοβίτην Ἠλίαν
μιμούμενος, σοῦ τῇ προσευχῇ κατήγαγες, Ὅσιε οὐρανό-
θεν ὄμβρων πληθύν. καὶ γὰρ εἰσακούει, τῆς δεήσεως Χρι-
στοῦ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Χρυσὴν σε στάμνον καὶ τράπεζαν, λυχνίαν φωτεινὴν καὶ
κατάσκιον, ὅρος καὶ πηγὴν θεόβρυτον, κλίμακά τε καὶ πύ-
λην θείας ζωῆς, Κεχαριτωμένη, Θεοτόκε ὑπερένδοξε κη-
ρύττομεν.

Καταβασία.

» **Χ**ριστὸς γεννᾶται δοξάσατε, Χριστὸς ἐξ Οὐρανῶν ἀ-
» παντήσατε, Χριστὸς ἐπὶ γῆς ὑψώθητε. ἄσατε τῷ Κυ-
4

» ρίψα πᾶσα ἡ γῆ, καὶ ἐν εὐφροσύνῃ, ἀνυμνήσατε λαοί,
» ὅτι δεδόξασται.

Ωδὴ, γ'. Ο Εἰρμός. Δίς.

» **Τ**όξον συνετρίβη Δυναστῶν, τῷ κράτει σου Χριστέ, καὶ
» δύναμιν ἀσθενεῖς, σὲ περιεζώσαντο.

Στίχ. Εσπερώθη ἡ καρδίᾳ μου ἐν Κυρίῳ.

Τὸν φύσει ἀχώρητον παντὶ, ἐχώρησας Θεὸν, καὶ τέτοκας
ὑπὲρ νοῦν, Κόρη τὸν ὑπέρχρονον.

Στίχ. Οτι οὐκ ἔστιν Ἅγιος ὡς ὁ Κύριος.

Ο χρόνου ἐπέκεινα παντός, ὡς χρόνων Ποιητής, ἐκ
σοῦ Παρθένε ἐκὼν, Βρέφος πεπλαστούργηται.

Στίχ. Μὴ καυχᾶσθε, καὶ μὴ λαλεῖτε ὑψηλά.

Νηδὺν πλατυτέραν Οὐρανῶν, ὑμνήσωμεν πιστοί, δι' ἧς
Ἀδάμ ἐν τοῖς Οὐρανοῖς, χαίρων πεπολίτευται.

Στίχ. Οτι Θεὸς γνώσεων Κύριος, καὶ Θεός.

Αρχὴν ὑπὸ χρόνων εἰληφώς, πιστεύεται ἐκ σοῦ, ὁ χρό-
νων Δημιουργός, Μήτηρ Αειπάρθενε.

Ἄλλος. Τῆς πίστεως ἐν πέτρᾳ με στερεώσας.

Στίχ. Διδούς εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ, καὶ εὐλόγησεν.

Τὸν νοῦν σου ἀπαθεία καταλαμπρύνας, καὶ θεία ταπει-
νώσει καθωραΐσας, χαρίσματα τοῦ Πνεύματος ὑπεδέξω,
διώκειν πνεύματα, λύειν νοσήματα, τῶν πιστῶς τιμῶν-
των σε Ιερώτατε.

Στίχ. Κύριος ἀσθενὴ ποιήσει τὸν ἀντίδικον αὐτοῦ.

Τὸν ὄφιν τὸν ἀρχέκακον ἀποκτείνας, τὸν τρόπον τὸν
φιλάργυρον συμπατήσας, οἰκτεῖρων τὸν δεόμενον Ιεράρχα,
ὄφιν μετέβαλες, χρυσοῦν εἰς κόσμιον, Ιεραῖς ἐντεύξεις Πά-
τερ Οσιε.

Στίχ. Μὴ καυχᾶσθω ὁ σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ.

Ανῆλθες πρὸς τὸ ὄρος τῆς ἀπαθείας, εἰσέδους εἰς τὸν
γνόφον τῆς θεωρίας· πλαξί δὲ τῆς καρδίας σου εἰσεδέξω,
Νόμον σωτήριον, ὡς Ιερώτατος, καὶ θεράπων γνήσιος τοῦ
Δεσπότη σου.

Στίχ. Ἀλλ' ἢ ἐν τούτῳ καυχᾶσθω ὁ καυχώμενος.

Θεράπευσον τὰ τραύματα τῆς ψυχῆς μου· τὸν νοῦν μου
σκοτιζόμενον ἀμελείᾳ, Θεόνυμφε καταύγασον ἵνα φάλλω·
οὐκ ἔστιν ἄμεμπτος, ὡς σὺ πανάμωμε, καὶ οὐκ ἔστιν
Ἀχραντὸς πλήν σου Δέσποινα.

Ἄλλος. Τῷ πρὸ τῶν αἰώνων.

Στίχ. Κύριος ἀνέβη εἰς Οὐρανοὺς καὶ ἐβρόντησεν.

Τῷ ἐκ τοῦ ποιμνίου, τῶν προβάτων τὸν μέγαν Σπυ-
ρίδωνα, ἀναλαβόντι τοῦ ποιμαίνειν, τὴν αὐτοῦ Εκκλησίαν,
Χριστῷ τῷ Θεῷ βοήσωμεν· ὁ ἀνυψώσας τὸ κέρας ἡμῶν,
Ἅγιος εἰ Κύριε.

Στίχ. Καὶ δώσει ἰσχύον τοῖς Βασιλεῦσιν ἡμῶν.

Ο ἐπερωτήσας, τὴν νεκρὰν ὥσπερ ζῶσαν Σπυρίδων
σοφὲ, καὶ ἀποδοὺς τὴν παρακαταθήκην, γυναικὶ τῇ αἰτού-
σῃ, ταῖς σαῖς Ιεραῖς δεήσεσι, καταπεμφθῆναι τὸ μέγα ἡμῖν,
ἔλεος ἱκέτευε.

Δύα.

Τὴν πανευκλεῆ σου, καὶ πανίερρον μνήμην Μακάριε, θεο-
πρεπῶς πάντες ὑμνοῦμεν, μελωδοῦντες συμφώνως, Χρι-
στῷ τῷ Θεῷ καὶ λέγοντες· ὁ ἀνυψώσας τὸ κέρας ἡμῶν
Ἅγιος εἰ Κύριε.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Τῷ ἐκ τῆς Παρθένου, σαρκωθέντι ἀσπύρως βουλήσει
Τῷ, καὶ τὴν Τεκοῦσαν, μετὰ τόκον θεϊκῇ δυναστείᾳ, Ἀγνὴν
Παρθένον φυλάξαντι, τῷ ἐπὶ πάντων βοῶμεν Θεῷ· Ἅγιος
εἰ Κύριε.

Καταβασία.

» **Τ**ῷ πρὸ τῶν αἰώνων, ἐκ Πατρὸς γεννηθέντι ἀρρέυστως
» Τῷ, καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἐκ Παρθένου, σαρκωθέντι ἀσπύ-
» ρως, Χριστῷ τῷ Θεῷ βοήσωμεν· ὁ ἀνυψώσας τὸ κέρας
» ἡμῶν, Ἅγιος εἰ Κύριε.

Τροπάριον.

Τὸν ζωοχέα μελωδήσωμεν Σπυρίδωνα.

Νέον τῶν ἱερέων, θίασον καθορᾶσθαι, καλεῖ πρὸς ἑαυτὸν
ὁ Σπυρίδων. ἐξ Ἀγγέλων λειτουργεῖσθαι βροτὸν, λειτουρ-
γοῦντα Τριάδι ἄρτι ἐν βήματι, τόδε γὰρ θαῦμα βλέψαν-
τες οἱ Ἀγγελοι, αὐτὸν ἀνύμνουν.

Χαίροις τὸ ἄσμα τὸ τῶν Ἀγγέλων.

Χαίροις τὸ ψάσμα τῶν Ἀρχαγγέλων.

Χαίροις ὅτι λάμπεις πάντας ἐπλούτισας.

Χαίροις ὁ θανέμπνους, ὃς πλείστους ἐζώσας.

Χαίροις σκεῦος τὸ τῆς χάριτος, ἐν ᾧ ἴσταται σωτήρ.
Χαίροις κρᾶμα τὸ ἀκήρατον, καὶ τῶν ὀρφανῶν πατήρ.
Χαίροις ὁ κλεπτοφόροις βοηθῶν σε κλοπεύειν.
Χαίροις ὁ ἀσπλαγχνοῦντας ὁδηγῶν εὐσπλαγχνία.
Χαίροις βροτὸς τοῦ χόρτου ἐντρύφημα.
Χαίροις θνητῶν ἀγίων ὑπόδειγμα.
Χαίροις στοργὴ τῶν βροτῶν μικροκόσμων.
Χαίροις πηγὴ πᾶσι χάριν κινουσα.

Χαίροις σῶμα ἀείζων.

Εύλου γνώσεως πάλαι, ἐφαψάμενος τότε, Ἀδάμ ζυγὸς
ἐν τῷ παραδείσῳ. ἀλλ' ἐκείνῳ μὴ συμφωνήσας βροτὸς, τῇ
βουλῇ ἐφάνη ὑψηλὸς Ἀγγελος, τὴν θέωσιν ἐλκύσας τα-
πεινώσει, καὶ βουλῇ τοῦ κτίστου.

Ἄλλος Ἄγγελος.

Ολον ἦν ἐν τῷ βίῳ, καὶ θανάτου μετέχει, τὰ νῦν τὸ
σὸν ἀκήρατον σῶμα. προμετάπτωσις γὰρ μυστικῇ, οὐ κα-
τάβρωσις δὲ βροτικῇ γέγονε, καὶ γόνος ἐκ τῶν ἄνω ἀ-
νεκλήθης, πρὸς βρώτων ταῦτα.

Χαίροις βρωτῶν, ἀθανάτων σῆμα.

Χαίροις ζωῆς, καὶ θανάτου μίγμα.

Χαίροις Ἰουδαίων ἀμφίβολον ὄραμα.

Χαίροις ἱερέων ἀγλαώτατον δώρημα.

Χαίροις γέννημα πανθαύμαστον τὸ ἐπὶ τῆς Τριμυθοῦν.

Χαίροις πότισμα πανήδυστον τὸ νοσοῦσι βοηθοῦν.

Χαίροις ὁ ἐναντίοις νῦν ἡμᾶς κατευφραίνων.

Χαίροις ὁ εὐποτμίαν, καὶ ζώην συζευγνύων.

Χαίροις ὁλκή χειμάρους κρατήσασα.

Χαίροις πηγὴ χαρίτων πλουτήσασα.

Χαίροις λουτρὸν τοῦ ποτὲ Κωνσταντίνου.

Χαίροις ποινὴ πορνικοῦ μὲν γυναιίου.

Χαίροις σῶμα ἀείζων.

Πόλαι τῶν Κερκυραίων, καταπλήττεται ἔθνη, ὁρῶντα τὰ βλαστήματα ἄγαρ, ἐδιώχθησαν μὲν ὑπὸ σοῦ, καθεώρουν γὰρ ὕλικόν Αγγελον, φορῶν εἰς χεῖρας φάσανον, διῶκων τοὺς κατὰ γῆς, καὶ πόντου.

Ἄλλος Ἄγγελος.

Ρήτορες καθορῶσι, φωλητῆρος Κερκύρας, ἐν πτύω τυπωθεῖσαν εἰκόνα. ἐκ φαρμάκων γὰρ σχῆμα λαβὼν, τὴν σὴν ὄψιν ἔθου, καὶ τυφλὸν ὠμμάτωσας, ἡμεῖς δὲ σὺν μητρὶ τοῦτο θαυμάζοντες, σαφῶς βοῶμεν.

Χαίροις χρυσίον πτωχῆς ἐτάζων.

Χαίροις ἀνάκτων, πιστῶν ὁ φύλαξ.

Χαίροις ὅτι δούλου τὴν χεῖρα ἐξήρανας.

Χαίροις ὅτι κάλλος ἀδόντων ἐμώρανας.

Χαίροις ὅτι κατεσύγχυσας τοὺς σοφοὺς συζητητάς.

Χαίροις ὅτι ἀπημαύρωσας τοὺς κακίας ποιητάς.

Χαίροις τῶν ἐπιγείων τοὺς θεσμοὺς ὁ συγχύσας.

Χαίροις τῶν οὐρανίων τὰς εὐθύνας κοσμήσας.

Χαίροις φυτὸν ἐπισκέπτον Κερκύραν.

Χαίροις καρπὸς καταφραίνων καρδίαν.

Χαίροις τρυφὴ τῆς Κερκύρας ὑπάρχων.

Χαίροις, ὁ ὑγροψυχροθερμοξηράρχων.

Χαίροις σῶμα ἀείζων.

Σῶμά σου μὲν τὸ θεῖον, ἵσταται παρρησία, ἐμφέρων θησαυροὺς τῶν θαυμάτων. καὶ ἐκ γῆς ὑπάρχων ὡς βροτὸς, τὴν δὲ γῆν ἐάσας Οὐρανῷ ὤκησας, γηένοις τὰ οὐράνια ἐνώσας, ἐξ ἡμῶν ἀκούεις.

Ἄλλος Ἄγγελος.

Τροπῆριον. Τὸν ζωοχέα μελωδήσωμεν Σπυρίδωνα.

Κάθισμα. Πῶς, Πλ. δ'.

Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Εκ ποιμνίων προβάτων τὴν τοῦ Χριστοῦ, Ἐκκλησίαν ποιμαίνειν προχειρισθείς, Ποιμὴν Θεοπρόβλητος, ὦ Σπυρίδων ἀνέλαμψας· κακοδοξίας λύκους, ἐλάσας τοῖς λόγοις σου, ἐν εὐσεβείας πύα, πιστοὺς ἐκτρέφόμενος. ὅθεν ἀναμέσον, Θεοφόρων Πατέρων, τὴν Πίστιν ἐκράτυνας, τῇ σοφίᾳ τοῦ Πνεύματος, Ιεράρχα μακάριε, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ, τὴν ἀγίαν μνήμην σου.

Δόξα.

Ως καὶ ζῶν καὶ θανὼν περ τερατουργῶν, καταπλήττων οὐ παύῃ τὸν σὸν λαόν, πηγὴ θαυματόβρυτος, ἀνεδείχθης μακάριε. αὐχοὺς καὶ γὰρ λιμῶδεις, λοιμοὺς τε διέλυσας, καὶ τὸν ξηρὸν χαλκῆα πιστῶς σοι προστρέξαντα. τρεῖς τε

τυφλούς πάνταν, ἐλυτρώσω τοῦ πάθους, πεσόντας ἐκ πύργου τε, ὑψορόφου ἀκρότητος, κεραυνοῦ βίᾳ ἔσωσας. ἅπαντας ἐκπλήττει Σοφὴ, τῶν θαυμάτων τὸ ἄπειρον πέλαγος. διὰ τοῦτό σου πόθῳ τὴν μνήμην γεραίρομεν.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ως πανάμωμος Νύμφη τοῦ Ποιητοῦ, ὡς ἀπείρανδρος Μήτηρ τοῦ Λυτρωτοῦ, δοχεῖον ὡς ὑπάρχουσα τοῦ Ὑψίστου πανύμνητε, ἀνομιῶν με ὄντα αἰσχρὸν καταγώνιον, καὶ ἐν γνώσει γενόμενον τοῖς δαίμοσι παίγιον· σπεῦσον καὶ τῆς τούτων, κακουργίας με ῥῦσαι, λαμπρὸν οἰκητήριον, δι' ἀρετῆς ἀπαρτίσασα, φωτοδόχε ἀκήρατε· διώξον τὸ νέφος τῶν παθῶν, καὶ τῆς ἄνω λαμπρότητος ἀξίωσον, καὶ φωτὸς ἀνεσπέρου πρεσβείαις σου.

Ὡδὴ, δ'. Ὁ Εἰρμὸς Δίς.

» **Α**κήκοα Κύριε, τὴν ἐνδοξὸν σου οἰκονομίαν· καὶ ἐδόξασα Φιλάνθρωπε, τὴν ἀκατάληπτόν σου δύναμιν.

Στίχ. Κύριε εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου.

Αγγέλων εὐπρέπεια, καὶ τῶν ἀνθρώπων σθένος καὶ δόξα, Παναγία μόνη πέφυκας, τὸν Ποιητὴν τεκοῦσα καὶ Θεὸν ἡμῶν.

Στίχ. Ἐν τῷ τεραθῆναι τὴν ψυχὴν μου.

Ιδοὺ ὑπερύψωται, τὸ θεῖον ὄρος οἰκῶ Κυρίου, ὑπὲρ ἄνω τῶν δυνάμεων, ἡ Θεομήτωρ ἐμφανέστατα.

Στίχ. Ὁ Θεὸς ἀπὸ θαμνῶν ἤξει.

Νομίμων τῆς φύσεως, Παρθένε ἄτερ μόνη τεκοῦσα, τὸν δεσπόζοντα τῆς Κτίσεως, κατηξιώθης θείας κλήσεως.

Στίχ. Ἐκίλυψεν Οὐρανὸς ἡ ἀρετὴ αὐτοῦ.

Νοήσας σε πόρρωθεν, Θεὸν Παρθένε σεσαρκωμένον, ἐν ἀγκάλαις σου βαστάσασαν, ὁ Ησαΐας προκατήγγειλε.

Ἄλλος. Ελήλυθας ἐκ Παρθένου.

Στίχ. Διότι συκὴ οὗ καρποφορήσει.

Τοῖς ἀνθρώποις, τοῦ σεπτοῦ ἀναπτόμενος Πνεύματος, παθῶν εὐκατάπρηστον, ὕλην Παμμάρκαρ ἐνέπρησας. κόσμον δὲ πυρσεύμασι, τῶν ἀρετῶν σου Σπυρίδων κατελάμπρυνας.

Στίχ. Ψεύτεται ἔργον ἐλαίας.

Νεκρώσας σου, τῆς σαρκὸς τὰς κινήσεις Θεόπνευστε, νεκροὺς ἐξανέστησας ζωοποιῶ σου προσρήματι. ὅθεν ἰκετεύω σε, τὴν νεκρωθεῖσαν ψυχὴν μου Πάτερ ζώωσον.

Στίχ. Εξέλιπον ἀπὸ βρώσεως πρόβατι.

Πυθομένῳ, ἡ νεκρά σοι φωνὴν Πάτερ δέδωκε. ποτάμια ρεύματα σαῖς ἐπεσχέθη προστάξεσιν. ὥφθης γὰρ μακάριε, τερατουργὸς θείαν χάριν κομισάμενος.

Θεοτοκίον.

Στίχ. Εγὼ δὲ ἐν τῷ Κυρίῳ ἀγαλλιάσσομαι.

Προφήται σου, μυστηρίου τὸ βάθος προήγγειλαν, τὸ ἀκατανόητον· μόνη γὰρ ἔτεκες Ἀχραντε, τὸν ἀπερινόητον, σεσαρκωμένον δι' οἶκτον ἀδιήγητον.

Ἄλλος. Ράβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαί.

Στίχ. Κύριος ὁ Θεός μου δύναμις μου.

Ράβδον σε κατέχοντα χειρὶ, καὶ σχῆμα ἱερώτατον, ἐστολισμένος θεὸς Ἀγγελος, κατ' ὄναρ ἐπιφανείς, Βασιλεῖ δεικνύει σε ἱατρὸν αὐτοῦ θεῖον τοῦ πάθους. ὁ δὲ ἐβόα πῖστώ· δόξα τῇ δυνάμει σου Κύριε.

Στίχ. Καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἐπιβῆ με.

Δεσπότην μιμούμενος τὸν σὸν, καὶ πάντων ἱατρὸν Χριστὸν, τὸν Βασιλέα ἐθεράπευσας, Σπυρίδων τερατουργέ. Θεϊκοῖς τε δόγμασι, τοῦτον εὐσεβῶς εἰς θεῖον ζῆλον, καὶ πίστιν θεοπρεπῇ, μάκαρ εὐθυβόλως διήγειρας.

Δόξα.

Ρῆσεις ἐντολῶν τῶν Θεϊκῶν, φυλάττων Παμμακάριστε, τοῦ Βασιλέως διεσκόρπισας, μεγάλας σὺ δωρεάς, καὶ τοῖς πᾶσι δέδωκας, χρυσὸν ἐπὶ γῆς Σπυρίδων μάκαρ. ἐκ τῆς γὰρ οὐδαμῶς, ὄλβον θησαυρίζων τὸν ἄσυχλον.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Σὺ σκηνὴ τοῦ Λόγου καὶ λαμπάς, Παρθένε ἀληθῶς φωτὸς, τοῦ ἀνεσπέρου ἀναδέδειξαι. διό σε πάντες πιστοί, θερμῶς ἱκετεύομεν· ῥῆξαι τοῦ ἐχθροῦ σὺ τὰς ἐνέδρας, ἅς καθ' ἡμῶν μελετᾷ, Κόρη τὸν Υἱόν σου δυσώπησον.

Καταβασία.

Ράβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαί, καὶ ἄνθος ἐξ αὐτῆς
» Χριστέ, ἐκ τῆς Παρθένου ἀνεβλάστησας· ἐξ ὅρους ὁ
» αἰνετός, κατασκήνιον δασέος. ἡλθες σαρκωθεὶς ἐξ ἀπειράν-
» ὁρου, ὁ ἄυλος καὶ Θεός. δόξα τῇ δυνάμει σου Κύριε.

Ωδή, ε'. Ὁ Εἰρμός. Δίς.

Ο ἄνθραξ τῷ Ησαΐα προσφθεῖς Ἥλιος, Παρθενικῆς
» ἀπὸ γαστροῦς ἀνέτειλε, τοῖς ἐν σκότει πεπλανημένοις,
» Θεογνωσίας Φωτισμὸν δωρούμενος.

Στίχ. Ἐκ νυκτὸς ὑρρίζει τὸ πνεῦμά μου.

Ο πάντων βασιλευόντων Βασιλεὺς Κύριος, σὲ τὴν ἀγνὴν
πάντων πιστῶν Βασίλισσαν, ὡς Μητέρα ὑπερυψώσας, καὶ
τῶν Ἀγγέλων ὑπερτέραν ἔδειξε.

Στίχ. Δικαιοσύνην μάθετε οἱ ἐνικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς.

Νεφέλαι τῆς εὐφροσύνης γλυκασμὸν ῥάνατε, τοῖς ἐπὶ
γῆς, ὅτι Παιδίον δέδοται, ὁ ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων, ἐκ
τῆς Παρθένου σαρκωθεὶς Θεὸς ἡμῶν.

Στίχ. Ἀρθήτω ὁ ἄσπεθς, ἵνα μὴ ἴδῃ.

Τῷ βίῳ καὶ τῷ σαρκίῳ μου τὸ φῶς ἔλαμψε, καὶ τὸ
στυγνὸν τῆς ἁμαρτίας ἔλυσεν, ἐπ' ἐσχάτων ἐκ τῆς Παρ-
θένου, ἄνευ σπορᾶς σωματώθεις ὁ Υἱιστος.

Στίχ. Ζῆλος λήψεται λαὸν ἀπαίδευτον.

Χαράν σοι τὸ Προπατόρων σκυθρωπὸν λύουσιν, ὁ Γαβριὴλ
ὁ ἱερὸς Ἀρχάγγελος, οὐρανόθεν καταφοιτήσας, εὐαγγελί-
ζεται σεμνὴ Θεόνυμφε.

Ἄλλος. Ὁ φωτισμὸς, τῶν ἐν σκότει.

Στίχ. Πρόσθε αὐτοῖς κακὰ Κύριε.

Ο ποταμὸς, τῶν ἐν σοὶ χαρισμάτων πᾶσαν ἀρδεύει, Ὅσις
καρδίαν πᾶσι δωρεῖται, ῥώσιν πλουσίαν πάντας δ' ἐγείρει,

πρὸς Θεοῦ δόξαν τοῦ σὲ δοξάσαντος, καὶ θαυματουργίαις παντοίαις πλουτίσαντος.

Στίχ. Κύριε ἐν θλίψει ἐμνήσθημέν σου.

Σὲ Βασιλεὺς, ὁ ἐπίγειος Μάκαρ τοῦ Βασιλέως, τοῦ ἐπουρανίου σαφῶς ἐπέγνω, γνήσιον δοῦλον, καὶ χάρισματος θεοῦ, πεπλησμένον ἐν τῷ παρεῖναι σε, μέγαν ἱατρὸν πρὸς Θεοῦ μνηνόμενος.

Στίχ. Καὶ ὡς ἡ ὠδίνουσα ἐγγίζει τοῦ τεκεῖν.

Τοῦ Ἀβραάμ, τὸν φιλόξενον τρόπον σὺ ἐμιμήσω, πᾶσι τῆς οἰκίας σου τὰς εἰσόδους, ἀναπετάσας καὶ τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, χρηματίσας. καὶ προμηθεύμενος, τῶν ἐν περυστάσει Σπυρίδων μακάριε.

Στίχ. Οὐ πεσοῦμεθα ἀλλὰ πεσοῦνται.

Νέον ἡμῖν, ἀπεγέννησας Βρέφος τὸν πρὸ αἰώνων, Κόρη γεννηθέντα Πατρός ἀνάρχου. ὃν ἐκδυσώπει ὡς Ἰῶν καὶ Θεόν σου, οἰκτειρῆσαι τοὺς Θεοτόκον σε, Πάναγνε ψυχῇ καθαρᾷ καταγγέλλοντας.

Ἄλλος. Θεὸς ὢν εἰρήνης Πατήρ.

Στίχ. Ἀναστήσονται οἱ νεκροί, καὶ ἐγερθήσονται.

Τὴν πίστην ἐν μέσῳ Πατέρων πολλῶν, Ἱεράρχα Σπυρίδων ἐστήριξας, κηρύξας τὸ ὁμόθεον Τριάδος τῆς μιᾶς. διὸ καὶ ἐπαξίως, τιμᾷ ἡ Εκκλησία, τὴν πανίερον μνήμην, τῆς παναγίας σου κοιμήσεως.

Στίχ. Ἡ γὰρ ὁρώσος ἡ παρά σου ἱαμα αὐτοῖς ἔστω.

Χριστοῦ ὢν καθάπαξ πιστὸς μαθητῆς, Ἱεράρχα Σπυρίδων

ἀνέστησας, νεκροὺς τῇ προσευχῇ σου, καὶ παρέστησας ζῶντας. καὶ γὰρ ἰσχύειν πάντα, αὐτὸς δεδωρηταί σοι, ἐξ ἰδίας ἰσχύος, ὁ ταμιουχὸς τῆς ζωῆς ἡμῶν.

Δόξα.

Ελπίδος ἀγάπης καὶ πίστεως σὺ, ἰδιώματα Πάτερ κτησάμενος, πενήτων ἀντιλήπτωρ τε, νοσοῦντων ἱατρός, καὶ πάντων τῶν ἐν ζάλῃ, λιμὴν γαληνοφόρος, ἀνεδείχθης Θεόφρον, ἀξιοθαύμαστε πιστότατος.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Αγίων Αγία Παρθένε ἀγνή, τῶν Αγίων τὸν Ἅγιον τέτοκας, τὸν πάντας ἀγιάζοντα Χριστὸν τὸν λυτρωτὴν διόσε Βασιλίδεα, καὶ Δέσποιναν ἀπάντων, ὡς Μητέρα τοῦ Κτίστου, τῶν ποιημάτων καταγγέλλομεν.

Καταβασία.

» **Θ**εὸς ὢν εἰρήνης Πατήρ οἰκτιρῶν, τῆς μεγάλης βου-
» λῆς σου τὸν Ἀγγελον, εἰρήνην παρεχόμενον ἀπέστειλας
» ἡμῖν. ὅθεν Θεογνωσίας, πρὸς φῶς δδηγηθέντες, ἐκ νυ-
» κτός ὀρθρίζοντες, δαξολογοῦμέν σε φιλάνθρωπε.

Ὡδή, ε'. Ο Εἰρμός. Δίς.

» **Η**χου ῥημάτων δεήσεως, ἐκ κατωδύνου Δέσποτα ψυ-
» χῆς ἐπακούσας τῶν δεινῶν με λύτρωσε. μόνος γὰρ εἶ
» τῆς ἡμῶν σωτηρίας πρόξενος.

Στίχ. Εβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς Κύριον τὸν Θεόν μου.

Ηλιον πᾶσιν ἐκύησας, δικαιοσύνης Δέσποινα Χριστὸν, τὸν ἡμᾶς ἐκ σκότους λυτρώσάμενον. ὅθεν σε νῦν ἀληθῆ Θεοτόκον σέβομεν.

Στίχ. Απερρώφας με.

Φύσις ἀνθρώπων δουλεύουσα, τῇ ἁμαρτίᾳ Δέσποινα Ἀγνή, διὰ σοῦ ἐλευθερίας ἔτυχε. σὸς γὰρ Υἱὸς ὡς ἄμυνος ὑπὲρ πάντων τέθυται.

Στίχ. Πάντες οἱ μετεωρισμοὶ σου, καὶ τὰ κύματά σου.

Επιβοώμεθα πάντες, σὲ τὴν ἀληθῆ Μητέρα τοῦ Θεοῦ, παροργίσαντας οἰκέτας λύτρωσαι. μόνη γὰρ πρὸς τὸν Υἱόν, παρρησίαν κέκτησαι.

Στίχ. Ἀρα προσήσω τοῦ ἐπιβλέψαι με πρὸς ναόν.

Ωμοσεν ὥσπερ ὁ Κύριος, ἐν ἀληθείᾳ πάλαι τῷ Δαβίδ, ἐκ γαστρός σε προσελθὼν πεπλήρωκε. τέτοκας γὰρ τὸν τῆς γῆς Κόρη Βασιλεύοντα.

Ἄλλος. Ἐν ἀβύσῳ πταισμάτων.

Στίχ. Περιχύθη μοι ὕδωρ ἕως ψυχῆς μου.

Ως πηλὸς ὁ χρυσός σοι λελόγισται, τῇ ὑπὲρ χρυσὸν ἀπαθείᾳ ἀστράπτοντι, καὶ πλουτισθέντι Οἰε, δωρεαῖς ταῖς παγχρύσοις τοῦ Πνεύματος.

Στίχ. Ἐδὺ ἡ κεφαλὴ μου εἰς σχισμὰς ὀρέων.

Καθαρώς λειτουργῶν τῷ Δεσπότῃ σου, πλῆθος εἶχες Οἰε, καθυπακούόν σοι, Ἀγγελικῶν δυνάμεων, ἀοράτοις φωναῖς ἱερώτατε.

Στίχ. Καὶ ἀναβήτω ἐκ φθορᾶς ἡ ζωὴ μου.

Ο περίδοξος Πάνσοφς βίος σου, κόσμῳ σε περίδοξον Πάτερ εἰργάσατο. διὰ τὴν θείαν μνήμην σου, γεγηθότες τελοῦμεν ὕμνουντές σε.

Θεοτοκίον.

Στίχ. Ἐν τῷ ἐκλείπειν ἐξ ἐμοῦ τὴν ψυχὴν μου.

Οὐρανῶν πλατυτέρα ἡ μήτρα σου. γέγονε Πανάμωμε Θεὸν χωρήσασα, τὸν μηδαμοῦ χωρούμενον, Παναγία Παρθένε Θεόνυμφε.

Ἄλλος. Σπλάγχνων Ἰωνᾶν.

Στίχ. Φυλασσόμενοι μάταια καὶ ψευδῇ.

Αλλοι Σαμουὴλ, ἡ χάρις σε ἔχρισε, Σπυρίδων σοφὲ ἱερατεῦειν Θεῷ, καὶ προσήγαγες, ἀναιμάκτους θυσίας πανόλβιε· πιστεύων ἀληθῶς ὅτι ἐδείχθη σοι, ἄνω ἐν σκηναῖς Θεοῦ ἡμῶν, ἡ φρικτὴ λειτουργία καὶ ἄμωμος.

Στίχ. Ὅσα ἠθέλημ ἐποδώσω σοι.

Ράβδον Μωϋσῆς, εἰς ὅφιν μετέβαλε, προστάζει Θεοῦ πάλαι κινούμενος· σὺ δὲ Οἰε, εἰς χρυσὸν προσευχῇ σου μετέβαλες, τὸν ὅφιν ἱεράρχα διὰ φίλον τὸν σόν. οὕτως θαυμαστά εἰργάσατο, διὰ σοῦ ὁ θεὸς Πάτερ τέρατα.

Δόξα.

Ως ἱεραρχῶν, κανὼν καὶ ἐδραῖωμα, Φωστὴρ Οἰκουμένης διαυγέστατε· πύργε ἄσειστε, Ἐκκλησίας θεμέλιε ἄρρηκτε. τῶν θαυμάτων ποταμὸς ὁ ἀνεξάντλητος. ῥῦσαι σαῖς πρεσβείαις πάντοτε, πειρασμῶν τοὺς τιμῶντας τὴν μνήμην σου.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Κόλπον οὐκ ἐκστάς, ἀνάρχου Γεννήτορος, ἐν κόλποις ἀγνῆς Κόρης αὐλίζεται· καὶ καθίσταται, ὁ ἀμήτωρ ἀπάτωρ σαρκούμενος, ὁ τῆς δικαιοσύνης βασιλεύων Χριστός. τούτου ἀγενεαλόγητος, ἡ φρικτὴ γενεὰ καὶ ἀπόρρητος.

Καταβάσια.

» Σπλάγχχνων Ἰωνᾶν, ἐμβρυον ἀπήμεσεν, ἐνάλιος θῆρ
 » οἷον ἐδέξατο· τῇ Παρθένῳ δὲ, ἐνοικήσας ὁ Λόγος καὶ
 » σάρκα λαβὼν, διελήλυθε φυλάξας ἀδιάφθορον· ἥς γάρ
 » οὐχ ὑπέστη ρεύσεως, τὴν τεκοῦσαν κατέσχευ ἀπῆμαντον.

Τροπᾶριον. Τὸν ζωοχέα μελωδήσωμεν Σπυρίδωνα.

Τόκος εἰ τῆς Τριάδος, ὃ ἐνδείξας Τριάδα, Ἀγγέλοις,
 καὶ κακίας ἀνθρώποις. ὃ γὰρ οὐρανοῦ, καὶ γῆς ἀνεμόρ-
 φωσέσε ποιητῆς ἄφθαρτον, ποιήσας σε ἀκήρατον, δεικνύει
 σε ζωντανὸν τοῖς πᾶσι.

Χαίροις ὁ στύλος ταπεινότητος.

Χαίροις ὁ κόσμος τῆς σωφροσύνης.

Χαίροις ὁ μισῶν θησαυροὺς σητοβρόσεως.

Χαίροις ὁ σωτὴρ λεπρικής ἀμαυρώσεως.

Χαίροις θεῖε ὁ τὸν Ἑλληνα συναρμόσας πιστοῖς.

Χαίροις ὅτι τὰ ἀγάλματα καταρρίψας ἐπὶ γῆν.

Χαίροις Θεοῦ κριμάτων, σῆμα πᾶσι δεικνύων.

Χαίροις δρόσος θαυμάτων, σὲ κυκλοῖ οὐρανίων.

Χαίροις ὀχεὺς τῆς μεταμορφώσεως.

Χαίροις λαμπάς τῆς θείας αὐγάσεως.

Χαίροις αὐγὴ ὀρθοδόξου σοφίας.

Χαίροις ὁσμὴ τῆς ἡμῶν σωτηρίας.

Χαίροις σῶμα αἰζῶν.

Υπὸ σκέπην σου Πάτερ, ἀνκτρέχομεν πάντες, ὡς Νῶε
 κιβωτὸν εἰς τὴν θεῖαν. εἰς ἀνάγκας λιμούς, σεισμούς ἑ-
 χομένσε βοηθὸν ἅπαντες, ἀνθ' ὧν τελοῦμεν ἄξιον, τὸ δώ-
 ρημα, νυνὶ, πρὸς σὲ βοῶντες.

Ἄλλος Ἀγγελος.

Φωτοβόλον, λυχνίαν, ἐν τῷ βίῳ φανείσαν, ἐτέθης εἰς
 χαρὰν τοῖς ἀνθρώποις. ζωῆς ἄφθαρτον ἠναψας φῶς, ὁδη-
 γεῖς πρὸς γνῶσιν μακαριότητος, ἡμᾶς τοὺς νῦν μὴ ἔχον-
 τας, χαρὰν τὴν οὐρανίαν ὧδε.

Χαίροις στροφή, ἀρᾶς τῶν γενάρχων.

Χαίροις φυγὰς ἀφῆς παραβάτων.

Χαίροις δεσ Αδάμ, υἱὸν Ἀβελ ἐσήμανας.

Χαίροις δεσ τοῦ Χάμ ἀμαρτίας ὠνείδισας.

Χαίροις Κάϊν τὸ ζηλόφθονον ἀποβάλλων ἀφ' ἡμῶν.

Χαίροις Ἀβραμ τὸ φιλάνθρωπον, ὃ δεικνύων μιμητόν.

Χαίροις Ἀρχιερέων ζωγραφήσας τὸν βίον.

Χαίροις Ἰωνᾶ πάλιν, ἐρμηνεύσας τὸν τύπον.

Χαίροις ἀστὴρ μηνύων θεότητα.

Χαίροις ποιμὴν ἐρῶν ἀνθρωπότητα.

Χαίροις δορκὰς τοῦ Θεοῦ μυστηρίων.

Χαίροις ὀχὴ ἀγαθῶν αἰωνίων.

Χαίροις σῶμα αἰζῶν.

Χάριν πλείστων θαυμάτων, εἰληφὼς ὦ Σπυρίδων, ἐ-
 δόθης εὐεργέτης Κερκύρας. καὶ προσώρμησας κατ' ἐχθρῶν,

προσευληθόντων εἰς αὐτῆς σύνορα, διώξας τὰ στρατεύματα,
ἀκούεις παρὰ πάντων οὕτως.

Ἄλλος Ἀγγελος.

Ψαύοντα σώματός σου, τὰ ἀλλόφυλα ἔθνη, ἀρτίμορος
δοκεῖς αὐτοῖς ὄντως. ἐν τῇ σῇ γὰρ ὀρῶσιν ὀχρῇ, τὰ βιούν-
των πάντων ἀβλαβῇ Οσίε, κραυγάζουσι, δοξάζουσι, δι-
δάσκουσι, βοᾷν σοι πάντας.

Χαίροις ὁσῶν φυλακὴ ἁγία.

Χαίροις ὁσίων τῶν ζώντων μεζών.

Χαίροις ὁ φορῶν ὑγιὲς περικράνιον.

Χαίροις ὁ τηρῶν ζῶν ἀεὶ τὸ ἐγκέφαλον.

Χαίροις ὁματ' ἔχων βλέποντα, τοῦ Θεοῦ θεωρίαν.

Χαίροις στόμα ὁ ἀνοίγων, εἰς πιστῶν νουθεσίαν.

Χαίροις ἀθανασίας ὁ ἀκήρατος οἶκος.

Χαίροις τῆς ἀφθαρσίας ὁ αἰώνιος τύπος.

Χαίροις δι' οὗ ἐξέστησαν ἄγγελοι.

Χαίροις δι' οὗ ἐσώθησαν ἄνθρωποι.

Χαίροις χρωτὸς σταθερὰ κουστωδία.

Χαίροις εἰκὼν τοῦ Θεοῦ ἡ ἁγία.

Χαίροις σῶμα ἀείζων.

Ω Εχέμβιον σῶμα, τοῦ θανάτου μὴ ἔχων, τὴν πείραν
ἀγιώτατον πάντη. δεξαμένης τῆς νῦν παροχῆς, δός μοι
Θεῖε τῶν κακῶν τὴν ἄφεσιν, καὶ διὰ σοῦ ῥυσθείησαν κα-
κώτεως, οἱ σοὶ βοῶντες.

Ἄλλος Ἀγγελος.

Τροπῆριον. Τὸν ζωοχρῆ μελωδήσωμεν Σπυρίδωνα.

Κοντάκιον Ηχος β.

Τὰ ἄνω ζητῶν.

Τῷ πόθῳ τρωθεὶς Χριστοῦ ἱερώτατε, τὸν νοῦν πτερωθεὶς
τῇ αἴγλῃ τοῦ Πνεύματος, πρακτικῇ θεωρίᾳ τὴν πράξιν
εὖρες Θεόπνευστε, θυσιαστήριον θεῖον γενόμενος, αἰτούμενος
πᾶσι θεῖαν ἔλλαμψιν.

Ο Οἶκος.

Τὸν ἐκ κοιλίας ἡγιασμένον ἱεράρχην Κυρίου ἀνευφημή-
σωμεν νῦν Σπυρίδωνα· τὸν τῆς χάριτος πλάκας δεξά-
μενον θείας δόξης, καὶ ἐν θαύμασι περιβόητον πᾶσι, καὶ
ὡς θερμὸν καὶ αὐτόπτην τῆς θείας ἐλλάμψεως, ὡς τῶν
πενήτων προστάτην, καὶ τῶν ἁμαρτανόντων ψυχαγωγόν.
οὗτος γὰρ θύων τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ, ἱεράρχης πιστὸς
ἀναδέδεικται, αἰτούμενος πᾶσι θεῖαν ἔλλαμψιν.

Ἐτερον Κοντάκιον. Ηχος γ.

Ἡ Παρθένος σήμερον.

Ἡ Κερκύρα σήμερον λαμπρὰ λαμπρῶς ἑορτάζει. Σὺν
αὐτῇ δὲ ἅπανα ἡ οἰκουμένη θαυμάζει. Λάρνακα θαυμα-
τοφόρον ἐγκωμιάζει. Ταύτη δὲ φυλαττομένη φαιδρῶς κραυ-
γάζει· Χαίροις φύλαξ ὁ τῆς νήσου, Σπυρίδων, ταύτης
ὁμοῦ, καὶ πρόμαχος,

Ο Οἶκος.

Τὸ τοῦ νοός μου νεκρὸν, καὶ ἀκίνητον ζώωσον πάτερ,
ὁ τὴν νεκρὰν ὡς ζῶσαν ἐπανερόμενος· καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ
ὄψεως σπαρεῖσαν ἐν ἐμοὶ ἁμαρτίαν μετάβαλε εἰς ἀρετῶν
κεχρυσωμένην φαιδρότητα, διαλύων μου τὴν πενητεύουσαν

ἀπορίαν, ὡς καὶ τὴν τοῦ πένητος μάκαρ πτωχεῖαν διέ-
λυσας, ἐν τῇ τοῦ ὄψεως εἰς χρυσὸν ἀθρόα μεταβολῇ.
Εἰρήνην δέ μοι παράσχου ὁ αὐτήκοος γεγωνὴς ἀγγέλων
συλλειτουργούντων σοι, ἐν τῷ Τὴν Εἰρήνην τῷ λαῷ
προσφωνεῖν, Καὶ τῷ πνεύματί σου, ἀντιφωνούντων.
Δρόσιον δέ μοι τὸ ὑπὸ τῶν παθῶν καυσῶδες τῆς κε-
φαλῆς, ὁ τὴν οὐράνιον δρόσον ἐπὶ τῆς σῆς κορυφῆς
ἐν ὥρᾳ θέρους δεξάμενος, προσημαίνουσιν τὴν ἐκ Θεοῦ
μέλλουσάν σοι χάριν. δι' ἧς γέγονας ἐν θαύμασι περιβόη-
τος, ἐν ἀρχιερεῦσιν ἀμώμητος, τῆς ἐκκλησίας πύργος
ἀκλόνητος, τῆς πρώτης συνόδου ὑπέρμαχος, καὶ Κερκυ-
ραίων προασπιστῆς πολυθρύλλητος. Οθεν καγὼ ὁ ἀνάξιος
προσπίπτω σοι, αἰτούμενος λόγον ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός
μου. Διάλυσον οὖν μοι τὴν ἀφωνίαν, ὡς καὶ τὴν τοῦ δια-
κόνου ποτὲ, ἵνα πίστει καὶ φόβῳ κραυγάζω σοι. Χαίροις
φύλαξ ὁ τῆς νήσου, Σπυρίδων, ταύτης ὁμοῦ, καὶ πρόμαχος.

ΤΩ: ΑΥΓΩ: ΜΗΝΙ ΙΒ'

Μνήμη τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν
ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ,
ἐπισκόπου γενομένου Τριμυθοῦντος, πατρὸς
ἡμετέρου προστάτου Κερκύρας.

Στιχ. Ο θαυματουργός, κἂν τέθυγες, Σπυρίδων,
Τοῦ θαυματουργεῖν οὐκ ἔληξεν εἰσέτι.
Ἀμφὶ δωδεκάτην Σπυρίδων βίότιο ἀπῆλθε.

ΕΙΣ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΛΕΙΨΑΝΟΝ.

Στιχ. Καὶ ζῆς ἐν μακάρεσσι, καὶ οὐ μακρὸν ὕπνον ἰαύεις.
Ἀλλὰ φέρεις μορφὴν ἀρτιθανοῦς Σπυρίδων.
Ἄσσα δέ σοι φθιμένῳ στυγρόγραφῳ βήγεα θῆκαν
Ἰάτρες, εὐθρύπτου σητὸς ἄμοιρα πέλει.
Καὶ λιπαρὴν Κερκύραν ἔχεις καὶ θαύματα πρήτσεις.
Ἰάτρι: φίλε Χριστοῦ, Ἰάτρι: φίλε Τριάδος.

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΑΙ ΑΓΩΝΕΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

Σ Π Υ Ρ Ι Δ Ω Ν Ο Σ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΡΙΜΥΘΟΥΝΤΟΣ.

Κύριε εὐλόγησον.

Μέγιστον εἰς ψυχῆς ὠφέλειαν βίος γενναίων καὶ φιλοθέων ἀνδρῶν,
καὶ πολλὴν τὸν πλοῦτον τῆς ἀρετῆς ἐμποιεῖν δυνάμενος· οὐ μόνον
γὰρ τοῦ χειρόνος ἐκκοπὴν, ἀλλὰ καὶ πολλὴν πρὸς τὸ βέλτιον μετα-
βολὴν ἀπεργάζεται· εἴτε γὰρ τις εἴη πάθει προκατελιγμένος, τοιοῦ-
των ἀπολαύων διηγημάτων, τῆς πρὸς ταῦτα γίνεται *** θερμότερον ὑπὸ
τῆς ἱστορίας κατ' αὐτῶν διανίσταται, καὶ τῇ τοῦ ὁμοίου φιλῇ παρο-
ξύνεται πρὸς τὴν μίμησιν. μίμησις δὲ καὶ ζῆλος μεγάλων δῆπου καὶ
θαυμασίων ἀνδρῶν ὅσον δύναται, καὶ ἄλλοι μὲν ἐδειξαν, τῶν φθα-
σάντων τὸ περὶ τὴν ἀρετὴν φιλοκάματον μιμησάμενοι· μάλιστα δὲ
πάντων ὁ θαυμασιὸς τὸν βίον Σπυρίδων, Ἰακώβ τε ὁμοῦ καὶ τὸν
θεῖον Δαυὶδ εἰς ἄκρον ζηλώτας, καὶ πολὺ κατ' ἐκείνους τὸ πρᾶον καὶ
ἄπλαστον ἀσπασάμενος, ὡς δὲ καὶ πρὸς Ἀβραάμ τὸ φιλόξενον ἐμ-
βλέψας, καὶ κοινὰ τὰ ὄντα τοῖς χρήζουσι παιησάμενος· κἀντεῦθεν οὐ
τὴν γῆν διὰ τὸ πρᾶον, ὡς ἡ ὑπόσχεσις, ἀλλ' αὐτοὺς κληρονομήσας
τοὺς οὐρανούς, καὶ διὰ πλοῦτον, ὃν περιέδε, Χριστὸν ὅλως τὸν θεῖον
πλοῦτον ἐμπορευσάμενος, θαυμάτων τε ποταμούς πλουτήτας, αἰετοπε-
μὲν ἀνελουμένους, μηδέποτε δὲ μηδαμῶς λήγοντας.

Τοῦτον ἤνεγκε μὲν νῆσος ἡ Κύπρος. ἦν δὲ οὐ στωμύλος τις,
οὐδὲ κομψὸς τὸ ἦθος, οὐδὲ πλήθει καὶ ἀγορᾷ χαίρων· ἀλλ' ἀπλοὺς καὶ
ἡσύχιος, καὶ ἀπραγμοσύνην, εἶπερ τις ἕτερος, ἀσπασόμενος. δι' αὐτὴν καὶ

πρὸς τὴν τοῦ πατριάρχου, καθάπερ ἔφημεν, Ἰακώβ πολιτείαν τὸ σύνολον ἑαυτὸν τυπῶν, ποιμὴν καὶ αὐτὸς προβάτων ἐδεικνύτο· οὐ μὲν ἀκριβῶς ποιμὴν, οὐδὲ ἀφελὲς οὕτως, ἢ καὶ ἀγροικικὸς τὸ ἦθος καὶ ἀμείλικτος, ἀλλ' ἡθῶν μάλιστα χρηστῶν ἐπιμελητής· καὶ τῆς μὲν πολλῶν ὁμιλίας ἐκυτὸν ἀπάγων, πένησι δὲ ἀνδράσι καὶ ξένοις οὕτω τι εὐπρόσιτος καὶ κοινωνικὸς, ὥς καὶ ὁμιλῆσαι πάντων ἀνθρώπων δεικνύεσθαι χαριέστατος, καὶ μεταδοῦναι τῶν ὄντων φιλοτιμότητας· ἀμέλει καὶ τὸ τίνα τῶν παριόντων παραδραμεῖν ἐκείνων, ἢ ἐπιξενωθέντα, λυπηρὸν ἦν αὐτῷ σφόδρα, καὶ ἴσον τῷ μεγίστου τινὸς καὶ κερδαλεωτάτου διαμαρτεῖν. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐλεύθερον ἦν ἔχων τὸ φρόνημα, καὶ ξένον πάσης ἀγεννοῦς κολακείας καὶ ταπεινότητος· κόπους δὲ ὁδοιπορούντων ἐκθεραπεῦσαι, καὶ πόδας ἀπονίψαι πεπονηκότας, τράπεπεζάν τε παραθεῖναι, καὶ τὰλλα διακονῆσαι νόμῳ φιλίας καὶ μετρίότητος οὕτω θεραπευτικός τε καὶ δεξιώτατος, ὥς αὐτοῦ μόνου εἶναι τούτου, ἢ τῶν οἰκετῶν τοὺς εὐνοϊκώτατα περὶ τοὺς δεσπότης τοὺς ἰδίους διακειμένους. ἐκέκρατο γὰρ αὐτῷ σεμνότητι μὲν ἡ ἀπλότης, ἀνδρεία δὲ ἡ πραότης, τῷ δὲ σφόδρα συντόνῳ καὶ διαπύρῳ τῆς ἀγάπης τὸ χαρίεν ἐπὶ νῆθι τῆς σωφροσύνης· ἥς ὡς οὐδενὸς ἡράσθη τῶν πάντων, καὶ θερμῶς περιείχετο, γυναῖκί μὲν νομίμῳ καὶ σῶφρονι χρόνον ὁμιλῆσας οὐχὶ συγχὸν, καὶ πατὴρ παίδων ἐκ ταύτης γενόμενος, τὸ λοιπὸν δὲ κρείττων ἡδονῆς καὶ πάσης ἄλλης ὑλώδους ἐπιθυμίας μεμενηκώς. ἐντεῦθεν καὶ τὸ τῆς ἀρετῆς φιλοπονώτερον μέλι ἐργαζόμενος, τῷ νόμῳ τε Κυρίου σπουδαίως ἐμμελετῶν, φιλανθρωπώτατος τὴν ψυχὴν κατέστη, καὶ τὴν γνῶμην ἐπιεικέστατος. καὶ συνελόντά φάναι, θεῶν τε Σπυρίδων ἀρχέτυπον καὶ πῖναξ ἀρετῶν ἦν, πάσας μὲν ἐν ἑαυτῷ γέγραμμένας ἔχων, ὀλίγοις δὲ πρὸς μίμησιν ἐλθεῖν δυναμένος. οὕτω διαλάμπων τοῖς κατορθώμασι, καὶ βίον ἐκείνος μέγαν εἰσενεγκών, πολλῶν μειζόνων ἀξιοῦται καὶ δωρεῶν. καὶ τέως τῶν ἐνταυθα φημι, καὶ ὅσα δὴ τῶν μελλόντων ζωγραφεῖ τὴν μεγαλειότητά, τὰ δὲ ἦν. ἐρβώοντο σώματα νόσῳ κατειργασμένα· πηρώσεις ἱάτο θεραπείας ἰσχυροτέρας· πνεύμασι πονηροῖς ἐπετίμα, καὶ τὸ μέσον τῆς ἐπιτιμίας καὶ τῆς φυγῆς οὐδὲν ὅλως ἦν, ἀλλ' εὐθὺς ἀπηλλάττοντο, καὶ ἄλλα δὲ μεῖζονα τούτων πολλὰ διεπράττετο, δυνάμειος θείας αὐτῷ συνεργούσης. δι' ἣ καὶ ποιμὴν ἐκ ποιμένος καθίσταται, ἀνθρώπους ἀντὶ προβάτων διέπειν ἐγχείρισθαις· ὑπηνίκα Κωνσταντῖνος ὁ μέγας ἐκράτει Βιομήμον, αὐτὸς τῆς πόλεως Τριμουθούτων ἐπίσκοπος γνωρι-

σθεῖς. ὅσῃν δὲ καὶ μετὰ τὸν θρόνον εἶχε τῆς ἀρετῆς ἐπιμέλειαν, τὰ μετὰ τὸν θρόνον ὡπύτως θαύματα δηλώσει. πλὴν ἀλλὰ τὸ πάντα μὲν τὰ ἐκείνου διεξελθεῖν, ἀπειρόκαλόν τε ὁμοῦ καὶ ἀδύνατον, ὥσπερ τὸ πάντα παραχλιπεῖν ἀτεχνῶς ἐπιζημίον. ὅσα δὲ καὶ εἰπεῖν δυνατόν, καὶ ἀκοῦσαι λίαν ὠφέλιμον, ταῦτα δὴ καὶ ἐρῶ.

Ἐκόλαζε τὴν νῆτον ὁ θεὸς ἀνυμβρία, καὶ αὐχμὸς ἐφαισθήκει δεινός. καὶ ἠκολούθει τῷ αὐχμῷ μὲν λιμός, τῷ λιμῷ δὲ λοιμός. καὶ τὸ πολὺ τοῦ πλήθους, τὸ μὲν ἤδη καὶ διεφθείρετο, τὸ δὲ ὅσον οὕτω τοῦτο παθεῖν ἠλπίζετο. ἐδοῖτο δὲ τὸ δεινὸν Ἡλιοῦ πάντως, ἢ ἑτέρου τὸν κατ' ἐκείνον, εὐχῇ τὸν οὐρανὸν διανοίξοντος. καὶ οὗτος Σπυρίδων ἦν. ὥς γὰρ ἡ μάστιξ ἐπέκειτο, καὶ ἰσχυρῶς μετῆι τὸ πλήθος, ὑπεραλγῶν αὐτὸς τοῦ ποιμνίου, καὶ πατρικῶς σπλάγγχνος διακαίόμενος, δεῖται μὲν ὡς φιλάνθρωπος τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ, πληροὶ δὲ ἐκείνος αὐτίκα τὸν οὐρανὸν νεφέλαις ἐξ ἐσχάτου τῆς γῆς. καὶ τὸ δὴ θαυμαστόν ὡς μή τις νομίσοι φυσικῇ τινι τῶν στοιχείων ῥοπῇ τὸν ὄμβρον ἀκολουθεῖν, δεικνύσι μὲ αὐτὰς πόρρωθεν ὁ θεός, ἴσῃσι δὲ, μὴ πρότερον ἐφίεις ἐπιβῆναι τῆς νήσου, πρὶν ἢ καὶ πάλιν αὐτοῦ δεηθῆναι τὸν ἅγιον. οὕτω ποίνυν ἐκείνος σταλαγμὸν ἀφῆκε θακρύων, καὶ ὄμβρος αὐτίκα κατεβάρχη πολὺς. καὶ παίνεται μὲν ἡ γῆ, τρέφεται δὲ τὰ ὠρεῖα, καὶ τὰ λήϊα αὖξεται, καὶ πάντα ὁμοῦ λύεται τὰ δεινὰ. τούτῳ Σπυρίδων καὶ αὐτοῦ Ἡλιοῦ, ἵνα τι καὶ τολμήσω, φιλανθρωπότερος. ὁ μὲν γὰρ τὸν ὑετὸν ἐπισχών, εἶτα πάλιν ἀνῆκεν· ὁ δὲ, τὸ πρῶτον οὐ μίμησάμενος, ἴσος ἐν τῷ δευτέρῳ δείκνυται. καὶ τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτον. ἕτερον δὲ οὐδὲν ἐκείνου καταδεέστερον.

Συμφορὰ πάλιν ἐκράτει κοινὴ, καὶ ἄγονος ἦν ἡ νῆσος καρπῶν. οἱ σιτῶναι δὲ καὶ σιτοκάπηλοι ἐν ἀπειλῇ τοιαύτῃ Θεοῦ τρυφῶν ἐκείνοι βουλόμενοι, καὶ σοφίζόμενοι τὸν καιρὸν, τὴν συμφορὰν μάλλον ἐπιτείνοντες ἦσαν, "ταμιουλκοῦντες, ὡς φησὶν ἡ θεία γραφή, "τὸν σῖτον," καὶ τοῖς τῶν πλησίων κακοῖς κέρδος ἀνόσιον ἑαυτοῖς προσπορίζοντες. ἐνὶ γούν τῶν οὕτω πλουτούντων πένης τις προσελθὼν, καὶ χρήματα μὲν οὐκ ἔχων, οἷς ἂν τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν ὠνήσαιοτο, δάκρυα δὲ, φεῦ, ἅπερ εἶχε, καταβαλλόμενος, καὶ φωνὰς γοερὰς ἐν οἰκτρῷ σχήματι τε καὶ βλέμματι προϊέμενος, ἐπεῖρατο τὸν ἀμείλικτον ἐπικλῆμπειν, ποδῶν ἀπτόμενος, οἰκίαν ὅλην ἀποκλαίόμενος, τί μὴ ποιῶν;

τί μὴ λέγων; ὁ πρὸς οἶκτον ἐπισπάσασθαι δυνατόν. ὥς δὲ οὐδὲν τούτων ὅλως τὴν λιθώδη ψυχὴν ἐκείνην ἐκαμπτε πρὸς συμπάθειαν, μίαν εὐρίσκει καταφυγὴν ὁ πένης τὸν θιον. ὃ προσελθὼν, αὐτοῦ τε τὴν ἀπορίαν, καὶ τὴν πρὸς ἔλεον ἀκριβῆ πενίαν διέξεισι τοῦ πλουσίου. τὸν δὲ ἀκούσαντα, τοῦτον μὲν ἐλεῆσαι τῆς συμφορᾶς, τοῦ δὲ πλουσίου μισῆσαι τὴν ἀγριότητά· καὶ ὥσπερ ἐνθουν γενόμενον, προφητικώτατα προειπεῖν· σὺ δὲ ἀλλὰ μὴ στέναζε, μηδὲ κλαῖε. αὐρίον γὰρ ὄψει τὸν μὲν σὺν οἶκον εὐθηνούντα τοῖς ἀγαθοῖς, τὸν δὲ νῦν πλούσιον ἐλεού· μενόντε ἑμοῦ καὶ γελώμενον, καὶ ἄκοντά σοι, ὃν χοήσεις, παραχωροῦντα, καὶ προθύμως ἀξιοῦντα λαβεῖν. ταῦτα ὁ μὲν πένης εἰς παρὰ ψυχὴν ἐδόκει μόνην λέγεσθαι τῷ ἀγίῳ τῆς ἐχούσης αὐτὸν συμφορᾶς. ἐνθεντοι καὶ σκυθρωπὸς ἀπῆει, καὶ αὐτὴν, ὥς ἐδόκει, τὴν ἱερὰν ἄγκυραν, τὴν πρὸς τὸν μέγαν ἐλπίδα, κενὴν καὶ ἀπρακτὸν εὐρηκώς. νυκτὸς δὲ ἤδη καταλαβούσης, νεύει μὲν ὁ θεὸς, καταχέει δὲ τῆς γῆς ἀθρόως ὁ οὐρανὸς ὕδατα οὕτω θαυμάσιως, ὥς τῇ πολλῇ τούτων βύμῃ καὶ τοῦ πλουσίου παρασυρῆναι τὰς ἀποθήκας· τὸν σίτον δὲ, καὶ ὅσος ἄλλος καρπὸς ἀποκέκλειστο, χύδην ἐκφορηθῆναι, καὶ εἰς διαρπαγὴν ἑτοιμὸν κεῖσθαι τοῖς βουλομένοις. ἡμέρας δὲ ἀνασχούσης, ὁ πλούσιος μὲν ὀργισθῆς, ἄθλιος, τῇδε περιτρέχων κἀκεῖσε, καὶ τὴν δικαίαν μετακλαιόμενος συμφορὰν· εἶτα καὶ τῶν παρίοντων ἐδεῖτο βοθησαί· οἱ, καὶ συνάρασθαι τῆς συναγωγῆς τῶν καρπῶν. πολλῶν δὲ, οἷα δῆμου πεινῶντος, ἐφ' ἄρπαγῇ συνδεδραμηκότων, πρότεσι καὶ ὁ πένης, τὸ θαῦμα μὲν ἐκπληττόμενος, ἤδιστα δὲ καὶ τοῦ πλουσίου καταγελῶν γέλωτα δικαιότατον, καρπῶν τε ἅμα πληρῶν τὴν οἰκίαν, καὶ πάντα ἔχων εὐπετῶς, τὸ τοῦ λόγου, ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα. εἶτα συρρέον τὸ πλῆθος ὁρῶν ὁ ὠμὸς ἐκεῖνος καὶ ἀσπλαγχνός· ἔδει γὰρ ἀτέλεστον οὐδὲν μεῖναι τῶν τῷ Σπυρίδωνι προλεχθέντων· καὶ τὰ αὐτοῦ πάντα κατὰ πολλὴν ἄδειαν ἀμφοτέραις ἀντλούντας· ὥς δὲ καὶ τὸν χόης ἐκέστην, ἕνα τοῦ πλῆθους γενόμενον καὶ αὐτὸν, ὥσπερ ἔφη μὲν, ἀφρόνως ἀπολαύοντα τῶν προκειμένων· ὥσπερ κατὰ γνώμην αὐτῷ διαρεῖσθαι βουλόμενος, καὶ κοινωνικός τις εἶναι καὶ μεγαλόδορος ὁ λίαν φειδωλὸς τε καὶ ἀκοινώνητος, ἐκέλευε τῶν παρόντων εἰς κόρον ἀδεῶς λαμβάνειν. ὁ δὲ, τῆς ἀνοίας ἱκανῶς αὐτὸν διαμυκτηρίσας, οἷκαδε ἀνεχώρει, θεῷ προηγουμένως, ἔπειτα δὲ καὶ Σπυρίδωνι τὴν χάριν ἐπιγραφόμενος. οὕτως ἤδει Σπυρίδων οὐ μόνον διὰ πολυλαοῦς, ἀλλὰ καὶ δι' ἕνα γοῦν πολλάκις, τὰς ἀνωθεν ἐξανοίγειν πηγὰς·

καὶ ὁμοῦ μὲν καθ' ὃν ἔσται τοῦτο καιρὸν προειπεῖν, ὁμοῦ δὲ καὶ πένητος ὠρελῆται, καὶ πλουσίους παιδαγωγῆται. εἰ γὰρ καὶ οὐδὲν μάλλον, ὥς ἤδη λεχθήσεται, ὁ φειδωλὸς ἐκεῖνος κατέστη χρηστὸς, ἀλλ' οὐν γε τῶν ὁμοίων πολλοῖς γέγονε πρὸς βελτίωσιν ἀφορμή. ταῦτα τίς ἡδέως οὐκ ἤκουσε τῶν παρόντων; τίς δὲ καὶ ἀκούσας, οὐχὶ καὶ πρὸς τὰ ἄλλα λιχνοτέρην ἔσχε τὴν ἀκοήν, καὶ μαθεῖν ἐπεζήτησε; ἐπιζητούντα δὲ τίς ὀκνηρὸς οὕτως ἢ φθονερὸς, ὥς ψυχὴν πεινῶσαν τρυφῆς τοιαύτης ἀποστρεφείν;

Ἄλλος τοίνυν γεωργὸς ἀνὴρ, τῶν συνήθων ὢν τῷ ὁσίῳ, καὶ εἰς ἄγαν τῷ λιμῷ πιεζόμενος, ἀπῆει καὶ οὗτος πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν πενιχρὸν πλούσιον, πολλὰς ἔτι καὶ ἄλλας ἀποθήκας ἔχοντα σίτου βρυνομένους, ὑπολαβὼν πάντως, ὥς ἱκανῶς αὐτὸν ἢ προτέρᾳ παιδαγωγῆσαι συμφορᾶ. ἐώκει δὲ οὗτος τὸν μὲν σίτον ἀποβελών, τοῦ φειδωλοῦ δὲ καὶ τῆς περὶ τὸν πλησίον ὁμότητος τὸ παράπαν οὐδὲν ἀποβελήκεναι, οὔτε μὴν ὅλως ἀμείνων ἑαυτοῦ γενόμενος· καὶ τοι καὶ εἰς ὧραν θερεῖαν ὑπισχνουμένου τοῦ πένητος μετὰ προσθήκης τὸ καταβλήθην ἀντιδοῦναι. ἀλλ' ἐκεῖνος, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου, τὰς ἐλπίδας ἔλεγε τοὺς ἄφρονες βόσκειν· οὐδ', ἔφη, χρημάτων ἀνευ, οὐδὲ κόκκου ἂν ἐνός, οὐδὲ σκιάς αὐτοῦ μεταλάβοις. ἀπογνοὺς οὐν καὶ ὁ πένης οὗτος, μιμεῖται τὸν προλαβόντα, καὶ ὥσπερ εἰς κοινὸν θησαυρὸν τὸν Σπυρίδωνα καταρεύγει, ἀπαγγέλλει τε καὶ ὅσα πάθοι, καὶ ἃ τοῦ πλουσίου δεόμενος ἐπακούσειεν. ὁ δὲ, τότε μὲν ἱκανῶς ψυχαγωγῆσας αὐτόν, οἷκαδε παραπέμπει. οὐ μὴν ἄχρὶ λόγων ἴσθησι τὴν ψυχαγωγίαν. ἀλλὰ τῆς ἐπιούσης ὁ μέγας ἀρχιερεὺς αὐτὸς ἐκεῖνος πρὸς τὸν πένητα ἀφικνεῖται, χρυσοῦν τι εἶδος ἐπιφερόμενος, οὐκ εὐάγων τὴν ὀκλήν, ὅπερ τί τε ἦν, καὶ ὅθεν καὶ ὅπως εὐρηται τῷ ἀγίῳ, μετὰ μικρὸν ὁ λόγος δηλώσει. τέως δ' οὐν ὁ μέγας τοῦτο Σπυρίδων ταῖς χερσὶ τοῦ πένητος ἐμβάλων· δέξαι, ἔφη, καὶ τῷ πλουσίῳ τὸ προσφιλές αὐτῷ παρασχὼν εἰς ἐνέχυρον, τί σοι χρήσιμά τε καὶ ἀναγκαῖα παρ' αὐτοῦ λάμβανε. ἤσθη τοῦτο λαβὼν ὁ πένης, καὶ πρὸς τὸν πλούσιον, ἢ ποδῶν εἶχεν, ἐκθύμως ἐχώρει. εἶτα ἰδὼν ἐκεῖνος τὸ ἐν χερσίν, ὁ πρὸ μικροῦ σκληρὸς τε καὶ ἀδυσώπητος καὶ τὰ ὕδα πρὸς δέησιν ἐκνεκρωμένος, εὐθὺς ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν κἀμπτειται, καὶ χόους γίνετα καὶ φιλόπρωπος· κἀκεῖνο λαβὼν, οὕτω τοῦ σίτου θαυμάσιως μεταδίδωσιν, ὥς καὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ πληρῶσαι, καὶ πρὸς σπερμάτων κατὰβολὴν, αἷς εἶχεν ἀρούρις, τὸ δοθὲν ἀρκέσαι· τοῦτ' τε πολύχρον τὸν

καταβληθέντα γενέσθαι καρπὸν, ὥστε καὶ τὸ χρέος ἀπομετρησά-
 τῳ δεδοκῶτι, τὸν εἰς ἐνέχυρόν τε χρυσὸν ἐκείθεν ἀναλαβεῖν, καὶ τῷ
 ἀγίῳ αὐτοῖς εὐγνωμόνως προσενεγκεῖν. ἀλλ' ὁ μὲν πένης τὴν θρεψίην
 οὕτως. βούλεται δὲ καὶ ὁ λόγος τὸ ἑαυτοῦ χρέος καταβλάψαι, καὶ γνω-
 ρίσαι ὃ ἐπηγγείλατο, τί τε ὁ χρυσὸς πρότερον ἦν, καὶ ὅθεν εἰληπται.
 ἀπολαβὼν γὰρ ὁ ὄσιος τὸ δοθέν· δεῦρό, φησιν, ἀδελφε, πρὸς τὸν πέ-
 νητα, καὶ ἀποδῶμεν κοινῇ τῷ φιλανθρωπῶς αὐτὸ χρήσαντι. οὕτως ἔ-
 φη· καὶ λαβὼν αὐτόν, ἄγει παρὰ τι κηπεῖον, ὅπερ ἦν τῷ μεγάλῃ
 μικροῖς λαχάνοις τὴν ἀσιτίαν παρὰμυθούμενον. καὶ στάς παρ' αὐτὸ
 δὴ τὸ θριγκίον, καὶ ἀφάμενος τοῦ φραγμοῦ, τὰ ὁμματὰ τε διάρκς πρὸς
 οὐρανόν· Κύριε μου Ἰησοῦ Χριστέ, εἰς ἐπήκοον τοῦ παρεστῶτος αὐτῷ
 ἐξεφώναι, ὃ πάντα ποίῳν καὶ μετασκευάζων μόνῳ τῷ βούλεσθαι, ὃ
 ἐπὶ Μωϋσέως ποτὲ τὴν ῥάβδον εἰς ὄφιν ἐπ' ὄψει βασιλέως Αἰγύπτου
 μεταβάλλων· αὐτὸς καὶ τοῦτ' ὃ χρυσίον, ὥσπερ ἐκ ζώου πρότερον
 εἰς ταύτην μετέβαλες τὴν μορφήν, οὕτω καὶ νῦν νεῦσον εἰς ὃ ἦν ἐξ
 ἀρχῆς εἶδος ἀναδραμεῖν· ὅπως καὶ οὗτος τὴν περὶ ἡμᾶς σου μάθη κη-
 δεμονίαν, καὶ πράγμασιν αὐτοῖς τὸ ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ διδύχου, ὅτι
 πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὁ Κύριος ἐποίησε. ταῦτα εὐξαμένῳ τῷ ὄσιῳ,
 τίς εἴποι τῶν σῶν θαυμασίων δέσποτα τὴν ὑπερβολήν; ὅπως ὁ χρυσὸς
 ἦν, πνέων καὶ ἔρπων, καὶ περὶ τὸ θριγκίον κινούμενός τε καὶ ἐλισ-
 σόμενος, ἀφ' οὗ δὴ καὶ τὸ πρῶτον χερσὶ τοῦ ἀγίου ληφθεὶς, εἰς
 ἐκεῖνον δὴ παραδόξως μετέλλαξε τὸν χρυσόν. τοῦτο παρὰ πᾶσαν ἐν-
 νοίαν ἀνθρωπίνην ὁ γ' ὡργὸς θεασάμενος, καὶ τρύμῳ κατὰσχετος γε-
 γονώς, πίπτει τε ἐπ' ὄφιν εἰς γῆν, καὶ καταπάττει κόνιν ἐπὶ τῆς κε-
 φαλῆς, ὁ ἀκράτ' ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἄρεις, καὶ ἀνάξιον ἑαυτὸν εἶναι λέ-
 γων οὗ τοιαύτης μόνον δωρεᾶς τε καὶ χάριτος, ἀλλὰ καὶ θεᾶς μόνης,
 μᾶλλον δὲ καὶ ἀκούσματος. πλὴν ἀλλὰ τοῦτον μὲν ὁ ὄσιος διανίστησι,
 καὶ ψυχὴν αὐτῷ ἅμα καὶ σῶμα βίωννυσιν. ὁ ὅπως δὲ ἐν τοσούτῳ τοῦ
 φραγμοῦ διεξελίχθης, τὸν φωλεὸν ὑπέδω τὸν ἐξ ἀρχῆς. πάντως οὐδενὸς
 δεῖται· τὸ θαῦμα λόγου πρὸς αὐξήσιν· δεικνύται γὰρ αὐτόθεν ὅποιον
 καὶ τέχνης ὅλως ἢ φύσεως ἀνευδούς, οἰκείαν ἔχουσα τὴν ὑπερβολήν.
 λεγέσθω δὲ καὶ τὸ ἐφεξῆς, συγγενὲς ὃν τοῖς προλαβοῦσι, καὶ τῆς
 αὐτῆς ἐκεῖνοις χάριτος καὶ δυνάμεως.

Ἄλλος προσφιλὴς καὶ αὐτὸς τῷ ὄσιῳ, ἀρετὴν δὲ μετιών, καὶ ταύτην
 πονηροῦς τε ἀνδράς, ἐς φθόνον κεκινηκώς, καὶ τινων ἐγκλημάτων ὑπο-
 μένων συκοφαντίαν, ὑπὸ τοῦ τῆς ἐπαρχίας ἀρχόντος συσχεθεὶς, τῇ

εἰρκτῇ παραδίδεται, ὅσον δὲ οὕτω καὶ θανάτῳ καταδικάζεται. ὡς οὖν
 ἡ κυρία ἐγγὺς ἦν, φθάνει δὲ καὶ τοῦτο προγινώσκων ὁ ἄγιος, σπεύδει
 λῦσαι τῷ φίλῳ τὴν συμφορὰν. ἦν δὲ τότε χειμῶνος τὸ ἀκιμαύτατον,
 καὶ ὁ παραβέβηκεν χειμᾶρτος ὕδασι πλημμυρεῖ ὡς μάλα πολλοῖς· καὶ τῶν
 ἰδίων ὅρων ὑπερχειθεὶς, σφοδρῶς αὐτῷ κατὰ τὴν πάροδον ἔρρει, καὶ
 οὐδαμῇ οὐδόλως διαβατὸς ἦν. ὁ δὲ, Ἰησοῦν τε τὸν τοῦ Ναυῆ καὶ
 τὰ ἐκείνου ἐν νῷ τιθέμενος, τὴν διάβασιν τε τῆς κιβωτοῦ λογιζόμενος,
 τὸν αὐτὸν ὥσπερ καὶ ἦν πεπιστευκὸς εἶναι θεόν, καὶ τρόπον οἰ-
 κέτου τῷ χειμᾶρτι χρώμενος· στηθεὶς, ἔρη, ὁ κοινὸς σοὶ ἐπιτάττει
 δεσπότης, καὶ διαβήσομαι ἐγὼ, σωθήσεται δὲ ὁ ἀνὴρ, ὑπὲρ οὗ σπεύ-
 δομέν τε καὶ πολλὰ τοῦ θεοῦ ἐδεήθημεν. οὕτως ἔφη· καὶ τὸ βρῆθ' ἐν
 παραχρῆμα πέδῃ τῷ ποταμῷ γίνεται, καὶ τοῦ βεύματος ἵσταται πα-
 ραχρῆει δὲ οὗ Σπυρίδωνι· τῆς ὁδοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις
 ὁδῖταις, οὐκέτι τοῦ λοιποῦ πονηρόν τι συνάντημα ἐκείνοις καὶ ἄπορον
 ὄν. τὸ μὲν οὖν πάρεργον οὐδὲν ἦτον αὐτῷ τοῦ ἔργου θαυμαστὸν
 εἴργασται· ἐκ τούτου δὲ κάκεινο κατάρθωτο μᾶλλον. ὡς γὰρ οἱ συμ-
 πορευόμενοι τὸ γεγονός ἐθεάσαντο, αὐτοῦ τε προδραμόντες, καὶ τὴν
 πόλιν ὡς τάχος καταλαβόντες, λαμπροὶ κήρυκες τοῦ τελεσθέντος κα-
 θίστανται. καὶ ὁ ἄρχων, τοῦτο μὲν ἐκπλαγείς, τοῦτο δὲ καὶ δεῖ κα-
 ταληφθεὶς, μὴ τοιαῦτα δυναμένῳ ἀνδρὶ προσκρούσας ὀρθῇ, ἀνίστη τε
 παραχρῆμα τὸν φίλον αὐτῷ τῶν δεσμῶν, καὶ τῷ ἀγίῳ τοῦτον χαρίζε-
 ται. ὁ δὲ λαβὼν ἔκτανται, ἐκ μιᾶς αἰτίας δύο κατεργασμένος, καὶ
 στήσας τῷ χειμᾶρτι μὲν τὴν φορὰν, τῷ ἀνθρώπῳ δὲ φιλανθρωπῶς πᾶ-
 νυ τὴν συμφορὰν. προφητείας μὲν οὖν, ἡ θαυματουργίας, ἡ πρὸς τοὺς ἐν
 συμφοραῖς συμπαθείας, οὐδὲν, οἶμαι, τῶν λεχθέντων σημείων μεῖζόν
 ἐστίν. ὁ δὲ λόγος καὶ πλέον τι τῶν εἰρημένων δεικνύειν ἐτοιμὸς εἰς
 προφητείαν ὁμοῦ καὶ συμπάθειαν· τὸ ἁμαρτίας φημι ἀνθρώπων ἐκ
 τοῦ ἀφανοῦς ὄρεν, καὶ ταύτας ἀφιέναι γνώμης τε φιλανθρωπίας καὶ
 χάριτος δαφιλείας.

Πανταχοῦ τὸν ἑαυτοῦ τόπον ὁ μέγας φυλάττων, λιτότητι μάλιστα
 χαίρων ἦν, ἅτε δὴ τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην μιμεῖσθαι βουλόμενος. οὔτε
 γὰρ ἱππῳ πρὸς τὰς ὁδοποιρίας ἐχρήτο, οὔτε μὴν τι πρὸς πάντας ἀνο-
 μίλητόν τε καὶ ἄμικτον ὡς δὴ τι σεμνὸν ἑαυτῷ περιποιεῖτο. ἐπεὶ γοῦν
 ἔρθη ποτὲ συντόνως ὁδοιπορήσας, καὶ ὁδοῦ μήκει τοὺς πόδας πεπο-
 νηκώς, ἐν τινί τε τῶν φίλων καὶ τῆς αὐτοῦ πόμηνης χρηστῷ θρέμ-
 ματι ξενηζόμενος, αὐτὸς, οἶα τοῦ ἀγαθοῦ ποιμένος πρόβατον, καὶ

πρὸς τὸν ἐκεῖνον βίον ὡς περ εἰς κάλλιστον ἀρχέτυπον ἀφορῶν, τὸ τοῦ διδασκάλου, μᾶλλον δὲ τὸ τοῦ δεσπότης καὶ πρώτου διδασκάλου Χριστοῦ ἐδείκνυ μέτριον. λαβὼν γὰρ ὕδωρ, καὶ τῷ νιπτῇ βαλὼν, ἐτοιμος ἦν τῷ ἁγίῳ τοὺς πόδας ἐκθεραπεῦσαι. οἱ γὰρ μὴν ἐκ γειτόνων, ἐπεὶ τὸν ἅγιον ἤσθοντο παρελθόντα. συνέθεον καὶ αὐτοί, καὶ οὐδὲν ἤττον ἐβούλοντο τοῖς ποσὶν ἐκεῖνου τοῦτο ποιεῖν. καὶ ὡς περιμάχητόν τι παρ' αὐτοῖς τὸ πρᾶγμα ἐτίθουν, καὶ τῆς εὐλογίας ἡμφισβήτουσαν ἀλλήλοις. ἐν αὐτοῖς οὖν καὶ γυνή τις τοὺς πλείους παραγκωνιζομένη, πολλή τις ἦν, τοῦτο μάλιστα δρᾶσαι βιαζομένη. ἦν δὲ αὕτη σαρκικῶ ἔρωτι ἄλουστα μὴ πρὸ πολλοῦ, καὶ ἤττων, οἴμοι, γενομένη τῆς ἁμαρτίας. αὐτὸς δὲ εἰς καρδίαν ὄντως ὄρων, καὶ οἷα τὰ τῆς ἐκεῖνης εὐεπιστάμενος, ἡρέμα μὲν τὸ ἡμέρον ἐκεῖνο καὶ ἡδὺ αὐτοῦ πρόσωπον ἀποσπρέφει· ἡρέμα δὲ καὶ πρὸς αὐτήν· μή μου ἅπτου, φησί, γύναι. οὐχ, ὡς ἄν τις εἴποι, ἑαυτὸν ἀποσεμνύνων, ἢ τὸ γύναιον μυσσάτομενος· πῶς γὰρ, μαθητῆς ὢν ἐκεῖνου, τοῦ καὶ τελώναις καὶ πόρναις καὶ ἁμαρτωλοῖς συνεσθίωντος; ἀλλ' ἐντρέπων αὐτῇ, καὶ εἰς ἔννοιαν ἐμβάλλων τῆς πονηρᾶς πράξεως, καὶ ἡπίως οὕτω πρὸς μετάνοιαν ἐκκαλούμενος. ὁ δὲ καὶ πέρας εἶχε, καὶ κατὰ σκοπὸν αὐτῷ διηλύετο. ὡς γὰρ ἡ μὲν διετείνετο καὶ ἐτι δρᾶσαι τὸ σπουδαζόμενον, καὶ πολλὴν εἰσῆγε τὸν ἔνστασιν· ὁ δὲ καὶ μᾶλλον αὐτῆς καθίκετο πληκτικώτερον, ὅπερ ἐκεῖνη πέπραχε, φανερώς ἐξειπὼν τότε δὴ καὶ αὐτῇ, τῷ μὲν σοφῷ τῆς ἐπιτιμῆσεως τὴν ψυχὴν πληγείσα, ἐκπλαγεῖσα δὲ ὅτι πρὸς τοὺς τῆς ψυχῆς ἀθεάτους ἐβλεψε μώλωπας, ὕδασι μὲν οὐκέτι, δάκρυσι δὲ τοὺς πόδας ἀποκαθαίρει, καὶ συντριβὴ καρδίας ἐπαγγέλλει τὸ πεπραγμένον. τί οὖν; ἡ μὲν πρὸς αὐτὸν τὰ τῆς πόρνης· ὁ δὲ τὰ τοῦ δεσπότης παρρησιαστικώτατα πρὸς αὐτήν· θάρσει θυγατέρ, φησιν· ἀφένταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. καὶ αὐθις· ἴδε, ὕγιής γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε. ἅμα καὶ τὴν νόσον κατὰ τοὺς σφοδρὰς τῶν ἱατρῶν ἰώμενος, καὶ τὸ μὴ τοῖς αὐτοῖς πάλιν περιπθεῖν προθυμούμενος. οὕτω μὲν οὖν ἐκεῖνη καρποῦται τῆς ἰάσεως κάλλιστά τε καὶ ὠφελιμώτατα, ὡς μὴ μόνον αὐτῇ τὴν ὑγίειαν ἀμετάβλητον μεῖναι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις διηγούμενην, ἀφορμὴν πολλοῖς πρὸς σωτηρίαν ὀφθῆναι. ἐπεὶ δὲ τὸν μὲν βίον τεκμηριῶσι τὰ θαύματα, δεῖ δὲ γνωρίσαι οἷος ἦν αὐτῷ καὶ περὶ τὴν πίστην ὁ ζῆλος, τὸ προκείμενον γνωρίει.

Οτε Ρωμαίων ἦρχε Κωνσταντῖνος ὁ μέγας καὶ πρῶτος ἐν βασιλευσὶ Χριστιανός, ὑπάτευσεν δὲ Πικυλῖνος καὶ Ιουλιανός, ἀπὸ δὲ τῆς

Αλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου βασιλείας ἔκτον καὶ τριακαστὸν (καὶ ἑξακαστὸν) ἡνέστο ἔτος· τότε δὴ καὶ ἡ ἐν Νικαίᾳ περιώνυμος τῶν ἁγίων πατέρων ἡθροίζετο σύνοδος, ἐφ' ᾗ καθελεῖν μὲν τὸν Ἀρείον, κτίσμα τὸν υἱὸν δυσσεβῶς ὀνομάζοντα, δογματίσαι δὲ τῷ πατρὶ τὸν υἱὸν ὁμοούσιον. ἦσαν δὲ τῶν μὲν τῆς βλασφημίας αὐτῷ συνιχομένων οἱ πρῶτοι μάλιστα καὶ ἐπισημότατοι· Εὐσέβιος ὁ Νικομηδείας, Μάρις τε σὺν ἐκείνῳ καὶ Θεόγνις, ὧν ὁ μὲν Νικαίης, Μάρις δὲ Χαλκηδόνος ἐπίσκοπος ἦν. οὗτοι, Ἀρείου τῆς λύσεως ἀφηγουμένου, τὸν τοῦ Θεοῦ υἱὸν καὶ Θεὸν κτίσμα, ὃ μανίας, τὰ πονηρὰ κτίσματα ἐδογματίζον. τῶν δὲ τῆς εὐσεβείας διαγωνιζομένων οἱ πρόμαχοι, ὧν καὶ λόγος ἅμα καὶ βίος τῶν ἄλλων διαφορώτατος ἦν, ἦσαν οὗτοι. ὅτε μέγας καὶ ἅγιος Αλεξάνδρος πρεσβύτερος ὢν, ἄρτι δὲ τὸν τοῦ μακαρίου Μητροφάνους τόπον ἐπέχων, ὡς ἂν αὐτοῦ μὴ παρόντος, ἀλλ' αἰτίῳ τῆς ἀπολείψεως νόσον ἔχοντος. καὶ Αθανάσιος ὁ πολὺς, οὕτως τότε τὸν ἱερατικὸν θρόνον ἀποσεμνύνων, ἀλλὰ τῇ Αλεξανδρέων ἐκκλησίᾳ τὴν τοῦ διακόνου τάξιν ἀποπληρῶν. διὸ καὶ φθόνος κατ' αὐτῶν οὐ μικρὸς ὑφείρπεν, ὅτι μήπω διαφέροντες ἀξιώμασι, πολὺ περὶ τὸν λόγον τῆς πίστεως τῶν ἄλλων ἐκράτουν. ἦν δὲ ἄρα σὺν ταῦτοις καὶ Σπυρίδων ὁ μέγας, οὐπερ ὁ βίος μᾶλλον καὶ ἡ συνοικοῦσα χάρις ἀνύσιμος εἰς πειθῶ, ἢ τῶν ἄλλων αἱ γλώσσαι, καὶ τῶν συλλογισμῶν αἱ ἀφυκτοὶ λαβαί, καὶ αἱ τῶν λόγων κομψαὶ περίοδοι. ὡς δὲ καὶ οὗτος παρῆν· ἐνταῦθα γὰρ ἤδη καὶ τὸ τοῦ πράγματος ἥριστον παρῆσαν δὲ καὶ φιλόσοφοι τῇ συνόδῳ, τῷ βασιλεῖ τοῦτο δοκοῦν, κόμπον περὶ παταγτικὸν ἀχοῦντες, καὶ σοφιστικὴν ψυχαγωγίαν ἄκριως πεπαιδευμένοι· εἰς δὲ τις ἐν αὐτοῖς ἡγεῖτο τοῦ λόγου, ἄμαχον εἰς πειθῶ δύναντα ἔχων, καὶ διὰ πάσης γλώττης τὴν εὐγλωττίαν ἀδόμενος. αὐτὸς τοῖς ἐπισκόποις συμμιζας, ἰσχυρῶς Ἀρείῳ συνέστη καὶ λίαν ἀντεῖχε συνηγορῶν, ὡς καὶ τὸ πολὺ τοῦ πλήθους εἰς ἀκράστιν ἐπισπάσθαι, γλιχομένους μαθεῖν, πότεροι τῶν ἀντιλεγόντων νικῶντες ἔσονται. οὐδὲ γὰρ ἦν οὕτω τι πρὸς ἐπίλυσιν δυσχερὲς, ὃ μὴ εὐλυτον ἐκεῖνος ἐτίθει τῇ πρὸς τὸ λέγειν περιουσίᾳ. καὶ εἰς στενὸν δὲ πολλάκις τῆς ἀπολογίας αὐτῷ καταστάσης, δίκην ἐγγέλυος διωλισθαινε πειθοῖς κλέμματα καὶ σοφιστικοῖς δελεάσμασιν. ἦν οὖν ἀληθείας καὶ τέχνης ἀμιγῆς, τῶν μὲν τὰ ληθῆ φιλολογούντων νοήμασιν ἀρραδιουργήτοις βαλλόντων τὸν σοφιστὴν, τοῦ δὲ καθάπερ ὄπλα προβαλλομένου τὸ ποιικίλον τοῦ λόγου καὶ παραλογιστικὸν καὶ κακότεχνον, καὶ τούτῳ μᾶλλον

λον οιομένου κρατεῖν. ἀλλ' ἵνα μὴ τῶν λόγων τὸ νικᾶν εἴη, ἀλλὰ Χριστοῦ καὶ τῆς ἀληθείας, τοὺς ἄλλως λογίους παραδραμὸν, Σπυρίδωνος τοῦτο τοῦ ἀπλοῦ γίνεται. δὲ οὐδὲν ἄλλο τι πλέον εἰδώς, ὅτι μὴ Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον, ὡς φησι Παῦλος, ὡς εἶδε πῶν φιλόσοφον τοῖς σοφίσμασι βρενωόμενον, φιλολοιδόρον τε γλῶσσάν κινουῦντα κατὰ Χριστοῦ, καὶ τὰ ἡμέτερα διαγλευάζειν πειρώμενον, προσελθὼν ἐκεῖνος, ἤτετο μικρόν τι καὶ αὐτῷ πρὸς λόγους ἐλθεῖν. οἱ δὲ τοῦ μέρους τῆς εὐσεβείας, τὸ ἀπλοῦν αὐτῷ καὶ ἀρχαῖκόν συνειδότες, προσέτι δὲ καὶ τὸ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας καθαρῶς ἄγευστον, ἐκώλυον εἰς μέσον ἐλθεῖν, καὶ τῷ σοφιστῇ συμβαλεῖν. τὸν δὲ, μηδὲν ἐκείνοις πεισθέντα· ἥδει γὰρ τί μὲν ἢ ἄνωθεν σοφία, τί δὲ ἢ ἀνθρωπίνη καὶ καταργουμένη δύναται προσελθεῖν τῷ ἀνδρὶ, καὶ φάναι· ἐν δνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὦ φιλόσοφε, πρόσχεσ ἄρτι καὶ ἐν ἐμοὶ τὸν νοῦν, καὶ ὃ βούλομαι λέγειν, αὐτὸς ἀκουσον. τοῦ δὲ φήσαντος· ὡς σὺ μὲν λέξον, ἐγὼ δὲ ἀκούσομαι. “ Εἷς ἐστι, Σπυρίδων ἔφη, Θεός, “ οὐρανοῦ τε καὶ γῆς καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν ἐν μέσῳ δημιουργός. “ ὅς. οὗτος ὁ καὶ τὰς οὐρανίους δυνάμεις παραγαγὼν. οὗτος ὁ ἐκ “ γῆς τὸν ἀνθρώπον διαπλάσας, καὶ πάντα ὁμοῦ ὁρατά τε καὶ ἀόρατα παραστήσας. τούτου τῷ λόγῳ τε καὶ τῷ πνεύματι παρήχθη “ μὲν οὐρανός, παρήχθη δὲ γῆ, ἀνεχέθη θάλασσα, ἐτάθη ἄηρ, ἐτέχθη ζῷα, ἀνθρώπος διεπλάσθη τὸ μέγα τοῦτ' ἔχων καὶ θαυμαστὸν “ δημιουργήμα, πάντα γέγονεν, ἀστέρης, φωστῆρες, ἡμέρα, νύξ, πᾶ “ λοιπὰ πάντα. τοῦτον οὖν τὸν λόγον, Θεοῦ ἡμεῖς εἰδότες υἱὸν καὶ “ Θεόν, ἐκ παρθένου δι' ἡμᾶς πιστεύομεν γεγενῆσθαι, καὶ ἐσταυρωσθαι, καὶ τέλος τεοῦσθαι. εἶτα καὶ ἀναστάντα, καὶ ἡμᾶς συνεγεί “ ραντα, καὶ ἀφθαρτον ἡμῖν καὶ αἰδίου παρεσχικότα ζωῆν. τοῦτον “ φημὲν καὶ αὖτις ἐλεύσεσθαι πάντων κριτὴν, καὶ τῶν ἡμετέρων καὶ “ ἔργων καὶ λόγων καὶ λογισμῶν ἀπαρλόγιστον λογιστὴν. τοῦτον “ ὁμοούσιον πατρί, τοῦτον σύνονον, τοῦτον ὁμότιμον. οὐκ ἄρα καὶ “ σοὶ ταῦτα, ὦ φιλόσοφε, σύνδοκεῖ; ” ὁ μὲν ἤρετο. ὁ δὲ, ὥσπερ οὐ τὴν αὐτὴν ἔχων καὶ προτοῦ ψυχὴν, οὐδὲ τὴν αὐτὴν καὶ φρένα καὶ γλῶτταν, οὕτω βραδίως ἀντιτιθεμένην καὶ ἀντιέχουσαν, ἐπλήρη μὲν τὴν ἀκοήν, ἐξεπλήρη δὲ τὴν ψυχὴν, τὴν φωνὴν ἐσβέσθη· καὶ ἀποσιωπήσας ἐφ' ἱκανόν, οὐδὲν ἕτερον ἔσχε φθέγγεσθαι, ἢ, ὅτι καμὰ ταῦτα οὕτως ἔχειν δοκεῖ. ὁ δὲ ἄγιος· ἄγε οὖν, ἔφη, ἐπεὶ καὶ ταῦτα μοι συνομολογεῖς, μηδὲ τοῖς ἔργοις διαφωνῶν ἔστω. ἀλλ' εἰδώς τίς τε

ὁ Θεός, καὶ τὸ πᾶν τοῦτο πεποιηκώς, ἀναστὰς τῇ ἐκκλησίᾳ προσέλθε, καὶ τὸ σημεῖον τῆς ὁρθοδόξου λάμβανε πίστεως. ταῦτα ἐπεὶ διήκουσεν ὁ φιλόσοφος, μετέβλεπε μὲν αὐτίκα πρὸς ἀκριβῆ θεοσέβειαν. ἐπιστραφεὶς δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς ἄλλους τῶν λεγομένων ἀκροατὰς· μέχρι μὲν, ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἐν λόγοις ἦν ὁ ἄγων, ἀντιέχον τῇ τέχνῃ καγώ. ἡνίκα δὲ λόγοις μὲν οὐκέτι, Θεοῖα δὲ δυνάμεις ἀντίθετος ἦν, καὶ ἄρρητόν τινα καὶ ἀπόρρητον ἐν ἀπλότῃ βημάτων ἐπεδείξατο τὴν ἰσχύον, τότε δὴ τὴν ἤταν οὐκ ἐπαισχύνομαι. ἀλλὰ καὶ ἐμαυτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἡδέως συμβουλευσάμην ἂν, εἴ τις μὴ τοσοῦτον σκαῖος, ἢ περὶ τὴν ἀλήθειαν κακουργεῖν ἐθέλων, πιστεῦσαι Χριστῷ, καὶ τῷ γέροντι ἐφασθαι τούτῳ· ὃ ἢ μὲν γλῶττα πάντως ἂν ὀρώπου, οἱ δὲ λόγοι Θεοῦ. πόσῃν οἴεσθε τοῦτο τοῖς μὲν Ἀρειανίζουσιν αἰσχύνῃν, τοῖς εὐσεβοῦσι δὲ τιμὴν ἅμα περιποιῆσαι καὶ ἡδονήν; οἱ γε τοσοῦτον οἱ μὲν ἐκράτησαν, οἱ δὲ ἡττήθησαν, ὡς μικροῦ πάντων τῇ δρθῇ προσθεμένων δόξῃ, ἐξ μόνους τῷ Ἀρείῳ περιλειπῶνται, μερίδα φαύλην καὶ μοχλοῦσαν ἐσόμενους τοῦ πατρὸς τοῦ ψεύδους καὶ τοῦ ἐξ ἀρχῆς ἀσπόνδου τῆς ἀληθείας ἐχθροῦ. οὕτω φανερώς τῶν κακοδόξων ἐληγεγμένων, ὑπέστρεφον οἱ ἐπίσκοποι, ἡδόμενοι μὲν τῇ νίκῃ, ἐκκλητούμενοι δὲ τῷ θαύματι, καὶ Θεὸν δοξάζοντες ἐπ' ἀμφοῖν τούτοις, οἷς τε πᾶ παρὰδοξα ἐθεόσαντο, καὶ οἷς τῆς Ἀρείου ματίας περιεγένοντο. καὶ ὁ κριτὴν δὲ αὐτὸς, ὅπως ἐν ἐκπλήξει τῷ θαύματι γεγονώς, πάσῃ τε τιμῇ τὸν ἄνδρα τιμᾷ, καὶ ἴλεω δι' αὐτοῦ τὸν Θεὸν ἔχειν ἐξαίτησάμενος, οἴκαδε παραπέμπει.

Εν ὅσῳ δὲ ταῦτα ἐτρίβετο, ὀνήσκει μὲν τῷ δσίῳ ἐξάπινῃ ἢ θυγάτηρ, ἥτις αὐτῷ ἐκ τιμίου γενομένη τοῦ γάμου, καὶ τῆς γε καθ' ὅραν ἡλικίας παρὰ πολὺ τὸ σῶφρον ὠραιότερον ἐπιδειξαμένη, παρθένος τὸν ὅλον διήγαγε χρόνον, χρῆμα τῷ καθαρῷ νομφίῳ καὶ τῶν οὐρανίων θαλάμων ἄξιον. Σπυρίδων δὲ ὁ μέγας ἐπανελθὼν, καὶ τὴν συμφορὰν ἐνεγκὼν, ὥσπερ ἄρα τὸν τοιοῦτον εἰκὸς ἐνεγκεῖν· ἐπεὶ αὐτῷ ἄρτι ἐπιδεδημηκότι γυνή τις προσῆλθε περιπαθῶς ἔχουσα καὶ δοῦραμένη, ἂν' ὧν ἔτι αὐτοῦ τῇ θυγατρὶ περιούση κόσμιόν τι χρυστὸν παρέθετο, κακείνης δέξαιτο οὕτω τὴν τοῦ θανάτου τομὴν δεξαμένης, τὸ πιστεῦσθαι παρ' αὐτῇ ἐμεινεν· ἐμέλησε τῷ δσίῳ· καὶ πῶς γὰρ οὐ τοιαύτην ἔχοντι φιλόκωπον τὴν ψυχὴν, καὶ ὥσπερ εἰ μὴ ἀνασώθειν τῇ παρκαταθεμένη τὸ ἴδιον, ἐσφάλλοι περὶ τὸ δίκαιον κρίνοντι καὶ αὐτὴν οιομένῳ. ὡς οὖν ἄπαντα τὸν αὐτῆς οἶκον ἀκριβῶς διαψήλασεν

σας, οὐδαμοῦ τὸ ζητούμενον εἶχεν εὑρεῖν, τί γίνεται, καὶ ποῖον ἡ πολυτρόπος τοῦ Θεοῦ σοφία τὸ πέρας ἐπάγει; πρόσσεισι τῇ σωφῶ, καθάπερ ὁ ἐμὸς Χριστὸς ἐπὶ Λαζάρῳ τὸ πρότερον, τούτου πάντως καὶ αὐτὸς μαθητὴς ὢν, καὶ ὡς αἶόν τε τὰ ἐκείνου μιμούμενος. εἰποντο δὲ αὐτῷ καὶ τῶν συνόντων πολλοί. εἶθ' ὥσπερ οὐκ ἐν τάφῳ, ἀλλ' ἐν θαλάμῳ τῇ θυγατρὶ ἐτι ζώσῃ περὶ τυγχάνων, πρὸς ὄνομα καλέσας εἰς ἀκοὰς πάντων, οἱ ἔτυχον αὐτῷ συμπαρόντες· τέκνον, εἶπεν, Εἰρήνη, ποῦ τὸ παρακατατεθέν σοι τοῦτο δὴ κόσμιον; ἡ δὲ εὐθέως, καθάπερ ἐξ ὕπνου τινὸς μαλακοῦ διαγρηγορήσασα, καὶ ὑγιαῖ σῶζουσα καὶ τὴν πνοὴν ἅμα καὶ τὴν φωνήν· κύριέ μου, φησι, παρὰ τῷδε τῷ μέρει τοῦ οἴκου τὸ χρυσοῦν ἐκεῖνο κατατέθει μοι κόσμιον. ἐκπληξίς ἐπὶ τούτοις ἐλάβανε τοὺς παρόντας. εἶτα καὶ θαυμάτι ἕτερον ἐπηκολούθει τῷ θαύματι. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνος ζῶς τε καὶ θανάτου κύριος ὢν, καὶ ταύτῃ πρὸς τοῦ ποθομένου Χριστοῦ τῇ δωρεᾷ τιμηθεὶς, ὁ κατὰ χρείαν ἐπὶ βραχὺ ζώσας, θνήσκειν ἐκέλευε πάλιν, καὶ· κάθει-
δε τέκνον, ἔφρασκε, τὸ λοιπὸν, ἕως ὁ κοινὸς δεσπότης μετὰ πάντων κοινῶς ἐγερῇ σε. αὐτὸς δὲ παρ' ἐκείνου δὴ τὸν οἰκίσκον τῆς θυγατρὸς ἀφικόμενος, καὶ, ἥπερ ἔφη, τὸ κόσμιον εὐρηκώς τε καὶ ἀναλόμενος, ἐγχειρίζει τῇ γυναικὶ, αὔξῃσιν οὕτω καὶ πίστῳσιν τῷ θαύματι παρασχών. καὶ ταῦτα μὲν ἐν τῇ νήσῳ.

Ἰνα δὲ μηδὲ Ἀντιόχεια τῆς Σπυρίδωνος ἀρετῆς τε καὶ χάριτος ἀθέατος ἢ μηδ' ἀμάρτυρος, καὶ τοῦτο τελεῖται παραδόξως ὅσον καὶ θαυμαστῶς· τὸ δὲ ὅπως, ὁ λόγος ἤδη δηλώσει. ἀπολείπει μὲν ἄρτι Κωνσταντῖνος ὁ μέγας μετὰ γε τῆς ἀρχῆς καὶ τὸν βίον. διαίρουται δὲ ταύτην οἱ τούτου υἱεῖς. καὶ Κωνσταντῖος μὲν τῆς ἐως ἄρχειν λαχών, εἰς τὴν μεγάλην τῆς Κοίτης Συρίας πόλιν, τὴν Ἀντιόχου φημί, διατρίβων ἦν. νόσος δὲ αὐτῷ ἐπισκήπτει μάλα δεινὴ, ἰατρῶν τέχνην καὶ χεῖρας ἐλέγχουσα. ταύτῃ τοι καὶ τῶν ἄλλων πάντων ἀπογνοὺς, ἐδεῖτο μόνον τοῦ καὶ ψυχὰς εἰδότος καὶ σώματα θεραπεύειν. συντονώτερον δὲ χρωμένῳ τῇ προσευχῇ, νυκτὸς ἐφίσταται θῆψι, ἄγγελος ὑποδεικνύων αὐτῷ πολλῶν ἁγίων ἐπισκόπων χορόν. οἷς ὁ βασιλεὺς ἀνένισας, ἐν μέσοις αὐτοῖς ὁρᾷ δύο τινὰς ἱσταμένους, ἐπισκόποις μὲν καὶ αὐτοὺς εἰκότας, προστάτας δὲ τῶν ἄλλων καὶ ἀρχηγούς εἶναι δοκοῦντας. τούτους αὐτῷ ὁ ἄγγελος παραδείξας, μόνους ἐλαγεν εἶναι τῆς αὐτοῦ νόσου θεραπευτάς. ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ ὕπνος ἀνῆκεν αὐτὸν, διεσκοπεῖτο μὲν τίνες ἀν' οὗτοι εἶεν, οὐκ εἶχε δὲ τὸν

ὄνειρον συμβαλεῖν. πῶς γάρ; ὢν μῆτε κλησὶς μῆτε πατὴρ ἐκείνῳ γνῶριμος. ἄλλως τε καὶ θετέρου τούτων φανέντος μὲν αὐτῷ κατ' ἐπίσκοπον, οὕτω δὲ τότε γενομένου ταῖς ἀληθείαις, ἀλλὰ τὸ μέλλον ἔσεσθαι ὡς ἤδη φθάσαν γενέσθαι παρεστηκός. πρὸς ταῦτα τοῖνον διαπορούμενος ὁ κρατῶν, καὶ ἅμα μὲν κινούμενος καὶ τῇ ὀφεί, ἅμα δὲ καὶ ταῖς δόξαις ὑποβαλλόμενος, οὐκ εἶχεν ὅ τι καὶ δράσειε. τὸ δὲ τῆς πίστεως ἐκείνῳ θερμὸν κάλλιστα ὑπετίθει, μὴ ἂν οὕτω ματαιῶς τὴν ὁρασιν ἐπιστῇναι. ὅθεν καὶ πείθει φρονῆσαι βασιλικόν τι καὶ γενναῖον καὶ πρὸς τὸ νῦν ἔχον. τοὺς γὰρ ἀπανταχοῦ τῆς Ρωμαίων ἀρχῆς ἐπισκόπους, ὅσοι βίου ἐπιμέλονται φιλαρέτου, ἐκέλευε συνδραμεῖν, ἔν', ὁμοῦ συνελθόντων, καὶ οἱ φανέντες αὐτῷ δύο γνῶριμοι καταστῶσι. γράμματα οὖν κατὰ πᾶσαν τὴν ὑποτελῇ Ρωμαίῳς ἐπέμπετο, καὶ τοὺς ἐπισκόπους ἐκάλει. καὶ ἐπεὶ τῶν ἄλλων ἀφικομένων οὐδεμία ἦν τῶν ζητουμένων ἐπίγνωσις, πέμπει καὶ πρὸς τὴν Κυπρίων νῆσον, Σπυρίδωνα καὶ τὴν ἐκείνου χάριν μετακαλούμενος. ὁ δὲ προῆδει μὲν πάντα τὰ κατὰ τὸν κρατοῦντα τῷ πνεύματι· ἐσήμανε γὰρ αὐτῷ ἕκατα δι' ὀνείρων ἢ χάρις· ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς λόγοι συνωμολόγουν, οὐκ ἀβουλήτως πρὸς αὐτὸν ἀτρέχει, ἐπαγόμενος καὶ τὸν ἄνδρα, ὃ κατὰ τὴν φανεῖσαν ὄψιν συμπαρέστη τῷ βασιλεῖ· τούτῳ Τριφύλλιος ἦν ὄνομα· οὕτω μὲν τῆς ἱερωσύνης ἡξιωμένον, ἄνωθεν δὲ καὶ πρὸ τῆς ἀνθρωπίνης ψήφου τὴν χειροτονίαν ἀπειληφότα. εἰσῆει γοῦν ἅμα τούτῳ Σπυρίδων εἰς τὰ βασιλεια, λιτῶς πάνυ καὶ ἀφελῶς διεσκευασμένος. ἡ μὲν γὰρ ἐσθῆς δεινῶς εὐτελής· ῥάβδον δὲ βατίνην εἶχεν ἢ δεξιᾷ, καὶ τιάραν ἢ κεφαλῇ. πρὸς δὲ καὶ ἄγγελιδιόν τι κεραμεοῦν ἐξήρτητο τοῦ τραχήλου, ὥσπερ οὖν ἔθος τοῖς τὴν ἀγίαν πόλιν οἰκοῦσιν, ἔλαιον τοῦ Θεοῦ σταυροῦ φέρειν προειρημένους. ἐπεὶ δὲ ἔδει μὴ τῷ ἀπερίττῳ μόνον καὶ εὐτελεῖ, ἀλλὰ καὶ τῇ πρὸς τὰς ὕβρεις ἐπεικεία τὸν ἐκουτοῦ δεσπότην μιμήσασθαι· εἷς τις τῶν ἐν βασιλείαις, τῆς εὐτελείας αὐτὸν διαμυκτηρίζων, καὶ ἄκασμον εἶναι οἰόμενος τὸ εἰς βασιλεία οὕτως ἔχοντα εἰσιέναι, ῥαπίσματι τὴν ἱερὰν ἐκείνην ἔπαισε σιαγόνα. σκηπτὸς δὲ ἄνωθεν οὐκ ἐπῆλθε κατὰ τῆς τοῦ παίσαντος κεφαλῆς· ἀλλ' ἠνείγετο πάντως ὁ καὶ ἐφ' ἑαυτοῦ τοῦτο θεοπρεπῶς ἀνασχόμενος. ὁ δὲ ὦ τῆς γενναίας ἐκείνης ψυχῆς καὶ πρὸς τὸ παθεῖν φιλοτιμοτάτης· παρεχόμενος καὶ τῆς ἐτέρας τῷ ὕβριστῇ, πληρωτῆς ὢν εὐτρεπῆς τοῦ δεσποτικοῦ νόμου, καὶ νικῶν τῇ πρὸς τὸ πάσχειν ἐτοιμασίᾳ περιττὴν ἐκείνος δευχειρίαν καὶ ἱταμότην. εἰς

ποῦτο τὸν ὕβριστήν, καὶ ἰσχυρῶς ἐδυσώπησεν· ἄλλως τε δὲ καὶ τῷ
μαθεῖν ἐπίσκοπον εἶναι τὸν ὕβρισθέντα· θοὴν δὲ καὶ μεταβαλὼν ἰκέ-
της γίνεται, καὶ συγγνώμην αἰτεῖται, δλίσθημα θράσους ἀπερισκέπτου
θερμότητι μετανοίας θεραπεῦσαι φιλονεικῶν. καὶ δεῖ μεμάθηκεν γὰρ,
ὥσπερ τὰς ὕβρεις φέρειν, οὕτως ἀφιέναι καὶ τὰ ὀφλήματα, μᾶλλον
δὲ καὶ ἀγαθοῖς ἀμείβεσθαι τὸν λελυπηκότα λόγους, οἷς εἶχεν, εὐερ-
γετεῖ, πατρικῶς παραινέσας, καὶ βελτίω τὴν αὐτοῦ ψυχὴν θέμενος.
ἂψ οὖν δὴ καὶ οἱ τὰς πρώτας ἐκ βασιλέως τιμὰς φέροντες, δι' αἰδοῦς
τὸν ἄνδρα ποιούμενοι, προέπεμπόν τε, καὶ εἰς βασιλέα, ὡς προσή-
κον ἦν, ἄγουσιν. οὐ δίκαιον δὲ καὶ τὰ μετὰ τὸ παρελθεῖν, ἀξιοσπού-
δαστα ὄντα, καὶ πολλὸ τὸ ὠφέλιμον ἐνθεῖναι ταῖς φιλοσόφοις ψυχαῖς
δυνάμενα. ὁρῶν ὁ μέγας τὸν ἑαυτοῦ φοιτητὴν Τριφύλλιον τέλειον μὲν
ὅσον οὕτω καὶ κατ' αὐτὸν ἐσόμενον, τὸ δὲ νῦν ἔχον, ἔτι τὰ μεγάλα
τοῦ βίου καὶ τοῖς πολλοῖς περιμάχῃτα μὴ μικρὰ εἶναι ὑπειληφότα,
ἅτε δὴ νέον ἔτι, καὶ τὴν ἡλικίαν ἔχοντα πρὸς τοῦτο συναρμομένην,
καὶ θαυμάζοντα μὲν τὰ ἐν βασιλείοις, ἐσθλότητας φημί λαμπράς, καὶ
χρυσῷ περιλάμψεις, καὶ πρό γε πάντων αὐτὸν τὸν κρατοῦντα ἐφ' ὅ-
ψηλόν μὲν προκαθήμενον, φοβερόν δέ τινα καὶ περιδοξόν τῷ σχήματι
καθορῶμενον· ἐπὶ πᾶσι τούτοις μετέωρον αὐτὸν ὁρῶν καὶ οἷον ἐξε-
στηκότα, καθάπερ λύων αὐτῷ τὸν ὕπνον καὶ οὖς εἶχεν ὑπαρ' ὀνείρους,
ἀψάμενος τῇ χειρὶ καὶ διασεύσας· ἀλλ' ἔμοι, ἔφη, Τριφύλλιε, αὐτὸν
ἐκεῖνον δεῖξον τὸν βασιλέα. οὐδὲ γὰρ ὅστις οὗτος ἔχω μαθεῖν. καὶ
αὐτὸς, τί ὁ μέγας ἠβούλετο μὴ συνείς· οὗτος, ἔφη, τῇ χειρὶ δεί-
ξας τὸν βασιλέα. τί οὖν; εἶπε Σπυρίδων· θαυμαστότερος οὗτος τῶν
ἄλλων, εἰ μὴ καὶ δικαιότερον αὐτὸν εἴποις, ἀπὸ τοῦ κόμπου καὶ τῆς
περιφανείας; οὐχὶ ὁμοίως μὲν καὶ αὐτὸς ἀγνώτῃ πένητι καὶ ἡμελημέ-
νῳ τεθνήσκειται; ὁμοίως δὲ τᾶψ παρὰδοθήσεται καὶ φθορᾷ; παρὰπλησίως
δὲ τῷ ἀδεκάστῳ κριτῇ παρὰστήσεται; τί τὰ βέοντα ὡς ἐστῶτα τιμᾶς, καὶ
τὰ μὴδὲν ὄντα θαύματος ἀξιοῖς, παρὸν τὰ αὔλα μᾶλλον ζητεῖν καὶ αἰδία
καὶ τῆς ἀφθάρτου καὶ οὐρανίου δόξης μόνης ἔρῃ; ἐν ᾧ δὲ πρὸς τὸν
Τριφύλλιον εἶλεγε ταῦτα, ὁ βασιλεὺς ἐξ ἀπόπτου τοῦ βήματος ἐπι-
βάλλει τῷ ὁσίῳ τοὺς ὀφθαλμούς. καὶ πρῶτα μὲν αὐτὸν τὸ σχῆμα καὶ
ἡ ἀναβολὴ ἐπεσπᾶτο, τῇ ὁραθείᾳ μορφῇ συνήδουσα. οὕτω γὰρ ἐδόκει
καὶ ὄναρ αὐτῷ ἐπιστῆναι, καὶ ἦν πάντα δὴ τὰ αὐτὰ, ἡ ῥάβδος, ἡ
τιάρα, τὸ ἐξηρατημένον τοῦ τραχήλου σκεῦος, καὶ ἡ στολὴ· τοῦτον μὲν
οὖν εὐθὺς αὐτόθεν ἀνέγνω. τὸν δὲ Τριφύλλιον οὐκ εἶχεν ὅπως εἰκά-

ᾧ· οὐδὲ γὰρ ἔμελεν αὐτῷ περιεργάσασθαι τὴν ἰδέαν, ἐπεὶ τοῦτο
ἐπίσκοπον οὐχ ἑώρα, καθάπερ οἱ ὕπνοι αὐτὸν διέσήμενον. θοὴν καὶ
τοῦ θρόνου παραχρῆμα διαναστὰς χωρεῖ πρὸς τὸν μέγαν· ἡ γὰρ ἐπι-
θυμία τῆς ἀναρρώσεως τῶν ἄλλων ἐποίει· καταφρονεῖν· ἀμείλει καὶ βα-
σιλικὸν ὄλκον, καὶ τὸ τῆς ἀρχῆς μέγεθος, μικρὰ καὶ δευτέρᾳ τῆς πρὸς
τὸν μέγαν τιμῆς θέμενος, πάνυ ἀδόξως αὐτῷ καὶ ταπεινῶς προσφέ-
ρεται, θηρώμενος ὄλκον τῇ εὐτελείᾳ, καὶ δεικνὺς ὅσον τὸ μέσον,
προσκαίρου φημί βασιλέως καὶ ἀνδρὸς βασιλεῖ δουλεύοντός αἰωνίῳ.
ὑποκλίνας οὖν ἐκεῖνῳ τὴν κεφαλὴν, σὺν δάκρυσιν ἰλεοῦτο, καὶ τὴν
εὐχὴν ἐξήτει τὴν παρ' αὐτοῦ καθάπερ τι φάρμακον ἰσχυρότατον, ἅπαν
τὸ λυποῦν ῥαδίως λύειν δυνάμενον. ὡς οὖν ἡ χεὶρ ἐκεῖνου τῆς τοῦ
βασιλέως ἤπτετο κεφαλῆς, καὶ ἡ νόσος παραχρῆμα ἐφυγαδεύετο, καὶ
ὁ βασιλεὺς ἀνεβρώννυτο, τίς ἂν τὰ ἐπὶ τούτοις ἑτῶν παρόντων καὶ
αὐτοῦ βασιλέως ἐκδιηγῆσται; ὅπως παρ' ὅλην δὴ τὴν ἡμέραν ἐορτὴν
ἦγον, καὶ μικροῦ ἐσκήρτων, καὶ καθεκτοὶ οὐδόδῳς ὑφ' ἡδονῆς ἐτύγ-
χανον. μόνος Σπυρίδων ἐν τοῖς ἀπάντων χεῖλεσιν ἐκεῖτο, Σπυρί-
δων ἐλαλεῖτο μόνος, Σπυρίδων ὥρᾳτο, Σπυρίδων ἦν πᾶσι τὸ
σπουδαζόμενον. ἄρ' οὖν τὸ μὲν σῶμα τῷ βασιλεῖ ἔβρωτο, τὸ δὲ καὶ
τὴν ψυχὴν αὐτὸν ὑγιῶς ἔχειν ὡς μικρόν τι καὶ παροπτέον τῷ ἰα-
τρῷ παρεβλέπετο; καὶ ποῦ τοῦτο τῆς ἱερᾶς ἐκεῖνου ψυχῆς; ἀλλὰ καὶ
ταύτη τὸ κατάλληλον πάντως ἐτίθει φάρμακον, μεμνησθαι μὲν τῆς
εὐεργεσίας τοῦ θεοῦ παραινέσας, εἶναι δὲ καὶ πρὸς τοὺς ὑπὸ χεῖρα,
τοῖς πατρίουσι μὲν καὶ λελυπηκόσι συγγνωμονικόν τε καὶ ἴλεω, τοῖς
δ' ἄλλως ἔχουσιν εὐεργετικόν καὶ φιλόδωρον· τοῖς δὲ καὶ τῶν ἀναγ-
καίων ἐστερημένοις πατρὸς αὐτοῖς καὶ κηδεμόνος τάξιν ἀποπληροῦντα,
καὶ χεῖρα τούτοις καὶ σπλάγχχνα φιλανθρωπικάτα διανοίγοντα. δὴ
τῶν ἄλλων διαφέρεις, φησί, τοσοῦτον εἶναι σε χρὴ καὶ τὴν ἀρετὴν
ὑψηλότερον· ἐπεὶ τὸν μὴ οὕτω πρὸς τοὺς ὑποχείριους διακεῖμενον,
τύραννον μᾶλλον ἢ βασιλέα καλεῖν δεῖ, οὐ τῆς ἐξουσίας μακαρίζόμε-
νον, ἀλλὰ τῆς ὑπεροφίας ἄθλιόν γε κρινόμενον καὶ μισούμενον. ἐπὶ
πᾶσι τὰ περὶ τὴν εὐσεβεῖαν ἀκριβῶς ἔχειν παρήναι, καὶ μὴδὲν, ὃ μὴ
δοκεῖ τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ μὴδὲ βραχὺ παραδέχεσθαι· καὶ ταῦτα
μὲν ὁ μέγας. ὁ δὲ βασιλεὺς, ἀμείβεσθαι τοῦτον τῆς θεραπείας βουλό-
μενος, χρυσοῦ τι χρῆμα οὐκ εὐαρίθμητον ἐπέδιδου. τὸν δὲ χαριέντως
εἰπεῖν πρὸς αὐτόν· οὐχ οὕτως ἔδει, ὃ βασιλεῦ, μίσσει τὴν φιλίαν ἀ-
μείβεσθαι. ἃ μὲν γὰρ ἔμοι πέπρακται διὰ σέ, φιλοῦντός ἐστιν ἡ τεχνῶς,

τό τε τὴν οἰκίαν ἀπολιπεῖν, καὶ τοσοῦτον διαπλεῦσαι· πέλαγος, χειμῶνες τε ὑπενεγκεῖν χαλεπότητα καὶ ἀνέμους ἐν ὕδασι ἀγριότητα. τούτων οὖν ἐγὼ χρυσὸν εἰς ἀμοιβὴν παραδέξομαι τὸν κακοῦ παντὸς αἰτίον, καὶ ἄπην δίκαιον εὐχερῶς λυμαινόμενον, ἐμαυτοῦ προδήλως κατηγορῶν καὶ μοχθηρίαν σαφῆ καταψηφίζόμενος· ταῦτα ἐκείνου λέγοντος, καὶ λαβεῖν οὐδὲν διατετινομένου, ὁ βασιλεὺς ἐτι μάλλον πρὸς τὸ δοῦναι καθίστατο βαιότερος, αἰσχύνην ὥσπερ ἡγούμενος τὸ εὖ παθόντα μὴ ἀπαμείψασθαι τὴν εὐεργεσίαν, ἀλλὰ νόσον ἀποβαλόντα σώματος, εἰς καλοκάγαθίαν ψυχῆς ἡττηθῆναι. θοὴν καὶ μάλλον προσέκειτο, νικῆσαι πῶς οὕτω δοκῶν τὸν ἀήτητον. καὶ πείθει μὲν ἐκείνον λαβεῖν οὐ μὴν ὥστε καὶ μείναι παρ' αὐτῷ τὸ δοῦν. ὥς γὰρ τῷ βασιλεῖ συνταξάμενος ἐπικύησε, ἅπαν αὐτὸ τοῖς περὶ τὰ βασιλεία διανέμει· ἔργῳ διδάσκων, ὅπως χρῆ καὶ αὐτοὺς πρὸς πλοῦτον καὶ χρήματα διακείσθαι, εἴπερ ἄρα τὸ ἐλευθέρους αὐτοὺς εἶναι βουλομένοις ἐστίν. ἡ γὰρ πολλὴ πρὸς ταῦτα ῥοπή καὶ τὸ λίαν ἡττάσθαι τῆς αὐτῶν κτήσεως τί ἕτερον, ἢ σαφὲς ἐθελοδουλεία· τοῦτο καὶ τὸν βασιλέα μαθόντα, μηκέτι θαυμάζειν, εἰπεῖν, εἰ ἄνθρωπος οὕτως οὕτω βίου, καὶ θαυμάτων οὕτω μεγάλων αὐτουργὸς δείκνυται. τοῦτο οὖν ἀπώνατο τῶν Σπυρίδωνος λόγων ὁ βασιλεὺς· καὶ πρὸς φιλανθρωπίαν ἔβλεπε καὶ χρηστότητα, ὥστε δεομένοις πᾶσι καὶ χήραις καὶ ὀρφανοῖς, ταῖς μὲν τὴν χρείαν, τοῖς δὲ τὴν ὀρφανίαν, τοῖς δὲ καὶ τὴν ἀπορίαν μεγαλοψύχως παραμυθήσασθαι. καὶ πᾶσι δὲ τοῖς τῆς ἐκκλησιαστικῆς μερίδος, ἱερεῦσίν τε καὶ ὅσων ἐν διακόνους, πρῶτος οὗτος νομοθετεῖ τὴν ἀτέλειαν· ἄτοπον εἶναι κρίνας, τοὺς ἀθανάτω βασιλεῖ πρὸς ὑπηρεσίαν κεκληρωμένους θνητῷ φόρῳ κατατιθέναι. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἔσχεν. ὁ δὲ λόγος βούλεται καὶ ἄλλων ἐπιμνησθῆναι θαυμάτων, φαιδρῶ τῷ τῶν χαρίτων ἄνθει κεκοσμημένων, καὶ πολλῆς πνεόντων μετὰ τοῦ ὠφελίμου καὶ ἡδονῆς.

Εξίων γὰρ τῶν βασιλείων ὁ ἅγιος ἐπιξενούται τῶν φιλοχρίστων τινὶ πρότεσι δὲ αὐτῷ γυνὴ βάρβαρος καὶ γλώσσης Ἑλληνικῆς ἀμαθής· ἡ καὶ νεκρὸν ἑαυτῆς τὸ παιδίον ἐν χερσὶν φέρουσα, τοῖς ποσὶ τοῦτο παρατίθησι τοῦ ἁγίου, καὶ αὐτὴ δὲ ἅμα προσκατεβάλλετο, οἰκτρόν τι καὶ γοερὸν ἀνακλαίουσα· καὶ ἀσύνετα μὲν τοῖς παροῦσι διὰ τὸ βάρβαρον λέγουσα, μόνοις δὲ τοῖς δάκρυσι φεγγεμένη, καὶ ὅτι τοῦ παιδὸς χάριν ὁ θοῆνος ἐνδελον καθιστάσα, καὶ ὥς αἰτεῖται δὲ παρὰ τοῦ ἀρχιερέως τὴν ἀναβίωσιν. ἐπικλᾷται τούτοις ὁ συμπαθέστατος τὴν ψυχὴν,

καὶ διττοῖς πράγμασι, μετρίῳ φρονήματος δηλαδὴ, καὶ τῇ πρὸς τὴν γυναῖκα συμπαθείᾳ, μερίζεται. ὅτε μὲν γὰρ πρὸς τὸ πάθος αὐτῆς καὶ τὸν τῶν σπλάγχνων ἐμπρησμὸν ἔβλεπεν, ἐπεχείρει τῷ θαύματι, καὶ ὁρμῆς ἤπτετο δέσθῃναι θεοῦ πρὸς τὴν τοῦ παιδὸς ἀναβίωσιν· ἤνικα δὲ πάλιν πρὸς τὸ μέγεθος ἀπειδε τῆς ἀξιώσεως, μέτριος ὢν φρόνημα, καὶ τὴν καρδίαν οὐχ ἥκιστα εὐλαβῆς, ὑπεχώρει καὶ ἀνεβλάλλετο, καὶ ἱταμὸν ἔκρινε τὸ ἐγχείρημα. διὰ τοι τοῦτο σύμβουλον ἕνα τῶν μεθ' ἑαυτοῦ συμπαραλαβεῖν ἔγνω. Ἀρτεμίδωρος αὐτὸς ἦν, ἐν διακόνους ἄρτι τελῶν· ἄνθρωπος, ὃ πάντα μὲν φιλοπόνως τῇ τῆς ἀρετῆς ἡσκητο, ἐν δέ τι πρὸς πάσας αὐτῷ καταπερεῖ τι χρώμα κοινὸν ἐκέκρατο, τὸ μηδενὶ δῆλον μηδαμῶς κατορθοῦντα γίνεσθαι. τοῦτον οὖν ὁ ὁσιος ἤρατο περὶ τοῦ, τί δῆποτε ποιητέον αὐτοῖς. καὶ ὅς πρὸς αὐτὸν, ὁ κἀκείνον ἔδει τοῦτον ἀκοῦσαι τί γάρ, φησιν, ὦ πάτερ, καὶ ἡρου; τί δὲ ἄλλο ποιητέον, καὶ μάλιστα σοί, ἡ τὸν ζωοδότην ἐπικλητέον Χριστὸν, ὅς ἤδη καὶ ἐκ πολλῶν δῆλος γέγονε τῶν σῶν ἀκούειν εὐχῶν; ἄλλως τε δὲ καὶ εἰ βασιλεὺς διὰ σοῦ σέσωσται, πένητες δῆπου καὶ ἄδοξοι παροπτέοι κριθήσονται; πείθεται τῇ καλλίστῃ συμβουλῇ ὁ ἀρχιερεὺς· καὶ οἰκτῶ διαθερμανθεὶς τὴν καρδίαν, ὑπόπλεώς τε τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύων γενόμενος, κλιθεὶς τοῖς γόνασιν ἐπὶ γῆν, καὶ δάκρυτι αὐτὴν διαβρέξας, βοᾷ πάντῳ θερμόν τι καὶ πεπονθὸς, καὶ Χριστοῦ δεῖται φιλανθρώπως τοῦ ἀγαθοῦ, τῇ ταλαιπώρῳ γυναικὶ τὸν παῖδα ζωῶσαι, καὶ μητέρα δεῖξαι, κατὰ τὸ ἱερὸν λόγιον, ἐπὶ τέκνῳ εὐφραينوμένην. ὁ τοίνυν δι' Ἐλισσαίου καὶ Ἡλιοῦ τῷ τῆς Σαραφθίας παιδί καὶ τῆς Σωμαντιδὸς πνοὴν ἐνθεῖς, καὶ τὸ ζῆν χαρισάμενος, αὐτὸς πάλιν καὶ Σπυρίδωνος ἤκουε· καὶ τὸ παιδίον νεκρὸν κείμενον, ζῶν ὥρῳ θαυμαστῶς καὶ κινούμενον, καὶ οἷα παῖς ἐν ὀφθαλμοῖς μητρύοις κλαυθμυρίζομενον. δακρύων ὑφ' ἡδονῆς ἐπλήσθη ἐγὼ τὰ ὄμματα· οὕτω γάρ μου διέθηκε τὸ λεχθησόμενον τὴν ψυχὴν, εἰς νοῦν ἐμπεσόν. ἀκούετε δὲ καὶ ὑμεῖς. ὥς γὰρ τὸ φίλτατον ἡ μητέρα ζῶν θεάσατο· ὦ τῶν σῶν κριμάτων Χριστέ τῶν ἀρρήτων· τὴν ὑπερβολὴν οὐκ ἐνεγκοῦσα τῆς ἡδονῆς, παρὰ τῇ γῇ πεσοῦσα διαπεφώνηκεν. ἔδειξε τὸ πρᾶχθῆναι, ὅτι τὸ, μηδὲν ἄγαν, ἄγαν ἀτεχνῶς ἄριστον. ἰδοὺ γὰρ οὐ θανάσιμον λύπης μόνον ὑπερβολὴν, ἀλλὰ καὶ χαρᾶς ἐγνωμεν ἀμετρίαν. πεπόνθατε καὶ ὑμεῖς τὴν ψυχὴν, οἶδα, ἐξ ἡδονῆς εἰς λύπην μεταπεσόντες· φύσει γὰρ ἀνθρώποις τὸ συμπαθὲς καὶ φιλόπρωπον· ἀλλ' ἐγγὺς ὁ μέγας, εἰς χαρὰν ὑμῖν μεταβαλεῖν τὴν κατήρσιαν. πείθεται γὰρ καὶ

αὐτοῖς Ἀρτεμιδῶρ, καὶ πρὸς τὸ δοῦναι καὶ τῷ παιδί τὴν μητέρα ὃ μετρίοφρων ἐφέλκεται, πρὸς οὐρανὸν οὖν ἀπιδὼν, καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς κατοικοῦντα Κύριον εἰς καρδίαν λαβὼν, ἐκείνου τε δεηθεὶς, τοῦ τοῖς νεκροῖς ζῶν ἐμπνέοντος, καὶ τῷ βουλήματι μόνῳ πάντα μεταποιῶντος καὶ μεταβάλλοντος, τῇ κειμένῃ ἀνάστηθι, λέγει, καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου. ἡ δὲ παραχρῆμα, καθάπερ ὕπνῳ μᾶλλον ἢ θανάτῳ κατεσχημένη, ἀνέστη τε καὶ παρέστη αὐτῷ, καὶ τὸ παιδίον ἐπὶ τῶν ἀγκαλιῶν εἴληφε. κακῆϊον ζῶν ἦν, ὥσπερ εἴρηται, καὶ ταῖς μητρικαῖς ὠλέναις παρασκιρτῶν. ταῦτα ὁ μὲν μέγας διὰ μετριοπαθείας, ὥσπερ ἔφην, ὑπερβολὴν ἀνέκφορα τοῖς πολλοῖς ἠβούλετο μεῖναι. ἀμέλει καὶ Ἀρτεμιδῶρ πολλὴν σιωπὴν, καὶ δι' ἐκείνου τῇ γυναικὶ ἐντέλλεται, ἀλλ' ὁ Ἀρτεμιδῶρος μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτήν, οὐ κρίνας ὅσιον, ἄκουσμα οὕτω καλὸν, μᾶλλον δὲ θαῦμα, ζημιῶσαι τοὺς φιλοθέους, δῆλον αὐτὸ ποιεῖ, καὶ πιστῶν ἀκοαῖς παραδίδωσι, καὶ ταῦτα μὲν οὕτως.

Ἐπεὶ δὲ καὶ ἐξ Ἀντιοχείας ὁ μέγας ἐπανῆκεν εἰς Κύπρον, προσελθὼν αὐτῷ τις αἴτας πρίασθαι τῆς πόλεως βουλευόμενος τὸν ἀρχιερεὶν ἐκατὸν, ἐπιτραπέσις πρὸς τοῦ ὁσίου τὴν τιμὴν πρότερον καταθεσθαι, εἶτα λαβεῖν αὐτὸς τῶν ἐννέα μόνον καὶ ἐννενήκοντα καταθεῖς, τῆς μίας ὑπεκράτῃ, κέρδος αἰσχύνης ἄμεινον εἰπὼν, τὸ τοῦ λόγου, ἡ καὶ λήσῃν οὐόμενος ἐν τούτῳ τὸ ἀπλοῖκόν ἐκείνου καὶ κομιδὴν ἀπραγμόν. ἐπεὶ οὖν εἶσω τῆς μάνδρας ἄμφω γεγόνασιν, ὁ μὲν ἐκέλευεν, ὅταν δὴ καὶ κατέθετο τιμὴν, τοσαύτας λαβεῖν· ὁ δὲ, μὴδὲ οὕτω συνεῖς, ἐκατὸν τῆς μάνδρας ἐξήλαυνε. μία γοῦν τῶν αἰγῶν, οἷα θεράπαινα ἀγαθὴ, αἰσθημένη, ὅτι μὴ ἀπέδοτο αὐτὴν ὁ δεσπότης, ὁξέως ἐπανῆκε πάλιν καὶ πρὸς τὴν μάνδραν ἐχώρει. ὁ δὲ αὖτις ἀπῆγε καὶ πρὸς βίαν εἴλκεν ὁ ἀναιδής. ἐπράχθη τοῦτο δις ἤδη καὶ πρὶς τὸ θαυμάσιον. καὶ ἡ μὲν αἷξ ἐπανῆκε, ὁ δὲ ἀνθεῖλκεν δργώσῃ καὶ χειρὶ καὶ ψυχῇ. τί οὖν; μὴδὲν οὕτως ἀνύων, ἀφαρπάσας αὐτὴν χαμόθεν, καὶ τοῖς ὄμοις ἀναθείς, ἀπῆγεν. ἡ δὲ καὶ οὕτως, μέγα τι καὶ τραχύτατον ἐκβῶσα, καὶ τοῖς κέρασιν αὐτὸν παύουσα, καὶ πρὶς τὴν κεφαλὴν ἐκείνου διακυριτωμένη, τὴν βίαν ἐκέρυττε φανερώς, καὶ τὸν πλεονέκτην ὥσπερ ἐτιμωρεῖτο τῆς ἀδικίας, ὥστε καὶ τοὺς παρόντας ἐν ἐκπλήξει τὸ πρῶγμα ποιεῖσθαι, τὴν αἰτίαν οὐκ ἔχοντας συμβαλεῖν. τὸν δὲ μέγαν, οὐ φανερώς ἐλέγξαι βουλευόμενον, ἥρέμα πρὸς τὸν ἀδικοῦντα· ὅρα τέκνον, εἰπεῖν, μήποτε οὐ μάτην ταῦτα τὸ ζῶον οὔτε μὴν ἀλόγως ἄχθεται τῇ ἀπαγωγῇ· ἀλλ' ὅτι μὴ καὶ αὐτῆς, λαθὼν, τὴν τιμὴν προκατέθου,

οὕτως ἐκείνος ἀλιεὺς πληγείς, νοῦν ἀνένεγκε, καὶ εἰς αἴσθησιν ἐλθὼν οὐπὲρ ἔδρασεν, αὐτὸ τε διωμολόγει, καὶ συγγνώμην ῥητεῖο. εἰπεῖτα καὶ τὴν ὑπὲρ τῆς μίας τιμὴν καταθέμενος, οὐκέτι βοῶσαν εἴχε καὶ ἀντιβαίνουσαν, ἀλλ' ἡσύχως ταῖς ἄλλαις συνεπομένην. καὶ οὕτως μὲν οὕτως. ἕτερος δὲ ἀλλ' ἀνωθεν τοῦτο ἐρῶ.

Ἐν τῇ νήσῳ κώμη τις ἐστίν, Ἐρυθρὰ καλούμενη. Κωνσταντίας δὲ που τῆς μητροπόλεως οὐ μακράν· σταδίοις γὰρ ἀπέχει οὐ πλέον τριάκοντα. ἐνταῦθα κατὰ τινα χρεῖαν ὁ μέγας πεφοιτηκώς, εἴσεισι τὸν ναὸν προσευχῆς χάριν, καὶ τῶν ἐπιχωρίων διακόνῳ τινὶ ἐπίτομον θέσθαι τὴν ἱερολογίαν ἐκέλευε· τῇ γὰρ ὁδῷ, πολλῇ οὕσῃ, πεπονηκώς ἦν, καὶ μάλιστα θερείας οὔσης τῆς ὥρας, καὶ τοῦ καύσωνος τότε πολλὸν αὐτῷ τὸν κάματον ἐμβαλόντος. ὁ δὲ σχολαίως μᾶλλον ἐχρητό, καὶ ἐκὼν παρέτεινε φιλοτίμως, δόξαν, ὡς ἔοικεν, ἐκ τοῦδε τὴν ματαίαν θηρώμενος. δριμύ γοῦν ὁ φύσει πραύτατος ἐμβλέψας αὐτῷ· σιώπα, πληκτικῶς ἔφη. καὶ ὅς καθάπερ τινὶ γλωττοπέδῃ τὸ λέγειν ἀφαιρεθείς, ἀφοσγος ἦν, τὸν εἰρμὸν τῆς ὑπαδόμενης εὐχῆς αὐτῷ τότε παραχρῆμα διακοπείς, ἀλλὰ τοῦ ὁσίου τὸ ἐλλεῖπον ἀναπληρώσαντος. προσπίπτει μετὰ τέλος ἐλεεινός, ὁ πρὸ μικροῦ παρ' ἑαυτῷ ὑψηλός, ἄφωνος, ὁ πρότερον πληθύνων ἐν ῥήμασι καὶ μὴ εὐκαίρῳ διατριβῇ χαίρων. τῶν δὲ τὴν κώμην οἰκούντων τοὺς παρόντας μὲν φόβος εἰσῆκει, τοὺς δὲ ἀπόντας ἡ φήμη συνερέχειν ἐποίει. καὶ πολλῶν εὐθὺς συβρέοντων, ἅμα μὲν θαύματι τοῦ μεγάλου, ἅμα δὲ καὶ τοῦ παθόντος ἐλέω, καὶ μάλιστα τῶν συγγενῶν αὐτοῦ τῶν οἰκείων. ὧν αὐτίκα καὶ δεομένων τῆς γενναίας ἐκείνης ψυχῆς, συγγενῶναι τῷ τῇ ἀφωνίᾳ κατακριθέντι, καὶ ὑπανεῖναι αὐτῷ τὸν δεσμόν, ὅρα τί ποιεῖ ὁ ἐμμελής ἐκείνος καὶ λίαν τὴν ἀρετὴν εὐάρεστος. τῇ γὰρ δεήσει μὲν ἐπικλόμενος, τῷ δὲ παιδείας ἐτι δεῖσθαι τὸν διάκονον ἀνθελκόμενος· εἴωρα γὰρ καὶ τοῦτο διὰ τοῦ πνεύματος· μερίζει τὴν ἐπιτιμίαν ἀσείως, καὶ χρῆσθαι μὲν τῇ γλώττῃ πρὸς πάντα λόγον ἀνίσιν, οὐ μὴν ὅλως ἐλευθερίως, οὐδ' οἷα πρότερον λαμυρᾷ ταύτῃ καὶ ὠδινῇ συγχωρεῖ, ἀλλὰ ναρκώσῃ καὶ νωχελεῖ καὶ μικρά τινα προσπαιούσῃ· παιδεύων μηκέτι μέγα φρονεῖν ἐπὶ γλώττῃ. μὴδ' ἐπιβρένθῃσθαι ῥήμασιν, ὅποτε μὴδὲ αὐτοῖς πράγμασι τῷ σπουδαίῳ καλόν.

Τέλος ἐπιθεῖναι τῷ λόγῳ νῦν ἐβουλόμην, καὶ ἀγαπήσαι τὴν σιωπὴν, ἅτε μὴ τὴν γλώτταν ἔχων θαύμασι τοιούτοις συνοφουμένην· ἀλλ' ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ὠδίνῃ τὴν ἐξήγησιν τῇ πρὸς τὸν μέγαν στοργῇ,

καὶ ὑμᾶς οὐδὲν ἤττον ὀρών κεκηγότας πρὸς τὴν ἀρχάσιν, καὶ ἕτερα πάλιν τῶν θαυμάτων προσθήτω· βέλτιον ἡγησάμενος, ὅπως ἂν ἔχω δυνάμειως ταῦτα διεξελαθεῖν, ἢ οὕτω καταλιπεῖν ἀμνημόνευτα, πολλὴν ὑμῖν δυνάμενα τὴν ὠφέλειαν παρασχεῖν.

Εἰσὶ ποτὲ ναὸν τινα τῆς αὐτοῦ πόλεως ὁ θεὸς οὗτος ἀνὴρ, τὰς ἐσπερίους ῥῆδ᾽ ὡς ἔθος ἐπιτελέσων. οὕτω δὲ πως συνενεχθὲν, οὐκ ἦν ὄχλος πρὸς τὸν ναόν. ἐπεὶ οὖν οὐδεὶς παρῆν ἕτερος, εἰμὴ ὅσον ἐν νεωκόροις καὶ λειτουργοῖς, κελεύει πλείονα τότε τῶν συνήθων ἀνάψαι τὰ φῶτα. καὶ αὐτὸς μὲν καταντικρὺ τοῦ θυσιαστηρίου φαιδρὸς ἵστατο, τὴν εἰωθυῖαν εἰρήνην ἐπιφωνῶν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ πλῆθος οὐκ ἦν, ὡς εἶωθε τὴν ἀπόκρισιν ποιησάμενον, φωνή τις ἀνωθεν πολλῶν ἀκούεται μυριᾶδων, καὶ τῷ πνευματί σου, ὑποφωνούντων. ἡ δὲ φωνὴ ἔμμουσός τις καὶ ἐναρμόνιος, καὶ πολλὴ τὸ παραλλάττον ἔχουσα, ἢ ὥστε καὶ ἀνθρωπίνην εἰκάζεσθαι. ὡς δὲ καὶ ὁ διάκονος τὴν εὐχὴν ἐπετέλει, φόβῳ κατὰχρηστος γεγονώς, ἤκουσε πάλιν, ὦ θύματός, τὸ, Κύριε ἐλέησον, θεσπεσίως οὕτως ὑποφωνούμενον. καὶ ἐπεὶ ἡ βοή αὕτη ἑαυτὴν καὶ τοὺς ἕξω δῆλῃν ἐποίει, συνέθεον πάντες δεδιότες ὁμοῦ καὶ θαυμάζοντες. καὶ πρὶν μὲν εἶσω θυρῶν γενέσθαι, πέπληκτο αὐτοῖς ἡ ἀκοὴ τῆς βοῆς· ἐπεὶ δὲ καὶ εἶσω γεγονάσιν, οὐκέτι οὐδενὸς ἤκουον, οὐδ' εἰώρων οὐδένα, ὅτι μὴ τὸν δίκαιον καὶ ἀλίγους τῶν ὑπ' αὐτὸν, οἳ γε καὶ αὐτοὶ ἔφασκον, μηδένα μὲν ἄχρι καὶ νῦν ὄραν, φωνὴν δὲ προΐεμένων ἀκούειν θείας ἀγαλλιόσεως.

Οὐδὲ τοῦτο χρὴ σιωπῆσαι· καὶ ὅτι προσῆκον εἰπεῖν, ἀκούσαντες εἰσεσθε. ποτὲ γὰρ πάλιν τῆς ἐσπερινῆς αὐτῷ μεσαύσης ῥῆδῃς, τὸ τοῦ λύχνου μὲν ἔλαιον ἐξέλιπεν ἤδη, ἕτερον δὲ οὕτω τυχὸν οὐ παρῆν. τό γε μὴν ὁραλλίδιον ἐγγὺς ἦν ἀποσβῆναι· ὁ δὲ θρόνῳ, ἄτελῃ τὴν λειτουργίαν παραλιπεῖν οὐ βουλόμενος. αὐτίκα οὖν ἀοράτῳ δυνάμει ὁ περβλύζει μὲν ὁ λύχνος ἔλαιον, ὑπερχεῖται δὲ τὸ ἔλαιον κρουνηδόν· καὶ σκευὴ ὑποθέντες οἱ νεωκόροι, τὸ καταρβέον ἐδέχοντο. οὕτω δαψιλοῦς ὁ μέγας ἐτρέφα τῆς χάριτος, ὑπερβλυζούσης οὐδὲν ἤττον ἐν τῇ ἐκείνου ψυχῇ, ἢ τῷ λύχνῳ φημί τὸ αἰσθητὸν ἔλαιον.

Ὅτι μὲν οὖν καὶ τὰ ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς ἀκωλύτως εἶχεν ὄραν, ἔφθη καὶ πρότερον ὁ λόγος δηλώσας, ὅτε καὶ πόρνη τοῖς ἐλέγχοις ἐβελτιούτο· δηλώσει δὲ καὶ τὸ νῦν.

Ἔστι πόλις ἐν Κύπρῳ ὁμώνυμος τῇ ἐν Λιβύῃ Κυρήνῃ. πρὸς ταύτην ἐκ Τριφυλίου οὐκ ὁ μέγας, ἐκάλει γὰρ χρειαί τις, ἀπῆει· ἐπομέ-

νος δὲ αὐτῷ καὶ Τριφύλλιος ὁ φοιτητὴς ἦν, ἤδη τῆς τῶν Καλλιπικησέων πόλεως, κατὰ τὸν ὄνειρον, τὴν προεδρίαν ἀπειληφώς. δόξαν οὖν διὰ τε Κυθερείας πόλεως, διὰ τε Πενταδακτύλου τοῦ ὅρου ἐλθεῖν, ἐπεὶ κατὰ τὴν λεγομένην Παρύμνην ἐγένοντο· χώρος δὲ οὗτος ἀγαθὸς καὶ περπνὸς καὶ πολλοῖς τῶν ἡδέων κατάκομος· ὁ Τριφύλλιος τῷ τόπῳ ἡσθεὶς, ἐρᾷ καὶ αὐτὸς ἀγροῦ τινος ἐν Παρύμνῃ δεσπότης γενέσθαι, καὶ τῇ κατ' αὐτὸν ἐκκλησίᾳ τοῦτον ἀφοσιώσασθαι. ταῦτα ὁ Τριφύλλιος περὶ πολλοῦ τε εἶχε, καὶ κατὰ νοῦν ἔστρεφεν, οὐ μὴν ἀθέατα ὅλως τοῖς ἔνδον τοῦ Σπυρίδωνος ὀφθαλμοῖς· ἀλλὰ καὶ εἶδεν ἐκείνους καλῶς, καὶ τὸν μαθητὴν πρῶτος ἤλεγξεν· ὦ, τίποτε, λέγων, Τριφύλλιε, τὰ κενὰ ταυτὶ καὶ μάταια στρέφω ἐν καρδίᾳ διατελεῖς, ἀγρῶν καὶ ἀμπελώνων ἔρων; ἃ ἔστι μὲν πρὸς ἀλήθειαν οὐδενὸς, δοκοῦσι δὲ μόνον καὶ θέλγουσι τῷ δνόματι. ἔχομεν κτήσιν ἐν οὐρανῷ ἀναφαίρετον, ἔχομεν οἰκίαν ἀχειροποίητον. ἐκείνων ἔχου, ἐκείνων καὶ πρὸ τῆς ὥρας ἀπόλαυε ταῖς ἐλπίσιν· ὧν οὐκ ἔστι μετὰθεσις εἰς ἕτερον· ἐξ ἑτέρου· ἀλλ' ὅς ἂν ἅπαξ αὐτῶν ὀφθῇ κύριος μένει, κληρὸν ἔχων οὐδαμῶς ἀφαιρούμενον. ταῦτα ἀκούσαντα τὸν Τριφύλλιον, μὴ ἀπλῶς ἀκούσαι, ἀλλὰ καὶ βεβαιωθῆναι τὴν γνώμην, καὶ καρδίας αὐτὰ παμείσις ἐγκρύψαι, δεηθῆναι τε τοῦ ἀγίου συγγνώμης τυχεῖν, καὶ τὸ μετὰ ταῦτα πρὸς ἀκρίβειαν ζῆν, ὥστε καὶ σκευὸς ἐκλογῆς γενέσθαι κατὰ Παῦλον Χριστοῦ, καὶ μυρίων ἀξιωθῆναι τῶν χαρισμάτων. οὕτως ὁ μέγας, οὗς μὲν ἐκόντας, οὗς δὲ καὶ ἄκοντας ἐπαιδαγωγεί. καὶ τοῖς μὴ βουλομένοις δεῖξασθαι τὴν παιδαγωγίαν οὐ καλὸν τὸ τέλος ἀπῆντα, οἷον δὴ καὶ τοῦτο.

Θαλαττουργὸς τις τῆς αὐτῆς τῷ ἀγίῳ πόλεως, ἀπόδημος γεγονώς, καὶ χρόνον τῇ ἀποδημίᾳ τρίψας συχρὸν, δύο ὅλων ἐτῶν, ἐπανῆκε· καὶ πατρίδα τὴν φίλην ἀπολαβὼν, τὴν οἰκίαν εὖρε κομιδῇ παλαιάν. μεμοίχευτο γὰρ αὐτῷ ἡ γυνὴ φανερώς· ἐπεὶ καὶ μάρτυς ἦν ἀψευδῆς ὅτε τῆς γαστρὸς ὄγκος καὶ τὸ κυφορούμενον ἔμβρυον. μικροῦ μὲν οὖν ἐκείνος εὐθὺς καὶ τὸ γύναιον ἂν διερχόσαστο· μεστὸς ζήλου θυμὸς ἀνδρὸς αὐτῆς· μόλις δὲ τοῦ θυμοῦ γενόμενος ἐγκρατὴς, καὶ διασκειψάμενος, ὡς οὐτὲ συνοικεῖν αὐτῇ τοῦ λοιποῦ καλὸν, οὐτὲ μὴν ἀναίρειν τὸ μὲν γὰρ, ἐκείνης ἀπώλεια, τὸ δὲ, ὄνειδος αὐτῷ διὰ βίου καὶ καρδίας τῆς πέρας οὐκ ἔχουσα· ταύτην μὲν καταλείπει· πρὸς δὲ τὸν ἅγιον αὐτίκα φοιτᾷ, καὶ πάντα κατὰ μέρος διασκαφεῖ, τὴν ἀποδημίαν, τὸν χρόνον, τὴν μοιχείαν, καὶ ταύτης τὴν ἀπαράγραπτον ἀπὸ τῆς

γαστρός μαρτυρίαν. εἶτα τί πάθοι, πῶς ἐνέγκοι, τί περὶ τοῦδε ποιήσκειν, ἐρωτᾷ· καὶ οἷτι ἀπολύειν μὲν αὐτὸς τὴν γυναῖκα διέγνω, βούλεται δὲ μαθεῖν, εἰ καὶ αὐτῷ τοῦτο συνδοκεῖ. ὁ δὲ ἐκείνον μὲν θαυμάζει τε τῆς γνώμης, καὶ οἰκτεῖρει τῆς συμφορᾶς, τὴν γυναῖκα δὲ μεταστέλλεται. καὶ οὐ συνθάνεται μὲν παρέλκουσα γὰρ ἡ πεῦσις καὶ περιττή· ἐπεὶ τίς ἂν καὶ πιστότερον ἀπήγγειλε τῆς γαστρός; ὥς δὲ γλου δὲ τοῦ πράγματος ὄντος, τί δήποτε, λέγει, παθοῦσα, ἐαυτὴν τε οὕτως αἰσχύνει καὶ τὸν ἄνδρα. ἡ δὲ ἰταμόν γὰρ τῷ ὄντι γυνὴ καὶ προπετὲς καὶ ἀναίσχυντον, ἐπειδὴν ἅπαζ ἀπόθηται τὴν αἰδῶ· ψεύδεται διαβρῆθην οὐδαμῶς ἠδεῖτο, καὶ μηδὲν ἄλλω πλησιάζει φανερώς διετείνετο. τοῦ δὲ ἄγριου τὸν τῆς ἀποδημίας χρόνον ἐπειπόντος, ὥς ταύτη τοῦ ψεύδους ἐλέγχασθαι θυμαμένου, ἐκείνη οὐδὲ οὕτως ὕφει τῆς ἀναίδειας· ἀλλ' ἐθορύβει τὸ κάθαρμα, καὶ ἀντιλέγειν ἡ πάνταλμος ἐπειρᾶτο· ὥς τοὺς ἀκούοντας τῆς ἀπολογίας αὐτῇ χαλεπαίνειν μάλλον, ἢ τῆς μοιχείας. ἐφ' ὅσον γὰρ, ἔφασκεν, ἐπὶ ξένης ἦν ὁ ἄνθρωπος, ἐπὶ τοσοῦτον ἦν μοι καὶ τὸ βρέφος ἐν τῇ γαστρὶ, ἢν' ὁμοῦ τε ἐκεῖνος τῆς ἀλλοτρίας καὶ τούτου τῆς ἐμῆς προέλθοι γαστρός. ὥς οὖν τὰυτὰ τε καὶ μεῖζονα τούτων πρὸς τὸν μέγαν ἀπηναισχύνεται, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τάρχεον οἷον κινούσα, καὶ βοῆς ἐμπιπλώσα τὴν πόλιν, καὶ ὥς ἂν ἀδικουμένη τὰ χαλεπώτατα, τοὺς παρόντας πρὸς ἄμυναν συγκαλοῦσα· ὁ παρόντος ἐκεῖνος, οὐδὲ οὕτως ὑποβάλλων αὐτὴν τῇ δίκῃ, τῷ φόβῳ δὲ ταύτην μάλλον πρὸς μετάνοιαν ἐπισπώμενος· εἰ μὲν, ὦ γύναι, φησὶν, ὥσπερ εἰς μεγάλην ἐξώκειλας ἁμαρτίαν, οὕτω δὲ καὶ μεγάλην εἰσῆγες τὴν μετάνοιαν, τάχα ἂν καὶ πολλή σοι περιελείπετο σωτηρίας ἐλπίς. οὐδεμία γὰρ οὕτως ἁμαρτίας ἰσχὺς, ὥς μὴ τῆς τοῦ θεοῦ ἡττάσθαι φιλανθρωπίας. ἐπεὶ δὲ τῇ μοιχείᾳ μὲν τὴν ἀπόγνωσιν, τῇ ἀπογνώσει δὲ καὶ τὴν ἀναισχυντίαν ὠδίνοντας, δίκαιον μὲν ἦν τὰ ἐπίχειρα τούτων ἐπιγυῖναι σε, καὶ δέξιναι ὑποσπῆναι κόλασιν. πλὴν ἀλλὰ καὶ ἐτι χιῶραν σοι προτείνοντες μετανοίας, καθαρῶς ταῦτα προαγορεύομεν· ὥς οὐκ ἂν εἰς φῶς σοι τοῦτο τὸ κυφορούμενον ἐξέλθοι ποτέ, ἕως ἂν μὴ καὶ αὐτὴ τὸ τῆς ἀληθείας φέγγος ὑπὸ βαθεῖ σκοτῇ τοῦ ψεύδους ἀπόσχη καλύπτειν, κρύπτειν ὁριμένη καὶ τὰ τυφλοῖς, ὅ φασιν, καθορώμενα. τὰ ῥήματα ταῦτα πράγματα δι' ὀλίγου τῇ γυναικὶ γίνεται· καὶ πρὸ τῆς ὥρας τοῦ τοκετοῦ ὠδίνεις αὐτὴν δριμεῖα διαλαβούσα, ὅπως μὲν ἔστρεφον τὴν γαστέρα, τὸ δὲ ἐμβρυον οὐδὲν ἤττον ἐπείχον· καὶ ὁ κακῶν ἔσχατον, ὅτι μὴδὲ οὕτω πεθομένην ὕφειναι

τῆς ἀπονοίας, ἐλεεινῷ θανάτῳ παραπέμπουσι καὶ οἰκίστω. ταύτην ἄλλος μὲν ἂν τις τῆς συμφορᾶς ᾤκτειρεν, ἐγὼ δὲ τῆς γνώμης τῆς πονηρᾶς καὶ ἀθεραπεύτου· ἐφ' ᾧ καὶ τὸν ἄγιόν φασιν μάλλον περιπαθήσαντα, δάκρυόν τε ἀφείναι τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ προσθέντα· οὐκέτι τοῦ λαιποῦ, φάναι, δικάσω τινὶ τῶν ἀνθρώπων, οὕτως δέως ἐπικαταλαβανούσης τῆς ἀποφάσεως. ταῦτα ἴστοις ὁρατὰ τε καὶ ἀκουστὰ γέγονε, πολλὴν αὐταῖς ἐνήκε τὴν πρὸς τὸν μέγαν αἰδῶ· καὶ διὰ τοῦτο εὐλαβῶς τε προσεῖχον αὐτῷ, καὶ φόβῳ προσέβλεπον, καθὼς καὶ πάλαι τοῖς ἀποστόλοις ἄρτι τσαυματουργηκόσι τὰ περὶ Ἀνανίαν καὶ Σάπφειραν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν πονηρᾶς καὶ φαύλης γυναικὸς τὸ διήγημα· προσκείμεθα δὲ καὶ καλῆς καὶ ὥς δεῖ τὸν ἄνδρα φιλοῦσης.

Γυνὴ τις τοῦνομα Σωφρονία, καὶ τὸν τρόπον δὲ σώφρων οὖσα καὶ εὐλαβὴς, οὐκ εἶχε τὸν ἄνδρα καὶ περὶ τὴν πίστιν ὁμόδοξον, ἀλλὰ κλάνης ἦν ἐκεῖνος τῆς τῶν Ἑλλήνων μεταποιούμενος. ἡ δὲ οὐκ ἄνιεν τῷ ἁγίῳ φοιτῶσα καὶ δεομένη θερμῶς τῆς μανίας ἀπαλλάξαι τὸν ἄνδρα, οὐ μὴν οὐδὲ ὁ ταύτης ἀνὴρ τὰς πρὸς τὸν ἄγιον ἀφίξεις ἀπειργεν αὐτῇ· τοῦτο μὲν καὶ ὥς ἄγνοιαν ἔχων, οὐ χάριν αὐτῷ παραβάλλοι· τοῦτο δὲ καὶ ὥς τὸν μέγαν διὰ πολλῆς ὁσῆς αἰδοῦς τιθέμενος, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς οὗτος παρ' ἐκείνον ἐφοῖτα, καὶ ὥς φίλῳ τὰ πολλὰ ἐχορῆτο, καὶ τιμὴν ἰδίαν ἡγεῖτο τὸ ἐκείνον τιμῆν. ἔστι δὲ ὅτε καὶ ὁ μέγας παρ' αὐτὸν θῆκναιτο. ὥς οὖν οὕτως ἐξενίζοντε ἀλλήλους καὶ ἐξενίζοντο, συνεσιώμενοί ποτε καὶ συνδαιτυνούντες, ὁ ἄγιος, εὐαφόρμῳ τὸν Ἑλληνα φίλον θηρᾶσαι βουλόμενος, στραφεὶς εἰς ἐπήκουσιν αὐτῶν τινὶ τῶν ὑπηρετούντων· ὁ παῖς ὁ μικρὸς, ἔφη, ὁ τὰ ποιμνίων νέμειν μοι πιστευθεὶς, ὑπὸν βαθυτέρῳ κατασχεθεὶς, ἀπολωλέκει τὰ θρέμματα· τοῦ ὕπνου δὲ ἀνέντος αὐτὸν, πᾶν σφόδρα ἐρευνήσας, εὗρεν ἐν σπηλαίῳ τινὶ πάντα ὁμοῦ κρυπτόμενα. φθάνει δὲ, πρὶν ἢ ταῦτα εὑρεῖν, ἄγγελον ὥς ἡμᾶς ἀποστέλλων, ὅλῳ τὸ συμβῆναι ποιητόμενον· καὶ ὅς ἤδη παραγενόμενος, πρὸ τῶν πυλῶν ἵσταται. ἀλλὰ σὺ κατελήθων, ὦ οὗτος, γινώρισον αὐτῷ δὴ τῷ ἁγγέλῳ, ὅτι εὗρηται ἀκριβῶς πάντα, καὶ οὐδὲ ἐν ἐνδοτῇ τῷ ποιμνίῳ. ἤκουσεν ὁ ὑπηρετῶν ταῦτα, καὶ ἀπελθὼν πρὸς τάχος τῷ πρὸ τῶν πυλῶν διεσάφησεν. οὕτω τῆς τραπέζης ἀρθείσης, ἕτερος αὖθις ἄγγελος παρελθὼν, πάντα ὁμοίως ἀπήγγειλε· τὴν εὐρεσιν, καὶ τὸν τόπον, καὶ ὅτι μὴδὲν ἐλλείπων ὁ ἀριθμὸς ἦν. ταῦτα συνωδὰ παντάπασιν τῷ ἁγίῳ ῥηθέντα, πολλὴν ἐκπλήξιν ἐμβέβηκε τῷ εἰδωλολάτρῃ· καὶ ὥς θεῷ τῷ δικαίῳ προσέχων ἦν, καὶ

τὰ αὐτὰ ποιεῖν ἠβούλετο, ὃ δὴ ποτε καὶ Λυκάονες πρὸς Βαρνάβαν καὶ Παῦλον ἐποίουν, ὅτι αὐτῷ ταύρους, καὶ τοῦ πυλῶνος στέμματα ἐξάρ-
την. ὁ δὲ, ὥσπερ ἐκεῖνοι, πρὸς αὐτόν· οὐκ ἐγὼ θεός, εἶπεν, ἀλλὰ δοῦ-
λος θεοῦ μᾶλλον, ἄνθρωπος σοὶ ὁμοιοπαθής· τὸ δὲ καλῶς εἰδέναι τὸν
μόνον θεόν, τοῦτό μοι καὶ τὸ ταῦτα εἰδέναι· χαρίζεται. ὃν εἰ καὶ σὺ
δεσπότην ὁμολογήσεις, εἴσῃ πάντως σὺν ἀκριβείᾳ, οἷον δὴ παρ' ἐκεῖνῳ
κράτος ἄμαχον καὶ ἰσχύς, καὶ ὁ μὲν ὅσιος ταῦτα. ἡ δὲ φιλόχριστος
πλέον ἢ φίλανδρος, τοῦ παραδόξου τούτου πράγματος, οἷα καιροῦ προ-
σέχοντος, λαβομένη, καὶ τὰ παρ' ἐαυτῆς ἀρμοδίως προσενεγκοῦσα, πεί-
θει τὸν ἄνδρα, πᾶσαν μὲν τὴν ματαίαν ἐξομώσασθαι πλάνην, καὶ τὸ
περὶ τὰ εἰδῶλα σέβας ἐκμυκτηρίσαι, μεταμαθεῖν δὲ καλῶς τὴν εὐ-
σεβείαν, καὶ τὸν Χριστὸν ἐνδύσασθαι διὰ τοῦ βαπτίσματος.

Εἰ τὸ ἐξῆς διήγημα σιωπῇ κρύφωμεν, πῶς οὐχὶ τοὺς ἀκροατὰς
μεγίστης ἂν ὠφελείας ἀποστερήσωμεν, μάλιστα μετὰ τοῦ ὠφελίμου
καὶ πολὺ τὸ χαρίεν συνεπαγόμενον· λεγέσθω τοιγαροῦν καὶ αὐτὸ, καὶ
ἀκοῆς ἐστιάτω τὰς φιλοκάλους.

Φασὶ τὸν μέγαν κατὰ πολὺ τὸ μέτριον καὶ τύφου κεκαθαρμένον, θεο-
φιλῶς μὲν τῆς ἐπισκοπῆς ἔχουσιν, οὐδὲν δὲ ἡτίον καὶ τῶν θρεμμά-
των μεταποιεῖσθαι. ἄλλοι γοῦν ποτε τῶν νυκτῶν κλέπτει ταῖς ἐπαύλε-
σιν ἐπελθόντες, τινὰ τῶν αὐτοῦ θρεμμάτων ἐσύλων. Θεὸς δὲ, ὁ τοῦ
ποιμένου ἐπιμελόμενος, οὐδὲ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ποιμαινομένων ἡμέλει·
ἀλλ' οἱ φῶρες οὗτοι δεσμοῖς ἀφύκτοις ἀοράτως περιληφθέντες, τὰς τε
χεῖρας ἐδέδεντο, καὶ ἀναχωρεῖν οὐδόλως ἀνέεντο. ὄρθρος ἤδη παρῆν·
καὶ γνοὺς ὁ μέγας τὸ γεγονός, τὰς χεῖρας αὐτοὺς ἔχοντας ὀπίσω πε-
ριηγμένους καὶ δεδεμένους ἰδὼν, εὐχῇ μὲν αὐτοῖς τὸν δεσμόν ἀνῆκε·
πλεῖστα δὲ παραινέσας, ἐκ δικαίων πόνων τὰ ἀναγκαῖα πορίζεσθαι, καὶ
κρίδον αὐτοῖς ἐπορέγειν· ἵνα μὴ μάτην ἡγρυπνηκότες ᾗτε, χαριέντως ἐ-
πιφθεγγόμενος.

Πλὴν ἀλλὰ καὶ ἄλλο τῷ ῥηθέντι ἀκολουθεῖν ὥρμηται, παρ' οὐδὲν
ἐκείνου τὴν ἡδονὴν ἐλαττούμενον. Τριμυθούνη τις ἀνὴρ, νηὶς κύριος
ὢν, καὶ πρὸς ἔμπορίαν χρυσοῦ δεηθείς, πρόσεισι τῷ ἁγίῳ, παρ' αὐτοῦ
ληψόμενος. καὶ δε, μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ταύτης πληρωτῆς ὢν τῆς
ἐντολῆς, ἦ, τὸν θέλοντα παρὰ σοῦ δανείσασθαι, φάσκει, μὴ ἀποστρα-
φῆς, ὑπὲρ αὐτῷ προσῆν ἁλίγον, καὶ τοῦτο ἀναγκαῖας χάριν τῆς ἐπι-
σκοπῆς χρείας, ἐγγειρίζει προθύμως. ὁ δὲ, τοῦτο λαβὼν, καὶ τὸν
ἀπύπλουν δεξιῶς θέμενος, ἐπεὶ ἐπανῆκε σὺν κέρδει, πρόσεισι τῷ ἁγίῳ

καταθήσων τὸ ὄφλημα. καὶ αὐτὸς οὐδὲν περιεργασάμενος, οὔτε τὸν
ἄριθμόν, ὥσπερ ἔθος τοῖς πολλοῖς, λογισάμενος, αὐτὸν ἐκείνον ἀνα-
στάντα κελεύει ἐν ἐκείνῳ καταθέσθαι τῷ σκευεῖ, ἐξ οὗ δὴ καὶ τὸ πρό-
τερον αὐτὸ εἰληφώς ἦν· καὶ τότε μὲν τὸ χρηστὸν τοῦ δανειστοῦ καὶ
ἄπρακτον ὁ ἔμπορος αἰδεσθεῖς, ἐκεῖ τὸν χρυσόν, ὥσπερ ἄρα καὶ ἐκε-
λεύσθη, κατέθετο. ὥς δὲ καὶ αὐθις τῆς χρείας αὐτὸν ἐπειγούσης,
οὕτω μὲν ἐτοιμῶς ἐλάμβανεν, οὕτω δὲ καὶ ἀδόλως αὐτὸς κατετίθετο,
καὶ τὸν τρόπον τοῦτον πολλάκις ἐγίνετο, πάθος ὑποτρέχει φιλαργυρίας
τὸν ἔμπορον, καὶ ἀπίστως πρὸς τὸν πιστεύοντα καὶ πονηρῶς διατίθε-
ται, καὶ τὴν ἀλήθειαν διαφθείρει· ὑπόθεσιν τε κακουργίας εὐρηκὼς τὴν
ἐλευθερίαν, καταθέσθαι μὲν ὑποκρίνεται, μηδὲν δὲ καταθεῖς, ἀλλὰ κε-
νὸν τὸ σκεῦος ἀσφαλισάμενος, ὥχετο. ἀλλ' οὐχ οὕτως ἐπὶ ἐμελλε
παράκρουσθῆναι τὸν ἅγιον ὁ δραστήσιμος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουρ-
γίᾳ αὐτῶν, ὥς τὰ ἱερὰ δήπου φασὶ λόγια· ἵνα μὴ τὸ ἀπλοϊκόν τε καὶ
ἐλευθερίον εὐεξαπάτητον ἦ καὶ καταφρονῆται βῆδῶς ὑπὸ τῶν πανουρ-
γοτέρων καὶ ἀτιμάζεται. ὅρα τοίνυν, πῶς ἡ σοφὴ δικαία τοῦ θεοῦ
πρόνοια τὸν ἀδικῆσειν ἐπιχειρήσαντα, ἐαυτὸν ἀδικῆσαι μᾶλλον παρα-
σκευάζει. δαπάναις γὰρ, ὡς εἰκεν, οὐ πρὸς κέρδος δρώσας τὸ χρυ-
σίον ἀνηλωκώς, ἔπειτα πρὸς ἀπορίαν ἐλάσας, ὁδοῦ πάλιν μέμνηται
τῆς προτέρας, καὶ πρὸς τὸν μέγαν ἐλθὼν, ὃ μὴ κατέθετο χρυσίον, ὡς
καταθεῖς ἐπεζήτησε. τὸν δὲ οὐκ ἔλαθε μὲν τὸ κακούργημα· πρῶτος δὲ
οὕτως ἐκέλευεν, ὥσπερ ἔθος, ἀπελθόντα λαβεῖν. ὁ δὲ, ὡς μηδὲν σκατὸν
δράσας καὶ ἀνελεύθερον, ἀπῆει, τὸ δῆθεν καταβληθὲν ληψόμενος. καὶ
διανοήσας, καὶ κενὸν τὸ σκεῦος εὐρών, ὥσπερ δὴ καὶ κατέλιπεν, ἀ-
παγγέλλει μὲν τοῦτο πρὸς τὸν ἅγιον, λανθάνειν οἰόμενος· ἀκούει δὲ,
ἀκριβέστερον ἐκζητῆσαι. ἐξ ὅτου γὰρ, ἔφη, καὶ κατέθου σὺ, οὐδενὸς
ἄλλου χεῖρες τὸ καταβληθὲν εἰλήφασι. καὶ δε πάλιν προσποιεῖται μὲν
ἐρευνᾶν· ἐπεὶ δὲ ἀδύνατον εἶναι, ὃ μὴ ἀληθῶς ἦν, σκηψάμενος ἄ-
γνοϊαν, οὐδὲν ἔφη πάλιν τὸ παράπαν εὑρεῖν. ὁ δὲ χρηστὸς καὶ πρῶτος
ἐκεῖνος ἀνὴρ· εἰ μὲν, ὦ φίλτατε, ἔφη, ἀληθῶς ἐτύγχανες θεοεικῶς,
εὗρες ἂν καὶ ὁ κατέθηκας εὐχερῶς. εἰ δὲ ὁ παρὰ σοὶ ἔμεινε, τοῦτο
νῦν παρ' ἡμῶν λαβεῖν ἐκζητεῖς, ἴσθι σεαυτὸν μᾶλλον, ἢ περ ἡμᾶς πα-
ραλογιζόμενος. τοῦτο ἐκεῖνον ἀκούσαντα, καὶ τὸν κρυπτὸν ἅμα συνε-
φαπτόμενον ἔχοντα τῆς συνειδήσεως ἑλεγχον, μηδამῶς ἐνεγκεῖν· ἀλλ'
εὐθέως πρὸς γῆν τε καταπεσεῖν, καὶ τῶν ἱερῶν ἐκείνου ποδῶν ἀψάμενον,
συγγνώμην αἰτεῖν. τὸν δὲ ἐτοιμότερον μὲν ἀφεῖναι, ἢ ἐκεῖνον αἰτήσασθαι·

παραινέσαι δὲ τοῦ λοιποῦ μὴ οὕτω τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμεῖν, μηδὲ δόλοισι καὶ ψεύδεσι καταμιαινεῖν τὸ συνειδός. τὸ γὰρ ἐκ τοιούτων, φησί, περιποιούμενον κέρδος, οὐ κέρδος ὄλως, ἀλλὰ ζημία σαφής.

Εὐδὲς ἔτι τῶν τοῦ ἁγίου μνησθεὶς ὁ λόγος, ἐπὶ τὴν τελευταίην αὐτοῦ βαδίζει. φασὶν, ἔτι περιόντος τοῦ ἁγίου καὶ τῆς ἐπισκόπης προσεδρεύοντος, ὁ πατριάρχης Αλεξανδρείας σύνοδον παραγγείλας τῶν ὑπ' αὐτῷ πάντων ἐπισκόπων, τὰ Ἑλληνικὰ ξόανα καὶ ἀγάλματα εὐχῆς κοινῆς τρόπαιον ἡβούλετο θέσθαι, καὶ εἰς γῆν ταῦτα καταβαλεῖν. ἔτι γὰρ ἀναπεπλήστο τῶν τοιούτων ἡ πόλις, καὶ καθὰ Παῦλος ἐνεπίπρατο καὶ οὗτος τὸ πνεῦμα, καὶ θερμὸν ἔπνει κατὰ τῆς ἀσεβείας. πάντων οὖν συνδεδραμηκότων, καὶ εἰς εὐχὴν ἑαυτοὺς ἐκδόντων, τὰ μὲν ἄλλα τῶν ξοάνων νεύματι τοῦ θεοῦ καὶ ἰσχύϊ διεδονεῖτο τε καὶ εἰς γῆν κατεβάλλετο. ἐν δὲ τούτων μόνον, καὶ τοὶ πολλὰς καθ' ἕνα τε καὶ ὁμοῦ τὰς εὐχὰς σὺν αὐτῷ δήπου τῷ πατριάρχῃ ποιήσαντων, ἔμνε κατὰ χώραν. οὐ τοῦ θεοῦ μὴ προσέχοντος, ἢ ἀτιμάσαντος τὰς ἱερὰς ἐκείνων εὐχὰς, ἀλλ' οἰκονομία τοιᾶδε σοφῇ θέλοντος τὸν ἑαυτοῦ δοξάζειν θεράπευτον, καὶ δεῖξαι τό γε τοῖς πολλοῖς ἀγνούμενον, ὅτις ἄρα Σπυρίδων ἐν ἐπισκόποις νυκτὸς οὖν ἤδη καταλαβούσης, αὐτὸς μὲν ὁ πατριάρχης καὶ ἔτι τῇ εὐχῇ προσκείμενος ἦν. θεῖα δὲ τις ὄψις αὐτῷ παραστᾶσα, μὴ ἀθυμεῖν ἔφασκεν, ὅτι μὴ τὸ εἰδωλὸν καταπέσοι. Σπυρίδωνι γὰρ τεταμεινται τὸ ὑπ' ἐκείνου δὴ τοῦτο καὶ μόνου καταπεσεῖν. ἀλλὰ ὅαυτον αὐτὸν ἐκ Κύπρου μετάκλητον ποιεῖ τῆς Τριμυθοῦντος γὰρ ἐπίσκοπος ὁ ἀνὴρ. πρᾶττε τὰ κατ' αὐτὸ δὴ τὰ κεκελευσμένον ὁ πατριάρχης, καὶ γράμματα πέμψας μετακαλεῖται τὸν ἁγίον. τὰ γράμματα δὲ ἐδήλου τὴν τε αἰτίαν τῆς μετακλήσεως, καὶ τὴν φανείσαν ὄψιν, καὶ ὡς οὐδαμῶς παραιτητέον τὴν ἀφίξιν. ὁ δὲ εὐθὺς πείθεται. ἅμα γὰρ ἔληγέ τε τῆς ἀναγνώσεως τῶν γραφέντων, καὶ τῆς ὁδοῦ ἤρχετο. πλοίου τε ἐπιβὰς ἀπέπλει πρὸς Αλεξανδρείαν. τὸ μὲν οὖν πλοῖον προσορμίζει κατὰ τὴν Νέαν Πόλιν· ἐπίσημος δὲ οὗτος Αλεξανδρείας λιμὴν· αὐτὸς δὲ τῆς νεῶς ἀποβαίνων, ἡῤυχετο κατὰ νοῦν· καὶ ἅμα οἷ τε πόδες ἐκείνου τῆς γῆς ἐπέβαινον, καὶ τὸ μισρὸν ἄγαλμα καὶ εὐχῆς γενέσθαι πολλῶν κρεῖττον φιλονεικῆσαν, αὐτῷ δήπου ναῦ συγκρατεστέφετο, καὶ εἰς χοῦν ἐλεπύνετο. τοῦτο καὶ τὴν τοῦ ἁγίου ἐπιδημίαν, μηδέπω δὴλην οὔσαν, τῷ πάπᾳ γνωρίζει. ὡς γὰρ αὐτόματον ἐκεῖνο καταβληθὲν τὸ εἰδωλὸν οἱ ἑωρακότες ἀνῆγγειλαν, ὃ τε πάπας εὐθύς· ὦ φίλοι, εἶπε, Σπυρίδων ἐκ Τριμυ-

θοῦντος. καὶ ἐκεῖνοι σπεύσαντες· ἀπαντῶν γὰρ ἐκελεύοντο παρ' αὐτοῦ· ἔτι πρὸς τῇ ἀποβάσει τὸν μέγαν κατέλαβον. τίς οὖν οὕτως ἐσχατὴν γῆς οἰκῶν, ἀνῆκοος τοῦδε περιλείφθη τοῦ θαύματος; ἔγνωσαν μὲν Βυζάντιοι, ἔγνω δὲ αὐτὸς ὁ κρατῶν, ἦσθοντο δὲ καὶ πᾶσαι πόλεις αἱ διὰ μέσου, καὶ μικροῦ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τὸ θαῦμα διαδραμόν, οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ὅσην πιστοῖς τε καὶ ἀπίστοις ἐμνηστεύσατο τὴν ὠφέλειαν, ὡς τῶν μὲν μεταβαλλόντων πρὸς τὴν εὐσεβείαν, καὶ τὸ ἱερὸν βάπτισμα δεχομένων, τῶν δὲ βεβαιότερον ἐπὶ τῷ Θεμελίῳ ταύτης στηριζομένων. ταῦτα οὐ φιλή τις καὶ ἀβυστάνιστος ἀκοῇ, ἀλλὰ καὶ ἡ εἰκὼν φέγγεται καὶ συμμαρτυρεῖ, ἥ γε δὴ μετὰξὺ ἔστηκε τοῦ τε ἀρχοντικοῦ λεγομένου πυλῶνος, καὶ τοῦ ναοῦ φημι Τριμυθοῦντος, ἐνθα τὸ ἱερὸν Σπυρίδωνος λείψανον, κατὰ μέρος μετὰ καὶ ἄλλων ἐξηγουμένη. ἀλλὰ γὰρ τῶν ἄλλων ἀφεμένους, ὡς ἡ ὑπόσχεσις, ἐπὶ τὴν θεῖαν ἐκείνου τελευταίην βχδιστέον.

Θέρους ἦν ὁ καιρὸς, καὶ τὰ λήϊα δαφιλή, καὶ ὁ καρπὸς εὐσταχὺς καὶ πολύχους ἦν τῷ ἁγίῳ. ὁ δὲ, αὐτουργὸς ὢν τὰ πλεῖστα καὶ ταῖς χερσὶ χρώμενος, ἄρπην λαμβάνει τῇ δεξιᾷ, καὶ ἀμᾶν ἄρχεται. ἄφνω δὲ φεκάδες λίαν λεπταί, μηδαμῷ τότε τοῦ θεοῦ ὄντος, μόνην τὴν ἱερὰν ἐκείνου βάλλουσι κεφαλὴν· δεικνύντος αὐτῷ τοῦ θεοῦ, ὅτι καὶ ἐκεῖνος θάλλων ταῖς ἀρεταῖς, οἷα τι καλὸν λήϊον ταῖς δρόσις βάλλεται· καὶ ὅτι περ ὅσον οὕτω καὶ ὁ καρπὸς οὗτος τῷ δεσπότη καὶ γεωργῷ συγκομίζεται. τούτῳ δὲ τῷ παραδόξῳ καὶ ἄλλο τι παραδόξοτερον ἠκολούθει. ὡς γὰρ ἐκεῖνος τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τῇ δεξιᾷ κατασχών, τοῖς παροῦσιν ἐδείκνυ τῇ δρόσῳ θάλλουσαν, τρίχες εὐθέως ξανθαί τε καὶ μέλαιναί καὶ λευκαὶ συνάμα ἐπήνθουν, οὐκ οἶδα μὲν ὁ πῶς τοῦ θεοῦ διὰ τούτων ὑποσημαίνοντος. ἐκεῖνος δὲ, ὡς ἔοικε, γνούς· ἵστε φίλοι, πρὸς τοὺς παρόντας εἶπεν, ὡς ἐγὼ μὲν ἥδη τοῦ σώματος ἐκδημῶ· πολλῇ δὲ δόξῃ ὁ Κύριος τὴν ἐμὴν τῆς ἀποδημίας μνήμην περιβαλεῖ, καὶ πολλοῖς τῶν ἀνθρώπων ἢ τῆς τελευταῖας τῆς ἐμῆς ἡμέρας ὑπόθεσις ἑορτῆς ἔσται, καὶ φιλοτίμως ταύτην ἡλικία πᾶσα ἐπιτελέσει νέων τε καὶ μέσων καὶ παλαιῶν. ταῦτα καὶ πολλὰ ἕτερα εἰπὼν τε καὶ προαγορεύσας, ἀλλὰ καὶ παραινέσας τὰ δέοντα, καὶ πᾶν καλὸν καὶ σωτήριον ἐν κεφαλῇ πρὸς τοὺς παρόντας διεξελθὼν, καὶ πολλῷ μᾶλλον περὶ τῆς γενικωτάτης καὶ πασῶν τῶν ἄλλων μείζονος ἀρετῆς, τῆς εἰς τὸν θεὸν ἀγάπης λέγω καὶ τὸν πλησίον, μετ' οὐ πολὺ, ὥσπερ δὴ καὶ ἔφη, τὴν ἀγνὴν ἐκείνην καὶ ἱερὰν ἀφῆκε ψυχὴν, ἀγγέλοις μὲν

ἄξιος συγχορευτῆς γενόμενος, οὐ μὴν οὐδὲ τέλος ἀφιστάμενος τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ μάλιστα νῦν προϊστάμενος, ὅτε καὶ πλησιέστερός ἐστι τῷ Θεῷ, καὶ μείζονι τῇ πρὸς αὐτὸν κέχρηται παρρησίᾳ. πολλὰ μὲν οὖν καὶ τὰ μετὰ τὴν τελευταίαν ὑπ' ἐκείνου γεγνησέναι τε καὶ εἰσεῖναι γινόμενα· ἡμεῖς δὲ, ἵνα μήτε τῷ τέλει τοῦ βίου συμπεριγράψωμεν εὐθὺς καὶ τὰ θαύματα, μήτε πάλιν ἐπὶ πολὺ τὴν γραφὴν ἐκτείνωμεν, ἐνὸς ἢ δύο ἐπιμνησθέντες, τὸν λόγον ἐν Θεῷ καταπαύσομεν.

Εἰρηκὲς τις τῶν φιλοχρόστων καὶ φιλοῦντων μὲν διαπύρως τὸν ἅγιον, φιλοῦντων δὲ οὐχ ἥττον καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὅτι τῆς ἑορτῆς αὐτοῦ τελουμένης· τελεῖται δὲ δωδεκάτην τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς ἁγιοῦ· προστῇ καὶ οὗτος τῷ τάφῳ, καθάπερ ζῶντι μέλλων περιτυχεῖν, πολλὴν ἀπὸ τοῦ προσώπου σημαίνων τὴν πρὸς αὐτὸν αἰδῶ καὶ εὐλάβειαν. ἐπεὶ δὲ καὶ πλησίον ἦν, καὶ παραθεῖναι τὰς ὁφείας ἐμελλετοσαύτης, ἐκεῖνος ἔλεγεν, ἐπισκοπῆς Θεῆς ἡσθύμην ἔνδον ἐνεργουμένης, καὶ οὕτως αὐτὴν μοῦ διελήλυθε τὴν καρδίαν, ὥς μετεωρόν με γενέσθαι τῷ πνεύματι, καὶ μόνα τὰ ἐκείθεν φαντάζεσθαι· ἀλλή, ἐπιλαθόμενον μὲν τῶν γηϊνῶν πάντων, ἐπιλαθόμενον δὲ καὶ αὐτοῦ σώματος, καὶ σχεδὸν ἄφρονόν τε καὶ ἄφρογγον, ὥς δὲ καὶ ἄσιτον ὄντα, καὶ μήτε πρὸς τινα φωνὴν προϊέμενον, μήτε τροφὴν ἢ πόσιν παρ' ὅλῃν ἐκείνην τὴν ἡμέραν προσιέμενον ὅλως, ὅτι μὴ μόνον μεταλαχόντα τοῦ δεσποτικοῦ καὶ Θεοῦ σώματός τε καὶ αἵματος. ἄλλοτε μέντοι καὶ ἐναργέστερον αὐτῷ τὸ θαῦμα κατέστη, καὶ ὁ τρόπος διεξελθεῖν χαριέστατος. ὁ μὲν, ὡς ἔφη, τῆς ἑορτῆς αὐτὸν αἰθερὶ παρακαλούσης, εἰς Τριμυθοῦντα γενόμενος, καὶ τὴν σορὸν, ἣ τὰ τοῦ ἁγίου λείψανα περιεῖχε, προσκυνῶν τε καὶ ἀσπαζόμενος, ἐπληρώθη μὲν ὁμοίως τὴν καρδίαν φωτός, ἐπλήσθη δὲ τὴν ψυχὴν ἡδονῆς, καὶ οἷα τὰ τοῦς ἁγίους περιμένοντα ἀγαθὰ διὰ τῶν παρόντων ὥς ἐνὸν ἐτεκμαίρετο. ἔπειτα καὶ εἰς τὴν πανήγυριν ἦει, ἐπιπλάσθαι τινὰ ὠνήσασθαι καὶ ἐσθήματα, πένησι καὶ ἀπόροις περιβολὴν, ἅτε δὴ καὶ τῆς ὥρας εἰς τοῦτο καλούσης· ψύχος γὰρ ἦν. ἐπεὶ οὖν ἐνεσκευάσαστο, καὶ ἔδδει φορεῖν οἴκαδε χρεῖας ἐπειγούσης· συνδρομὴ μὲν οὖν, οἷα χεῖμῶνος, νεφῶν ἦν, ὁμβροὺς δὲ καταφορὰς ἡπειλεῖτο σφοδρὰ, καὶ ἡ φροντίς οὐ μίση, οὕτως ταλαιπωροῦντι, καὶ τὸν φόρτον παραδόντι τῷ ὕετι, τὴν ἐς τὰ οἰκεία τέμνειν ὁδόν. προβάλλεται γοῦν τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα· καὶ τὰ ἐπιπλάσθαι πᾶν ὅσον ἐν ἐσθήμασι τοῖς ὑπόζυγιοις ἐνθήμενος, αὐτὸς τῷ τοῦδε προστρέχει ναῶ, καὶ ὡς εἶχε τῇ θήρῃ περιχυθεῖς, καὶ

οἷα ζῶντι θερμῶς περιφύς, αἰτεῖται κοινωνῆσαι αὐτῷ τῆς ὁδοῦ, καὶ ἡγεμὼν ἀγαθὸς γενέσθαι αὐτῷ τε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ πᾶσιν, εὐπρόν τε αὐτοῖς τὴν ὁδὸν ποιῆσαι, τῶν ὁμβρῶν τὴν ἀπειλήν καὶ τῶν πνευμάτων ἐπισχόντα τὴν βίαν. ὁ μὲν, ταῦτα εὐχόμενος, τῆς Τριμυθοῦντων ἐξῆει. ὁ δὲ ἅγιος, ὥσπερ καὶ οὗτος ἠΐθετο, οὐκ ἀοράτως μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁρατῶς ἤδη διὰ πάσης αὐτῷ τῆς ὁδοῦ καθάπερ τῶν ὁδοιπόρων εἰς συμπάρην. ὁ δὲ γε ὁμβρος τῇ τε τοῦ ἀέρος συγχύσει, τῇ συνελεύσει τε τῶν νεφῶν, ὡς εἰπεῖν, ἐπήρητο, τῇ τοῦτου δὲ δυνάμει κατεῖχετο καὶ τῆς φορᾶς ἀνεστέλλετο. ὅτε δὲ καὶ τὸν οἶκον κατέλαβεν ὁ ἀνὴρ, ὁ μὲν αὐτίκα γίνεται ἀφανής· τοῦ δὲ πάλιν ἡ καρδία φωτὶ ἀρρήτῳ περιελάμπετο καὶ χαρᾷ διεχεῖτο, καθάπερ ἀψυχμένης αὐτῆς τοῦ ἁγίου καὶ τῆς οἰκείας μεταδότος εὐφροσύνης καὶ ἡδονῆς. ἡνίκα δὲ ὁ μὲν ἅγιος ἀφανῆς, ὁ δὲ ἀνὴρ εἴσω γέγονε τῆς οἰκίας, αὐτίκα καὶ ὕετος ἠκολούθει πάνυ μὲν βραγδύως, οὕτω δὲ καὶ παρατείναντες ἐπὶ πολὺ, ὥς καὶ εἰς τρεῖς ὅλας ἡμέρας μὴ ἐκλιπεῖν. καὶ τότε μὲν οὕτω τὴν δυσχέρειαν τῆς ὁδοῦ, ἄλλοτε δὲ καὶ ἄλλην ἀθυμίαν αὐτῷ διέλυσαν. ἡμέρα μὲν τῆς ἑορτῆς ἦγετο τοῦ μεγάλου ἁπορον δὲ τῷ ἀνδρὶ ἀπαντῆσαι πάλιν· καὶ τὸ πρόβλημα συμφορὰ ἐδόκει αὐτῷ, καὶ δι' εὐχῆς ἐποιεῖτο, τῆς συνήθους ἐπισκοπῆς τε καὶ χάριτος μὴ ἀποτυχεῖν. τί οὖν; οὕτω πέρας ἐλάμβανεν ἢ εὐχῇ, καὶ παρὰ τὸν ναὸν ἔδοξεν ἀπιέναι· καὶ ἅμα τῆς ἐκείνου ἡσθετο παρουσίας, καὶ τῆς ἐξ ἑθους ἐλλάμψεως καὶ γλυκύτητος ἐκδιονύνει πρὸς τὴν τὸν ναὸν συνεισελθεῖν αὐτῷ ἐφκει καὶ αὐτὸς προτευζόμενος, καὶ συνεῖναι παρ' ὅλην αὐτῷ τὴν δοξολογίαν· εἶπα καὶ πάντας εὐλογήσαντας τοὺς παρόντας, ἐπὶ τέλους ἀποστῆναι.

Εμοὶ μὲν ὁ λόγος, εἰ καὶ μὴ τὰ ἐκείνου πάντα, ἀλλ' οὖν ἀρκούντα τοῖς φιλαρέτοις εἴρηκεν. ὅπως δὲ καὶ καθ' ἐκαστὴν τῶν δεομένων αὐτοῦ περιέχεται, οὐκ ἂν ἄλλος ὥς προσῆκον εἴποι, ὅτι μὴ αὐτοὶ μόνον οἱ καὶ τῶν αὐτοῦ θαυμάτων ὅσαι ὥραι καὶ τῆς χάριτος ἀπολαύοντες. χρὴ δὲ μηδὲ τοῦτο ζημιῶσαι τοὺς φιλοθέους. εἴ τις ἂν ζηποῖ διαπόρων, πόθεν ἢ τοσαύτη Σπυρίδωνι τῶν θαυμάτων ὀύλασσα, καὶ τίποτε ἄρα κατωρθώκως, οὕτως ὥφθη τῷ δεσπότῃ κεχαρισμένος· ἴστω, ὡς πάντα μὲν αὐτῷ καθάπερ ἐκ συμφωνίας συνέδραμε τὰ καλὰ, καὶ ὁρος οὗτος πολιτείας ἀρίστης γέγονεν. ἦν δὲ τι οἰσινὶ γνώρισμα καὶ παράσημον τῶν ἄλλων διαφέρων Σπυρίδωνος ἢ τῆς ταπεινότητος καὶ μετριότητος εἰς ἄκραν ὑπερβολήν, καὶ τὸ μικροῦ πάντας

δοσι θαυμάτων χάριτος ἡξιώθησαν υπερβαλόντα, μηδὲν ἑαυτὸν, μηδὲ τῶν εὐτελῶν τινος καὶ ἁμαρτιῶν πλήθει βαρυνομένων διαφέρειν δοκεῖν.

Τοιαῦτα μὲν αὐτῷ τοῦ βίου τὰ κατορθώματα, τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ θαύματα. γένοιτο δὲ καὶ ἡμῖν τινὰ τῶν ἐκείνου· τὸ γὰρ πάντα εἰπεῖν μικροῦ καὶ ἀδύνατον· βοηθεῖα τῇ αὐτοῦ μιμησάσθαι, ἵνα καὶ κοινῶν τοῦ ἡτοιμασμένων αὐτῷ γενώμεθα ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

(Ἔως ὧδε τὰ τοῦ Μεταφραστοῦ.)

Τὸ δὲ αὐτοῦ σεβασμιώτατον σκῆνος, μετὰ τὴν οἰκτρὰν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀλωσιν, εἰς Κερκύραν μετηνέχθη διὰ τινος εὐγενοῦς τῶν ἐκεῖθεν, Καλοχαρῆτος τοῦ Πίπλην. ὃς καὶ ναὸν εὐρὺν πανευκλεῆ καὶ σεβάσιμον, ἐκεῖσε τὸ πᾶνσεπτον μετέθηκε λειψάνον· καὶ τὸν τοῦ ἱερατεῦσιν αὐτὸς βαθμὸν ἀναβὰς, καθ' ἑκάστην τῷ Κυρίῳ τὰς εὐχαριστίας προσήνεγκε. Καὶ δὴ τῇ τοῦ σκηνίου καταθέσει, καὶ ἐπισκιάσει τοῦ παναγίου Πνεύματος, πλεῖστα ἰάσεις καὶ θαυματουργίας ὑπερεκβύζουσαι διετελοῦντο. ὃς δὲ τῆς Κερκύρας λαὸς ἐκπληττόμενος, διὰ πάσης τῷ ἱερῷ τοῦ ἁγίου τεμένει προσέτρεχεν εὐλαβεῖς, ὡς τοιοῦτου λαχόντες ὡσαυτοῦ, τοιοῦτου θεῖα προνοία πολιούχου ἁγιοθύντες. Ανακαινισθεὶς δὲ μετὰ ταῦτα τῆς πόλεως, καὶ ἐτέρῳ μεπακτισθείσης, ἄλλον ἐγείρουσι τῷ ἁγίῳ ναὸν οἱ τότε ἱεροῦται, οἱ ἐκ Κερκύρας δηλαδὴ Βούλγαροι, εἰς οὓς δὲ Ἀσιμίνης τῆς μακαρίτιδος τὸ κατὰ κόσμον τῆς δεσποτείας δικαίωμα τοῦ ἱεροῦ μετέβη λειψάνου. Ὅς δὴ καὶ διὰ πλουσίων τοῦ λαοῦ δώρων, καὶ πολυτίμων ἀναλημάτων περιδούκος, ὡς τὰ νῦν φαίνεται, τετελειώται. Ἐνθα ἡ τῶν λειψάνων προκειμένη θύκη περίβλεπτος παντοίας πᾶσι δοξάζεται καὶ περαιοῦνται, καὶ ὁ θαυματουργὸς ζῶν Σπυρίδων θαύμασι πάντας ἐκπλήττει καὶ μετὰ θάνατον. Ὑστερούση γὰρ ποτε τῇ Κερκυραίων νήστῳ τῶν πρὸς τὸ ζῆν, λιμῷ τε συνεχομένη βίῳ, σίτους διὰ πλοίων ὁ ἅγιος ἔχαρισκετο, ἐπιφανείς τοῖς ναυκλήροις, καὶ τὴν τῆς νήστου τούτοις ἐν τῷ ἁγίῳ σαββάτῳ προμηνυσάμενος χρεῖαν· διὸ καὶ λιμπρὸν καὶ τερ-

πὺν τῇ στυγερᾷ νήστῳ τὸ τότε συνέβη πᾶσι τῇ τοῦ ἁγίου προμνηθεία. Καὶ Θεοδώρῳ τινὶ ἐξ Εὐφας ἐμπόρῳ τέλειον τῆς τῶν ὀρθολογῶν στερηθέντι ὀράσεως, καὶ τῷ τοῦ ἁγίου ναῷ θερμῇ τῇ πίστει δραμόντι, δέξτατον τὸ φῶς ἐδωρήτατο. Καὶ λοιμοῦ τὴν τῶν Κερκυραίων λιμαίνοντος, πόλιν, πάντων τε τῷ τοῦ ἁγίου προστρέχόντων ἀδιαφόρως τεμένει, ἐν οἷς καὶ βουβῶσι πολλοὶ συνείχοντο. ἐξ οὗ τὴν πόλιν διὰ μιάσματος διαφθαρῆναι φύσεως ἔδει νόμοις, οὐδὲν σχεδὸν πέπονθεν ὁ εὐλαβὴς ἐκεῖνος λαός, ἀλλ' ἐν τάχει τῆς προτέρας ὑγιεινῆς ἡξίωτο καταστάσεως, τῇ τοῦ ἁγίου μεσιτείᾳ. Τὸ δὲ τοὺς ἐκ τῆς ὑποβόφου ἀκρότητος τοῦ κωδωνοστασίου τῆς τοῦ ἁγίου ἐκκλησίας κεραικῇ βίᾳ κατακρημνισθέντας, ὡς πρὸς τὸ τὴν ἐκεῖσε φλόγα κατασβεῖσαι εὐλαβεῖς ζήλῳ ἀδεῶς ἀναβάντας, καὶ μηδὲν πιθόντας κακόν, τίνα τῷ θαύματι οὐκ ἐξέπληξε; Προσέτι δὲ καὶ τυφλοὺς τῶν ἐρετῶν δύνω, τοὺς καὶ ὡς ἀχρεῖους ἐκ τοῦ τῶν Ἐνετῶν στόλου καταβληθέντας, τὸν μὲν ἐκ τῆς Ἀντωνίου τοῦ Βερνάρδου τριήρεως, τὸν δὲ ἐκ τῆς Ἱερωνύμου τοῦ Μαυρικηνοῦ, ὀλοκλήρῳ τῇ ὁράσει περὶέδωκε, καὶ τὸ μέγας ὁ Κερκυραίων Σπυρίδων, πάντας ἀλαλάζει· πεποίηκε, τῇ τοῦ τερατουργήματος αὐτοφίᾳ καταπλάγνεντας. Καὶ τίνα τῶν τῆς ἀριστοκρατίας εὐπατριδῶν κενὰ ληροῦντα καὶ φρυαττόμενον, καὶ παῖδι ἀνιάτως ἔχοντι καταγελῶντα, ὡς ὑπὸ τὴν τῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου θήκην θεραπείας χάριν καταπεσόντι, ἐν τῷ προσπορεύεσθαι, ὡς ἔθος αὐτοῖς παλαιόν, καὶ πάτριος νόμος, τὸν τε κληρὸν καὶ τὸν λαὸν μετ' αὐτοῦ τοῦ ἁγίου, καὶ τῶν εἰκόνων τῆς Θεομήτορος, ἐτι δὲ καὶ προσκλαίοντας αὐτοῦ χλευάζοντα τοὺς γονεῖς, ἡ θεῖα δίκη ὅστιον ὑπέφθασε· πυρρόβλου αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐξάπινα διαβράγνεντος, καὶ τὸν τούτου δεξιὸν ὀρθολογὸν κατορύξαντος, οὕγε πολλοὶ καὶ τότε ζῶντες αὐτόπται καὶ μάρτυρες· καὶ περ ὀλονόκτιος ἦν αὐτῷ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ ναῷ τοῦ Σπυρίδωνος ἡ μετάνοια, καὶ παννύχιοι μετὰ δακρύων αἱ προσευχαί. Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις, τῷ χιλιοστῷ καὶ ἐξακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ τρίτῳ σωτηρίῳ ἔτει, λοιμῶδους πᾶσιν μιάσματος ἀγροὺς καὶ πόλιν καὶ κώμας λευμασμένους, ὥστε πᾶσιν ἀφύκτως ὦμὸν ἐπικρέμασθαι θάνατον, σχεδὸν τε πᾶσαν ἀπολωλὲναι τὴν νῆσον, (καὶ ταῦτά γε δις κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος) ὁ θαυματουργὸς οὗτος τὴν νόσον ἴασατο, ἐξ ἀσθενείας ὡς τάχιστα ἀναλαβὼν, ἄρδην τε ἀνερβῶσθαι ποιήσας. Καὶ μέγα ἦν, τῇ ἡμέρᾳ τῆς πανηγύρεως τοῦ ἐν τῷ τυρῷ Θεοδώρῳ γεγονότος ὑπὸ τοῦ ἁγίου θαύματος, δεκάτῃ τρίτῃ τοῦ

Ιουλίου, τοὺς ἤδη ἡμιθανεῖς, μηκέτι λοιμώττοντας ἀκαρεῖ κατιδεῖν· καὶ τὸ δεύτερον, αὐτῇ τῇ τῶν βασιῶν ἡμέρᾳ τῆς ἐτησίου λιτῆς τοῦ μεγάλου Σπυρίδωνος, πεπαυμένον ἤδη θεάσασθαι, (ὡ τοῦ θαύματος) τὸν λοιμόν. Ἐν δὲ τῷ χιλιοστῷ ἐπτακοσιοστῷ δεκάτῳ ἔκτῳ ἔτει, Ιουλίου εἰκοστῇ τετάρτῃ, μετὰ λυσώδους ὁρμῆς τῶν ἀθῶν Αγαρηνῶν διὰ τε γῆς καὶ θαλάσσης ἐπιδραμόντων, καὶ τὴν πόλιν ἡμῶν Κερκύραν δεινῶς καταπολεμούντων, οἱ πιστοὶ πάντες εἰς τὴν τοῦ κοινοῦ πατρὸς προστασίαν, καὶ σκέπην, μετὰ πολλῆς εὐλαβείας κατέφυγον. ἀλλὰ καὶ τοῦ σκοποῦ οὐκ ἀπέτυχον· ἐπειδὴ ἐξαπίνα ὑπὲρ λόγον, καὶ πᾶσαν ἐλπίδα οἱ ἀντίδικοι, καὶ περικαθήμενοι, ὡς ἀστραπαὶ ἠφανίσθησαν ἐκ τρεπόμενοι εἰς δευτέραν φυγὴν, κατὰ τὴν πρώτην καὶ δεκάτην Αὐγουστοῦ, μηδενὸς τότε αὐτοὺς διώκοντος, εἰμὴ μόνῃς τῆς ὁράτου δυνάμει τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, διὰ τῶν δραστηικοτάτων εὐχῶν τοῦ ἁγίου· ὅθεν καὶ ἡ εὐγνώμων τῶν ἀριστοκρατούντων εὐσέβεια ἀργυροτευκτον λυχνίαν πολύφωτον εἰς τὸν πάνσεπτον αὐτοῦ ναὸν εὐθέως ἀπέστειλε, καὶ κοινῷ βουλευματι διετέχετο λιτὴν ἐνιαύσιον μετὰ τοῦ θεσπεσιωτάτου λειψάνου κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς ἐλευθερώσεως γίνεσθαι, καὶ προσέτι ἑκατὸν πεντήκοντα ἀργυρὰ νομίσματα τοῖς πτωχοῖς διανέμεσθαι. Τοῦ δὲ ἀρχιναύρχου τοῦ Ἑνετικοῦ στόλου Ἀνδρέου τοῦ Πισάνου θυσιαστήριον ἀνεγείρει ἐν τῷ τοῦ ἁγίου ναῷ διαγνόντος, ὅπως τελοῖτο ἐν αὐτῷ καθ' ἑκάστην ὑπὸ Λατίνου ἱερέως λειτουργία, ὡς δῆθεν οἰηθέντος εὐχαριστήριον ἀποδοῦναι τῷ ἁγίῳ, ἀνθ' ὃν τὴν πόλιν ἐκ τῆς τῶν βαρβάρων ἐπηρείας ἐρρύσαστο· ἐπεὶ ὄναρ δις ἐπιστάντι τῷ ἁγίῳ, καὶ τοῦ ἐγχειρήματος ἀφίστασθαι κελεύοντι, οὐκ ἐπείθετο· μᾶλλον γὰρ ἐπίστευε τῷ ἰδίῳ θεολόγῳ, ἐκ συνεργείας διαβολικῆς γεγονέναι λέγοντι τὴν ὄψιν· ἀλλὰ καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ δικαίουχοις τοῦ ἁγίου λειψάνου, ἀποτρέπουσι τοῦ τηλικούτου καινοτομήματος, ἥπειλιν· ἐξαφθεῖσα παραδόξως διὰ μέτης νυκτὸς· ἡ πυριτοθήκη καὶ ἐκρηξασα, καὶ τὰς ἐν τῇ ἀκροπόλει οἰκίας ἀνατρέψασα, τοὺς περὶ αὐτὸν πάντας καὶ τῶν ἄλλων Λατίνων πολλοὺς ἀνείλε· καὶ ὁ μὲν Ἀνδρέας δυοὶ δοκίμιν ἀπήγγχετο, τὸν τράχηλον αὐτοῦ θεῷ νεύματι περισφιγγούσας· ὁ δὲ κακόβουλος θεολόγος ἐν τινὶ ἀμάρᾳ νεκρὸς κείμενος εὗρέθη. Ὁ δὲ πρὸ τῆς πυριτοθήκης τεταγμένος φύλαξ τὸν ἅγιον ἐωράκει μετὰ θαλοῦ προσερχόμενον, ὅφ' οὗ καὶ μετεωρισθεὶς, ἐβλήθη εἰς τὴν λεγομένην Πεδινὴν, ἔνθα καὶ ὄρθιος εὗρηται πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἐσταυρωμένου, μηδὲν κακὸν πεπονθὼς. Λυχνίς δὲ

τις ἀργυρὰ, ἣν ἔφθη πρότερον ὁ ἀρχιναύρχος ἀναθεῖς ἔμπροσθεν τοῦ ἱεροῦ λειψάνου, ἔπεσε χαμαὶ, καὶ ἐθλάσθη τὴν βάσιν, ὡς ἔτι καὶ νῦν ὄρα· πάρεστι. Τῶν δὲ τις ἐν τῷ ἄστει Ἑνετῶν, τῇ αὐτῇ ὥρᾳ τυχὼν ἐν τῷ ὑπερίῳ, εἶδε τρεῖς φλόγας πυρὸς ἐκ τοῦ κωδωνοστατίου μὲν τοῦ Σπυρίδωνος ναοῦ ἐξερχομένας, ὡς τὴν ἀκρόπολιν δὲ ἰουνοῦσας, μεθ' ὧν ἡ πυριτοθήκη ἐνεπρήσθη παρυτίκα. Ἐν Ἑνετίᾳ δὲ κεραυνὸς ἐπισκήψας ἐν τῇ αὐτῇ νυκτὶ κατὰ τῆς τοῦ Πισάνου εἰκόνης, κατέκαυσεν αὐτήν, μηδὲν ἕτερον βλάβας τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ἐτελέσθη δὲ τὰ παράδοξα ταῦτα ἐν ἔτει χιλιοστῷ ἐπτακοσιοστῷ δεκάτῳ ὀγδῶν Νοεμβρίου δωδεκάτῃ. Ἀλλὰ τίς ἂν ἔχοι διεξιέναι καθ' ἑκάστον τὰ διὰ τοῦ πολιούχου πατρὸς ἡμῶν τερατουργούμενα καθ' ἑκάστην; Χρυσόστομον ἔδει παρῆναι, καὶ πανηγυρίσαι Σπυρίδωνος τὰ τεράστια πηλίνῃ γλώττῃ οὐ θέμις. Χριστῷ τῷ Σωτῆρι ἐν Πατρὶ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι δόξα καὶ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Ὡδὴ, ζ'. Ο Εἰρμός. Δίς.

» **Ρ**ήτορες ἀνεδείχθησαν Παῖδες, φιλοσοφώτατοι ποτέ.
» ἐκ Θεολήπτου ψυχῆς γὰρ, θεολογοῦντες χεῖλεσιν ἔμελ-
» πον· ὁ ὑπέρθεος τῶν Πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸς εὐλο-
» γητὸς εἶ.

Στίχ. Εὐλογητὸς εἶ Κύριε ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων ἡμῶν.

Εώρα ἐν νυκτὶ Ἰακώβ μὲν, ὡς ἐν αἰνίγματι Θεὸν σε-
σαρκωμένον. ἐκ σοῦ δὲ ἐν φρυκτωρίᾳ ὤφθη τοῖς μέλπου-
σιν· ὁ ὑπέρθεος τῶν Πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Στίχ. Οτι δίκαιος εἶ ἐπὶ πᾶσιν.

Σύμβολα τῆς ἐν σοὶ ἀπορρήτου, προκαταγγέλλων συμ-
πλοκῆς, τῷ Ἰακώβ προσπαλαίει. δι' ἧς ἐκὼν ἡνώθη ἀν-
θρώποις Ἀγνή, ὁ ὑπέρθεος τῶν Πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸς
εὐλογητὸς εἶ.

Στίχ. Καὶ πᾶσαι αἱ κρίσεις σου ἀληθεῖς.

Βέβηλος ὁ μὴ ἓνα κηρύττων, τὸν τῆς Παρθένου σε Γιόν,
τῆς πανυμνήτου Τριάδος, καὶ ἀδιστάκτῳ γνώμῃ καὶ γλώσσει
βοῶν· ὁ ὑπέρθεος τῶν Πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Στίχ. Καὶ ἐπὶ τὴν Πόλιν τὴν Ἀγίαν.

Νόμου σε τὸ κεφάλαιον Κόρη, καὶ Προφητῶν ὁ Γαβριήλ,
ὑποδεικνύων ἐβόα. ἰδοὺ σὺ τίκεις! μόνη πανύμνητε, τὸν
ὑπέρθεον τῶν Πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸν Εὐλογημένη.

Ἄλλος. Ἀντίθεον πρόσταγμα.

Στίχ. Εὐλογητὸς εἶ Κύριε ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων ἡμῶν.

Μωσῆς τὸ ἄπλαστον, Δαβὶδ τὸ πρᾶγον, Ἰωβ τοῦ Αὐ-

σίτιδος, τὸ ἄμεμπτον κτησάμενος, τοῦ Πνεύματος γέγο-
νας κατοικητήριον, μέλπων ἱερώτατε· ὁ ὢν εὐλογημένος
καὶ ὑπερένδοξος.

Στίχ. Καὶ εὐλογημένον τὸ ὄνομα τῆς δόξης σου.

Ψεκάδες τῇ Κάρᾳ σου ἐν ὥρᾳ θέρους, οὐράνιαι στάζου-
σαι, τὸ μέλλον προεκήρυττον. Θεὸς γὰρ ὡς ἔφησας τὴν
θείαν μνήμην σου, ἐνδόξε ἐδόξασε πιστοὺς, καθυγιάζων τῇ
μεσιτεῖᾳ σου.

Στίχ. Εὐλογημένος εἶ ἐν τῷ Ναῷ.

Συνόδῳ Πατέρων σε Θεὸς δοξάζει, ἐν κρίσει φυλάξαντα,
τοὺς λόγους σου μακάριε· οὐς πίστει προσήγαγες τὸν ἀλογώ-
τατον, Ἀρειον μωραίνοντας σαφῶς, καὶ καταργοῦντας τὴν
τούτου ἔνστασιν.

Στίχ. Εὐλογημένος εἶ ὁ βλέπων ἀβύσσους,

Θεοτοκίον.

Τὸν βότρυν ἐβλάστησας ἀρρήτῳ λόγῳ, Παρθένε ὡς ἄμ-
πελος, τὸν μόνον ἀναβλύζοντα, οἶνον ἀγεώργητον πάντας
εὐφραίνοντα, πάντας ἀγιάζοντα βροτοὺς, καὶ πᾶσαν μέθην
δαινῶν ἐξαίροντα.

Ἄλλος. Οἱ Παῖδες εὐσεβεῖα.

Στίχ. Εὐλογημένος εἶ ὁ ἐπὶ θρόνου δόξης.

Δαβὶδ μὲν βασιλεύει, ἐκ ποιμνίου ἐκλεχθεὶς ὡς γέγρα-
πται. σὺ δὲ θαυμάσιε πιστὸς, ἐκ ποιμένος ἀναδέδειξαι. Ἱε-
ρουργὸς πανευπρεπῆς, βοῶν τῷ Κτίστῃ σου. ὁ τῶν Πα-
τέρων Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Στίχ. Εὐλογημένος εἰ ἐν τῷ στερεώματι.

Εξίσταντο οἱ ὄχλοι, μὴ ὁρῶντες νοερῶν Δυνάμεων, θεῖα στρατεύματα Χριστοῦ, ἐν Ναῷ ἀλλὰ τὸν Δίκαιον, σὺν αὐτοῖς συλλειτουργοῦντα καὶ συμπάλλοντα· ὁ τῶν Πατέρων Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Δόξα.

Ως λόγον ἀληθείας, σὺ ἐκφαίνων εὐσεβῶς ἐκκήρυττες, τὸ δημοσίον λαμπρῶς, ἀφιστῶν τῆς πλάνης Ἀρειον· τῇ Τριάδα πείθων δὲ κηρύττειν μέλποντα, τοῖς τῶν Πατέρων ὁρθοῖς ἐπόμενον λογίοις.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Η Θεία μυροθήκη, τὸ εὐῶδες μύρον ἔνδον φέρουσα, ἐν τῷ σπηλαίῳ Βηθλεὲμ, ἐκκενῶσαι τοῦτο ἔρχεται, εὐωδίας μυστικῆς πληροῦν τοὺς μέλποντας· ὁ τῶν Πατέρων Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Καταβασία.

» **Οἱ** Παῖδες εὐσεβεῖα συντραφέντες, δυσσεβοῦς προστάγ-
» ματος καταφρονήσαντες, πυρὸς ἀπειλὴν οὐκ ἐπτολήθησαν,
» ἀλλ' ἐν μέσῳ τῆς φλογὸς ἐστῶτες ἔψαλλον· ὁ τῶν
» Πατέρων Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ὡδὴ, η'. Ο Εἰρμός. Δίς.

» **Ι**νδάλματος χρυσοῦ, καταπτύσαντες, τρισόλβιοι Νεανίαί,
» τὴν ἀπαράλλακτον καὶ ζῶσαν Θεοῦ Εἰκόνα, τεθεαμένοι
» μέσον τοῦ πυρὸς ἀνέμελπον· ἡ οὐσιωθεῖσα ὑμνεῖτω τὸν
» Κύριον πᾶσα Κτίσις, καὶ ὑπερυψούτω εἰς πάντας τοὺς
» αἰῶνας.

Στίχ. Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Ισχύν σε κραταίαν, καὶ ἀντίληψιν κεκτήμεθα Θεοτόκε, καὶ τὴν κακίαν ἐκτρεπόμεθα, τῶν μισούντων τῇ σῇ δυνάμει, πίστει μελωδοῦντες ἅπαντες· ἡ οὐσιωθεῖσα ὑμνεῖτω τὸν Κύριον πᾶσα Κτίσις, καὶ ὑπερυψούτω εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Στίχ. Εὐλογεῖτε Ἀγγελοι Κυρίου.

Ωράθη ἐπὶ γῆς, διὰ σοῦ, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη, ὁ ἀγαθότητι ἀσύγκριτος, καὶ δυνάμει, ὃ μελωδοῦντες, πάντες οἱ πιστοὶ κραυγάζομεν· ἡ οὐσιωθεῖσα ὑμνεῖτω τὸν Κύριον πᾶσα Κτίσις, καὶ ὑπερυψούτω εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Στίχ. Εὐλογεῖτε ὕδατα πάντα τὰ ὑπὲρ ἄνω.

Κυρίως σε Ἀγνήν, καταγγέλλοντες δοξάζομεν Θεοτόκε, σὺ γὰρ τὸν ἕνα ἀπεκύησας, τῆς Τριάδος σεσαρκωμένον, ὃ σὺν τῷ Πατρὶ καὶ Πνεύματι πάντες μελωδοῦμεν· ὑμνεῖτω τὸν Κύριον πᾶσα Κτίσις, καὶ ὑπερυψούτω εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Στίχ. Εὐλογεῖτε Ἥλιος καὶ Σελήνη.

Εὐθύτης ἡ σοφῶς, τὸ πᾶν διευθύνουσα, ἡγάπησεν ἐπαξίως, σὲ τὴν πανάμωμον καὶ πανάχραντον Θεοτόκον, ἀνερμηνεύτως Πάναγνε ἐν σοὶ σκηνώσασα· ἦν δοξολογοῦμεν, ὑμνεῖτω κραυγάζοντες πᾶσα Κτίσις, καὶ ὑπερυψούτω εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἄλλος. Κάμινος ποτὲ πυρὸς.

Στίχ. Εὐλογεῖτε πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

Κάμινον παθῶν, ταῖς θεαῖς ἐπομβρίαις, τοῦ θεοῦ Πνεύ-

ματος κατέσβεσας· και δρόσον ἐπήγασας νοσημάτων Πάτερ καύσωνα, ἐξαίρουσαν τῶν πίστει σοι, πάντοτε προσίωντων, μάκαρ Σπυρίδων πανόλβιε.

Στίχ. Εὐλογεῖτε Υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων.

Ακακος εὐθύς, καὶ πρῶτος συμπαθὴς τε, καὶ ἀνεξίκακος γεγένησαι, ἀγάπης φιλόξενος, Ιεράρχης Ιερώτατος, φρονήματι κοσμούμενος, Οσὶε ὀρθοδόξῳ. ὅθεν σε πίστει γεραίρομεν.

Στίχ. Εὐλογεῖτε Ιερεῖς Κυρίου, δοῦλοι Κυρίου.

Πάλαι σοι φωνήν, ὡς ζῶσα ἢ θανοῦσα, διερωτῶντι Πάτερ δέδωκεν. ὦ θαῦμα ἐξαίσιον. ὦ παράδοξον μυστήριον. ὦ χάριτος ἥς ἔτυχες, βίῳ κεκοσμημένος, Ἀγγελικῷ ἀξιάγαστε.

Θεοτοκίον.

Στίχ. Εὐλογεῖτε Πνεύματα καὶ ψυχὰς δικαίων.

Πάθη τῆς ἐμῆς, καρδίας Θεοτόκε, τῇ συμπαθείᾳ σου θεράπευσον· τὸν νοῦν μου εἰρήνευσον, τὴν ψυχὴν μου φωταγώγησον, καὶ βαίνειν με εὐόδωσον, τρίβους πρὸς σωτήριους, ὅπως αἰετὶ μεγαλύνω σε.

Ἄλλος. Θαύματος ὑπερφυοῦς.

Στίχ. Εὐλογεῖτε Ἀνανία, Ἀζαρία.

Τίς σου τὰς θαυματουργίας ἀριθμήσει, Ιεράρχα Σπυρίδων Θεόφρων; ὑετοὺς κατήγαγες, Οὐράνιους σὴ προσευχῇ· προσφωνοῦντί σοι Σοφὴ παῖς ἀποκρίνεται· καὶ ῥοὺν ποταμῶν σὺ ἀνεχαίτισας, καὶ σὸν φίλον ἐν τάχει Μάκαρ διέσωσας· Ἀνακτα ἰάσω, καὶ ἕνα ἐπετέλεις.

Στίχ. Εὐλογεῖτε Ἀπόστολοι, Προφῆται, καὶ Μάρτυρες.

Ηλεγκας Αἰρετικῶν τὰς κακονοίας, τῶν ἀπλῶν σου δογμάτων τοῖς λόγοις. πίστιν γὰρ ὀρθόδοξον, Ιεράρχα καὶ ἀκλινῇ, Θεοφάντωρ ἐκδιδάξας ἀνεκλήρουξας. διὸ ἀνυμνοῦντες ἀναμέλπομεν· εὐλογεῖτω ἡ Κτίσις πᾶσα τὸν Κύριον καὶ ὑπερυψούτω εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Στίχ. Εὐλογοῦμεν Πτέρα, Υἱὸν, καὶ Ἅγιον Πνεῦμα.

Θαύματα ὑπερφυῶς τοῖς ἀσθενοῦσιν, ἀναβλύζει σου Πάτερ ἡ Θήκη. ἐπαξίως ὥφθης γὰρ, σκεῦος θεῖον τῆς ἐκλογῆς, καὶ λειμῶν τῆς ἀπαθείας εὐωδέστατος· πιστοὺς καθηδύνων τοὺς τιμῶντάς σου, τὴν ἁγίαν καὶ θεῖαν φαιδρὰν καὶ ἐνδοξον, κοίμησιν ἀξίως Σπυρίδων Θεοφόρε.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ακουσμα καινὸν σὺ ὦ Παρθένε Κόρη. μόνη τίκεις γὰρ ἄφραστον τόκον, τὸν Σωτῆρα Κύριον, ἀπειράνδρως τὴν σὴν νηδύν, τὴν πανάχραντον σφραγίσαντα ὡς οἶδεν αὐτός. διὰ γεγηθότες ἐκβοῶμέν σοι· χαῖρε πάντων τῶν εὐσεβῶν τῷ διάσωσμά· μὴ παύσῃ πρεσβεῦειν ἡμᾶς ἐλεηθῆναι.

Καταβασία,

» **Θ**αύματος ὑπερφυοῦς ἡ δροσοβόλος, ἐξεκόνισε κάμινος τύπον. οὐ γὰρ οὐς ἐδέξατο, φλέγει νέους, ὡς οὐδὲ
» Πῦρ, τῆς Θεότητος Παρθένου ἦν ὑπέδου Νηδύν. διὸ ἀνυμνοῦντες ἀναμέλψομεν· εὐλογεῖτω ἡ Κτίσις πᾶσα τὸν
» Κύριον, καὶ ὑπερυψούτω εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ὡδὴ, θ'. Ὁ Εἰρμός. Δίς.

» **Ο**λος ὑπάρχεις ἔφεις, ὅλος γλυκασμός, Λόγε Θεοῦ,

» Παρθένου Ἰὴ, Θεὲ Θεῶν Κύριε, Ἀγίων Ὑπεράγιε. διό
» σε ἅπαντες, σὺν τῇ Τεκούσῃ μεγαλύνομεν.

Στίχ. Ἐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ.

Ολη ὑπάρχεις ἁμωμος, ὅλη καθαρά, Μήτηρ Θεοῦ Παρ-
θένε Ἀγνή. λαοῦ πιστοῦ στήριγμα, Ἀγγέλων ὑπερέχουσα.
διό σε ἅπαντες, ὡς Θεοτόκον μεγαλύνομεν.

Στίχ. Καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῶν.

Ράβδος ἰσχύος δέδοται, φύσει τῇ σαθρᾷ, Λόγος Θεοῦ ἐν
μήτρᾳ σου Ἀγνή, καὶ ταύτην ἀνέστησε, πρὸς ἄδην ὀλισθή-
σαν. διό σε ἅπαντες ὡς Θεοτόκον μεγαλύνομεν.

Στίχ. Καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν Ἀγίων.

Ην ἡρετίσω Δέσποτα, δέξαι συμπαθῶς, πρέσβιν Μητέρα
σὴν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ σοῦ τῆς χρηστότητος τὰ σύμπαντα
πληθύνονται, ἵνα σε ἅπαντες, ὡς εὐεργέτην μεγαλύνωμεν.

Στίχ. Ποιεῖσαι ἔλεος μετὰ τῶν Πατέρων ἡμῶν.

Νενοηκίως σου Πάναγνε, τὸ φωτεινὸς, τῆς Παρθενίας
καὶ καταπλαγεῖς, χαράν σοι ἐβόησεν, ὁ θεὸς Ἀρχιστράτη-
γος. διό σε ἅπαντες, ὡς Θεοτόκον μεγαλύνομεν.

Ἄλλος. Ἀνάρχου Γεννήτορος Υἱὸς Θεός.

Στίχ. Ὁρκον, ἐν ᾧ μοι πρὸς Ἀβραάμ τὸν Πατέρα.

Ανάρχου Γεννήτορος, τρανῶς Υἱὸν ἐκλήρυξας, δημοσίῳ
Πάτερ καὶ συναϊδίον, μέσον Θεοφόρων Πατέρων, μεγαλυν-
θεῖς, καὶ τῶν ἀνομούντων, ἐμφράξας τὰ στόματα, ἱεράρ-
χα παμμικαίριστε.

Στίχ. Λατρεύειν αὐτῷ ἐν ὁσιότητι.

Πολύφωτε Ἥλιε, Πατέρων ἐγκαλλώπισμα, ἱερέων τὸ
κλέος Ἀγγέλων σύσκηνε, τοὺς τὴν φωτοφόρον σου μνή-
μην, χαρμονικῶς, νῦν ἐπιτελοῦντας, φωτὸς καταξίωσον ἀνε-
σπέρου ταῖς πρεσβείαις σου.

Στίχ. Καὶ σὺ πεδίον Προφήτης Ὑψίστου κληθήσῃ.

Τὰ θεῖα σκηνώματα, ἡ Πόλις ἡ Οὐράνιος, ἡ τῶν ἐορ-
ταζόντων τερπνὴ ὁμήγυρις, τὴν ἡγιασμένην ψυχὴν σου,
καὶ ἀρεταῖς καθωραϊσμένην, παμμάκαρ ἐδέξαντο ἐν φωνῇ
ἀγαλλιᾶσεως.

Στίχ. Τοῦ δοῦνε γνώσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ.

Θεοτοκίον.

Τὸ μέγα μυστήριον, τῆς ὑπὲρ νοῦν λοχείας σου, κατα-
πλήττει Ἀγγέλους Θεοχαρίτωτε, θέλγει τῶν Οσίων τὸν
δῆμον, τοὺς ἱεροὺς εὐφραίνει Πατέρας, ἐνθέως ὑμνοῦντάς σε
τὴν ἐλπίδα τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἄλλος. Μυστήριον ξένον ὁρῶ.

Στίχ. Ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολή.

Μεγάλυνον ψυχὴ μου, τὸν ἐν τοῖς κινδύνοις, ρύστην
καὶ προστάτην, Σπυρίδωνα τὸν μέγαν.

Χορεύσωμεν, πνευματικῶς ὡ φιλέορτοι, καὶ χεῖρας κρο-
τήσωμεν, ἄσμασιν ἀνυμνοῦντες τὸν μέγαν, καὶ θεῖον Ποι-
μένα, οὐ νῦν Σκῆνος πᾶσι τὸ πανίερρον, πιστοῖς χορηγεῖ,
ῥῶσιν ψυχῆς ὁμοῦ καὶ σώματος.

Στίχ. Τοῦ κατευθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν.

Μεγάλυνον ψυχὴ μου, τὸν ἐν τοῖς κινδύνοις, ῥύστην
καὶ προστάτην, Σπυρίδωνα τὸν μέγαν.

Εκκήρυξας, μέσον Συνόδου Θεόσοφς, Λόγον τὸν συνάν-
αρχον. ἅμα δὲ καὶ ληρώδῃ καθεῖλες, Αρείου τὴν δόξαν
Σοφῆ, καὶ τὴν Σύνοδον ἐκύρωσας. καὶ γὰρ ὥφθης σὺ,
ὄντως τῆς Πίστεως ὑπέρμαχος.

Δόξα.

Μεγάλυνον ψυχὴ μου, τῆς Τρισυποστάτου,
καὶ ἀδιαιρέτου Θεότητος τὸ κράτος.

Θρόνῳ Θεοῦ, παρεστηκώς παμμακάριστε, σὺν θείοις στρα-
τεύμασι, πάντων τῶν νοερῶν Ασωμάτων, μὴ παύσῃ πρε-
σβεύειν, αἰεὶ τὸν φιλόνητον καὶ Κύριον, Χριστὸν τὸν Θεὸν
ὑπὲρ τῶν πίστει ἀνυμνούντων σε.

Καὶ νῦν, Θεοτοκίον.

Μεγάλυνον ψυχὴ μου, τὴν Τιμιωτέραν, καὶ
Ενδοξοτέραν τῶν ἄνω Στρατευμάτων.

Υμνοῦμέν σε, εὐλογημένη Πανύμνητε· ἦν ὑμνοῦσιν Ἀγ-
γελοι πάντες, καὶ Θεοφόροι Πατέρες, καὶ πᾶσα ἡ Κτίσις,
Θεὸν Ὑπεράγιον ὡς τέξασαν· αὐτὸν ἐλεεῖν τοὺς σὲ ὑμνοῦν-
τας καθικέτευε.

Καταβασία.

Μεγάλυνον ψυχὴ μου, τὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ, καὶ
ἐκ τῆς Παρθένου τεχθέντα Βασιλέα.

» **Μ**υστήριον, ξένον ὁρῶ καὶ παράδοξον· Οὐρανὸν τὸ

» σπήλαιον· Θρόνον Χερουβικόν τὴν Παρθένον· τὴν φάπ-
» νην χωρίον, ἐν ᾧ ἀνεκλίθη ὁ ἀχώρητος, Χριστὸς ὁ
» Θεός· ὃν ἀνυμνοῦντες μεγαλύνομεν.

Εξαποστειλᾶριον.

Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Σπυρίδωνα τὸν μέγιστον, καὶ Ἱεράρχην ἅπαντες, νῦν
οἱ πιστοὶ συνελθόντες, ἀξίως ἀνευφημοῦμεν. πηγὴ γὰρ
χαριτόβρυτος, πολλῶν θαυμάτων πέφηνεν· ἐν μέσῳ δὲ διέ-
λαμψε, τῆς τε Συνόδου τῆς θείας, τὸν Ἀρειὸν κατατχύνας·

Δίς. Θεοτοκίον.

Προφῆται προεκήρυξαν, Ἀπόστολοι ἐδίδαξαν, τὸν σὸν
Υἱὸν Θεοτόκε, τρανῶς καθομολογοῦντες, Θεὸν τῶν ὅλων
Πάναγνε. μεθ' ὧν σε μεγαλύνομεν, καὶ πίστει σε δοξά-
ζομεν, οἱ διὰ σοῦ λυτρωθέντες, τῆς παλαιᾶς καταδίκης.

Εἰς τοὺς Αἶνους ἱστῶμεν Στίχους δ'. καὶ ψάλλομεν
τὰ παρόντα προσόμοια. Ηχος, α'.

Τῶν Οὐρανίων ταγμάτων.

Τῆς Εκκλησίας τὰ ἄνθη περιίπτάμενος, ὡς νεοσσός
τῆς ἄνω, καλιᾶς τῶν Ἀγγέλων, Σπυρίδων Θεοφόρε,
σῶζεις αἰεὶ, τοὺς θερμῶς δεομένους σου· καὶ ἐκ κινδύνων
λυτροῦσαι, καὶ πειρασμῶν, τὸν Θεὸν ἐξιλεούμενος.

Τῆς ἱεῖας διπλοῖδος τὴν ὠραιότητα, ταῖς πρακτικαῖς
εἰργάσω, ἀρεταῖς λαμπροτέραν, Πάτερ Θεοφόρε. ὅθεν ἡμῖν,
ἐκτελεῖς τὰ τεράστια, τῶν αἰοδίων θαυμάτων ἱεουργεῖ,
τῶν δεινῶν ἡμᾶς λυτρούμενος.

Τῶν ἀθεάτων τὰ κάλλη περιερχόμενος, τὴν φοβερὰν ἐκείνην, κατενόησας δόξαν, θεῖε Ιεράρχα. ὅθεν καὶ νῦν, τὰ ἀπόρρητα Ἀγίε, τῶν ὑπὲρ λόγον ἐκείνων θεωριῶν, ἐποπτεύεις Ιερώτατε.

Δόξα. Ἦχος Πλ. α'.

Σαλπίσσωμεν ἐν σάλπιγγι ἁσμάτων· χορεύσωμεν ἐόρτια, καὶ σκιρτήσωμεν ἀγαλλόμενοι, ἐπὶ τῇ σεβασμῇ μνήμῃ τοῦ Ιεράρχου πιστοί. Βασιλεῖς καὶ Ἀρχοντες συντρεχέτωσαν, καὶ τὸν Θεοφόρον κοσμεῖτωσαν ἐν ὕμνοις, ὡς δογμάτων βλύσαντα, ποταμούς ὑπερμεγέθεις, ἀειζώους τοῦ Πνεύματος· Ποιμένες καὶ Διδάσκαλοι, τὸν τῆς σεπτῆς Τριάδος θεῖον Ιερομύστην, συνελθόντες εὐφημήσωμεν· οἱ Φιλόσοφοι τὸν Σοφόν· οἱ Ιερεῖς τὸν Ποιμένα· οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸν προστατήν· οἱ πένητες τὸν πλουτιστήν· οἱ ἐν θλίψεσι τὸν παρκαμυθοῦντα· τὸν συνοδίτην οἱ ὁδοιπόροι· οἱ ἐν θαλάσῃ τὸν κυβερνήτην· οἱ πάτες τὸν πανταχοῦ θερμῶς προφθάνοντα· Σπυρίδωνα τὸν Ιεράρχην ἐγκωμιάζοντες, οὕτως εἰπωμεν· Πανάγιε Διδάσκαλε, σπεῦσον ἐξελοῦ σου δούλους ἐκ τῶν τοῦ βίου σκανδάλων, καὶ ῥῦσαι κολάσεων τῶν αἰωνίων ἡμᾶς.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Ο αὐτός.

Σαλπίσσωμεν ἐν σάλπιγγι ἁσμάτων. προκύψασα γὰρ ἄνωθεν ἡ Παντάνασσα Μητροπάρθενος, ταῖς εὐλογίαις καταστέφει τοὺς ἀνυμνοῦντας αὐτήν. Βασιλεῖς καὶ Ἀρχοντες συντρεχέτωσαν, καὶ τὴν Βασιλίδαν κροτεῖτωσαν ἐν ὕμνοις, Βασιλέα τέξασαν, τοὺς θανάτῳ κρατούμενους πρὶν, ἀπολῦσαι φιλανθρώπως εὐδοκήσαντα. Ποιμένες καὶ διδάσκαλοι, τὴν τοῦ καλοῦ Ποιμένος ὑπέραγνον Μητέρα, συνελθόντες εὐφημήσωμεν· τὴν λυχνίαν τὴν χρυσαυγῇ· τὴν φωτοφόρον νεφέλην· τὴν τῶν Οὐρανῶν πλατυτέρα· τὴν ἡμᾶς

ψυχόντε κιβωτόν· τὸν πυρίμορφον τοῦ Δεσπότης θρόνον· τὴν μανναδόχον χρυσέαν στάμνον· τὴν κεκλεισμένην τοῦ Λόγου πύλην· τὴν πάντων Χριστιανῶν τὸ καταφύγιον, ἁσμάσι θεηγόροις ἐγκωμιάζοντες οὕτως εἰπωμεν· Παλάτιον τοῦ Λόγου, ἀξίωσον τοὺς ταπεινοὺς ἡμᾶς τῆς Οὐρανῶν Βασιλείας. οὐδὲν γὰρ ἀδύνατον τῇ μεσιτείᾳ σου.

Δοξολογία μεγάλη, καὶ Ἀπόλυσις.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ.

Ωδὴ, γ' καὶ ε'.

Ο Απόστολος εἰς Ιεράρχην. Πρὸς Εβραίους.

Ἀδελφοί, τοιοῦτος ἡμῖν ἐπρεπεν ἀρχιερεὺς.

Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην.

Ἐπὶ τῷ Κυρίῳ, ἐγὼ εἶμι ἡ θύρα.

Κοινωνικόν. Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον.

ΤΕΛΟΣ.

Καὶ τῷ Θεῷ Χάρις.

ΕΓΚΛΗΜΙΑ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ

ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΝ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ,

ΨΑΛΛΟΜΕΝΑ

ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΓΡΥΠΝΙΑΣ

ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΜΝΗΜΗΣ ΑΥΤΟΥ, ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΙΣ ΛΙΤΑΙΣ

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΓΙΟΥ.

Μακαρίζομέν σε, Ιεράρχα Χριστοῦ, τῆς Κερκύρας ὡς
Σπυρίδων τὸ καύχημα, καὶ δοξάζομεν τὴν θείαν
σου ταφήν.

Μακαρίζομέν σε, καθορῶντες τρανῶς, ὥσπερ ζῶντά
σε τῷ θεῷ Λειψάνῳ σου, ἐξ οὗ βρύει τῶν θαυμάτων
ἡ πληθὺς.

Ἡ Ἀκροστιχὶς κατὰ Ἀλφάβητον.

Απνους οὐχ ὑπάρχεις, ὁ χερσὶ τοῦ Θεοῦ, τὴν ψυχὴν
σου ἀναθήσας θεσπέσιε, ἀλλὰ ζῆς χοροῖς Μκαίων
καὶ σκηναῖς.

Βαίνεις παραδόξως, πρὸς τὸν ἄνω χορὸν, καὶ τὰ τάγ-
ματα Ἀγγέλων προσδέχεται, σοῦ τὴν θείαν καὶ ἀ-
μώμητον ψυχὴν.

Γῆ, καὶ πόλος, ἄστρα, καὶ στοιχεῖα ὁμοῦ, ἡ σελήνη,
καὶ ὁ ἥλιος σήμερον, ἄνδρες, Ἀγγελοι αἰνοῦσί σε σοφέ.

Δός μοι τῷ σῷ δούλῳ τῶν χαρίτων τῶν σῶν, τὰς ψευδάδας
ὅπως ἄσω τὰ θαύματα, κατ' ἀξίαν ἀ ἐποίησας εὐχῇ.

Ἐχει τὸ σὸν Σῶμα, ὡς κειμήλιον γῆ, τῆς Κερκύρας
ἡ πολύφημος Πάνσοφε, δι' οὗ σώζεται πασῶν ἐξ
ἀναγκῶν.

Ζῆς θεῖε Σπυρίδων, εἰ καὶ ἄπνους δοκεῖς. οὐδενὸς
γὰρ ἐνδεές σου τὸ Λεῖψανον, εἰμὴ μόνον τοῦ λαλή-
σαι ζωηρῶς.

Ἡμβλυνας Τρισμάκαρ, τῶν ἀθέων ἐχθρῶν, ἐν Συνό-
δῳ τὰ κεντρώδη ληρήματα, τὴν Τριάδα παραστήσας
προφανῶς.

Θεῖα σου σοφία, οὐ σοφία φθαρτοῦ, τοῦ παράφρονος
Αρείου ἀπήλεγξας, φλυαρίας καὶ κατήσχυνας αὐτόν.

Ἰθυνας τὸ βέλος, πρὸς καρδίαν ἐχθρῶν, καὶ κατέβα-
λες αὐτοὺς καὶ τὸ τρόπαιον, ἐν Συνόδῳ ἐπανεθήκας
πιστοῖς.

Κάτω ὑποκύψας, Κεραμίδα ἐκ γῆς, ἐπανεῖληφας δι' ἧς
τὸ Τρισήλιον, φῶς ἀνέδειξας Θεότητος μιᾶς.

Λίαν ἐν παλάμῃ, σφίγγας θεῖε φωστήρ, Κεραμίδα πῦρ
καὶ ὕδωρ ἅμα καὶ γῆν, διεχώρισας, Τριάδα φανερῶν.

Μόνη σου δεήσει, οὐρανόθεν ἐν γῇ, ὑετὸν Σπυρίδων
θεῖε κατήγαγες, καὶ ἐκόρεσας διψῶσαν πᾶσαν γῆν.

Νάματα διψώσῃ, σὺ κατάγεις ἐν γῇ, καὶ τὰ πλήθη τῶν ὑδάτων κιλύεις σὺ, παρρησίᾳ, ἣν σὺ ἔχεις πρὸς Θεόν.

Ξένως ἐνηλλάξω, εἰς χρυσίον λαμπρόν, σὺ τὸν Οφιν ἀλλὰ πάλιν ἐποίησας, εἶναι ὄφιν τὸν χρυσόν ὡς καὶ πρὸ τοῦ.

Ομβροὺς τῇ αὐχμῶδει, σὺ κατήγαγες γῇ, ὡς Ηλίας ὁ Θεοβίτης Θεσπέσιε, καὶ ἐθαύμασε βροτῶν πᾶσα πληθὺς.

Πᾶσας ἀποθήκας, σὺ καθεῖλες Σοφὲ, τῶν σιτοκαπλήλων τότε καὶ ἔλυσας, ψυχολέτηρα, καὶ κάκιστον λιμόν.

Ρεύματα ῥοώδῃ, ὡς Ηλίας ποτὲ, Ελισσαῖος Ἰησοῦς τε ὁ τοῦ Ναυῆ, λόγῳ ἔστησας Σπυρίδων ἐν τῷ σῶ.

Σῶσαι θέλων Πάτερ, ἐκ λιμοῦ τὸν Λαόν, ἀποθήκας οὐ ὁ σίτος κατέρραξας, καὶ ἀπέλαβον οἱ χρήζοντες αὐτοῦ.

Τάφος σου ὁ θεῖος, οὐ κατέχει νεκρὸν, ὀδωδότα, ἀλλὰ ζῶντα καὶ τέρατα, καθεκάστην ἐκτελοῦντα προφανῶς.

Τόραν πολλὰς κάρας, ἔχουσιν τῶν κακῶν, καὶ ἀθέων θεῖε Μύστα αἰρέσεων, ἐν τῷ μέσῳ τῆς Συνόδου ἐξολεῖς.

Φρυκτωροῦσι Πάτερ, ἐν τῷ Κόσμῳ τὰ σὰ, τερατώδη καὶ ξενάκουστα θαύματα, καὶ θαμβοῦσιν Ἱεράρχα πάντα νοῦν.

Χαίρουσι τὰ στίφη, τῶν Ἀγγέλων σοφὲ, καὶ Ἁγίων, καὶ Μαρτύρων Δικαίων τε, συνοικοῦντά σε νῦν ἔχοντα αὐτοῖς.

Ψάλλομεν ἐν πίστει, ἀσιγήτοις φωναῖς, καὶ ταχέως τὰς αἰτήσεις λαμβάνομεν. τῶν θαυμάτων γὰρ ὑπάρχεις ἡ πηγὴ.

Ὁρθῆς ὡς Σπυρίδων, Ἀγγελὸς ἐπὶ γῆς. ὅθι νῦν ἐν Οὐρανοῖς εὐφρανόμενος, σὺν Ἀγγέλοις, καὶ Ἁγίοις κατοικεῖς.

Δόξα.

Προσκυνοῦμεν πάντες, τὴν Τριάδα πιστοί, τὴν Ἁγίαν τὸν Πατέρα, καὶ τὸν Υἱόν, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ πανάγιον ὁμοῦ.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Μήτηρ καὶ Παρθένε, προστασία πιστῶν, τὸν Θεάνθρωπον Υἱόν σου ἱκέτευε, ὅπως λύσιν ἀποδῷ μοι τῶν παθῶν.

Καὶ πάλιν τὸ πρῶτον.

Μακαρίζομέν σε, Ἱεράρχα Χριστοῦ, τῆς Κερκύρας ὡς Σπυρίδων τὸ καύχημα, καὶ δοξάζομεν τὴν θεῖαν σου ταφήν.

ΣΤΑΣΙΣ, Β'.

Πρὸς τὸ, Ἀξιὸν ἐστί.

Ἀξιὸν ἐστί, μακαρίζειν σε τὸν Ἱεράρχην Τριμυθοῦντος τὸν Θεῖον Σπυρίδωνα, καὶ Κερκύρας ἀντιλήπτορα θερμόν.

Ἀξιὸν ἐστί, τὸν Σπυρίδωνα δοξολογῆσαι, Ἀγγελὸν ὡς ὄντα ἐπίγειον, καὶ Οὐράνιον βροτὸν ὑπερφύως.

Ἡ Ἀκροστιχὶς κατὰ Ἀλφάβητον.

Ἀπαντες πιστοί. προσενέγκωμεν τῷ Ἱεράρχῃ, ὕμνους, καὶ ᾠδὰς, νῦν χρεωστικῶς, τα παραδόξα κηρύττοντες αὐτοῦ.

Βλέποντες τὸ σὸν, ἀξιόγαστε Θεῖε Σπυρίδων, Λεῖψανον ὀρῶμέν σε προφανῶς, ὥσπερ ζῶντα, καὶ λαλοῦντα μεθ' ἡμῶν.

Γεύσιν ἦν τρυφᾶς, Ιερῶτατε ἐν οὐρανίαις, νῦν χοροστασίαις πάντας ἡμᾶς, ἀπολαῦσαι σαῖς ἀξιώσον εὐχαῖς.

Δέλεαρ σοφόν, προσενήνοχας ταῖς διδαχαῖς σου, ὅτε τοῦ Αρείου τὸ ἄθεον, ἐνστηλίτευσας ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ.

Ελυσας παθῶν, Κωνσταντίου Πάτερ ἀλγυδόνος, καὶ ὑγείαν τούτῳ ἐπόρισας, παραχρῆμα ἐν αὐτῷ θαυματουργῶν.

Ζῶσαν παριστᾶς, τὴν Εἰρήνην, καὶ αὐτὴν ἡρώτας, παρακαταθήκην ποῦ ἔθηκες; καὶ ὡς ζῶσα ἀπεκρίνατο ποῦ ἦν.

Ἰκουσεν εὐθύς, ὁ νεκρὸς Υἱὸς ἀπὸ τοῦ ἁδου, γυναικὸς τινὸς τοῦ σοῦ ῥήματος, καὶ ἀνέστη ὥσπερ ζῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

Θάνατος ἐν σοί, οὐ κατίσχυσεν Ἀρχιεράρχα. ζῇ γὰρ ἡ ψυχὴ σου ἐν Οὐρανῷ, καὶ τὸ Σῶμά σου ζῶν ἔστι ἐν τῇ γῇ.

Ἰθυνας καλῶς, τὸ σὸν ποιμνιον Ιερομύστα. ὅθεν τῷ Θεῷ παριστάμενος, δεῦρο ἤκουσας εὐ δοῦλε ἀγαθέ.

Καύματι εὐχὴν, ὁ Διάκονος κενοδοξία, πράξας ἀφωνία κολάζεται, ἀλλὰ σὺ αὐτὸν ἰάσω θαυμαστικῶς.

Λύων τῶν παθῶν, ἀσθενήματα Ιερομύστα, πᾶσι τὰς ἰάσεις ἀπένειμας, ἀφθονέστατα ἐν πάσῃ γενεᾷ.

Μάρτυρας πιστοὺς, ἐν ταῖς θείαις σου Μυσταγωγίαις, ἔσχες τοὺς Ἀγγέλους ἐξ οὐρανοῦ. λειτουργοῦντάς σοι Σπυρίδων εὐλαβῶς.

Νέμεις τὸν κριόν, τοῖς συλήσασι τὸ ποιμνιόν σου, καὶ ἀορασία τυφλώττοντας, ἡλευθέρωσας τοῦ πάθους τοῦ δεινοῦ.

Εἶδονα κωφά, καὶ ἀναίσθητα σοφὲ εἰδώλων, κατὰ γῆς εὐδὴλως κατέρραξας, καὶ ἐκέρυξας Τριάδα τὴν σεπτὴν.

Ὅπως τῶν παθῶν, ἀπολαύσωμεν ἐλευθερίαν, τῇ σῇ νῦν προστρέχομεν Λάρνακι, ἀξιόγαστε Σπυρίδων οἱ πιστοί.

Πᾶσιν εὐμενῶς, ἐξαπόστειλον Θεῖε Σπυρίδων, τὰς αἰτήσεις πίστει γεραίρουσι, τὴν πανέορτόν σου μνήμην, καὶ σεπτὴν.

Ρῦσαι σαῖς εὐχαῖς, τοὺς προστρέχοντας τῷ σῷ Τεμένει, καὶ παρὰ τοῦ θεοῦ Λειψάνου σου αἰτουμένους τὰ ἰάματα πιστικῶς.

Σῶσον ἱεραῖς, καὶ ἐλέησον σαῖς μεσιτείαις, τὸν πιστὸν λαὸν τὸν προστρέχοντα, τῷ Λειψάνῳ σου Σπυρίδων τῷ σεπτῷ.

Τεῖχος βοηθὸν, καταφύγιον καὶ προστασίαν, Κερκυραῖαι πάντες σὲ ἔχοντες, σοὶ προστρέχομεν ἐν θλίψεσι δεινῶν.

Υφαλὸν δεινὴν, καὶ παράνομον κακοδοξίαν, θεία σου σοφία ἐδίωξας, τοῦ Αρείου Ιεράρχα θαυμαστέ.

Φάνηθι κάμοι, ταχινὸς Θεσπέσιε Προστάτης, καὶ πυρὸς παθῶν με ἐξάρπασον, ψυχοφθόρων, καὶ δολίων τῶν χειρῶν.

Χάριτας Χριστὸς, ἀμειβόμενος τὰς ἀρετάς σου, σοὶ πολυτελεῖς ἐχαρίσατο, σὲ θανόντα γὰρ ὡς ζῶντα συντηρεῖ.

Ψέλλισμα τοῦμόν, Ιεράρχα δέχου ἐτησίως, τοῦ ἀμαρτωλοῦ, πάντων τε πιστῶν, προστρέχόντων τῷ Τεμένει σου Σοφέ.

Ωκησας αὐλαῖς, Οὐρανῶν πανένδοξε Σπυρίδων, καὶ Ιεραρχῶν θεῖος ὄμιλος, σὲ προσδέχεται χορῷ τῷ ἐκυτοῦ.

Δόξα.

Σὲ Τριάς Αγνή, καὶ Ὑπέρβουε, δοξολογοῦμεν, ῥῦσαι ταῖς
πρεσβείαις Σπυρίδωνος, τοὺς πιστεύοντας εἰς σὲ πανευ-
σεβῶς.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Πάνσαινε Θεόν, ἡ κυήσασα Παρθενομήτητορ, ὑπὲρ τῶν
σῶν δούλων ἱκέτευε, σὲ τιμώντων καὶ ὃν ἔτεκες Υἱόν.

Καὶ πάλιν τὸ πρῶτον.

Αξιον ἐστὶ, μακαρίζειν σε τὸν Ιεράρχην, Τριμυθοῦντος
Θεῖον Σπυρίδωνα, καὶ Κερκύρας ἀντιλήπτορα θερμόν.

ΣΤΑΣΙΣ, Γ'.

Πρὸς τὸ, Αἱ γενεαὶ πᾶσαι.

Αἱ γενεαὶ πᾶσαι, μακαριζομέν σε τὸν Θεῖον Ιεράρχην.

Αἱ γενεαὶ πᾶσαι, σὲ μακαριοῦμεν, Σπυρίδωνα τὸν
μέγαν.

Ἡ Ἀκροστιχὶς κατὰ Ἀλφάβητον.

Αρειον καθεῖλες, ἐν μέσῳ τῆς Συνόδου σαῖς διδασκαίς
Θεόπτα.

Βλέπεις τὴν Τριάδα, ἣν ἐν Κεραμίδι, ἐκήρυξας τοῖς
πᾶσι.

Γῇ σε οὐ κατέχει, ἀλλὰ Πόλος Μύστα, καὶ Θεῖς Ιε-
ράρχα.

Δύναμις σοῦ λόγου, τὴν νεκρὰν ὡς ζῶσαν, ἔδειξε πα-
ραδόξως.

Εἰδείξεν Εἰρήνην, τὴν παρακαταθήκην, ποῦ ἦν καίπερ ἦν
ἄπνους.

Ζῶσαν ἐπηρώτας, τεθνηκυῖαν Μάκαρ, ποῦ ἦν ἡ καταθήκη;
Ἡκουσε φωνῆς σου, ἐν ἁδου ἡ Εἰρήνη, καὶ κείθεν ἀπεκρίθη.
Θυμῷ ἀπηλέγχω, τὸν ἄρπαγα, ὦ Πάτερ, αἰγὸς καὶ
πλεονέκτην.

Ιχωρί καὶ ἔλκει, ἡ αἰξ ἀπετμήθη, τῆς μάνδρας τοῦ
ἀδίκου.

Κύματα κατέσχες, τῶν ποταμῶν Τρισμάκαρ, μόνῳ τῷ
φθέγματί σου.

Λύεις ἀφωνίαν, σὺ τοῦ ξενοδόχου, Σπυρίδων Διακόνου.

Μέλος τῶν Ἀγγέλων, ὅτε ἱερούργεις, ἠκούετο Τρισμάκαρ.

Νέμεις τὰς ἰάσεις, πνιτοδαπέσι νόσοις, Θαυματουργέ
Σπυρίδων.

Ξένως ὑπουργοῦσι, σοὶ Ἀγγέλων δῆμοι, ἐν ἑδραῖς Οὐ-
ρανίαις.

Ομβρὺς ἐν αὐχμῶδει, γῇ κατάγεις Πάτερ, ἐξ Οὐρανοῦ
σοῖς λόγοις.

Πῶς σε ἀνυμνήσω, Σπυρίδων κατ' ἀξίαν, ὃν Ἀγγε-
λοι ὕμνοῦσι;

Ρῆσεις σου αἱ θεαῖ, Ἀρείου τὰς ἀθέους, ἡμβλυναν φλη-
ναφίας.

Σῶμά σου κατέχει, ὡς θησαυρόν καὶ πλοῦτον, ἡ Κερ-
κυραίων Πόλις.

Τυφλοῦ μέν ἐξ Εὐφας, ὠμμάτωσας τὰς κόρας, Σπυ-
ρίδων παραδόξως.

Υπὸ τῶν πολλῶν μου, ἁμαρτιῶν προστρέχω, τῇ σκέ-
πῃ σου τῇ Θεῷ.

Φίλος ὢν Κυρίου, ἐφύλαξας Κερκύραν, ἐπιδρομῆς βαρ-
βάρων.

Χάριν σοι Τρισιμάχαρ, οἱ διὰ σοῦ σωθέντες, νέμομεν
κατὰ χρέος.

Ψάλλομεν προθύμως, τὰς εὐχαριστηρίους, ᾧδᾶς σοι Ιε-
ράρχα.

Ωφθης θερμὸς ῥύστης, ἡμῶν ἐκ πάσης βλάβης, ψυ-
χῶν τε καὶ σωμάτων.

Δόξα.

Τρισήλιε Θεέ μου, διὰ τοῦ Ιεράρχου, δός μοι πταισιμά-
των λύσιν.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Μήτηρ Θεοτόκε, Σπυρίδωνος ἐν μνήμῃ, μεσίτριχ γε-
νοῦ μοι.

Καὶ πάλιν τὸ πρῶτον.

Αἰ γενεαὶ πᾶσαι, μακαρίζομέν σε, τὸν Θεῖον Ιεράρχην.

ΕΥΛΟΓΗΤΑΡΙΑ.

Εἰς Ἦχον πλ. α'.

Εὐλογητὸς εἰ Κύριε, διδάζόν με Σπυρίδωνα ὑμνῆσαι.

Τῶν Ἀγγέλων τὰ πλήθη, καὶ χοροὶ τῶν ἀνθρώπων
θαμβηθέντες βοῶσι· τοῦ θανάτου τὴν ἰσχὺν ὁ Σπυρίδων

καθεῖλε· καὶ γὰρ ἐν τάφῳ ἐνεργεῖ τὰ θαύματα, καὶ ἐξ ἀ-
πόντων ζῇ. ὡς ἀθάνατος.

Εὐλογητὸς εἰ Κύριε, διδάζόν με Σπυρίδωνα
ὑμνῆσαι.

Τὶ δακρύων, ὀχετοὺς προχέετε οἱ πιστοὶ πρὸς Ιεράρχην;
Οὐρανόθεν τῶν Ἀγγέλων ὁ χορὸς, προσεφθέγγετο τοῖς Κερ-
κυραίοις, ἴδετε αὐτὸν νῦν ἡμεῖς καὶ ἤσθητε, ὥσπερ ζῶν
μὲν γὰρ ὁράται τῷ μνήματι.

Εὐλογητὸς εἰ Κύριε, διδάζόν με Σπυρίδωνα
ὑμνῆσαι.

Αλλὰν θερμῶς, ὁ Σπυρίδων ἔδραμε, πρὸς τὴν Σύνοδον
τὴν ἐν Νικαίᾳ, καὶ ἐπέστη εὐθαρσῶς, πρὸς Ἀρειον καὶ εἶ-
πε. μῦθον ὁ καιρὸς, πέπαυται, ὦ ἄθεε, τὴν Τριάδα δε-
ῶς ἡμεῖς νῦν πίστευε.

Εὐλογητὸς εἰ Κύριε, διδάζόν με Σπυρίδωνα
ὑμνῆσαι.

Μυροθήκη Λειψάνου, ὑπὲρ νάρδον Σπυρίδων, σοῦ θε-
σπέσιε εὐοδιάζει. Ἀγγελοι γὰρ πρὸς αὐτὸ ὑπουργοῦσι. τί
οὖν ὡς νεκρὸν τὸν ζῶντα νομίζομεν; οὐ νεκρὸς γὰρ, ἀλ-
λὰ ζῶν ἡμῖν δείκνυται.

Δόξα.

Προσκυνοῦμεν Πατέρα, καὶ τὸν ἄχραντον Λόγον, ἐξ
αὐτοῦ γεννηθέντα, καὶ παράκλητον Θεῖον ἐκ Πατρὸς προελ-
θόντα, καὶ σὺν τοῖς Ἀγγέλοις βοήσωμεν· Ἄγιος, Ἄγιος,
Ἄγιος εἰ Κύριε.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ζωοδότῃν γαστρί σου, Αειπάρθενε κόρη, τὸν Υἱὸν καὶ Θεόν σου συλλαβοῦσα ἀφράστως, καὶ κυήσασα μόνη, ρεύσαντας ἡμᾶς ἱθυον πρὸς τὴν ζωὴν, μεσιτείαις ταῖς σαῖς πρὸς Θεὸν καὶ Ἀνθρώπων.

Αλληλούϊα, Αλληλούϊα, Αλληλούϊα, Δόξα σοι ὁ Θεός.

ΤΕΛΟΣ.

Καὶ τῷ Θεῷ Δόξα.

Τῆ: ΙΑ'. ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑΙ ΚΑΤ' ΑΓΑΡΗΝΩΝ

ΘΑΥΜΑΤΟΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

Σ Π Υ Ρ Ι Δ Ω Ν Ο Σ

ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ.

Ἐπείρας ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ, μετὰ τὸν Προσимиакόν, τὸ α'. Αντίφωνον, τὸ, Μιχαῖριος ἀνὴρ.

Εἰς δὲ τὸ, Κύριε ἐκέκραξα, ἱστώμεν Στίχους ε'.

καὶ ψάλλομεν τὰ παρόντα Προσόμοια.

Ηχος, δ'.

Ὡς γενναῖον ἐν Μάρτυσιν.

Αγαθῶν τὸ ἀκρότατον, σὺ Σπυρίδων ἐπέγνωκας, δ καὶ κέντρον εἴληφας ἀξιάγαστε, ἄρθεις πυρὶ τοῦ τοῦ Πνεύματος, ἐξ οὗ καὶ τῆς χάριτος, ἡζιώθης ὑπὲρ νοῦν. ἀλλ' ἐν γῇ τὸ ἀείζωνον, Σῶμα ἔδωκας, ἐν τῇ πόλει Κερκύρας δ διώκει, ὁρατῶν καὶ ἀορατῶν, ἐχθρῶν παντοίων συστήματα.

Κερκυραίων τὸ καύχημα, σὲ Σπυρίδων γινώσκομεν, ἀσθενῶν παράκλησιν πνευματέμφορε, καὶ τῶν θαυμάτων

πολύρροον, πηγὴν χαριτόβρυτον, νοσημάτων ἱατρόν, τῶν ψυχῶν ἐπανόρθωσιν, καὶ στερέωμα· ἀσεβῶν καὶ βαρβάρων καταλύτην, τῶν τὴν πόλιν σου φρονούντων, πολιορκεῖν ἀξιάγαστε.

Νοερῶς ἀπεδίωξας, Στόλον πάμπολυν Ἀγίε, Ἰσμαὴλ σὺν ἅπασιν τοῖς στρατεύμασι, καὶ τοὺς δοκοῦντας αἰχμάλωτον, τὴν πόλιν σου πάνσοφε, σὺν τῇ Ποίμνῃ σου λαβεῖν. καὶ ἐθραύσθησαν ἄθλιοι αἰσχηνόμενοι, σὺν τοῖς ἄρμασιν, ἵπποι, ἀναβάταις, καὶ ἐρύσω ἐκ πολέμου, τοὺς σοὺς οἰκέτας πανόλβιε.

Δόξα. Πχρς Πλ. β'.

Πῶς οὐκ ἔδει σε ἱεράρχα αἰοῖδιμε, σῶσαι ἡμᾶς ἐκ τῆς τῶν ἀλλοφύλων ἐπιδρομῆς, ῥυσάμενον ποτὲ ἐκ τῆς τοῦ λιμοῦ περιστάσεως; σὺ ὁ τυφλὸν ὀμματώσας, τυφλοὺς τοὺς βαρβάρους ἐδίωξας. σὺ ὁ νεκρὰν ἐξεγείρας, θανόντας τοὺς Αἰθίοπας ἔδειξας. καὶ ὁ τὸν ὄφιν εἰς χρυσοῦν μεταβαλὼσας, τὴν ἡμῶν καρδίαν ταραττομένην εἰς χαρὰν μετέβαλες. Σπυρίδων Πατὴρ ἡμῶν, μὴ παύσῃ φυλάττειν πάσης ἀντικειμένης προσβολῆς τὴν πόλιν σου ἄτρωτον.

Καὶ νῦν. τῆς Εορτῆς.

Εἰσοδος. τὸ, Φῶς ἱλαρόν.

Τὸ Προκείμενον. τῆς ἡμέρας, καὶ τὰ Ἀναγνώσματα.

Τῆς Εξόδου τὸ Ἀνάγνωσμα.

Εἶπε Μωϋσῆς τῷ Ἰησοῦ. ἐπίλεξον σεαυτῷ ἄνδρας δυνατοὺς, καὶ ἐξελθὼν παράταξαι τῷ Ἀμαλήκ αὔριον. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἔστηκα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ, καὶ ἡ ῥάβδος τοῦ θεοῦ ἐν τῇ χειρὶ μου. καὶ ἐποίησεν Ἰησοὺς καθάπερ εἶπεν αὐτῷ Μωϋσῆς, καὶ ἐξελθὼν παρετάξατο τὸν Ἀμαλήκ. καὶ

Μωϋσῆς, καὶ Ὁρ ἀνέβησαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ. καὶ ἐγένετο ὅταν ἐπῆρε Μωϋσῆς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, κατίσχυεν Ἰσραὴλ. ὅταν δὲ καθῆκε τὰς χεῖρας, κατίσχυεν Ἀμαλήκ. αἱ δὲ χεῖρες Μωϋσῆ ἠνέθησαν. καὶ λαβόντες λίθον ὑπέθηκαν ὑπ' αὐτόν, καὶ ἐκάθητο ἐπ' αὐτοῦ. καὶ Ἀαρὼν καὶ Ὁρ ἐστήριζον τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐντεῦθεν εἰς, καὶ ἐντεῦθεν εἰς. καὶ ἐγένοντο αἱ χεῖρες Μωϋσέως ἐστηρικμέναι ἕως δυσμῶν ἡλίου, καὶ ἐτρέψατο Ἰησοὺς τὸν Ἀμαλήκ, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν φόνῳ μαχαίρας. εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν· κατὰγραφον τοῦτο εἰς μνημόσυνον ἐν βιβλίῳ. καὶ δὸς εἰς τὰ ὦτα Ἰησοῦ, ὅτι ἀλοιφῇ ἐξαλείψω τὸ μνημόσυνον Ἀμαλήκ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανόν. καὶ ὠκοδόμησε Μωϋσῆς θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ. καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Κύριός μου καταφυγή. ὅτι ἐν χειρὶ κρυφαία πολέμει Κύριος ἐπὶ Ἀμαλήκ ἀπὸ γενεῶν εἰς γενεάς.

Προφητεῖαι Ησαΐου τὸ Ἀνάγνωσμα.

Τάδε λέγει Κύριος. ἐξ Ἱερουσαλὴμ ἐξελεύσονται οἱ καταλειμμένοι, καὶ οἱ σωζόμενοι ἐξ ὄρους Σιών. ὁ ζῆλος Κυρίου Σαβαώθ ποιήσει ταῦτα. διὰ τοῦτο οὕτω λέγει Κύριος ἐπὶ βασιλεῖα Ἀσσυρίων· οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν ταύτην, οὐδὲ μὴ βάλῃ ἐπ' αὐτὴν βέλος, οὐδὲ μὴ ἐπιβάλῃ ἐπ' αὐτὴν θυρεὸν, οὐδὲ μὴ κυκλώσῃ ἐπ' αὐτὴν χάρακα, ἀλλὰ τῇ ὁδῷ ἣ ἦλθεν, ἐν αὐτῇ ἀποστραφήσεται, καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐ μὴ εἰσέλθῃ. τάδε λέγει Κύριος· ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης τοῦ σῶσαι αὐτὴν δι' ἐμέ, καὶ διὰ Δαυὶδ τὸν παῖδά μου. καὶ ἐξῆλθεν ἄγγελος Κυρίου, καὶ ἀνείλεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν Ἀσσυρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας. καὶ ἀναστάντες τὸ πρῶτ', εὗρον πάντα τὰ σώματα νεκρά. καὶ ἀπῆλθεν ἀποστραφεὶς καὶ ἀπέστρεψε Σενναχηρείμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ὤκησεν ἐν Νι-

νευῆ. καὶ ἐν τῷ αὐτὸν προσκυνεῖν ἐν τῷ οἴκῳ Νασαράχ
θεοῦ αὐτοῦ, Ἀδραμέλεχ, καὶ Σαρασάρ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐπά-
ταξαν αὐτὸν μαχαίραις, αὐτοὶ δὲ διεσώθησαν εἰς Ἀρμενίαν,
καὶ ἐβασίλευσεν Ἀσορδάν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Σοφίας Σολομώντος τὸ Ἀνάγνωσμα.

Δίκαιοι εἰς τὸν αἰῶνα ζῶσι, καὶ ἐν Κυρίῳ ὁ μισθὸς
αὐτῶν, καὶ ἡ φροντίς αὐτῶν παρὰ ὑψίστῳ. διὰ τοῦτο λή-
φονται τὸ βασίλειον τῆς εὐπρεπείας, καὶ τὸ διάδημα τοῦ
κάλλους ἐκ χειρὸς Κυρίου, ὅτι τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ σκεπάσει
αὐτοὺς, καὶ τῷ βραχίονι ὑπερασπιεῖ αὐτῶν. λήφεται πανο-
πλίαν τὸν ζῆλον αὐτοῦ, καὶ ὀπλοποιήσει τὴν κτίσιν εἰς ἄ-
μυναν ἐχθρῶν. ἐνδύσεται θώρακα δικαιοσύνης, καὶ περιθή-
σεται κόρυθα κρίσιν ἀνυπόκριτον. λήφεται ἀσπίδα ἀκατα-
μάχητον ὁσιότητα. ὀξυνεῖ δὲ ἀπότομον ὄργην εἰς ῥομφαίαν.
συνεκπολεμήσει αὐτῷ ὁ κόσμος ἐπὶ τοὺς παράφρονάς, πο-
ρεύσονται εὐστοχοὶ βολίδες ἀστραπῶν, καὶ ὡς ἀπὸ εὐκύ-
κλου τόξου τῶν νεφῶν ἐπὶ σκοπὸν ἀλοῦνται, καὶ ἐκ πε-
τροβόλου θυμοῦ πλήρεις ῥιφήσονται χάλαζαι. ἀγανακτήσει
κατ' αὐτῶν ὕδωρ θαλάσσης, ποταμοὶ δὲ συγκλύσουσιν ἀ-
ποτόμως. ἀντιστήσεται αὐτοῖς πνεῦμα δυνάμεως, καὶ ὡς
λαίλαψ ἐκλικμήσει αὐτούς. καὶ ἐρημώσει πᾶσαν τὴν γῆν
ἀνομία, καὶ ἡ κακοπραγία περιτρέψει θρόνους δυναστῶν.
ἀκούσατε οὖν βασιλεῖς καὶ σύνετε, μάθετε δικασταὶ περάτων
γῆς· ἐνωτίσαθε οἱ κρατοῦντες πλήθους, καὶ γεγαυρωμένοι
ἐπὶ ὄχλοις ἐθνῶν· ὅτι ἐδόθη παρὰ Κυρίου ἡ κράτησις ὑμῖν,
καὶ ἡ δυναστεία παρὰ ὑψίστου.

Εἰς τὴν Λιτὴν. Ἰδιόμ. Ηχος β'.

Ταῖς ἀρεταῖς διαπρέψας, Σπυρίδων πανένδοξε. ἐν βίῳ
οὐρανίων ἐφρόνεις, τῶν φθαρτῶν καὶ γεγηρῶν ἀμελήσας,

Ἀρχιερωσύνης τὸ στέφος ἀναλαβὼν, γενναιοτάτως ὑπὲρ τοῦ
σοῦ ἐνήθλησας ποιμνίου, μὴ τῆς ψυχῆς σου φεισάμενος ὑπὲρ
τῶν σῶν προβάτων ἀείμνηστε.

Ο Αὐτός.

Αρχιερέων κάλλονη, σῶμα σὸν τὸ ζωηφόρον Κερκύρα ἐ-
κτῆσατο. καὶ αὕτη σοι χαίρει τὰς ἰάσεις λαμβάνουσα, καὶ
τὰ παράδοξα τῶν θαυμάτων κηρύττουσα. ὡς ἀνδρικός γάρ
ἀντέστης τῷ ἐχθρῷ τῆς εὐσεβίας ἀήτητε.

Ο Αὐτός.

Τὰς ἀρετάς ἐποιήσω τρισόλβιε, βαθμοὺς πρὸς λῆξιν οὐ-
ράνιον, Χριστὸς δέ σε μάκαρ τῷ τῆς Ἀρχιερωσύνης θρόνῳ
ἀνεβίβασε, Τριμυθοῦντος ποιμένα ἀξίως δεικνύων σε. νῦν
δὲ τὸ σὸν ζωοπάροχον σκήνος, θεόδοτον δῶρον ἡ Κερ-
κύρα θαυμάζεται, καὶ ἐν τοῖς ὑπερφύεσι θαύμασι καθ' ἐκά-
στην ἀγάλλεται, ὕμνους σοὶ τῷ λυτρωτῇ ἡμῶν παννυχίους
ἐκπέμπούσα.

Δόξα. Ηχος δ'.

Τίς σοι κατ' ἀξίαν τοὺς αἶνους προσφέρει, Σπυρίδων
θαυμάσιε; ἢ τίς τῶν θαυμάτων σου σεμνῶς διηγῆσεται;
ἐπρέψας ἐν τῷ βίῳ ἀγγελικῶς ἐκβιώσας. ἀγρυπνος μετὰ
πότμον τοὺς πιστοὺς περισκέπεις. χαίρει Νίκαια Τροπαιοῦ-
χον αἰρετικῶν σε δοξάζουσα. χαίρει Κερκύρα ὀλετήρα Ἰ-
σσηλητῶν σε γνωρίζουσα. τίς γάρ ἀέπλοις χερσὶν ἀπώσα-
το τοὺς βαρβάρους; Σπυρίδων ὁ τῆς Νήσου φρουρός,
καὶ τοῦ Χριστοῦ Ἱεράρχης γνήσιος. ᾧ καὶ πρεσβεύει ὡ-
ρηθῆναι τῇ τῶν πιστῶν πολιτείᾳ εἰρήνην καὶ ἔλεος.

Καὶ νῦν. τῆς Εορτῆς.

Εἰς τὸν Στίχον Στιχηρὰ Προσόμοια Ἦχος α'.

Τῶν οὐρανίων ταγμάτων.

Εν ταῖς τοῦ πνεύματος θεαῖς, λελαμπρυσμένος αὐγαῖς, σαφῶς ἀνακηρύττεας, τῶν θαυμάτων τὰ ξένα, τὴν δύναμιν τοῦ λόγου διατρانῶν, ἐν τοῖς ἔθνεσι σήμερον, τοὺς ἐν βυθῷ ἀσεβείας ἀποσοβῶν, περισκέπεις τὸ σὸν ποίμνιον.

Στίχ. Οἱ ἱερεῖς σου Κύριε ἐνδύσονται.

Σὺ τοῖς τοῦ Πνεύματος ὅπλοις, ὑπερμαχήσας σοφῇ, ἀπεδιώξω Ἀγάρ, τοὺς υἱοὺς τοὺς αὐθάδεις. θεῖον δὲ στρατιώτην καὶ στερεόν, τῆς Κερκύρας ἀδάμαντα, καὶ Θεοκίρυκα ἅμα τῶν τοῦ Χριστοῦ, θαυμασίων σε δοξάζομεν.

Στίχ. Μικροὶς ἀνὴρ ὁ φοβούμενος.

Χαρίτων Πάτερ ἀρρήτων, γεγονός ἐμπλεως. σοῦ γὰρ τὸ θεῖον Σκῆνος, ἐπιχέει χειμάρρους, μάκαρ παραδόξως τὰ τῶν ἐχθρῶν καταπνίγων συστήματα· τῶν δὲ πιστῶν τὰς καρδίας φωταγωγεῖ, ταῖς ἐμπνεύσει τῆς χάριτος.

Δόξα. Ἦχος Πλ. δ'.

Τὴν πνευματικὴν ὀπλισάμενος μάχαιραν ὁ μέγας τῶν Κερκυραίων στρατηγός, τῶν τῆς Ἀγάρ παίδων τὸ κράτος διέλυσε, καὶ τὸν Πιστὸν λαὸν ὡς ποιμὴν ἀληθινὸς διέσωσατο. διὸ καὶ νικητὴν ἀνέδειξε τροπαιοῦχον, εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην διαδραμὼν ὁ φθόγγος τοῦ θαύματος. ὑπὸ δὲ πάντων δεχόμενος τὰ βραβεῖα, ἐν ὕμνοις καθ' ἐκάστην γεραίρεται, πρεσβεύων ἀπαύστως ὑπὲρ τῆς ποιμένης αὐτοῦ ὁ θαυμασίος.

Καὶ νῦν. τῆς Εορτῆς.

Τροπάριον Ἦχος δ'.

Ως τῶν ὀρθοδόξων ὑπέρμαχον, καὶ πάντων τῶν ἀπίστων ἀντίπαλον, παμμακάριστε Σπυρίδων ὑμνοῦμέν σε, καὶ δυσωποῦμέν σε, φυλάττειν τὴν πόλιν σου, πάσης ὁρμῆς βαρβάρων ἀμέτοχον.

Καὶ τῆς Εορτῆς.

Εν τῷ Ὁρθρῳ, μετὰ τὸ, Θεὸς Κύριος,
τὸ Τροπάριον τοῦ Αγίου, καὶ τῆς Εορτῆς.

Μετὰ δὲ τὴν α'. Στιχολογίαν, Κάθισμα, Ἦχος α'.

Τὸ τάφον σου Σωτήρ.

Ως φοίνιξ ἀληθῶς, σὺ ὑπάρχεις τρισμάκαρ, τῶν χρόνων τῷ πυρὶ, μὴ βλαφθεὶς θαυμασίως, ὡς κέδρος δὲ διήνθησας, ἐν Κερκύρα μακάριε, τοῖς σοῖς θαύμασι, ψυχὴν ἡμῶν περισκέπων· ὁ νεκρῶσαν μὲν, ἔμπνουν ζωῇ προσε νέγκας, Σπυρίδων ἀείμνηστε.

Δόξα. τὸ αὐτό. Καὶ νῦν τῆς Εορτῆς.

Μετὰ τὴν β'. Στιχολογίαν, Κάθισμα. Ὁμοιον.

Δοχεῖον καθαρὸν, τῆς τοῦ Πνεύματος αἵγλης, παμμάκαρ ἀληθῶς, ἀνεδείχθης καὶ πᾶσαν, τῶν ἐχθρῶν τὴν ὀμότητα, ὁράτων τε κατέθραυσας. ὅθεν ἅπαντας, τοὺς τῶν θαυμάτων τὴν μνήμην, ἐκτελοῦντάς σου, πάσης ἐχθρῶν ἐπηρείας, σῶζε πανθαύμαστε.

Δόξα. τὸ αὐτό. Καὶ νῦν τῆς Εορτῆς.

Μετὰ τὸν Πολυέλεον, Κάθισμα. Ἦχος δ'.

Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Εορτάσωμεν φαιδρῶς, θεῖον ποιμένα καὶ σεπτὸν ἄγει σήμερον χαρὰν, τῶν ὀρθοδόξων ὁ χορὸς, ἀπαλλαχθεὶς παραδόξως ἐκ τῶν κινδύνων. ἀγάλλεται λαμπρῶς, πόλις Κερ-

κύρας καὶ σκιρτᾶ, κομπάζουσα σεμνῶς, τοῦ Ἱεράρχου ταῖς
λιταῖς, καὶ προσιόντες χαίρουσι, καμάτων καὶ νοσημάτων,
καὶ συμφορῶν, λάρνακι θείᾳ, ἐκδυσιτοποιῶντες, ἐκ τῶν
θαυμάτων τὴν λύτρωσιν.

Δόξα τὸ αὐτό. Καὶ νῦν, τῆς Εορτῆς.

Οἱ Αναβαθμοί. Τὸ α'. Αντίφωνον τοῦ δ'. Ηχος.

Προκείμενον. Τίμιος ἐναντίον Κυρίου. Στίχ. Τί ἀνταποδώμεν,

Τὸ, Πῶσα πνοή. Εὐαγγελιον εἰς Ἱεράρχην· καὶ ὁ Ν'.

Δόξα. Ταῖς τοῦ Ἱεράρχου πρεσβείαις.

Καὶ νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου πρεσβείαις.

Ελέησόν με ὁ Θεός.

Καὶ τὸ παρὸν ἰδιόμελον, Ηχος Πλ. α'.

Θησαυρὸν ἀσύλητον ἔδωκας ἡμῖν Σπυρίδων μακάριε,
καὶ δῶρον ἔνθεον σῶμα σὸν ζωφόρον. θαύματα βρῦει
ἐκάστοτε, τοῖς πίστει τῷ ναῷ σου προστρέχουσι, καὶ τὰς
νόσους διώκον ψυχῶν καὶ σωμάτων, τοῖς ὀρθοδόξοις πα-
ρέχει παντοῖα δωρήματα. Χριστὸν τὸν Θεὸν ἱκέταυς πατὴρ
ἡμῶν, ἡμῖν τοῖς ἄμετρα πταίοισιν, ἰλασμὸν δοῦναι καὶ ἄφεσιν.

Εἶτα οἱ Κανόνες τῆς Εορτῆς, καὶ τοῦ Αγίου.

Ὡδὴ, α'. Ηχος β'.

Δευτε λαοί.

Σὲ τὴν ἡμῶν, ἀκαταμάχητον δύναμιν, καθικετεύω πάν-
σοφε, τὴν μολυνθεῖσάν μου πονηραῖς διανοαῖς, ἀπόσμηξον
καρδίαν, ὅπως ὑμνήσω σε.

Πάντες πιστοί, σὲ βοηθὸν ἀπροσμήχητον, καὶ προστάτην
κεκτήμεθα, καὶ φρουρὸν ἄμαχον, καὶ πρέσβυν Σπυρίδων
θερμότερον, ὅθεν σὲ ἀξίως γεραίρομεν.

Θαῦμα τὸ σὸν, ἡ Κερκύρα τεθαύμασται, Ἰσμαηλίτην βλέ-
πουσα, ὡς ψάμμον παράλιον, κακῶς δὲ ἀπολελυμένον, τῷ
ξίφει τῆς πρεσβείας σου ἀξιάγαστε,

Θεοτοκίον.

Μόνη Θεὸν, πᾶσι τὸν ὄντα ἀχώρητον, σοὶ χωρητὸν γε-
νόμενον, δι' ἀγαθότητα, ἀπεκύησας Κόρη, ὃν αἵτησαι σω-
θῆναι, τοὺς ἐν πίστει καὶ πόθῳ ἀνυμνοῦντάς σε.

Καταβασία.

Σταυρὸν χαράξας.

Ὡδὴ, γ'.

Εν πέτρᾳ με.

Θηρὸς ὁ καὶ τὴν φύσιν μεταποιήσας, πενίας τὸν αἰτοῦντα
θέλων λυτρῶσαι, θηρία τὰ τῆς Αγαρ νῦν ἀπεκρούσω, αἰχ-
μαλωσίας δὲ, καὶ πικροῦ θανάτου, τοὺς σὲ προσκαλουμέ-
νους διέσωσας.

Εν πόντῳ σὲ γινώσκωμεν εὐεργέτην, τοῖς θαύμασι τοῖς σοῖς
ἁφορῶντες. τὰ φύλα δ' ἀπιστήσαντα τῶν βαρβάρων, κατα-
σχυνόμενα ἔφυγον. ἡμεῖς δὲ σε πάτερ σωτῆρα κηρύττομεν.

Πηλὸν ἀποσφίγξας τῇ δεξιᾷ σου, τοῦ πλάσαντος τὸν
ἄνθρωπον ἐπενόεις, τριμόρφου ἀγλαΐας τὸ ἐνιαῖον, Σύνοδος
δὲ Θεὸν τὸν Ἰὸν, καὶ οὐ κτίσμα τοῖς ὀρθοδόξοις ἐκήρυξε.

Θεοτοκίον.

Τὰ πάθη τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ σωμάτων, ἰάτρευσον
πανύμνητε καὶ βαδίζειν, τὰς τρίβους κατευόδωσον τὰς φε-
ρούσας, πρὸς τὴν ἀπόλαυσιν, καὶ τρυφὴν τὴν ἄρρευστον
καὶ ἀνώλεθρον.

Καταβασία.

Ράβδος εἰς τύπον.

Κάθισμα. Ηχος, γ'.

Θείας πίστεως.

Λύχρον ἄσβεστον ἡ Εκκλησία, λίθον τίμιον τῶν Κερκυραίων, πόλις παμμάκαρ Σπυρίδων ἐδέξατο. καὶ διαυγάσας ἡλίου λαμπρότερον, τὰ τῶν ἀπίστων ἀπήμβλυνας ὄμματα, ἀξιόγαστε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευσ, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ θεῖον ἔλεος.

Δόξα, τὸ αὐτό. Κκὶ νῦν, τῆς Εορτῆς.

Ὡδῆ, δ'.

Ελήλυθας.

Σκιρτήσατε, τῶν πιστῶν οἱ χοροὶ καὶ βοήσατε, γῇ μὲν καὶ οὐρανοὶ εὐφρανέσθωσαν. Σκῆνος γὰρ τὸ ἅγιον, τοῦ Ἱεράρχου χαρίζεται, τοῖς προστρέχουσι πίστει, φωτισμὸν καὶ ἀντίληψιν.

Ο Αβραάμ, λειτουργὸς τῶν Ἀγγέλων λελόγισται, ἀλλὰ σὺ θαυμάσιε, τοὺς Ἀγγέλους λειτουργοὺς ἔσχες ἐν λιταῖς καὶ ὁμοσκήνους. διὸ καὶ τῶν Ἀγγέλων ὁμοδίατος γέγονας πάνσοφε.

Οὐκ εὐδοκεῖ, ἐν τῇ δυνάμει ἵππου καὶ ἄρχοντος, θαυμαστός δὲ ὁ Κύριος τῶν στρατευμάτων, ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτοῦ τὸ ὄνομα, διὸ καὶ ἔσωσεν ἐν σοὶ τὴν ποιμνῆν σου Ἁγίε.

Θεοτοκίον.

Ελέησον, ἐλεήμονος Λόγου Λοχεύτρια, τὸν ἀνελεήμονα καὶ τοῦ ἐλέους ἀνάξιον, ἑμαυτὸν ποιήσαντα, ὡς τὰς ἑντάλας τοῦ Δεσπότη ἀπάσας ἀμελήσαντα.

Καταβασία.

Εἰσακήκοα Κύριε.

Ὡδῆ, ε'.

Ὁ φωτισμός.

Ο Μωϋσῆς, ἀνορθούμενος χεῖρας ἐπὶ τῷ ὕψει, πανστρατὶ τὸν Ἀμαλὴκ ἀνετρόπωσεν· αὐτὸς δὲ τῷ ἰδίῳ βραχίονι, πλῆθος Ἰσμαὴλ κατηδάφισας, καὶ τὸν σὸν λαὸν Σπυρίδων διέσωσας.

Ο Ἰσραὴλ, τὴν ἐρυθρὰν ἀβρόχως διέβηκε· ποταμοῦ δὲ νάματα σὺ ἀπεξήρανας, τῇ προσευχῇ σου, ὄρους ὑπερβαίνοντα φύσεως. ὅθεν διέδραμες, ἀνίκημοις τοῖς ποσὶ πολυθαύμαστε.

Θαυματουργῶν, κατήγαγες ὄμβρους εἰς ξηρασίαν, τὴν στερωθεῖσαν γῆν καρποφόρον ἀναδεικνύων. τὴν ψυχὴν μου νῦν διψῶσαν ἀνάψυξον, τῇ δρόσῳ τῆς χάριτος, καὶ ἀειθαλῇ τῶν ἀρετῶν λειμῶνα ἀνάδειξον.

Θεοτοκίον.

Τῆς σῆς ἐκτός, βοηθείας Παρθένε καὶ συνεργείας, μάταιος ὁ πόνος, κενὸς ὁ κόπος ὁ τῶν ἀνθρώπων, ὁ ἰδρῶς καὶ ὁ μόχθος, καὶ ὁ σύμπας ἀγὼν ἀνίσχυρος. ὅθεν μοι ποθοῦντι σωθῆναι συνέργησον.

Καταβασία.

Ὡς Τρισμακάριστον.

Ὡδῆ, ε'.

Εν ἀβύσσῳ.

Επὶ σὲ καταφεύγομεν πάνσοφε, τὴν ἀκαταμάχητον τῆς βοηθείας σου, ἐπικαλούμενοι δύναμιν, ἐξ ἐχθρῶν ἡμᾶς παντοίων καὶ κυνδύνων διάσωσον.

Εν τῷ ναῷ σου τὸ Σκήνός σου σέβοντες, τῶν θαυμάτων
τῶν σῶν ἐμπιπλάμεθα, καὶ ἐπὶ σέ καταφεύγοντες, τὰς
ἰάσεις τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων λαμβάνομεν.

Τοὺς σοφοὺς ἐν Νικαίᾳ κατέπηξας, καὶ Ἰσμαηλίτας ἐν
Κερκύρᾳ κατέθραυσας, ἐν ξηρᾷ καὶ ὕγρᾳ συντριβόμενοι,
καὶ τραυματῆται ἀθλίως γενόμενοι,

Θεοτοκίον.

Τὴν πολλὴν μου γινώσκεις ἀσθενείαν, καὶ τὴν ῥαθυμίαν
ἐπίστασαι Δέσποινα, ὡς οἶδας αὕτη σῶσόν με, καὶ ὡς θέ-
λεις γενένης με λύτρωσαι.

Καταβασία.

Νοτίου Θηρός.

Κοντάκιον, Ηχος Πλ. δ'.

Τῇ ὑπερμάχῳ.

Τῷ τῆς Κερκύρας λυτρωτῇ νῦν ὑπανοίγομεν, ὡς τροπαιοῦ-
χῷ νικητῇ τὰ αἰσθητήρια, ἀνακράζοντες οἱ δοῦλοί σου Θεο-
φόρε, σοὶ τῷ ἔχοντι αἰεὶ τὸ εὐσυμπάθητον. ἐκ βαρβάρων ὧ
Σπυρίδων περιφρούρησον, τοὺς κραυγάζοντας, χαίροις
Πάτερ ἀήττητε.

Ο Οἶκος.

Ἀγγελον ἢ Κερκύρα, ὑπεδέξατο Πάτερ, Σῶμα τὸ σὸν
Ἱεράρχα τὸ Θεῖον. ἐν δὲ τῇ ὑποστάσει σαρκὸς, ἀθανατοῦ-
μενόν σε θαυμαστῶς βλέπευσα, ἐξίσταται, καὶ ἴσταται βοῶ-
σα πρὸς σέ τοιαῦτα.

Χαίροις ἀδάμας τῆς Εκκλησίας.

Χαίροις τὸ σέλας τῆς εὐσεβείας.

Χαίροις Κερκύρας θεοφρούρητον τεῖχος.

Χαίροις πολεμουμένων κραταιότατον ξίφος.

Χαίροις ἀνδρείας θεότερπνον ἄγαλμα.

Χαίροις σωφροσύνης οὐρανόδοτον ἔρεισμα.

Χαίροις ὀρθοδοξίας ἀδιάσειστος Στύλος.

Χαίροις Χριστοῦ γνησιώτατος φίλος.

Χαίροις κανῶν πρακτικῆς ἐμπειρίας.

Χαίροις λαμπτῆρ εὐσεβοῦς θεωρίας.

Χαίροις τῶν θηρίων ὁρατῶν καθαιρέτης.

Χαίροις τῶν θηρίων ἀοράτων ὀλέστης.

Χαίροις Πάτερ ἀήττητε.

Μηνὶ Αὐγούστῳ ια'. Τὴν ἀνάμνησιν ἐορτάζομεν τοῦ ἐν
Κερκύρᾳ ὑπερφυοῦς κατὰ Ἀγαρηνῶν Θαύματος τοῦ ἐν
ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Σπυρίδωνος τοῦ Θαυματουργοῦ.

Εἰρήξτε παῖδας στρατιᾶς ἀλλοφύλων,

Πόλιν τ' ἔσωσε Κερκύρας ὁ Προστάτης.

Ὡδὴ, ζ'.

Εἰκόνας χρυσῆς.

Εἰς σέ τῆς ἐμῆς, ἀνατίθημι ψυχῆς ὀφθαλμοὺς Πάτερ,
καὶ ἀτενίσας προσδέχομαι, τὴν κραταιάν σου βοήθειαν. πρό-
φθασον σοφὲ Ἱεράρχα, καὶ εὐδόωσον τρίβους μοι, διαβιβα-
ζούσας πρὸς λῆξιν οὐράνιον.

Νεκρὰν εἰς ζωὴν, ὡς ἐξ ὕπνου ἐνεγκὼν μετ' ἐξουσίας,
καὶ ἰοβόλον μὴ πτοούμενος, ἐκ βίου φέρεις εἰς θάνατον,
ὄφιν πάνσοφε παλαμναῖον. διὸ ἐν τούτῳ ἐγνώσθη σου λαμ-
πρότερα χρυσοῦ ἢ διαθήσεις.

Ἀθῶς χερσὶ, καθαρὸς δὲ σὺ σοφὲ τῇ διανοίᾳ, ἀνελήλυ-
θας εἰς ὅρος Κυρίου, καὶ ἔστις ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ταῖς ἀ-
λοῖς Ἱεραρχίαις, συναυλιζόμενος πάνσοφε, ἀθανάτῳ ἐντρυ-
φῶν μακκαριότητι.

Θεοτοκίον.

Εβρύσω ἡμᾶς, κατακρίσεως δεινῆς ἀμπλακημάτων, καὶ τὴν ἀρχαίαν λύπην ἔλυσας, τῶν πρωτοπλάστων Πανύμνητε, τὸν Δημιουργὸν τῶν ἀπάντων, ὑπὲρ φύσιν κυήσασα, διὸ ἀξίως οἱ πιστοὶ σὲ μακαρίζομεν.

Καταβασία,

Εκνοον πρόσταγμα Τυράννου.

Ωδὴ, η'.

Κάμινος ποτέ.

Νόσους τῆς ἐμῆς, ἰάτρευσον ἀνοίας· φύσει γὰρ κέκτησαι πάνσοφε, τὸ εὐσυμπάθητον· καὶ τὴν ζωὴν μου πρὸς σωτηρίαν ὁδήγησον, ἵνα κράζω σωζόμενος· εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Φάσγανον φρικτὸν, κατέχων ἐπεφάνης, τοῖς ἀλλοφύλοις ἀήττητος, στρατάρχης δυνάμεων, Οὐρανίων παμμακάριστε, τοὺς δὲ πιστοὺς διέσωσας ψάλλοντας· εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Μύστης τοῦ Χριστοῦ, ὑπάρχων θεοφόρε, αἰρετικῶν μὲν ἐτράνωσας ἀφόβως τὸ ἄθεον, τῆς Τριάδος τριαυγάζουσαν, ὀρθοδόξως ἐδίδαξας, ἐνότητα τοῖς κραυγάζουσιν· εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Θεοτοκίον.

Υψιστον Θεὸν, σαρκὶ ἀποτεκοῦσα, ἀπὸ κοπρίας με ἀνύψωσον, παθῶν τῶν θλιβόντων με καὶ δεινῶς ὄλον πτωχεύσαντα, ταῖς θείαις καταπλούτισον Πάναγνε ἀρεταῖς με, ὅπως ὑμνῶ σε σωζόμενος.

Καταβασία.

Εὐλογεῖτε Παῖδες.

Ωδὴ, θ'.

Ανάρχου Γεννήτορος.

Αξίως γεραίρει σε, ἡ σὴ ποιμνὴ Αοίδιμε, λυτρωθεῖσα θανάτου, λιμοῦ πολέμου τε, καὶ τῶν δεινῶν περιστάσεων· ὅθεν ἀνακράζει σοὶ τῷ αὐτῆς φύλακι, αἶνους εὐχαριστηρίους, λαμπροφανῶς ἀναπέμπουσα.

Αμέμπτως ἐβίωσας, πρῶτος χρηστὸς καὶ δίκαιος, ὀρφανῶν εὐεργέτης, λιμὴν τοῖς πλέουσι, τοῖς δεομένοις ἐπικούρος, καὶ πολεμουμένων ἀντιλήπτωρ, Σπυρίδων πανθαύμαστε, καὶ θλιβομένων παράκλησις.

Ανάρχως γεννήσαντα, Υἱὸν ὁμοῦ συναϊδίον, ἐκπορευτὸν δὲ τὸ Πνεῦμα ἡμῖν ἐγνώρισας, τοῖς ἐν σκότει διακειμένοις, ἀγνωσίας Θεομακάριστε. διὸ ὡς πάνσφον σὲ Σπυρίδων μακαρίζομεν.

Θεοτοκίον.

Χαρὰς τὴν καρδίαν μου, Παρθενομήτωρ πλήρωσον, ἡ χάριν δεξαμένη ἐν τῇ νηδύϊ σου, φώτισον Ἀγνή, τῆς ψυχῆς μου τὴν πώρωσιν, ζόφῳ κρατουμένης πολλῶν παραπτώσεων.

Καταβασία.

Μυστικὸς εἰ Θεοτόκε.

Εξαποστειλάριον.

Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Εν ἄσμασι γεραίροντες, εὐθύμως εὐφημοῦμέν σου, θαυμάτων πάτερ τὴν μνήμην, Σπυρίδων νῦν ἱεράρχα, πνευματικῶς γεγηθότες. τὸ χαῖρε οὖν βοῶμεν σοὶ, τῶν Κερκυραίων σύλλογος. ἡμᾶς γὰρ ἔσωσας πάντας, ἐκ τῶν βαρβάρων Τρισμακάρ.

Καὶ τῆς Εορτῆς.

Εἰς τοὺς Αἶνους Στιχ. Ηχος, Πλ. α'.

Χαίροις ἀσκητικῶν.

Χαίροις ὁ Τριμυθούντος Ποιμὴν, ὁ τῇ καρδίᾳ καθαρὸς καὶ θερμότατος, χερσὶ δὲ ἀθωοτάταις, ὅρος προφθάσας Θεοῦ, καὶ ἐν τόπῳ Θεῷ μάκαρ ἑστησας, σαυτὸν ἀκηλίδωτον, ἀρετῶν ἐκθησαύρισμα, Ιεραρχίας ὠραϊσμένον σεμνότητι, καὶ τὴν ἄρρητον ἀπολαῦσαι λαμπρότητα, παμμάκαρ ἡξίωσαι, Σπυρίδων σεβάσμιε, συνδιδαιτᾶν Ἀσωμάτοις, ταῖς σαῖς εὐχαῖς μὲν οὖν Ἀγίε, Χριστὸν ἐκδυσώπει, τοῖς ὕμνοῦσί σε δοθῆναι χάριν καὶ ἔλεος.

Στύλος τῆς Εκκλησίας φανείς, τοὺς τὴν Τριάδα ἀσεβῶς ἀθετήσαντας, μισήσας τέλειον μῖσος, καὶ κατασχύνας αὐτοὺς, εὐσεβείας τρόποις ἀνεκήρυξας, καὶ ρίψας τὸν Ἀρειον, τοῖς ἰδίῳις θεοπίσμασι, καταπατήσας, ὡς κοπρίαν καὶ βόρβορον, καὶ ἐξέστησας τοῖς οἰκείοις σου θαύμασιν, ὅθεν καὶ ἐδογματίσας, Τριάδα μὲν σέβεσθαι, καὶ τροπαιοῦχος ἐφάνης, τῷ σῷ Δεσπότη δὲ γνήσιος. αὐτὸν οὖν δυσώπει, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν δοθῆναι τὸ θεῖον ἔλεος.

Χαίροις ὁ τῆς Κερκύρας φωστήρ, προστάτης θεῖος, ἱατρὸς καὶ διδάσκαλος, ὁ λύκος ἐκ μέσου πέμψας, τῶν σῶν προβάτων σοφὲ, ὡς φρουρὸς ποιμνίου ἀληθέστατος, τὴν μάνδραν τηρήσας σου, ἀνεπίβατον ἔθνεσι, τοῖς ἀλλοκότοις κραταιῶς ἐνστησάμενος, κακοδοξοῦντας ἀποσεισάμενος. ὄμμα γὰρ τὸ ἀκοίμητον, καὶ λύχνος καιόμενος ταύτης Σπυρίδων ὑπάρχεις, καταφυγὴ καὶ ἀντίληψις. μὴ παύσῃ φυλάττειν, ἐξ ἐχθρῶν ἡμᾶς παντοίων τοὺς ἀνυμνοῦντάς σε.

Δόξα, Ηχος β'.

Θαυμάσατε ἔθνη ἐτερόδοξα, ὑμεῖς Ἰσραηλῆτις λαὸς τὸ

παράδοξον, οὐ πυρὸς ἰσχύς, οὐ σιδήρου σκληρότης ὑμᾶς κατέπτηξεν, ἀλλὰ τοῦ ἡμετέρου Ιεράρχου ἡ δύναμις. θάμβος οὖν ἐχέτω ὡμῶν τὰς καρδίας. ἡμεῖς δὲ χαρὰς ἐνεπλήσθημεν καὶ εὐφροσύνης, εὐχαριστήρια ἀναμέλποντες τῷ ἡμετέρῳ ποιμένι, τῷ λυτρῶσαντι ἡμᾶς καὶ ποιήσαντι ἔλεος.

Καὶ νῦν. τῆς Εορτῆς.

Δοξολογία μεγάλη, καὶ Απόλυσις.

Εἰς τὴν Λειτουργίαν Τυπικὰ, καὶ ἐκ τοῦ Κανόνος τῆς Εορτῆς;

Ὡδὴ, γ'. καὶ τοῦ Αγίου Ὡδὴ, ε'.

Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγέλιον εἰς Ιεράρχην.

Μεγαλυνάριον τοῦ Αγίου.

Τῶν θαυμάτων πέλαγος γεγονώς, πάσης τρικυμίας ἐν θαλάσῃ τε καὶ ἐν γῇ, μέγιστε Σπυρίδων, διάσωζε εὐχαῖς σου, τοὺς ἐπικαλουμένους μέγα σὸν ὄνομα.

Κοινωνικόν. Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον.

ΤΕΛΟΣ.

ΚΑΝΩΝ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΡΙΜΥΘΟΥΝΤΟΣ

ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ.

Εὐλογήσαντος τοῦ Ἱερέως, ἀρχόμεθα στιχολογεῖν τὸ, Κύριε
εἰσάκουσον, τὸ, Θεὸς Κύριος. καὶ τὰ παρόντα Τροπάρια.

Ηχος, δ'.

Τῷ Θεοφόρῳ εὐλαβῶς προσπελάσωμεν, οἱ χαλεπῶν ὑπὸ
δεινῶν κατεχόμενοι, ἐν κατανύξει κρίζοντες ψυχῆς πρὸς
αὐτὸν, Ἄγιε βοήθησον, Ἱεράρχα Σπυρίδων, πρόφθασον
καὶ λύτρωσαι λυπηρῶν σοὺς ἰκέτας, ὡς παρῆρσιαν ἔχων
πρὸς Θεόν. σὲ γὰρ Προστάτην οἱ πάντες κεκτῆμεθα.

Δόξα, καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Οὐ σιωπήσομεν αἰεὶ Θεοτόκε, τὰς δυναστείας σου λαλεῖν
οἱ ἀνάξιοι· εἰ μὴ γὰρ σὺ προΐστασο πρεσβεύουσα, τίς ἡμᾶς
ἐρρύσατο ἐκ τοσούτων κινδύνων; τίς δὲ διεφύλαξεν ἕως
νῦν ἐλευθέρους; οὐκ ἀποστῶμεν Δέσποινα ἐκ σοῦ· σοὺς
γὰρ δούλους σώζεις αἰεὶ ἐκ παντοίων δεινῶν.

Εἴτα ὁ Ν'. καὶ εὐθὺς ὁ Κανὼν τοῦ Ἀγίου.

Ὡδὴ α'. Ηχος, Πλ. δ'. Ἀρματηλάτην Φαραώ.

Ἄγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Απὸ χειλέων ἐναγῶν προσάδω σοί, ὕμνον Σπυρίδων
σοφέ· ἀλλ' εὐμενῶς τοῦτον, Ἱεράρχα πρόσδεξαι, καὶ τὸν

Χριστὸν δυσώπησον, συμπαθέστατε Πάτερ, τοῦ οἰκτειρῆσαί με
τάχιον· βέβλημαι γὰρ ὅλος τοῖς πάθεισιν.

Ἄγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν

Αγαλλομένη ἡ Κερκύρα ἅπασα, τὴν σὴν παιδρὰν ἐορτὴν,
ἄγχι ἐτησίως, Πάτερ παμμακάριστε, Σπυρίδων ἀγιώτατε,
ἦν αἰεὶ περιέπειν, μὴ διαλείπης θεσπέσιε, πρέσβυν σε πλου-
τούσαν ἀκοίμητον.

Δόξα.

Θεόθεν δῶρον τὸ σὸν σκῆνος ἐνδοξε, ὦφθη Σπυρίδων
ἡμῖν, ὁ προφανῶς βρύει, ἱαμάτων χάριτας, καὶ παύει τὰ
δυσίατα, τῶν ψυχῶν ἡμῶν πάθη, Θαυματουργέ Ἱερώτατε,
ὅθεν εὐφροσύνης τιμῶμέν σε.

Καὶ νῦν, Θεοτοκίον.

Λόγονμοι Λόγε τοῦ Θεοῦ πρυτάνευσον, ὅπως τὸ χαῖρε
τῇ σῇ, μητρονάνδρῳ λέξω, χαῖρε ὀλβος ἄσυλος, χαῖρε ἀ-
γνείας σκῆνωμα. χαῖρε βάβδος ἡ θεία, τοῦ Ααρὼν ἡ βλα-
στήσασα, χαῖρε μυριώνυμε Δέσποινα.

Ὡδὴ γ'. Οὐρανίας ἐψίδος.

Ἄγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Ικετεύω Τρισμάκαρ, αἰρετικῶν τάραχον, καὶ τῆς ἀσεβείας
τὴν ζάλην, διασκεδάσαι σε· σὺ γὰρ θεόληπτε, τὸν ἀρχηγὸν
τῆς γαλήνης, προσκυνεῖν ἐδίδαξας Τριάδα ἔνθεον.

Ἄγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Επὶ σὲ καταφεύγω, τὸν συμπαθεῖ Ὅσιον, ὅπως σὴ πρεσβεῖα
Σπυρίδων, ῥυσθῶ ὁ δειλαιος, τῆς αἰωνίου ποινῆς, καὶ ἀ-
φορήτου αἰσχύνης, τύχῳ δὲ λαμπρότητος θείας καὶ χάριτος.

Δόξα.

Αληθῶς σὺ ἐδείχθης, Αρχιερεὺς ὅσιος, ἄκακος ἀμίαντος Πάτερ, Χριστοῦ ἐπόμενος, διδασκαλαίς ἀεὶ, καὶ νῦν αὐλίῃ θεόφρων, ἐνθα φῶς ἀνέσπερον ὡς Ἱερώτατος.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Νοῦν καὶ φρένα καὶ λόγον, δῶρον Θεοῦ εἴληφα, ὅπως ἐπιγνοῦς τὸν Δεσπότην, ἔργοις τιμήσω καλοῖς· ἐγὼ δὲ πάθεσι τὴν δωρεὰν ἀτιμάσας, τὸν δοτῆρα ὑβρίσα Δέσποινα σῶσόν με.

Διάσωσον Σπυρίδων μάκαρ, κινδύνων τοὺς σοὺς ἱκέτας· ὅτι πάντες ἡμεῖς ἐν σοὶ θαρρόυντες προστρέχομεν, φρουρὸν καὶ προστάτην σε κεκτημένοι.

Επίβλεψον ἐν εὐμενείᾳ, Πανύμνητε Θεοτόκε, ἐπὶ τὴν ἐμὴν χαλεπὴν τοῦ σώματος κάκωσιν, καὶ ἴασαι τῆς ψυχῆς μου τὸ ἄλγος.

Αἰτησις παρὰ τοῦ Ἱερέως καὶ Εκφώνησις. Οἱ ἐλεήμων καὶ φιλόανθρωπος Θεός. Καὶ λέγομεν τὸ παρὸν Τροπάριον, ἦχος β'. Πρεσβεία θερμή.

Πρεσβεῖαν θερμὴν, καὶ δέησιν ἱκέσιον, προσάγαγε νῦν, Σπυρίδων Ἱερώτατε, τῷ Θεῷ, καὶ αἰτησαί, τοῖς πιστοῖς δωρήσασθαι ἄφεσιν, καὶ ἐκ κινδύνων ῥύσασθαι ἡμᾶς, τῆς Νήσου Κερκύρας ὁ ὑπέρμαχος.

Ὡδὴ δ'. Σὺ μου ἰσχύς Κύριε.

Αἴγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Αλλὴν ἡμεῖς κιβωτὸν ἀγιάσματος, τὴν τιμίαν, θήκην τοῦ Λειψάνου σου, Πάτερ σοφὲ, ἔχομεν πιστῶς· ἦν περικυκλοῦντες, περιδεῶς ἀτενίζομεν, τῷ θείῳ σου Λειψάνῳ, Ἱεράρχα τιμῶντες, τὸν ἐνάρετον βίον σου ἐνδοξε.

Αἴγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Θαῦμα σὺ εἶ, πάνσοφε ἡμῖν θεώμενος· μετὰ πότμον, ἡφθαρτον γὰρ ἔμεινε, τὸ θεῖον σκῆνος Πάτερ τὸ σόν. Δόξα τῷ Κυρίῳ, τῷ οὕτως σὲ θαυμαστώσαντι· ἀλλὰ μὴ διαλείπης, τῷ Σωτῆρι πρεσβεῦειν, ὑπὲρ πάντων τῶν πιστεῖ ὑμνούντων σε.

Δόξα.

Εξ ἀναγκῶν, καὶ πάσης ἄλλης κακώσεως, τὴν σὴν ποιμνην, ῥῦσαι κινδυνεύουσιν, Σπυρίδων Πάτερ θαυματουργέ, τῶν πιστῶν προστάτα· διὸ μὴ παύσῃ δεόμενος, Χριστοῦ τοῦ φιλανθρώπου, οἰκτειρῆσαι καὶ σῶσαι, τῇ πρεσβείᾳ σου πάντας ἐκ θλίψεως.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ολος ἐσμός, ἁμαρτιῶν περικείμενος, δεδεμένος, ὅλος πληγμελήμασι, καὶ δουλωθεὶς ὅλος τῷ ἐχθρῷ, ὅλος προαιρέσει, ὑπέκυφα τῷ ἀλάστορι· οὐκ ἔχω πληγὴν σου ἄλλην, προσδοκίαν Παρθένε, σπεῦσον ῥῦσαι με ὅπως δοξάζω σε.

Ὡδὴ, ε'. Ἰνα τί με ἀπώσω.

Αἴγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Ελλαμπόμενος Πάτερ, αἴγλη τῇ τοῦ Πνεύματος, πᾶσιν ἀπήστραψας, θεολόγῳ γλώττῃ, τῆς Τριάδος τὸ φέγγος τὸ ἄχραντον, θεῖε Ἱεράρχα, πιστῶν τὸ κλέος καὶ ἡ δόξα, τῆς Συνόδου τῆς πρώτης ὑπέρμαχε.

Αἴγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Νοερῶς σὺν Ἀγγέλοις, νῦν συναυλιζόμενος, Χριστὸν δυσώπησον, τῶν παθῶν ῥυσθῆναι, καὶ κινδύνων τοὺς σὲ μακαρίζοντας, λειτουργεῖ ὑψίστου, Σπυρίδων Πάτερ θεοφόρε, ὡς λαχὼν παρῶρησίας πρὸς Κύριον.

Δόξα.

Εν τῇ θεῖᾳ σου μνήμῃ, Ἀγγελοι καὶ Δίκαιοι πανηγυρίζουσιν, ὡς τῶν πρωτοτόκων, Ἐκκλησίαν φαιδρύνας σαῖς πράξεσι, σύσκηνον λαβόντες, τὴν σὴν ψυχὴν Σπυρίδων μάκαρ, τὸ δὲ σῶμα ἡμῖν τεθησαύριται.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Τὸν ἀχώρητον Λόγον, ἄνθρωπον γενόμενον, ἐν σοὶ ἐχώρησας, ὃν αἰεὶ δυσώπει, ὡς υἱόν σου Παρθένε καὶ Κύριον, πάσης ἐναντίας, ἐπιβουλῆς νῦν ἀπαλλάττει, τοὺς σοὺς δούλους ἀγνὴ θεοσύμφευτε.

Ὡδὴ, γ'. Τὴν δέησιν ἐκχεῶ.

Αἰε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Τὴν δέησιν ἐκτενῶς πρὸς Κύριον, μὴ ἐλλείπῃς Ἱεράρχα προσάγειν, ὑπὲρ ἡμῶν, τῶν τιμῶντων ἐκ πόθου, τὴν σὴν σεβάσιμον μνήμην αἰδοίμε, Σπυρίδων καύχημα πιστῶν, Τριμυθοῦντος Ποιμὴν ὁ πανάριστος.

Αἰε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Παράκλησιν οἱ πιστοὶ εὐράμενοι, τὴν Σορὸν τὴν ἱερὰν σοῦ Λειψάνου, πάντες θερμῶς, προσερχόμεθα ταύτῃ, καὶ σὲ λιτάζοντες πόθῳ κραυγάζομεν, Σπυρίδων, χάρις τῷ Θεῷ, τῷ Προστάτῃ ἡμῖν σὲ δωρήσαντι.

Δόξα.

Προστάτην μου τῆς ζωῆς ὡς εὖρομι, θεοφόρε Ἱεραρχα Κυρίου, τῶν δυσχερῶν, διαλύοντα νέφος, καὶ ψυχικὴν μοι γαλήνην δωρούμενον, πρεσβείαις σου ταῖς ἱεραῖς, Σπυρίδων Πατέρων ἀγλαίσμα.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Οὐ κρύπτω σου τὸν βυθὸν τοῦ ἐλέους, καὶ τὴν βρύσιν τῶν ἀπείρων θαυμάτων καὶ τὴν πηγὴν τὴν ἀένναον ὄντως, τῆς πρὸς ἐμὲ συμπαθείας σου Δέσποινα. ἀλλ' ἅπασιν ὁμολογῶ, καὶ βοῶ καὶ κηρύττω καὶ φθέγγομαι.

Διάσωσον Σπυρίδων μάκαρ, κινδύνων τοὺς σοὺς ἱκέτας, ὅτι πάντες ἡμεῖς ἐν σοὶ θαρρόυντες προστρέχομεν, φρουρὸν καὶ προστάτην σε κεκτημένοι.

Αχραντε ἢ διὰ λόγου τὸν Λόγον ἀνερμηνεύτως, ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τεκοῦσα, δυσώπησον, ὡς ἔχουσα μητρικὴν παρρησίαν.

Αἰτησις παρὰ τοῦ Ἱερέως· καὶ μετὰ τὴν Ἐκφώνησιν,
τὸ παρὸν Κοντάκιον,

ἤχος β'. Προστασία τῶν Χριστιανῶν.

Προστασία εἰ τῶν εὐσεβῶν πάντων ἄμαχος, ἱκεσία πρὸς τὸν ποιητὴν ἀκατασχύντος· μὴ παρίδῃς οὖν εὐλαβῶν ἱκεσινον φωνήν· ἀλλὰ φάνηθι ὡς συμπαθὴς, Σπυρίδων Πάτερ ἄρωγός, τοῖς θερμῶς σοὶ κραυγάζουσι· τάχυνον δὴ παμμάκαρ, καὶ σπεῦσον Χριστῷ πρεσβεῦσαι, τοῦ οἰκτειρῆσαι νῦν ἡμᾶς, Θεοφόρε τοὺς τιμῶντάς σε.

Οἱ Ἀναβαθμοὶ, τὸ α'. Ἀντίφωνον τοῦ δ'. ἤχου.

Προκείμενον. Τὸ στόμα μου λαλήσει σοφίαν.

Στίχ. Ακούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη.

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν. Ἐκφώνησις. Ὅτι Ἅγιος εἰ ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ Ἄγιοις ἐπιναπαύῃ· Τὸ, Πάσα πνοή. Εἴτα,

Καὶ ὑπὲρ τοῦ καταξιωθῆναι. Εἰσαγγ. κατὰ Ἰωάννην.

Ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας.

Δόξα, Ταῖς τοῦ Ιεράρχου πρεσβείαις.

Καὶ νῦν, Ταῖς τῆς Θεοτόκου πρεσβείαις.

Στίχος. Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου.

Καὶ ψάλλομεν τὸ παρὸν ἰδιόμελον. ἤχος, Πλ. β'.

Οτε καιρὸς τῆς ἀπὸ γῆς ἐκδημίας σου, τότε τὴν Ιεράν σου ψυχὴν θεῖοι Νόες ἀνελάμβανον, Ιεράρχε αἰοῖδιμε, καὶ πρὸς οὐρανίους μονάς, ἔνθα Ιεραρχῶν ἀπάντων ὁ σύλλογος, γηθοσύνης ἐναπέθεντο· τὸ δὲ σεβάσμιον σκῆνός σου Τριάς ἡ μεγαλουργὸς ἀφθαρτίσασα, πηγὴν θαυμάτων ἀνέδειξε, καὶ πάντων Ὀρθοδόξων παράκλησιν· διὰ καὶ ἡμεῖς συνελθόντες, Ἀγιώτατε Πάτερ, Σπυρίδων Σοφὲ, πόθῳ καὶ δέει τὴν θεῖαν περικυκλοῦμέν σου Λάρνακα, καὶ τὸ Ἱερὸν καὶ ἅγιον Σῶμά σου περιχαρῶς ἀσπαζόμενοι, ῥῶσιν ψυχῶν τε καὶ σωμάτων λαμβάνομεν, μεγαλύνοντες τὸν σὲ δοξάσαντα Κύριον, ὃ καὶ πρεσβεύεις ἀδιαλείπτως ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ο Ιερεύς. Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν σου. Τὸ, Κύριε ἐλέησον, β'.

Ἐκφώνησις. Ἐλέει καὶ οἰκτιρῶς. Καὶ τὰ λοιπά.

Ωδὴ, ζ'. Παῖδες Εβραίων ἐν καμίνῳ.

Ἀγίε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Πλῆσον χαρὰς καὶ εὐφροσύνης, τοὺς τῷ θεῷ νῦν Ναῶ σουπροσιόντας, καὶ Χριστῷ τῷ Θεῷ, συμφώνως μελωδοῦντας, εὐλογητὸς εἰ Κύριε, ὁ Θεὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἀγίε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Πρόστηθι πάντων Ιεράρχα, τῶν ἐχόντων σε φρουρὸν αἰ καὶ ῥύστην, καὶ Χριστῷ τῷ Θεῷ, ἀπαύστως μελωδοῦντων, εὐλογητὸς εἰ Κύριε, ὁ Θεὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.

Δόξα.

Μή με ἐάσης Ιεράρχα, ἀπροστάτευτον βοῶ σοι ἐκ καρδίας· ἀλλὰ ῥύσαιο νῦν, ἐκ πονηρῶν ἀνθρώπων, τὰς μηχανάς καὶ ἔνεδρα, τούτων, Πάτερ διαλύων.

Καὶ νῦν, Θεοτοκίον.

Σκέπη γενοῦ καὶ προστασία, καὶ ἀντίληψις καὶ καύχημα Πιθρένε, γυμνωθέντι μοι νῦν, ἀπάσης βοηθείας, ἀβοηθήτων δύναμις, καὶ ἐλπίς ἀπηλπισμένων.

Ωδὴ η'. Τὸν ἐν ὄρει Ἀγίῳ δοξαζέοντα.

Ἀγίε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Τὴν τιμὴν σου Λάρνακα κυκλοῦντες, εὐωδίας πληρούμεθα ἀφῳήτου, ὅθεν πιστῶς, βοῶμέν σοι Θεόληπτε, πλήρωσον εὐχάς τε, θερμὰς καὶ ἱκεσίας, τῶν σὲ ἀνευφημοῦντων.

Ἀγίε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Μὴ παρίδης, Σπυρίδων ἱκεσίαν, τοῦ σοῦ δούλου, θερμῶς σοι ἀνακράζω· ἀλλ' ἐκτενῶς τὸν Κύριον ἱκέτευε, δοῦναί μοι τὴν λύσιν, τῶν πλημμελημάτων, ὧν ἔπραξα ὁ τάλας.

Δόξα.

Ιδοὺ Πάτερ, οἱ πάντες ὡς λιμένα, σὲ εὐρόντες, σωτήριον ἐν ζάλαις, ἀπὸ ψυχῆς, βοῶμεν καὶ νῦν πρόφθασον, φάνηθι προστατῆς, πάντων Ὀρθοδόξων, ἀντίπαλος βαρβάρων.

Καὶ νῦν, Θεοτοκίον.

Περιστάσεις, καὶ θλίψεις καὶ ἀνάγκαι, εὐροσάν με Ἀγνή, καὶ συμφοραὶ τοῦ βίου, καὶ πειρασμοίμε, πάντοθεν ἐκύκλωσαν· ἀλλὰ πρόστηθί μοι, καὶ ἀντιλαβοῦ μου, τῇ κραταιᾷ σου σκέπῃ.

Ὡδὴ, θ'. Εξέστη ἐπὶ τούτῳ ὁ Οὐρανός.

Ἄγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Πληροῦμαι εὐφροσύνης πνευματικῆς. θυμηδίας ἀρρήτου μακάριε, τὴν σὴν σεμνὴν, ἀναλογιζόμενος βιοτήν, τὰς ἀρετὰς τὰ θαύματα, καὶ τὴν θείαν χάριν τὴν πρὸς Χριστοῦ, δοθεῖσάν σοι θεόφρων, Σπυρίδων Ιεράρχα· διὸ σὺν πόθῳ μακαρίζω σε.

Ἄγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Οὐκ ἐνὶ ἀριθμήσασθαι δυνατόν, τὰ πολλὰ σου καὶ μέγιστα θαύματα, Πάτερ σοφὲ, ἅπερ ἡ τιμία σου προφανῶς, θαυματοφόρος, Ἄγιε, Λάρναξ τοῖς ἐν πίστει εἰλικρινεῖ, ἐκβλύζει προσιοῦσιν, ὡςνάματα, Σπυρίδων· διὸ σε πάντες μακαρίζομεν.

Δέξα.

Τὴν δέησίν μου ταύτην τὴν πενιχράν, καὶ παρακλήσιν Πάτερ τρισόλβιε, ὡς συμπαθὴς, δέξαι ἐνεχθεῖσαν πανευλαβῶς, καὶ τὰς αἰτήσεις πλήρωσον· δύνασαι γὰρ ἔχων πρὸς τὸν Θεόν, Σπυρίδων Ιεράρχα, πολλὴν τὴν παρρησίαν, τῶν Ὀρθοδόξων ὁ ὑπέρμαχος.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Τὴν δέησίν μου δέξαι τὴν πενιχράν, καὶ κλαυθμὸν μὴ παρίδῃς καὶ δάκρυα, καὶ στεναγμὸν, ἀλλ' ἀντιλαβοῦ μου ὡς ἀγαθὴ, καὶ τὰς αἰτήσεις πλήρωσον· δύνασαι γὰρ πάντα ὡς πανσθενούς, Δεσπότης Θεοῦ Μήτηρ· εἰ νεύσεις ἔτι μόνον, πρὸς τὴν ἐμὴν οἰκτρὰν ταπεινώσιν.

Καὶ εὐθὺς συνάπτομεν τὰ τῆς Θεοτόκου Μεγαλυνάρια.

Ἄξιον ἐστὶν ὡς ἀληθῶς, μακαρίζειν σε τὴν Θεοτόκον τὴν

ἁειμακάριστον καὶ Παναρώμητον, καὶ μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβιμ, καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφίμ· τὴν ἀδιαφθόρως Θεὸν Λόγον τεκοῦσαν, τὴν ὄντως Θεοτόκον σὲ μεγαλύνομεν.

Τὴν ὑψηλοτέραν τῶν οὐρανῶν, καὶ καθαρωτέραν λαμπηδόνων ἡλιακῶν, τὴν λυτρωσαμένην ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας, τὴν Δέσποιναν τοῦ Κόσμου ὕμνοις τιμήσωμεν.

Απὸ τῶν πολλῶν μου ἁμαρτιῶν, ἀσθενεῖ τὸ σῶμα, ἀσθενεῖ μου καὶ ἡ ψυχὴ· πρὸς σὲ καταφεύγω τὴν Κεχαριτωμένην, ἐλπίς ἀπηλπισμένων, σύ μοι βοήθησον.

Δέσποινα καὶ Μήτηρ τοῦ Λυτρωτοῦ, δέξαι παρακλήσεις, ἀναξίων σῶν ἱκετῶν, ἵνα μεσιτεύσῃς πρὸς τὸν ἐκ σοῦ τεχθέντα· ὦ Δέσποινα τοῦ κόσμου, γενοῦ μεσίτρια.

Ψάλλομεν προθυμῶς σοὶ τὴν ὁδὴν, νῦν τῇ πανυμνήτῳ Θεοτόκῳ χαρμονικῶς· μετὰ τοῦ Προδρόμου, καὶ πάντων τῶν Ἀγίων, δυσώπει Θεοτόκε τοῦ οἰκτειρῆσαι ἡμᾶς.

Ιλεως γενοῦ μοι τῷ ταπεινῷ, ὅτι πλήν σου ἄλλην, οὐ γινώσκω καταφυγὴν, ὁ ἐν ἁμαρτίαις, παντοίαις πεπλησμένος· ἐλέησόν με μόνῃ Χριστιανῶν ἡ ἐλπίς.

Καὶ τοῦ Αγίου τὰ ἐφῆξες, ληφθέντα ἐκ τῆς αὐτοῦ Φυλλάδος, ἐκτὸς τοῦ τελευταίου, ὅπερ ἐστὶ τοῦ Συγγραφῆως τοῦδε τοῦ Κανόνος.

Χαίροις Τριμυθοῦντος ἡ καλλονῇ. Χαίροις Κερκυραίων ὁ σοφώτατος Ιατρός. Χαίροις τῆς Τριάδος ὁ θεὸς μυστολέκτης· Πατέρων μέγα κλέος Σπυρίδων Ἄγιε.

Τῶν θαυμάτων πέλαγος γεγονώς, πάσης ἱτρικυμίας, ἐν

θαλάσση τε καὶ ἐν γῇ· μέγιστε Σπυρίδων, διάσωζε εὐχαῖς σου, τοὺς ἐπικαλουμένους μέγα σὸν ὄνομα.

Αινέσωμεν πάντες χαρμονικῶς, τὸν θερμὸν Προστάτην, καὶ ὑπέρμαχον κραταῖον, τὸν σώσαντα Νῆσον, ἀλώσεως βαρβάρων, Σπυρίδωνα Κερκύρας μέγιστον καύχημα.

Αξίως σὲ μέλποντες τὸν λαμπρὸν, Κερκύρας φωστῆρα, καὶ εὐήκοον βοηθὸν, καὶ σὲ δυσωποῦντες οὐ παύσομεν ἀφθόνως, ἵνα ταῖς σαῖς πρεσβείαις ῥυσθῶμεν βλάβειν.

Τίς ἐξαριθμήσει σου τὴν πληθύν, τῶν θαυμάτων Μάκαρ; ἐξανέστησας γὰρ νεκρούς· λοίμην, πείναν, νόσους, καὶ δυσμενεῖς καθεῖλες, καὶ ἐκ χειρῶν ἀνόμων ἡμᾶς ἐξήγαγες.

Χαίροις Ὀρθοδόξων προασπιστὰ, κακοδόξων μᾶστιξ, Τριμυθοῦντος κλεινὸ Παιμὴν, Κερκύρας Προστάτης, πατὴρ τε καὶ Ἀκέστωρ, ἐμοῦ δὲ θυμηδία, Σπυρίδων Ἁγίε.

Πᾶσαι τῶν Ἀγγέλων αἱ στρατιαί, Πρόδρομε Κυρίου, Ἀποστόλων ἡ δωδεκάς, οἱ Ἅγιοι πάντες μετὰ τῆς Θεοτόκου, ποιήσατε πρεσβείαν εἰς τὸ σωθῆναι ἡμᾶς.

Τὸ Τρισάγιον. Δόξα. καὶ νῦν. Παναγία Τριάς. Πάτερ ἡμῶν.

Ο ἱερεύς· Οτι σοῦ. Τὰ Τροπάρια, ἥχος, Πλ. β'.

Ελέησον ἡμᾶς Κύριε. Δόξα. Κύριε ἐλέησον ἡμᾶς.

Καὶ νῦν. Τῆς εὐσπλαγχνίας τὴν πύλιν.

Ἀΐτησις παρὰ τοῦ ἱερέως, ὡς δεδῆλωται.

Επάκουσον ἡμῶν ὁ Θεός. Καὶ μετὰ τὴν Ἐκφώνησιν

ψάλλομεν τὰ παρόντα Ἐξαποστειλάρια.

Ἀπόστολοι ἐκ περάτων.

Τῶν Κερκυραίων τὰ πλήθη, συναθροισθέντα ἐνθάδε, ἐν ἱεράρχου Τεμένει, Σπυρίδωνος νῦν σκιρτάτω, καὶ ἀσπαζέσθω τὸ θεῖον, περιχαρῶς τούτου σκῆνος.

Ο τῆς Κερκύρας Προστάτης, τῆς Τριμυθοῦντος ὁ Παιμὴν, αἵρετιζόντων ἡ μᾶστιξ, Σπυρίδων φίλε Κυρίου, μὴ διαλείπῃς πρεσβεύειν, ὑπὲρ ἡμῶν ἱεράρχα.

Καὶ σὲ προβάλλομέν πρέσβυν, πρὸς τὸν οἰκτίρμονα Θεόν, ἵν' ὡς φιλόανθρωπος λύσιν, παράσχη καμοῖ πταισμάτων· παρακαλῶ οὖν σε Πάτερ, Σπυρίδων μὴ ἐπιλάβῃ.

Ιερουργέ ἱεράρχα, καὶ Ἀγιώτατε Πάτερ, Ἀρχιερέων ἡ δόξα, τὸ κλέος τῶν ὀρθοδόξων, παράδοξόν σου τὸ θαῦμα, πῶς καὶ νεκρός, ὡς ζῶν φαίνῃ!

Εἰτα γίνεται Ἀπόλυσις.

~~~~~
Ιουλίῳ ιγ'. Μνεῖαν ποιούμεθα τοῦ γεγονότος θαύματος

παρὰ τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Σπυρίδωνος

Επισκόπου Τριμυθοῦντος, τοῦ Θαυματουργοῦ,

ὅτε τὸν ἐξ Εὔρας τυφλὸν ὀνόματι Θεόδωρον

παραδόξως ὠμμάτωσε.

Εἰς τὸν ἐσπερίνον, Δοξαστικὰ Ἰδιόμελα.

Μετὰ τὸ, Κύριε ἐκέκραξα, καὶ τὰ συνήθη προσόμοια.

Δόξα, ἥχος Πλ. β'.

Δεῦτε φιλεόρτων ὁμήγυρις, δεῦτε νῦν χορείαν συστήσαντες, ᾄσμασιν εὐχαρίστοις, τὸν ἱεράρχην καὶ φίλον Κυρίου, Σπυ

ρίδωνα τὸν πανθαύμαστον, εὐσεβῶς ἀνευφημήσωμεν· πολ-
λά γάρ καὶ ὑπὲρ φύσιν, τοῦ Χριστοῦ τῇ δυνάμει, ἐνεργεῖ
διὰ ἰάσεων, τοῖς τῷ θεῷ αὐτοῦ Λειψάνῳ εὐλαβῶς προσερ-
χομένοις. Αὐτὸς καὶ τοῦ ἐξ Εῤῥας τυφλοῦ παραδόξως ὁμμα-
τώσας τὰς κόρας, χαρὰν ἐόρτιον σήμερον τοῖς Κερκυραίοις
ἀπειργάσατο. Τί οὖν ἀνταποδώσωμεν τῷ Κυρίῳ περὶ πάν-
των, ὧν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν; Μέγας εἰ Κύριε, πιστῶς ἐκ-
βοήσωμεν, καὶ θαυμαστός ἐν τοῖς Ἁγίοις σου· δόξα σοι.

Εἰς τὸν στίχον, Δόξα, ἤχος Πλ. δ'.

Τίς μὴ δοξάσει, τίς μὴ ὑμνήσει, τῶν θαυμάτων τὴν χά-
ριν, ἣν παρὰ τοῦ Σωτῆρος ἐκομίσω, Ἱεράρχα ἀοίδιμε; καὶ
γὰρ ὅσημέραι ταχεῖαν πλουτοῦμεν τὴν ἀντίληψιν, πόθῳ καὶ
δέει τῷ ἱερῷ Λειψάνῳ σου προστρέχοντες. Τούτῳ καὶ τυ-
φλὸς ὁ ἐξ Εῤῥας προσδραμὼν, παράδοξον εὖρε τὴν ὄρασιν·
καὶ δῆ σοι χαριστήρια θύοντες, ἐτήσιον ἀνάμνησιν τοῦ τε-
ραστίου ποιούμεθα, μεγαλύνοντες Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν,
τὸν ὑπὲρ φύσιν ἀφθαρτίσαντα τὸ σὸν πανέντιμον σκήνος,
καὶ προστάτην ἁμαχὸν ἡμῖν σὲ διωρησάμενον. Αὐτὸν οὖν
ἱκέτευε, Ἀγιώτατε Πάτερ, Σπυρίδων Θαυματουργέ, σω-
θῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ΒΙΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΑΙ ΑΓΩΝΕΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

Σ Π Υ Ρ Ι Δ Ω Ν Ο Σ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΡΙΜΥΘΟΥΝΤΟΣ

ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ.

Πάτερ εὐλόγησον.

Μεγίστην ωφέλειαν δύναται νὰ προξενήσῃ εἰς τὴν ψυχὴν ὁ βίος
τῶν γενναίων καὶ φιλοθέων ἀνδρῶν, καὶ πολλὴν τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦ-
τον· διότι ὄχι μόνον ἀποτρέπει τὸν ἄνθρωπον τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ καὶ
πρὸς τὸ καλὸν αὐτὸν μεταβάλλει. Επειδὴ ἐάν τις ᾔναι ἐπιβρεπὴς εἰς
τὰ πάθη, ἀκούων ὑπὸ τῆς ἱστορίας τὰ τοιαῦτα διηγήματα, διορθοῦται
καὶ θερμότερος γίνεται· μισεῖ τουτέστι τὴν πρώτην κακίαν, ἀσπαζε-
ται τὴν ἀρετὴν, καὶ διὰ τὴν ἀντιζηλίαν τοῦ ὁμοίου του, παρακινεῖται
πρὸς τὴν μίμησιν αὐτῆς. Πόσον δὲ δύναται ἡ μίμησις καὶ ὁ ζῆλος
τῶν μεγάλων καὶ θαυμασίων ἀνδρῶν, ἔδειξαν μὲν καὶ ἄλλοι μιμη-
σάμενοι τὸ περὶ τὴν ἀρετὴν φιλόπονον τῶν προακμασάντων ἁγίων·
περισσότερον δὲ πάντων ὁ θαυμασὶος τὸν βίον Σπυρίδων, ὃς τις εἰς
ἄκρον μὲν ἐξήλωσε τὸν Ἰακώβ ὁμοῦ καὶ τὸν θεῖον Δαυὶδ, ἀσπαζό-
μενος κατ' ἐκείνους πολὺ τὴν πραότητα καὶ εὐλικρίνειαν· ἐμβλέψας
δὲ καὶ τοῦ Αβραάμ τὸ φιλόξενον, διεμόρασε τὴν περιουσίαν αὐτοῦ εἰς
τοὺς πένητας· ἐκ δὲ τούτου, διὰ μὲν τὸ πρᾶον, ἐκκληρονόμησεν, ὄχι
τὴν γῆν, ὡς ὁ Κύριος ἐν εὐαγγελίοις ὑπόσχεται, ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς
ὄψιμους· διὰ δὲ τὸν πρόσκαιρον πλοῦτον τὸν ὅποιον κατεφρόνησε,

ἐμπορευόμενος ἐξ ολοκλήρου τὸν θεῖον πλοῦτον, τὸν Χριστὸν, ἐπλούτησε ποταμούς θαυμάτων, οἱ τινες ἀείποτε μὲν ἀντλοῦνται, μηδέποτε οὐδόλως δὲ τελευτῶσιν.

Οὗτος ἦτον ἀπὸ τὴν νῆσον Κύπρον· δὲν ἦτον δὲ πολύλογος οὔτε ὑπερήφανος, οὐδὲ εὐχαριστεῖτο εἰς τὸ πλῆθος καὶ εἰς τὴν ἀγοράν, ἀλλ' ἀπλούς καὶ ἡσυχίος, ἀσπαζόμενος ὑπὲρ πάντα, τὴν φιλησυχίαν· ὅθεν καὶ ὅλως μιμούμενος τὴν πολιτείαν, ὡς εἶπομεν, τοῦ πατριάρχου Ἰακώβ, ἔγεινε καὶ αὐτὸς ποιμὴν προβάτων. Δὲν ἦτον ὅμως ποιμὴν τὸσον ἀνεπιτήδευτος ἢ καὶ ἄγροικος εἰς τὸ ἦθος καὶ ἀνομιλῆτος, ἀλλὰ μάλιστα ἐπιμελητὴς καλῶν ἡθῶν· καὶ ἐνῷ ἀπεμακρύνετο τῆς συναναστροφῆς τῶν πολλῶν, ἦτον πολλὰ εὐκολοπλησίαστος καὶ κοινωνικὸς μὲ τὸς πτωχοὺς, καὶ ξένους ἄνδρας, τοὺς ὁποίους χαρίεστατα ἐδέχετο εἰς τὸν οἶκόν του, καὶ μὲ μεγάλην φιλοτιμίαν ἐφιλοξένοι αὐτούς· ἐὰν δὲ τις τῶν διαβατῶν, δι' ἀδιαφορίαν, δὲν ἐπαρουσιάζετο, ἢ ἀλλαχοῦ ἐφιλεύετο, ἦτον πολλὰ λυπηρὸν εἰς αὐτὸν καὶ ἴσον μὲ τὴν ζημίαν μεγίστου τινὸς πολυτιμοτάτου πράγματος· καὶ εἰς μὲν τὰ ἄλλα εἶχεν ἐλεύθερον τὸ φρόνημα, καὶ ξένον πάσης ποταπῆς κολακείας καὶ ταπεινότητος· ἐθεράπευε δὲ τοὺς κόπους τῶν ὁδοιπορούντων, ἐνίπτε τῶν κουρασμένων τοὺς πόδας, ἡτοίμαζε τράπεζαν, ὑπηρετεῖ δὲ καθ' ὅλα τὰ ἀναγκαῖα, μὲ τὴν ταπεινότητα καὶ εὐλάβειαν, ὅσην δεικνύουσιν οἱ πιστοὶ ὑπηρεταὶ πρὸς τοὺς κυρίους των· διότι ἡ ἀπλότης αὐτοῦ ἦτον συγκερασμένη μὲ τὴν σεμνότητα· ἡ δὲ πραότης μὲ τὴν ἀνδρίαν· ἡ δὲ ὑπερβολικὴ καὶ δραστήριος αὐτοῦ ἀγάπη μὲ τὴν σωφροσύνην, τὴν ὁποίαν ἡγάπησεν ὑπὲρ πάντα καὶ προθύμως ἠναγκαλίσθη· ἔλαβε δὲ νόμιμον καὶ σώφρονα γυναῖκα, καὶ ἐξ αὐτῆς ἐτεκνογόνησε μετὰ τὴν ἀποβίωσιν ὅμως ταύτης, ἔζη τιμίως χωρὶς ἡδονῆς ἢ ἄλλης τινὸς σαρκικῆς ἐπιθυμίας. Οθεν ἐργαζόμενος τὸ φιλοπονώτερον μέλι τῆς ἀρετῆς, καὶ μελετῶν σπουδαίως τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, ἔγεινε φιланθρωπότετος μὲν κατὰ τὴν ψυχὴν, ἐπεικέστατος δὲ τὴν γνώμην· καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ὁ θεῖος Σπυρίδων ἦτον ἀληθῆς εἰκὼν καὶ ἀρχέτυπον τῶν ἀρετῶν, ἔχων ὅλας ταύτας ἱστορισμένας ἐν ἑαυτῷ, ὀλίγοι δὲ ἐδύναντο νὰ μιμηθῶσιν αὐτόν. Οὕτω λοιπὸν, διαλκμπων εἰς τὰ κατορθώματα καὶ ἐργασίας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἀξιοῦται παρὰ Θεοῦ πλουσιωτέρων δωρεῶν· ἐκ τῶν ὁποίων ἐντοσοῦτε ἐδῶ ἀναφέρω, ὅσας δύνανται νὰ φανερώσω· τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ δοξαίαν καὶ μεγαλειότητα.—Εἶναι δὲ αὗται· ἐθεράπευε διαφόρους ἀσθενείας,

ἐφώτιζε τυφλοὺς, ἐπετίμα τὰ πονηρὰ πνεύματα, καὶ τὸ μεταξὺ διαστήμα τῆς ἐπιτιμίας καὶ τῆς φυγῆς οὐδὲν ἦτον, ἀλλ' εὐθὺς ἡλευθερόντο· καὶ ἄλλα μὲν θαύματα πολλὰ διέπραττε μεγαλύτερα τούτων, συμβοηθείσης αὐτῷ τῆς θείας θυνάμειος· διὰ ταῦτα λοιπὸν ἀντι ποιμένος προβάτων, γίνεται ποιμὴν ἀνθρώπων· καὶ ὅτε ὁ μέγας Κωνσταντῖνος βασιλεὺς Ῥωμαίων ἐγένετο, τότε καὶ ὁ θαυματουργὸς Σπυρίδων, ἐπίσκοπος τῆς πόλεως Τριμουθῦντας γνωρίζεται, Πόσῃν δὲ εἶχε τῆς ἀρετῆς ἐπιμέλειαν, ἀφοῦ ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος, τὰ μετὰ τὸν θρόνον αὐτοῦ θαύματα ὁμοίως θέλουσι φανερώσει· ἀλλὰ νὰ διηγηθῶ πάντα τὰ ἐκείνου εἶναι ἀδιόριστον ὁμοῦ καὶ ἀδύνατον· καθὼς νὰ παραλείψω πάντα, εἶναι τῶντι ἐπιζήμιον. Οθεν θέλω ἀναφέρει ὅσα εἶναι δυνατόν νὰ εἶπω, καὶ ὅσα πολλὰ ἀφέλιμον ἔνα ἀκροασθῆτε.

Επαίδευσεν ὁ Θεὸς τὴν νῆσον Κύπρον μὲ ἀνομβρίαν, καὶ ἐκυρίευσεν αὐτὴν μεγαλοτάτη ξηρασία, τὴν ὁποίαν παρηκολούθει μὲν πείνα καὶ μετὰ τὴν πείναν λοιμός· καὶ πολλοὶ μὲν ἐκ τοῦ πλῆθους καθεκαστὴν ἀπέθνησκον, ἄλλοι δὲ ἐπλησίαζον νὰ πάθωσι τοῦτο· ὅθεν ἐχρειάζετο τὸ μέγα τοῦτο δυστήχημα ἓνα Ἠλίαν ἢ ἄλλον τινὰ ὅμοιον εἰς τὰ ἔργα μὲ ἐκείνον, διὰ νὰ ἀνοίξῃ μὲ τὴν προσευχὴν αὐτοῦ τὸν οὐρανόν. Καὶ οὗτος ἦτον ὁ Σπυρίδων· ὁ ὁποῖος βλέπων τὴν τοιαύτην μάστιγα παιδεύουσαν ἰσχυρῶς τὸ πλῆθος, ὑπερλυπούμενος διὰ τὸ ποιμνιον, καὶ εἰς τὰ πατρικὰ σπλάγχνα ἰδιακαίμενος, θέσται ὡς φιλάνθρωπος τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ· ὁ δὲ εὐσπλαγχνος Θεὸς πληροῖναι εὐθὺς ἐξ ἐσχάτου τῆς γῆς τὸν οὐρανὸν νεφέλας· καὶ τὸ θαυμασιώτερον, διὰ νὰ μὴν ἤθελέ τις νομίσῃ ὅτι ἡ βροχὴ ἡκολούθησε κατὰ τοὺς φυσικοὺς νόμους τῶν στοιχείων, δεικνύει μὲν αὐτὰς μακρόθεν ὁ Θεὸς, τὰς βαστᾶ, δὲν ἀφίνει νὰ ἐπιβῶσιν εἰς τὴν νῆσον πρὶν, παρὰ καὶ πάλιν ὁ ἅγιος νὰ δεηθῇ· ἠύξατο λοιπὸν πάλιν θερμότερον, καὶ ὅμα ἔτρεξαν τὰ δάκρυα τοῦ Σπυρίδωνος, εὐθὺς ἦλθε τὴν βροχὴν, ὡς τε χορταίνεται μὲν ἡ γῆ, τρέφονται δὲ οἱ καρποί, αὐξάνουσι τὰ γεννήματα καὶ τελειοῦνται ὁμοῦ ὅλα τὰ δεινὰ. Τολμῶ λοιπὸν εἰπεῖν, ὅτι, κατὰ τοῦτο, ὁ Σπυρίδων ἦτον φιλανθρωπότερος καὶ ἀπ' αὐτὸν τὸν Ἠλίαν· διότι ἐκεῖνος μὲν ἐμποδίσας τὴν βροχὴν, ἔπειτα πάλιν ἐπανέφερεν αὐτήν· ὁ δὲ ἐνῷ δὲν ἐμμήθη αὐτοῦ τὸ πρῶτον, φαίνεται· ἴσως μὲ αὐτὸν εἰς τὸ δεύτερον. Ακούσατε δὲ καὶ ἄλλο θαῦμα παρόμοιον.

Κοινὴ συμφορὰ καὶ μεγάλη πάλιν ἀκκρόπια ἐκυρίευσεν τὴν νῆσον· οἱ

δὲ ἐμπορευόμενοι τὸν σίτον καὶ τὰ ἄλλα γεννήματα ἐκτρυφούσαν εἰς τοιαύτην παρὰ Θεοῦ τιμωρίαν· ὠφελοῦμενοι δὲ ἀπὸ τὴν περιστάσιν ἡξάνον περισσότερον τὴν συμφορὰν· καὶ ταμιουλκοῦντες, καθὼς λέγει ἡ Θεία Γραφή, τὸν σίτον, τούτέστιν οἰκονομοῦντες αὐτὸν, ἐν καιρῷ μεγαλητέρας ἀκριβείας, διὰ τὰ κερδίσωσιν οἱ ἄνθρωποι περισσότερα χρήματα, μὲ τὴν δυστυχίαν τῶν πένητων. Προσελθὼν λοιπὸν πτωχός τις καὶ ἄπορος εἰς ἓνα τῶν οὕτως πλουτούντων, καὶ μὴν ἔχων χρήματα διὰ τὰ ἀγοράσῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, ἐδέετο αὐτοῦ μὲ ὅσα, φεῦ, εἶχε δάκρυα, μὲ φωνὰς λυπητεράς, μὲ σχῆμα ταπεινόν, μὲ βλέμμα συμπαθείας καὶ κειτόμενος εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἐπροσπάθει νὰ κινήσῃ εἰς ἔλεος τὸν ἄσπλαγχνον, προσκλαιόμενος εἰς ὅλον του τὸν οἶκον· τί δὲν ἔπραξε; καὶ τί δὲν εἶπε; διὰ τὰ παραινέσῃ αὐτὸν εἰς σπλάγχχνος; ἀλλὰ μὲ ὅλα ταῦτα, ἡ λιθίνη ἐκεῖνη ψυχὴ δὲν ἔκλινε παντελῶς εἰς συμπάθειαν· μίαν μόνην ὁ πένης καταφυγὴν εὗρσκει τὸν ὅσιον παρουσιασθεὶς λοιπὸν πρὸς αὐτὸν, ἀνήγγειλε πρῶτον τὴν ἐσχάτην αὐτοῦ πενίαν, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν τοῦ πλουτοῦ σκληρότητα. Ταῦτα ἀκούσας ὁ ἅγιος, τούτου μὲν τὴν συμφορὰν ἐλυπήθη, τοῦ δὲ πλουτοῦ τὴν σκληρότητα ἐμίσησε. καὶ πεφωτισμένος παρὰ Θεοῦ, προσφῆτευσεν τὸ δ,τι ἐμελλε νὰ συμβῇ· ὅθεν λέγει πρὸς αὐτόν. Μὴ στέναζε, μηδὲ κλαῖε· ἐπειδὴ αὖριον θέλεις ἴδει ἐμπειλησμένον τὸν οἶκόν σου· τὸν δὲ νῦν πλούσιον ἐλεεινολογούμενον καὶ καταγελῶμενον παρὰ πάντων· ἀκουσίως δὲ θέλει σὲ παρακαλεῖ νὰ λάβῃς ὅσον σίτον χρειάζεσαι· τότε ὁ πτωχὸς νομίζων ὅτι μόνον πρὸς παρηγορίαν τῆς συμφορᾶς τοῦ εἶπε ταῦτα ὁ ἅγιος, ἀπῆλθε λυπούμενος βλέπων, ὡς τῷ ἐφαίνετο, μάταιαν καὶ ἄπρακτον τὴν ἐλπίδα αὐτοῦ· ἀλλὰ τὴν νύκτα εὐδοκίᾳ Θεοῦ, πίπτει τόσον βαγδαία βροχῇ, ὥστε συνέσυρε τὰς ἀποθήκας τοῦ πλουτοῦ· ὁ δὲ σίτος καὶ οἱ ἄλλοι καρποὶ ἐχύθησαν εἰς τὴν ὁδόν, ὄντες ἔτοιμοι εἰς τοὺς ἐθέλοντας νὰ ἀρπάσωσιν αὐτούς· τὸ δὲ πρῶτ' ὁ ἄθλιος πλούσιος θορνῶδης περιτρέχων ἐνθεν κακεῖσε ἐκλαίει τὴν δικαίαν αὐτοῦ συμφορὰν· παρεκάλει δὲ τοὺς τυχόντας νὰ τῷ βοηθῶσιν εἰς τὴν συνάθροισιν τῶν καρπῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἦσαν πολλοὶ χρειάζόμενοι, συνέδραμον εἰς ἀρπαγὴν· ἐξαίρετως δὲ καὶ ὁ ῥηθεὶς πτωχός, ὃς τις θαυμάζων τὴν πρόβρῃσιν τοῦ ἁγίου, περιέπαιξε μὲ δικαιοσύνην γέλωτα τὸν πλούσιον· καὶ χωρὶς τιμῶντι νὰ σπείρῃ καρπούς, ἐνέπλησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ· βλέπων δὲ ὁ σκληρὸς ἐκεῖνος καὶ ἄσπλαγχνος ἔτι συνέτρεχεν ὁ λαός, ἐπειδὴ ἔπρεπε νὰ πληρωθῶσι τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Σπυρίδωνος

προλεχθέντα, καὶ ἤρπαζον ἀφόβως τὸ πρᾶγμα του, μετὰ δὲ αὐτῶν καὶ τὸν χθεσινὸν πτωχόν, ἀπολαμβάνοντα, ὡς εἵπομεν, ἀφρονέστατα τὸν σίτον· διὰ τὰ δειξῇ γνώμην φιλόχριστον, καὶ ὅτι ἦτον μεταδοτικὸς καὶ μεγαλόδωρος ὁ λίαν φιλόχυρος καὶ ἀκοινῶντος, ἐδιώριζε τὸν πτωχόν νὰ λαμβάνῃ ἀφόβως ὅσον ἐβούλετο· ὁ δὲ πτωχὸς περιγελάσας ἱκανῶς τὴν ἀνοησίαν αὐτοῦ, ἐπορεύετο εἰς τὸν οἶκόν του, ἀναγνῶν τὴν χάριν πρῶτον εἰς τὸν Θεόν, ἔπειτα δὲ εἰς τὸν ἅγιον. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν ἤξευρεν ὁ Σπυρίδων, ὅχι μόνον διὰ πολλοὺς, ἀλλὰ πολλὰκις καὶ δι' ἓνα νὰ ἀνοίγῃ τοὺς καταράκτας τοῦ οὐρανοῦ, διὰ τὰ ὠφελῆσθαι πτωχοὺς καὶ νὰ σωφρονίσῃ πλουτίους. Ἀλλ' ὁ προγεγραμμένος φιλόχυρος οὐδὲν ὠφελήθη, ὡς κατωτέρω ῥηθήσεται, πολλοὶ δὲ ὅμως ὅμοιοι αὐτῷ ἐδιορθώθησαν. Ταῦτα ποῖος τῶν ἀκρατῶν δὲν ἤκουσεν εὐχαρίστως; ποῖος δὲ ἀκούσας, δὲν ἔλαβε προθυμοτέρην τὴν ἀκοήν πρὸς τὰ ἄλλα, καὶ δὲν ἐζήτησε νὰ μάθῃ αὐτά; ἐπιζητῶν δὲ, ποῖος ὀκνηρὸς οὕτως ἢ φθονερὸς ἀποστερεῖ πεινῶσαν ψυχὴν τοιαύτης τροφῆς; (ὅθεν ἀκούσατε).

Ἄλλος τις γεωργὸς φίλος τοῦ ὁσίου, ταλαιπορούμενος ὑπὸ τῆς πείνης, ἀπῆλθε καὶ οὗτος πρὸς αὐτὸν ἐκείνον τὸν πενιχρὸν πλούσιον, ὃς τις εἶχεν ἀκόμη καὶ ἄλλας πολλὰς βχυνομένας ἀποθήκας σίτου, νομίζων ὅτι ἀρκετὰ ἐσωφρόνησεν αὐτόν ἢ προτέρᾳ συμφορᾷ· ὁ δὲ τὸν μὲν σίτον ἐξημιώθη, τὴν δὲ φειδωλίαν καὶ τὴν πρὸς τὸν πλησίον σκληρότητα, παντελῶς δὲν μετέβαλε· ἔλεγε λοιπὸν πρὸς αὐτόν ὁ πείνης, ἔνα δανείσῃ αὐτῷ ὀλίγον καρπὸν, ὑποσχόμενος, ἔνα τὸ θέρος ἐπιστρέψῃ αὐτόν, ὁμοῦ μὲ τὸν τόκον αὐτοῦ· ἀλλ' ἐκεῖνος τῷ ἀπεκρίθη μὲ τὴν αὐτὴν προτέρην σκληρότητα, ὅτι ἄνευ χρημάτων δὲν θέλει λάβει οὐδ' ἓνα κόκκον, οὐδὲ τὴν σκίαν αὐτοῦ. Απελπισθεὶς λοιπὸν ὁ πένης οὗτος, μιμνείται τὸν προλαβόντα, καὶ καταφεύγει ὡς εἰς κοινὸν θησαυρὸν τὸν εὐλογημένον Σπυρίδωνα· ἀπαγγέλλει πρὸς αὐτόν τὰς περιστάσεις του, τὸ ἄσπλαγχνον τοῦ πλουτοῦ καὶ τὴν αὐτοῦ ἀπολογίαν. Ὁ δὲ ἅγιος, τότε μὲν ἀρκετὰ παρηγορήσας αὐτόν, ἀπέστειλεν εἰς τὸν οἶκόν του· ἡ παρηγορία ὅμως δὲν ὑφίστατο εἰς ματαίους λόγους, ἀλλὰ τὸ πρῶτ' ὁ αὐτὸς ἐκεῖνος μέγας ἀρχιερεὺς, φθάνει πρὸς τὸν πένητα ἐπιφέρειν εἰδὸς τι χρυσῶν δγκῶδες, τὸ ὅποιον τί ἦτον, πόθεν καὶ πῶς εὗρεθῇ εἰς τὸν ἅγιον, μετ' ὀλίγον ὁ λόγος θέλει φανερώσει. Τοῦτο λοιπὸν ἐμβαλὼν ὁ μέγας Σπυρίδων εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πένητος, δεῖξαι εἶπεν, ὅσον αὐτὸ ἐνέχυρον εἰς τὸν πλούσιον, καὶ παρ' αὐτοῦ ὅσα

σε ἀναγκαιοῦσι χρήματα λάμβανε· ὁ δὲ πτωχὸς ἐπορεύθη μὲ μεγάλην χαρὰν πρὸς τὸν πλούσιον. Ἰδὼν δὲ ἐκεῖνος τὸ χρυσίον, ἐνῶ πρὸ ὀλίγου ἦτον σκληρὸς, ἀδυσώπητος καὶ κωφὸς τὰ ὦτα πρὸς δέησιν, εὐθὺς ταπεινοῦται ὑπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, γίνεται γλυκὺς καὶ φιλόανθρωπος. Λαβὼν δὲ ἐκεῖνο, τόσον ἀφθόνως ἔδωκε σίτον πρὸς αὐτόν, ὥστε ἐξήρακεσε νὰ σπεύρῃ τοὺς τε ἀγροὺς αὐτοῦ, καὶ τὴν οἰκογένειαν νὰ ἐκθρέψῃ μέχρι τοῦ θέρους· ὅτε δὲ τόσον ἀπῆλαυσε καρπὸν, ὥστε καὶ τὸ χρέος αὐτοῦ ἐπλήρωσεν εἰς τὸν δανειστήν, καὶ τὸ χρυσοῦν ἐνέχυρον ἐκείθεν ἀνέλαβε καὶ μετ' εὐγνωμοσύνης πάλιν ἐπέστρεψεν αὐτὸ πρὸς τὸν ἅγιον· ἀλλ' ὁ μὲν πένης οὕτως ἐπλήρωσε τὸ χρέος· βούλεται δὲ καὶ ὁ λόγος νὰ ἐκπληρώσῃ αὐτὸ, καὶ νὰ φανερώσῃ τὸ ὑποσχεθὲν, τί ἦτον πρότερον ὁ χρυσὸς, καὶ πόθεν ἐλήφθη. Τῷ οὖντι ἀφοῦ ἔλαβεν ὁ ἅγιος τὸ δοῦν, ἔλθῃ, λέγει, πρὸς τὸν πένητα, νὰ ἀποδώσωμεν αὐτὸ τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ, ὅς τις σὲ τὸ ἐδάνεσε. Οὕτως εἶπε, καὶ λαβὼν αὐτόν, φέρει εἰς τινα κῆπον, τὸν ὁποῖον εἶχε, διὰ νὰ προμηθεύεται τὰ ὀλίγα πρὸς τροφὴν λάχανα, καὶ σταθεῖς πλησίον εἰς τὴν λιθίαν καὶ ἐγγίξας τὸν φραγμὸν, τὰ δὲ ὅμματα πρὸς οὐρανὸν ὑψώσας, μεγαλοφώνως ἐξεφώνει· Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ πάντα ποιῶν καὶ μετασκευάζων μόνῳ τῷ βούλεσθαι· ὁ ἐπὶ Μωϋσέως ποτὲ τὴν βράβδον εἰς ὄφιν μεταβάλλων ἐμπροσθεν τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου· αὐτὸς καὶ τὸ χρυσίον τοῦτο, καθὼς ἐκ ζώου πρότερον μετέβαλες εἰς τὴν μορφήν ταύτην, οὕτω καὶ νῦν μετέτρεψον εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτοῦ εἶδος· ὅπως καὶ οὗτος μάθη τὴν περὶ ἡμᾶς σου πρόνοιαν καὶ διδαχὴν, ἐμπράκτως τὸ ἐν τῇ Θεῇ Γραφῇ λόγιον, ὅτι “πάντα ὅσα ἡθέλησεν ὁ Κύριος ἐποίησε.” Ταῦτα ἀφοῦ εὐχάρησεν ὁ ἅγιος, ὦ, τίς νὰ εἶπῃ τὴν ὑπερβολὴν τῶν θαυμασίων σου Δέσποτα! εὐθὺς ἐγενεῖν ὅφιν ζῶν τὸ ἄψυχον ἐκεῖνο χρυσίον, καὶ ἐρπόμενος περὶ τὴν λιθίαν, ἐξ ἧς πρότερον παρὰ τοῦ δαίου ἐλήφθη, καὶ εἰς χρυσὸν παραδόξως μετεβλήθη. Τοῦτο τὸ παράδοξον θαῦμα ἰδὼν ὁ γεωργὸς, ὅλος ἐντρομος ἀπὸ τὸ θάμβος καὶ ἐκπληττόμενος, πίπτει μὲ τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν· κατακονιακτίζει τὴν κεφαλὴν, χύνει θερμότατα δάκρυα, καὶ ὁμολογεῖ ἑαυτὸν ἀνάξιον ὅχι μόνον νὰ ἀπολαύσῃ τοιαύτης δωρεᾶς καὶ χάριτος, ἀλλ' οὐδὲ νὰ ἴδῃ ἢ κἂν ν' ἀκούσῃ. Ὁ δὲ ἅγιος διεγείρει αὐτόν καὶ ἐνδυναμώνει ψυχικῶς ὁμοῦ καὶ σωματικῶς· ὁ δὲ ὅφιν ἐντοσοῦτώ διαπεράσας τὸν φραγμὸν, ἐμβῆκεν εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς αὐτοῦ φωλεάν. Τὸ θαῦμα τοῦτο οὐδένα ἀπαίτει λόγον πρὸς αὐξήσιν· ἐπειδὴ ἀφ' ἑαυτοῦ φαίνεται πόσον

εἶναι θαυμασίον. Ἀς εἰπώμεν δὲ καὶ τὸ ἐφεξῆς τὸ ὁποῖον ὁμοιάζει μὲ τὰ προλαβόντα ἔχει τὴν αὐτὴν μὲ ἐκεῖνα χάριν καὶ δύναμιν.

Ἄλλος τις ἐνάρετος, φίλος καὶ αὐτὸς τοῦ ἁγίου, φθονούμενος ἀπὸ τινος πονηροῦ ἀνδρὸς διὰ τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ, καὶ συκοφαντηθεὶς περὶ τινων ἐγκλημάτων, δεσμεύεται ὑπὸ τοῦ ἀρχοντος τῆς ἐπαρχίης καὶ καταδικάζεται εἰς ἀδικον θάνατον· ἐνῶ λοιπὸν ἐπλησίχεν ἡ προθεσμία του, προγνώριτας τοῦτο ὁ ἅγιος, τρέχει προθύμως διὰ νὰ λυτρώσῃ τὸν φίλον αὐτοῦ ἀπὸ τὴν συμφορὰν. Ἦτον δὲ τότε ἀκμὴ τοῦ χειμῶνος· καὶ ὁ παρατρέχων ποταμὸς (ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀφεύκτως ἔπρεπε νὰ διαβῇ), ἐπλημμύρει· ἐνεκα τῶν πολλῶν καὶ βαρβαρίων βροχῶν, ὥστε δὲν εἶχεν οὐδαμοῦ κἀνὲν πέρασμα. Ὁ δὲ ἅγιος, ἐνθυμούμενος τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ καὶ τὰ ἐκείνου, τὴν διάβασιν τῆς κιβωτοῦ λογιζόμενος καὶ πιστεύων ἀδιστακτικῶς, ὅτι ὑπάρχει ὁ ἴδιος Θεὸς, ὃς τις ἐνήργησε τὰ τοιαῦτα τεράστια, καὶ ἔτι δύναται νὰ ἐνεργήσῃ παρόμοια, προστάζει τὸν χειμαρρὸν, τρόπον τινά, ὡς ὑπηρετῇ· στῆθι, εἶπεν, σὲ διορίζει ὁ Δεσπότης τῶν ἀπάντων· καὶ ἐγὼ μὲν θέλω διαβῇ, ὁ δὲ ἄνθρωπος, περὶ τοῦ ὁποίου πολλὰ τοῦ Θεοῦ ἐδεήθημεν, θέλει ἐλευθερωθῇ. Οὕτως εἶπεν, καὶ ὁ λόγος παρευθὺς ἔργον ἐγένετο· ἵσταται τὸ βεῦμα τοῦ ποταμοῦ, παραχωρεῖ δὲ πέρασμα ὅχι μόνον εἰς τὸν Σπυρίδωνα, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ὁδίτας, χωρὶς τοῦ λοιποῦ νὰ τύχῃ κἀνὲν κακὸν ἢ ἀδιάβατον συνάντημα. Τὸ μὲν λοιπὸν πάρεργον οὐδὲν ὀλιγώτερον ἔγεινε θαυμαστὸν ἀπὸ τὴν καθ' αὐτὸ ἐργασίαν· μάλιστα ἐκ τούτου κατωρθώθη ταχύτερον ἐκεῖνο· ἐπειδὴ ὡς εἶδον οἱ συμπαρονούμενοι τοιοῦτον θέαμα, προδραμόντες αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν πόλιν τάχιστα ἐλθόντες, ἐκύρηξαν μεγαλοφώνως τὸ τερατούργημα. Ὁ δὲ ἀρχὼν ἐκπλαγείς, καὶ ἀπὸ φόβου κυριευθεὶς, μήπως φανῇ ὅτι ἐναντιόνηται εἰς τοιοῦτον ἄνδρα, ἐλευθερόνει εὐθὺς τὸν φίλον αὐτοῦ ἀπὸ τὰ δεσμὰ, καὶ χαρίζει τοῦτον εἰς τὸν ἅγιον· ὁ δὲ, λαβὼν τοῦτον, ἐπέστρεψε χαίρων· καὶ ἀπὸ μίαν αἰτίαν, ἔκαμε δύο· διότι ἔστησε μὲν τὴν ὁρμὴν τοῦ χειμαρρῶντος, ἔσωσε δὲ φιλανθρώπως τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν συμφορὰν. Ἐκ τῶν εἰρημένων φαίνεται πόσῃ χάριτι προφητείας καὶ θαυματουργίας εἶχεν ὁ ἅγιος καὶ πόσῃ συμπάθειαν πρὸς τοὺς ἐν συμφοραῖς· ὁ δὲ λόγος εἶναι ἐτοιμὸς νὰ φανερώσῃ τι περισσότερον τῶν εἰρημένων εἰς προφητείαν ὁμοῦ καὶ συμπάθειαν· προσγινώριζε λέγων τὰς ἁμαρτίας τῶν ἀνθρώπων, καὶ προέτρπεν αὐτοὺς εἰς μετάνοιαν, μὲ φιλανθρωπίαν συμβουλῆς καὶ ἀφθονίαν χάριτος.

Πανταχοῦ ὁ μέγας Σπυρίδων ἐφύλαττε τὴν ταπεινότητα, μάλιστα δὲ εὐχαριστεῖτο εἰς τὴν ὀλιγάρκειαν, μιμούμενος τὸν ἐκυτοῦ Δεσπότην Χριστὸν· οὔτε ἐμεταχειρίζετο ποτὲ ἵππον εἰς τὰς ὁδοπορίας αὐτοῦ. Ὀδοιπορήσας λοιπὸν ποτὲ μὲ συνεχῇ καὶ ἀδιάκοπον προσπάθειαν, καὶ πολλὰ κεκοπιᾶς ἐκ τῆς ὁδοπορίας, ἐπορεύθη εἰς ἓνα τῶν φίλων αὐτοῦ, ἵνα λάβῃ μικρὰν ἀναψυχὴν, ὅς τις ὑπεδέχθη αὐτὸν εὖ· χαρίσας, ὥς ἐπρεπεῖν εἰς πρόβατον, τὸν ἀγαθὸν αὐτοῦ ποιμένα φιλοξενούμενον. Αποβλέπων δὲ ὡς εἰς κάλλιστον ἀρχέτυπον τὸν βίον αὐτοῦ, ἀδείκνυε πρὸς αὐτὸν, τὴν τοῦ Δεσπότη καὶ πρώτου διδασκάλου Χριστοῦ μετριοφροσύνην· διότι λαβὼν ὕδωρ καὶ βαλὼν αὐτὸ εἰς τὸν νιπτῆρα, ἡτοιμάζετο νὰ πλύνῃ τοὺς πόδας τοῦ ἀγίου· οἱ δὲ γείτονες ἀκούσαντες ὅτι ὁ μέγας Σπυρίδων ἦτον ἐκεῖ, ἔτρεχον πάντες καὶ συνερίζοντο ποῖος νὰ κάμῃ περισσώτεραν ὑπηρεσίαν πρὸς αὐτὸν, ἀμφισβητοῦντες μετ' ἀλλήλων περὶ τῆς εὐλογίας αὐτοῦ. Μεταξὺ λοιπὸν τῶν πολλῶν ἦλθε καὶ γυνὴ τις ἁμαρτωλὸς διὰ νὰ νύψῃ τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἀλλ' ἐκεῖνος γνωρίσας τὴν ἀπόκρυφον ἁμαρτίαν αὐτῆς, ἡσύχως μὲν ἀποστρέφει τὸ ἡμέρον ἐκεῖνο καὶ ἡδὺ πρόσωπον, καὶ ἡσύχως λέγει πρὸς αὐτήν: “μὴ μοῦ ὄππου ὦ γύναι”. εἶπε δὲ τοῦτο ὅχι ποτὲ μεγαλοφρονούμενος ἢ τὴν γυναικὴ ἀποστρεφόμενος· διότι πῶς, μαθητῆς ὢν ἐκείνου, ὅς τις συνέσθιε μὲ τελώνας καὶ πόρνas καὶ ἁμαρτωλούς; ἀλλὰ διὰ νὰ παρακινήσῃ αὐτὴν νὰ ἔλθῃ εἰς μετάνοιαν, καὶ νὰ μισήσῃ τὴν πονηρὰν ἐργασίαν· ὅπερ καὶ ἐγένετο· ἐπειδὴ μᾶλλον σπουδαίον αὐτὴ νὰ πλησιάζῃ, ἤλεγξεν αὐτὴν ἐκφώνως ὁ ἅγιος, καὶ φανερώς τὴν ἁμαρτίαν αὐτῆς ἐθιγάμειψε. Τότε δὲ καὶ αὐτὴ, πληγμένη ἀπὸ τὸν τῆς συνειδήσεως ἐλεγχον, καὶ ἐκπληττομένη διότι εἶδε πᾶς ἀθεάτους πληγὰς τῆς ψυχῆς αὐτῆς, ὅχι πλέον μὲ ὕδωρ, ἀλλὰ μὲ δάκρυα ἔνιπτε τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ μὲ συντριβὴν καρδίας, ἐξομολογεῖται δημόσιως τὸ πεπραγμένον ἁμάρτημα. Τί λοιπὸν; ἢ μὲν ἐμνήθη τὰ τῆς πόρνης; ὁ δὲ τὰ τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ παρρησιαστικώτατα μιμούμενος, λέγει πρὸς αὐτήν: “Θάρσει θύγατερ· ἀφώνηκαί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.” καὶ πάλιν: “Ἴδε, ὕγιης γέγονας, μηκέτι ἁμάρτανε.” καὶ τὴν νόσον μὲν θεραπεύσας, κατὰ τοὺς σοφοὺς τῶν ἱατρῶν, ἐνταυτῇ δὲ καὶ τὴν ἐπανακύλιον εἰς τὰ αὐτὰ ἐμποδίσας. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν ἐκείνη κάλλιστα καὶ ὠφελιμώτατα ἐθεραπεύθη· διότι ὅχι μόνον αὐτὴ ἐγένετο εἰς ἀμετάβλητον ὑγείαν, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἤκουον αὐτὴν διηγουμένην, ἐδιορθόνοντο. Ἐπειδὴ δὲ τὸν βίον φανερό-

νοῦσι τὰ θαύματα, πρέπει νὰ γνωστοποιήσωμεν ὁποῖός τις καὶ περὶ τὴν πίστιν ἦτον ὁ ζῆλος τοῦ Σπυρίδωνος. Τὸ ἀκόλουθον δὲ θέλει δεῖξαι.

Ὅτε ὁ μέγας Κωνσταντῖνος καὶ πρῶτος ἐν βασιλεῦσι Χριστιανὸς ἐξουσίαζε τοὺς Ῥωμαίους, ὑπάτειε δὲ Παυλῖνος καὶ Ιουλιανὸς, τελειώνοντος τοῦ ἐξακοσιοστοῦ τριακοστοῦ ἔκτου ἔτους ἀπὸ τῆς βασιλείας Ἀλεξάνδρου τοῦ υἱοῦ Φιλίππου· τότε δὴ καὶ ἡ ἐν Νικαίᾳ περιώνυμος τῶν ἁγίων πατέρων ἡθροίζετο σύνοδος, διὰ νὰ καθήρῃ μὲν τὸν Ἀρειον, ὅς τις ἔλεγε δυσσεβῶς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ κτίσμα· νὰ δογματίσῃ δὲ τὸν Υἱὸν ὁμοούσιον μὲ τὸν Πατέρα. Ἦσαν δὲ τῆς βλασφημίας αὐτοῦ οἱ πρῶτοι μάλιστα καὶ ἐπισημότατοι ὑπέρμαχοι, Εὐσέβιος ὁ Νικομηδείας, Θεόγνης ὁ Νικαίας καὶ ὁ Χαλκηδόνος Μάρις. Οὗτοι ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν μανιώδη Ἀρειον, ἐδογματίζον, ὅτι τῆς μανίας αὐτῶν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ Θεὸν εἶναι κτίσμα, τὰ πονηρὰ ὄντως κτίσματα. Οἱ δὲ τῶν τῆς εὐσεβείας διαγωνιζομένων πρόμαχοι, τῶν ὁποίων ἡ παιδεία καὶ ἡ ἀρετὴ ὑπερεῖχε τῶν ἄλλων, ἦσαν οὗτοι· ὁ μέγας καὶ ἅγιος Ἀλέξανδρος, ἔτι πρεσβύτερος ὢν, ἀλλ' ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ μακαρίου Μητροφάνους πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ὃς τινος ἢ ἀπόλειψις ἐγένετο ἕνεκα ἀσθενείας. Ὁ ἔνδοξος Ἀθανάσιος, ὅς τις ἀκόμη τότε δὲν διεκόσμιε τὸν ἱερατικὸν θρόνον, ἀλλ' ἀπεπλήρει τὰς διακόνους τῆς Ἀλεξανδρείας ἐκκλησίας· ὤθεν ὅχι καὶ μικρὸς φθόνος κατ' αὐτῶν ὑπεισχώρησεν διότι μὴν ἔχοντες ἀκόμη τὰ ἐπισκοπικὰ ἀξιώματα, ἦσαν ὅμως ἱκανώτεροι τῶν ἄλλων εἰς τὸν περὶ πίστεως λόγον. Ἦτον λοιπὸν μὲ τούτους καὶ ὁ μέγας Σπυρίδων· τοῦ δ· τοῖου ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ συνοικοῦσα αὐτῷ θεία χάρις ἦτον περισσώτερον ὠφέλιμος· εἰς πειθῶ, παρὰ αἱ γλῶσσαι τῶν ἄλλων, αἱ ἄφρευτοι τῶν συλλογισμῶν λαβαί, καὶ αἱ κομφαὶ τῶν λόγων περίοδοι. Καθὼς λοιπὸν οὗτος ἦτον παρών· διότι ἐδῶ εἶναι τὸ ἡδιστον τοῦ πράγματος· παρευρίσκοντο δὲ εἰς τὴν σύνοδον καὶ φιλόσοφοι, μὲ τὴν ἄδειαν τοῦ βασιλέως, ἔχοντες τὴν περὶ πατριτικὴν ἀλαζονείαν καὶ πολλὰ πεπαιδευμένοι τὴν σοφιστικὴν ψευδαγωγίαν· εἰς δὲ τούτων ἦτον ἱκανώτατος εἰς τὸ λέγειν· ἐπειδὴ εἶχεν ἁμαχὸν δύναμιν εἰς κατάπεισιν, καὶ διὰ τὴν εὐγλωττίαν αὐτοῦ, ἐφημίζετο παρὰ πάντων· οὗτος συνδιαλεχθεὶς μὲ τοὺς ἐπισκόπους, ἐβοήθη ἰσχυρῶς τὸν Ἀρειον· καὶ συνηγορῶν σφοδρῶς ἐναντιόνητο εἰς τοὺς συλλογισμοὺς αὐτῶν. Πολλοὶ δὲ συνεπισύροντο εἰς ἀκρόασιν, ἐπιθυμοῦντες νὰ μάθωσιν ποιοὶ τῶν ἀντιλεγόντων θέλουσι νικῆσαι· διότι δὲν ἦτον κἀνὲν δύσκολον πρὸς λύσιν ἐπιχείρημα τῶν ὁρθοδόξων, τὸ ὅποιον ἐκεῖνος δὲν ἔβλεπε μὲ τὴν πολλὴν αὐτοῦ μάθησιν· καὶ ἐνῷ πολλάκις κατήντει εἰς στενὰν ἢ ἀπολογίαν, αὐτὸς ἐξέφευγε μὲ τὰ κατὰ πειστικὰ στρατηγήματα καὶ τὰς σοφιστικὰς

αὐτοῦ ἀπάτας. Πτον λοιπὸν ἀμιλλα ἀληθείας καὶ τέχνης· καὶ οἱ μὲν τ' ἀ-
ληθῆ λέγοντες, προσέβαλλον τὸν σοφιστὴν μὲ ἀββαδιούργητα νοήματα· ὁ
δὲ, ὡς ὅπλα προβαλλόμενος τὸ ποικίλον καὶ παραλογιστικὸν καὶ κακότε-
χνον τοῦ λόγου, ἐνόμιζε μὲ τοῦτο μᾶλλον νὰ νικήσῃ. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ
γίνῃ ἡ νίκη διὰ τῶν λόγων, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ Χριστοῦ, πα-
ρέβλεψεν ὅλους τοὺς λογίους πατέρας, ἔλαβε δὲ ταύτην ὁ ἀπλοῦς Σπυρί-
δων, ὅς τις δὲν ἤξευρεν ἄλλο τι περισσότερο, εἰμὴ Ἰησοῦν Χριστόν. καὶ
τοῦτον ἐσταυρωμένον, καθὼς λέγει ὁ Παῦλος. Οτε λοιπὸν εἶδε τὸν φιλό-
σοφον θερμαινόμενον εἰς τὰ σοφίσματά του, καὶ κινουντα κατὰ τοῦ Χριστοῦ
φιλολοῖδρον γλῶσσαν, προσπαθῶντα δὲ νὰ διαχλευάξῃ τὰ τῶν ὁρθόδοξων,
πλησιάσας, ἐζήτηε μικρόν τι νὰ συνομιλήσῃ μὲ αὐτόν. Οἱ δὲ εὐσεβεῖς,
γινώσκοντες τὴν ἀπλότητα καὶ τὸ ἀρχαῖκόν αὐτοῦ, προσέειπεν ὁ Παν-
τελῆ ἀμάθειαν τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐμπόδιζον αὐτὸν νὰ παρρησιασθῇ
εἰς τὸ μέσον, καὶ νὰ πολεμήσῃ μὲ τὸν φιλόσοφον. Ο δὲ Σπυρίδων δὲν
ὑπήκουσεν ἐκείνους· διότι ἤξευρε πόσον μὲν δύναται ἡ ἀνωθεν τοῦ Θεοῦ
σοφία, τί δὲ ἡ ἀνθρώπινος καὶ καταργουμένη. Πλησιάσας λοιπὸν εἰς τὸν
ἄνδρα, εἶπεν· Ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὦ φιλόσοφε, πρόσεξε τώρα καὶ
εἰς ἐμὲ, καὶ ὁδὸς ἀκράσιν εἰς τοὺς λόγους μου. Ο δὲ εἶπε· Σὺ μὲν ἐμίλη-
σον, ἐγὼ δὲ θέλω ἀκροαθῆναι. “Εἰς εἶναι, εἶπεν ὁ Σπυρίδων, ὁ Θεός,
“ οὐρανοῦ τε καὶ γῆς, καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν ἐν τῷ μέσῳ δημιουργός·
“ οὗτος παρήγαγε τὰς οὐρανίους δυνάμεις· οὗτος διέπλασεν ἐκ τῆς γῆς
“ τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐποίησε πάντα ὁμοῦ τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα· διὰ
“ τοῦ λόγου καὶ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ παρήχθη μὲν ὁ οὐρανός, παρήχθη
“ δὲ ἡ γῆ, ἀνεχέθη ἡ θάλασσα, ἐτάθη ὁ ἄηρ, ἐγεννήθησαν τὰ ζῶα, διὰ
“ πλάσθη ὁ ἄνθρωπος τὸ μέγα τοῦτο ζῶον καὶ θαυμαστόν δημιουργημα·
“ ὅλα ἐγέναν· ἀστέρες, φωσφῆρες, ἡμέρα, νύξ, καὶ πάντα τὰ λοιπά. Τοῦ-
“ τον λοιπὸν τὸν λόγον, γινώσκοντες ἡμεῖς ὅτι εἶναι υἱὸς Θεοῦ, καὶ Θεός,
“ πιστεύομεν ὅτι ἐγεννήθη δι’ ἡμᾶς ἐκ παρθένου, καὶ ἐσταυρώθη καὶ
“ τέλος ἐτάφη· ἔπειτα δὲ καὶ ἀνέστη καὶ συνήγειρεν ἡμᾶς, προξενίτας
“ ἡμῶν ἀφθόρτον καὶ αἰώνιον ζωὴν. Τοῦτον λέγομεν ὅτι θέλει ἔλθῃ
“ πάλιν κριτὴς πάντων, καὶ ἐξεταστὴς ἀπαρλόγιστος τῶν ἡμετέρων ἔρ-
“ γων, καὶ λόγων καὶ λογισμῶν. Τοῦτον πιστεύομεν ὁμοούσιον, τοῦτον
“ σὺν ὁρόν, τοῦτον ὁμοτίμον μὲ τὸν Πατέρα.” Δὲν φαίνονται λοιπὸν
καὶ εἰς σέ, ὦ φιλόσοφε, ταῦτα· οὕτως μὲν εἶπεν ὁ Σπυρίδων· (Δὲν
φαίνεται δὲ ἀπὸ σκοποῦ νὰ γείνη ἐνταῦθα μνεῖα τις τοῦ ἀναφερομένου
θαύματος τῆς κερχμίδος· ὅτι δηλαδὴ ὁ ἅγιος μετὰ τὰ ῥηθέντα, λαβὼν
εἰς τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ κερχμίδα, ἐσφίγγεν αὐτὴν καὶ, ὦ τοῦ ὀνόματος!

εὐθὺς ἀνέβη τὸ πῦρ εἰς τὸν ἀέρα· τὸ ὕδωρ ἐχύθη εἰς τὴν γῆν· ὁ δὲ
πηλὸς ἔμεινεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ· καὶ οὕτως οἱ μὲν ὁρῶντες ἐξε-
στησαν) (α). ὁ δὲ φιλόσοφος, ὡς νὰ μὴν εἶχε τὴν αὐτὴν καὶ προτοῦ
ψυχὴν, οὐδὲ τὴν αὐτὴν φρένα καὶ γλῶσσαν οὕτω εὐκόλως ἀντιτα-
τομένην καὶ ἀντιλέγουσαν, ἐπλήγη μὲν τὴν ἀκοήν, ἐξεπλάγη δὲ τὴν
ψυχὴν καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἐσβέσθη· καὶ ἀποσιωπήσας ὥραν πολλήν,
οὐδὲν ἄλλο ἐδυνήθη νὰ ἀποκριθῇ, παρ’ ὅτι καὶ εἰς ἐμὲ φαίνεται ὅτι
ταῦτα οὕτως ἔχουν. Ο δὲ ἅγιος λέγει πρὸς αὐτόν· Ἐλθέ λοιπὸν,
ἐπειδὴ καὶ ταῦτά μοι συνομολογεῖς, χωρὶς νὰ διαφωνῇς μὲ τὰ ἔργα·
ἀλλὰ γνωρίσας ποῖός τις εἶναι ὁ Θεός, ὅς τις ἐποίησε τὰ πάντα,
ἀναστὰς πρόσελθε εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τὸ σημεῖον τῆς ὁρθόδοξου
πίστεως λάμβανε. Ταῦτα ἀφοῦ ἤκουσεν ὁ φιλόσοφος, εὐθὺς μὲν με-
τετρέπη εἰς ἀκριβῆ θεοσεβείαν. Επιστραφεὶς δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς
αὐτοῦ καὶ τοὺς ἄλλους τῶν λεγομένων ἀκροατὰς, εἶπεν· Ἔως τώρα
μὲν, ὦ ἄνδρες, ὁ ἄγων ἦτον εἰς λόγους, καὶ ἐγὼ ἐναντιονόμην μὲ
τὴν τέχνην· ἀλλ’ ἀφοῦ θεῖα τις δύναμις ἐναντία ἐπέδειξεν εἰς τὴν
ἀπλότητα τῶν λόγων ἀβήτητόν τινα καὶ ἀκατανόητον ἰσχύον, δὲν ἐντρέ-
πομαι νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἐνίκηθην· εὐχαρίστως δὲ ἤθελα συμβουλευ-
σαι καὶ ἐμωτόν καὶ τοὺς ἄλλους, εἰάν τις δὲν εἶναι τόσον ἀπαίσιος,
ἥ δὲν θέλει περὶ τὴν ἀλήθειαν νὰ κακουργῇ, νὰ πιστεύωσιν εἰς τὸν
Χριστόν, καὶ νὰ ἀκολουθήσωσι τοῦ ἁγίου τούτου γέροντος. τοῦ ὁποῦ
ἡ μὲν γλῶσσα ἐξάπαντος εἶναι ἀνθρώπινος, οἱ δὲ λόγοι τοῦ Θεοῦ.
Πόσῃν αἰσχύνῃ νομίζετε ὅτι ἐπροξένησε τοῦτο εἰς τοὺς Ἀρειανούς,
καὶ πόσῃν τιμῇ ὁμοῦ καὶ εὐχαρίστησιν εἰς τοὺς εὐσεβεῖς; οἱ τινες
τοιουτοτρόπως οἱ μὲν ὁρθόδοξοι ἐνίκησαν, οἱ δὲ ἀρειανίζοντες ἐνίκη-
θησαν καὶ ἐπέστρεψαν σχεδὸν ἅπαντες εἰς τὴν ὁρθόδοξον πίστην,
ἐκτὸς μόνον ἑξ, οἱ τινες ἐνέμειναν μὲ τὸν Ἀρειὸν διὰ νὰ ᾔναι μερὶς
φαύλη καὶ μοχθηρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ψεύδους καὶ τοῦ ἐξ ἀρχῆς ἀ-
σπόνδου τῆς ἀληθείας ἐχθροῦ. Οὕτω λοιπὸν φανερώς ἀτιμαζομένων τῶν
κακοδόξων, ὑπέστρεφον οἱ ἐπίσκοποι, εὐφρανόμενοι μὲν διὰ τὴν νί-
κην, ἐκθαμβούμενοι δὲ διὰ τὸ θαῦμα· καὶ δοξάζοντες τὸν Θεὸν
διὰ τὰ παρὰδοξα τὰ ὁποῖα εἶδον· καὶ διὰ τὴν νίκην τῆς Ἀρειανικῆς
μανίας· καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ὅλως ἐκκλητιζόμενος εἰς τὸ θαῦμα,

(α) Οἱ ἱερὰν Κατήχ. Ν. Βουλγαρίας περὶ Συριδ. σελ. 121, καὶ Πα-
ράδοξοις Ἀγαπίου Βίου Ἀγ. Σπυρίδ. σελ. 289.

τιμὰ τὸν ἅγιον ἄνδρα, μὲ πᾶσαν τιμὴν, καὶ παρακαλέσας αὐτὸν νὰ δέσται τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἐν ὅσῳ δὲ διεπράττοντο ταῦτα, ἀπα-
 θυήσκει μὲν ἐξαίφνης ἡ θυγάτηρ τοῦ ἁγίου, ὀνομαζομένη Εἰρήνη·
 αὕτη, ἐπιδείξασα πολὺ ὠραιότεραν τὴν σωφροσύνην εἰς τὴν ἀκμὴν
 τῆς ἡλικίας, ἐφόλαξε τῷ νυμφίῳ Χριστῷ ἄσπιλον τὴν παρθενίαν αὐ-
 τῆς, καὶ ἔγεινεν ἄξιον ἀπόκτημα τῶν οὐρανίων θαλάμων. Ἐπιστρέψας
 δὲ ὁ μέγας Σπυρίδων, καὶ ὑπομείνας γενναίως τὴν συμφορὰν, ὥς
 ἔπρεπε εἰς τὸν τοιοῦτον, μετ' ὀλίγον τῆς ἐκεῖ ἀφίξεώς του, προσῆλθε
 γυνὴ τις μὲ μεγάλην ταραχὴν ψυχῆς δακρυβρόουσα, καὶ λέγει πρὸς
 αὐτόν· ὅτι· ἐνῶ ἀκόμη ἔζη ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἔλαβεν εἰς παρακαταθή-
 κην ἐν χρυσοῦν στολίδιον, καὶ ἐπειδὴ αἰφνιδίως κατέλαβεν ἐκείνην
 ὁ θάνατος, ἐνέμεινε τὸ ἐμπιστευθὲν εἰς αὐτήν. Ἐφρόντισεν ὁ δσος,
 διότι πῶς ὄχι; ἐνῷ εἶχε τοιαύτην φιλόανθρωπον ψυχὴν· διότι· εἰν δὲν
 ἐσώζετο τὸ ἴδιον πρᾶγμα εἰς τὴν γυναῖκα, ἥθελε κρίνει καὶ στοχα-
 σθῆ ὅτι καὶ αὕτη κλονεῖται περὶ τὸ δίκαιον· διερευνήσας λοιπὸν ἐπι-
 μελῶς ὅλον αὐτῆς τὸν οἶκον, καὶ μὴ εὐρὼν τὸ ζητούμενον· αἱ γί-
 νεται, καὶ ποῖον τέλος φέρει ἡ πολυμήχανος τοῦ Θεοῦ σοφία; ἐπο-
 ρεύθη εἰς τὸν τάφον, καθὼς πρότερον ὁ Ἰησοῦς ἐπὶ Λαζάρῳ, ἐπειδὴ
 καὶ αὐτὸς ἦτον μαθητῆς τούτου, καὶ ἐμμεῖτο ὅσον τὸ δυνατόν τὰ
 ἐκείνου· ἀκολουθοῦσάν δὲ καὶ πολλοὶ τῶν παρευρεθέντων· ἔπειτα ὡς
 νὰ μὴν ἦτον ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ εἰς τὸν τάφον, ἀλλ' ἀκόμη ζῶσα εἰς
 τὸν κοιτῶνα, καλέσας αὐτὴν κατ' ὄνομα εἰς ἐπήκοον πάντων τῶν
 ἐκεῖ λαχόντων, εἶπεν· Εἰρήνη τέκνον μου τοῦ ἔβαλες τὸ ἐμπιστευ-
 θέν σοι τοῦτο στολίδιον; ἡ δὲ νεκρὰ εὐθέως ὡς ἔκ τινος ἑλαφροῦ
 ὕπνου ἐξυπνοῦσα, σώζουσα δὲ ὑγιᾶ καὶ πνοὴν καὶ φωνήν· Κύριέ μου,
 λέγει, εἰς τὸ δεῖνα τοῦ οἴκου μέρος, ἐφύλαξα τὸ χρυσοῦν ἐκεῖνο κέ-
 σμιον. Ἐκπληξίς δὲ διὰ τὰ παράδοξα ταῦτα ἐκυρίευσεν τοὺς παρόντας·
 ἔπειτα καὶ ἄλλο τι θαῦμα ἐπηκολούθει τῷ θαύματι. Διότι ὡς νὰ ἦτον
 ἐκεῖνος κύριος καὶ ζωῆς καὶ θανάτου, ὁ μὲ ταύτην τὴν δωρεάν τοῦ
 ποθομένου Χριστοῦ τιμηθεὶς, καὶ ὁ διὰ τὴν χρεῖαν πρὸς ὀλίγον ζωώσας
 αὐτήν, ἐδιώρισε πάλιν νὰ ἀποθάνῃ· καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· κοιμήθητι· λοιπὸν
 τέκνον, ἕως ὁ κοινὸς Δεσπότης νὰ σε ἀναστήσῃ τὴν κοινήν ἀνάστασιν.
 Αὐτὸς δὲ πορευθεὶς εἰς ἐκεῖνον τὸν οἰκίσκον, τῆς θυγατρὸς δπου τῷ
 εἶπεν, εὗρε τὸ χρυσίον, ἐγχειρίζει αὐτὸ τῆς γυναίκος, καὶ οὕτως ἔλα-
 βεν αὐτήν καὶ βεβλῶσιν τὸ θαῦμα. Καὶ ταῦτα μὲν ἐν τῇ Κύπρῳ.
 Διὰ νὰ μὴ μείνῃ δὲ οὔτε ἡ Αντιόχεια ἀθέατος, μηδ' ἀναπόδεικτος

τῆς ἀρετῆς καὶ χάριτος τοῦ Σπυρίδωνος, γίνεται παραδόξως καὶ
 θαυμαστῶς τὸ ἀκόλουθον· πῶς δὲ γέγονε τοῦτο, ὁ λόγος θέλει φα-
 νερώτε. Αποθνήσκει ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, οἱ δὲ τούτου υἱοὶ διεμοί-
 ρασαν τὸ βασίλειον· ἔλαβε δὲ τὴν ἀνατολὴν ὁ Κωνσταντῖος, καὶ διέ-
 τριβε εἰς τὴν μεγάλην πόλιν τῆς Κοίλης Συρίας, λέγω τὴν Αντιόχου.
 Ἦλθε δὲ εἰς αὐτὸν πολλὰ δεινὴ ἀσθένεια, τὴν ὁποῖαν οὐδεὶς τῶν
 ἱατρῶν ἐδύνατο νὰ θεραπεύσῃ. Ἀπελπισθεὶς λοιπὸν ἐκ παντός ἀν-
 θρωπίνου μέσου, παρεκάλει μόνον τὸν Θεόν, ὅς τις ἤξεύροι νὰ θερα-
 पेύῃ καὶ ψυχῆς καὶ σώματα. Θερμότερον δὲ προσευχῆθεις, βλέπει
 εἰς τὸ ὄνειρον αὐτοῦ ἄγγελον, ὅς τις ὑπεδείκνυσεν αὐτῷ πολλῶν ἁγίων
 ἐπισκόπων χορόν· τοὺς ὁποίους θεωρήσας ὁ βασιλεὺς, βλέπει ἐν μέσῳ
 αὐτῶν δύο τινας ἱσταμένους, ἐπισκόπους καὶ αὐτοὺς, ἀλλ' ἐφαίνοντο
 ὅτι ἦσαν προστάται καὶ ἀρχηγοὶ τῶν ἄλλων· τούτους ὁ ἄγγελος πα-
 ραδείξας αὐτῷ ἔλεγεν, ὅτι αὐτοὶ μόνοι εἶναι οἱ θεραπευταὶ τῆς ἀσθε-
 νείας αὐτοῦ. Ἐγερθεὶς λοιπὸν τοῦ ὕπνου, διελογίζετο τίνας ἦσαν ἐκεῖνοι,
 ἀλλὰ δὲν ἐδύνατο παντελῶς νὰ καταλάβῃ· καὶ πῶς; ἀφοῦ δὲν ἐφα-
 νερώσε πρὸς αὐτὸν μήτε ὄνομα, μήτε πατρίδα· καὶ ἐκτὸς τούτου ὁ
 εἰς τῶν δύο ἐφάνη πρὸς αὐτὸν ἐν σχήματι ἐπισκόπου, ἐνῷ ἀκόμη
 τότε δὲν ἦτον, ἀλλὰ παρεστάθη αὐτῷ τὸ μέλλον ὡς ἤδη γεγονός.
 Πρὸς ταῦτα λοιπὸν ὁ βασιλεὺς εἰς ἀμήχανίαν εὐρισκόμενος, καὶ κι-
 νούμενος μὲν ἀπὸ τὸ ὄνειρον, νικώμενος δὲ ἀπὸ τοὺς πόνοους, δὲν
 ἤξευρεν τί ἔπρεπε νὰ πράξῃ· ἡ δὲ ἐνθερμὸς ἐκείνου πίστις κάλλιστα
 τὸν ἐσυμβούλευεν· ὅτι ἡ ὀπτασία δὲν ἔγεινεν οὕτω ματαίως· ὅθεν ἀπο-
 φασίζει βασιλικόν τι καὶ γενναῖον πρόσταγμα, διορίσας νὰ συναθροί-
 σθῶσι πάντες οἱ ὑπὸ τὴν Ρωμαϊκὴν ἐξουσίαν φιλάρετοι ἐπίσκοποι·
 ἕνα, ἀφοῦ συνέλθωσιν ὁμοῦ, γνωρίσῃ καὶ τοὺς ὁραθέντας. Ἐπέμποντο
 λοιπὸν γράμματα κατὰ πᾶσαν ὑποτεταγμένην εἰς τοὺς Ρωμαίους πό-
 λιν, δι' ὧν προσεκάλει τοὺς ἐπισκόπους· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀφοῦ οἱ ἄλλοι
 ἔφθασαν, δὲν εὗρε τὸν ποθοῦμενον, πέμπει καὶ εἰς τὴν νῆσον τῶν
 Κυπρίων διὰ νὰ προσκαλέσῃ τὸν Σπυρίδωνα, καὶ τὴν ἐκείνου χάριν·
 ὅς τις καὶ προεγνώριζε ἐν πνεύματι πάντα τὰ περὶ τοῦ βασιλέως·
 διότι ἡ χάρις προεῖπεν εἰς αὐτὸν ὅλα δι' ὀνείρων· ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ τοῦ
 βασιλέως λόγοι ἐσυμφώνουν, ἐπορεύθη εὐχαρίστως πρὸς αὐτόν, φέρων
 ὁμοῦ καὶ τὸν ἄνδρα μὲ τὸν ὁποῖον συμπαρευρίσκειτο εἰς τὴν φανεῖσαν
 ὀπτασίαν τοῦ βασιλέως, ὀνομαζόμενον Τριφύλλιον· ὅς τις ἀκόμη δὲν
 ἦτον ἡξιωμένος τῆς ἱερωσύνης, εἶχε δὲ λάβει ἄνωθεν τὴν χειροτονίαν

καὶ πρὸ τῆς ἀνθρωπίνης ψήφου. Εἰσῆρχετο λοιπὸν ὁμοῦ μὲ τούτων ὁ Σπυρίδων εἰς τὰ βασιλεία, προητοιμασμένος πολλὰ ταπεινὰ καὶ πτωχὰ· διότι ἡ μὲν ἐνδυμασία αὐτοῦ ἦτον ποταπωτάτη· εἶχε βαΐνην ῥάβδον εἰς τὴν δεξιάν, καὶ τιάραν εἰς τὴν κεφαλὴν· προσέτι δὲ εἶχε κρεμμαμένον περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ ἀγγεῖόν τι πῆλινον, καθὼς συνηθίζουσιν οἱ κάτοικοι τῆς ἀγίας πόλεως, φέροντες τὸ ἐκ τοῦ θείου σταυροῦ ἔλαιον. Ἐπειδὴ δὲ ἔπρεπε νὰ μιμηθῇ τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην, ὄχι μόνον κατὰ τὴν ὀλιγάρκειαν καὶ εὐτέλειαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν πραότητα πρὸς τὰς ὕβρεις· κάποιος τῶν ἐν βασιλείῳ, περιγε-
λῶν αὐτὸν διὰ τὴν εὐτέλειαν, καὶ νομίζων αὐτὸν ἀνάξιον τοιοῦτοτρό-
πως νὰ ἐμβῇ εἰς τὸν βασιλεῖα, ἐκτύπησε μὲ ῥάπισμα τὴν ἱερὰν αὐτοῦ
σιαγόναν· κεραυνὸς δὲ ἄνωθεν κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ κτυπήσαντος δὲν
ἐσῆλθεν· ἀλλὰ παρεχώρησε βέβαια καὶ τοῦτο ἐκεῖνος, ὅς τις καὶ ἐφ'
ἑαυτοῦ τὸ ὑπέφερεν. Ὁ δὲ ἅγιος, ὃ τῆς γενναίας ἐκείνης ψυχῆς καὶ
φιλοτιμοσύνης πρὸς τὸ παθεῖν! ἔστρεψε καὶ τὴν ἄλλην πρὸς τὸν ὁ-
βριστὴν, ἐπειδὴ ἦτον πρόθυμος πληρωτὴς τοῦ δεσποτικοῦ νόμου, καὶ
νικῶν ἐκεῖνος τὴν πολλὴν δραστηριότητα καὶ αὐθαδέϊαν αὐτοῦ μὲ
τὴν μεγάλην ταπεινωσίν του εἰς τὸ ὑποφέρειν, καὶ υπερβολικὰ ἐλύ-
πησεν αὐτόν· μάλιστα δὲ ὅταν ἔμαθεν ὅτι ἦτον ἐπίσκοπος· ὅθεν δὲ
καὶ μετανόησας γίνεται ἱκέτης, καὶ ζητεῖ συγχώρησιν, προσπαθὼν
νὰ θεραπεύσῃ τὸ ἁμάρτημα τῆς ἀπερισκέπτου αὐθαδεΐας μὲ τὴν
θερμότητα τῆς μετανόιας· ὁ δὲ ἅγιος, ἐπειδὴ ἔμαθε, καθὼς νὰ ὑπο-
φέρῃ τὰς ὕβρεις, οὕτως νὰ συγχωρῇ καὶ τὰ ἐγκλήματα, μᾶλλον δὲ
ν' ἀνταμείβῃ μὲ ἀγαθὸν τὸν πταίστην, συμβουλευσας πατρικῶς μὲ λό-
γους νοουητικούς καὶ ψυχοφελεῖς εὐεργετεῖ αὐτόν· ἐξ οὗ δὲ καὶ οἱ
πρῶτοι τοῦ βασιλείου ἀξιωματικοὶ ἐδλαβόμενοι τὸν ἄνδρα προσέπεμπον
καὶ ἔφερον αὐτόν, ὡς ἔπρεπε, πρὸς τὸν βασιλεῖα. Δὲν εἶναι δὲ δίκαιον
καὶ τὰ ἐν τῷ μεταξὺ νὰ παρατρέξωμεν, ἐπειδὴ εἶναι ἀξιοσπούδαστα,
καὶ δύνανται νὰ προσενήτῃσι πολλὴν ὠφέλειαν εἰς τὰς φιλομαθεῖς
ψυχὰς. Βλέπων ὁ μέγας Σπυρίδων τὸν ἑαυτοῦ μαθητὴν Τριφύλ-
λιον, ὅτι ἐμελλε νὰ γίνῃ τέλειος κατ' αὐτόν, ἀλλὰ τότε υπελάμβανε
τὰ μέγιστα τοῦ βίου καὶ παρὰ πολλῶν περιμάχητα πράγματα ὅτι δὲν
εἶναι μικρὰ, ἐπειδὴ ἀκόμη ἦτον νέος καὶ εἶχε τὴν ἡλικίαν πρὸς
τοῦτο κλίνουσιν· καὶ εὐαίμαζε μὲν τὰ βασιλικὰ πράγματα, τὰς λαμ-
πρὰς λέγω, ἐνδυμασίας, τὰς περιλάμψεις τοῦ χρυσοῦ, καὶ πρὸ πάν-
των αὐτὸν τὸν βασιλεῖα προκαθήμενον εἰς ὑψηλὸν θρόνον, καὶ θεω-

ρῶμενον φοβερόν τινα καὶ περίδοξον εἰς τὸ σχῆμα. Εἰς ὅλα ταῦτα
βλέπων αὐτὸν ἀδύνατον καὶ τόσον ἐκπεληγμένον, ὡς νὰ ἐξύπναι αὐ-
τὸν καὶ νὰ τοῦ ἔλυσεν τὰ ὅποια ἔξυπνος ὢν ἔβλεπεν ὀνειράτα, ἐγγίξας
αὐτοῦ τὴν χεῖρα καὶ διασαλεύσας, εἶπε· Ἀλλ' εἰς ἐμεῖ, ὦ Τριφύλλιε,
δεῖξον τὸν βασιλεῖα· διότι δὲν ἤξεύρω ποῖος εἶναι οὗτος. Καὶ αὐτὸς ἄ-
γνωὼν τὸ ὅτι ἐσκόπευεν ὁ ἅγιος· οὗτος εἶπε· δειξας μὲ τὴν χεῖρα τὸν
βασιλεῖα. Τί λοιπὸν; εἶπεν ὁ Σπυρίδων· οὗτος εἶναι θαυμασιώτερος
τῶν ἄλλων, ἐὰν δὲν εἴπῃς αὐτόν καὶ δικαιότερον, ἀπὸ τὴν πενοδο-
ξίαν καὶ ματαιότητα; δὲν θέλει ἀποθάνει ὁμοίως καὶ αὐτὸς μὲ ἄ-
γνωστον καὶ εὐτελεῖ πένητα; δὲν θέλει ὁμοίως παραδοθῇ εἰς τὸν τά-
φον καὶ εἰς τὴν φθοράν; παρομοίως δὲ θέλει παρασταθῇ εἰς τὸν ἀδό-
κατον κριτὴν; διατί τιμᾷς τὰ βέοντα ὡς ἐστώτα, καὶ στοχάζεσαι
τὰ μὴ ὄντα ἄξια θαύματος, καὶ δὲν ζητεῖς μᾶλλον τὰ ἐσόμενα ὕλη
καὶ αἰώνια, καὶ νὰ ἀγαπήσῃς μόνην τὴν ἄφθαρτον καὶ οὐράνιον δόξαν;
Εὐὼ δὲ ἔλεγε ταῦτα πρὸς τὸν Τριφύλλιον, ὁ βασιλεὺς θεωρεῖ μετὰ
προσοχῆς ἀπὸ τὸν ὑψηλὸν αὐτοῦ θρόνον τὸν ἅγιον, καὶ πρῶτον μὲν
τὸ σχῆμα καὶ ἡ ἐνδυμασία εἴλκυσεν αὐτόν, συμφωνοῦσα μὲ τὴν ὁρα-
θεῖσαν μορφήν· διότι οὕτως τῷ ἐφάνη εἰς τὸν ὕπνον του, καὶ ἦτον
πάντα τὰ αὐτά· ἡ ῥάβδος, ἡ τιάρα, τὸ κρεμμαμένον εἰς τὸν τράχη-
λον σκεῦος καὶ ἡ ἐνδυμασία. Τοῦτον λοιπὸν εὐθύς ἀπὸ τὸν ἴδιον
θρόνον ἀνεγνώρισε· τὸν δὲ Τριφύλλιον δὲν παρωμοίασεν· διότι οὔτε ἐ-
φρόντιζε νὰ περιεργασθῇ αὐτοῦ τὴν μορφήν· ἐπειδὴ δὲν ἔβλεπεν αὐ-
τὸν ἐπίσκοπον, ὡς τῷ ἐφάνη εἰς τὸν ὕπνον. Οὐδὲν παρευθὺς σηκωθείς
ἀπὸ τὸν θρόνον, τρέχει πρὸς τὸν μέγαν Σπυρίδωνα· διότι ἡ ἐπιθυ-
μία τῆς θεραπείας ἔκαμνε νὰ καταφρονῇ τὰ ἄλλα· τουτέστι τὸν βα-
σιλικὸν οἶκον καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἐξουσίας, θεωρῶν ταῦτα μικρὰ
καὶ δευτέρα τῆς πρὸς τὸν ἅγιον τιμῆς. προσφέρεται πολλὰ ἀδόξως
καὶ ταπεινῶς πρὸς αὐτόν· ἀποκτῶν ἔλεος μὲ τὴν εὐτέλειαν καὶ
δεικνύων πόση διαφορὰ ὑπάρχει, μεταξὺ προσκαίρου βασιλείου καὶ
ἀνδρὸς ὅς τις δουλεύει τὸν αἰώνιον βασιλεῖα. ὑποκλινὰς λοιπὸν τὴν
κεφαλὴν, ἐξήτει μετὰ δακρύων τὴν τοῦ ἁγίου εὐχὴν, ὡς νὰ ἦτον
ἰσχυρότατόν τι φάρμακον, τὸ ὅποιον εὐκόλως ἐδύνατο νὰ θεραπεύσῃ
τὰς λύπας του. Καθὼς λοιπὸν ἡ χεὶρ τοῦ Σπυρίδωνος ἤγγιξε τὴν
βασιλικὴν κεφαλὴν, παρευθὺς ἡ νόσος ἀνεχώρει καὶ ὁ βασιλεὺς ἀνε-
λάμβανε. Ποῖος ἦθελεν ἐκδιηγῆθαι τὰ τῶν παρευρισκομένων καὶ αὐτοῦ
τῷ βασιλεῖ ὁ δὲ ταῦτα; οἱ τινες ἐώρταζον καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ

σχεδόν ἐσκήρτων ἀπὸ τὴν μεγάλην χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν· μόνος ναὶ ὁ Σπυρίδων ἦτον εἰς τὰ χεῖλη πάντων, μόνος ὁ Σπυρίδων ἐλέγετο, ὁ Σπυρίδων ἐφαίνετο, ὁ Σπυρίδων ἦτον πρὸς πάντας τὸ σπουδαζόμενον. Τί λοιπὸν; τὸ σῶμα τάχα μόνον τοῦ βασιλέως ἐθεράπευσε, ἡ δὲ τῆς ψυχῆς θεραπεία ὡς μικρόν τι καὶ ποταπὸν παρεβλέπετο ἀπὸ τὸν ἱατρὸν; ποῦ τοῦτο εἰς τὴν ἱερὰν ἐκείνου ψυχὴν; ἀλλὰ καὶ εἰς ταύτην ἔδωκε τὸ πάντῃ κατάλληλον φάρμακον, συμβουλευσας αὐτὸν νὰ ἐνθυμῇται τὰς εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ, νὰ ἦναι δὲ πρὸς τοὺς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ παίοντας καὶ λυποῦντας συμπαθητικὸς καὶ εὐσπλαγχνος· καὶ πρὸς τοὺς πένητας εὐεργετικὸς καὶ μεγαλόδωρος· εἰς δὲ τοὺς ὅσοι ἀποστεροῦνται τὰ ἀναγκαῖα πράγματα νὰ ἐκπληρόνῃ τὰς παρὰ τοὺς καὶ ἐπιτρόπου, διανοίγων εἰς αὐτοὺς τὴν χεῖρα καὶ τὰ σπλάγχνα φιланθρωπότηα· καὶ ὅσον, εἶπεν, ὑπερβαίνεις τοὺς ἄλλους, τόσον πρέπει νὰ ἦσαι ὑψηλότερος καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν· ἐπειδὴ ὅς τις δὲν εἶναι τοιοῦτος πρὸς τοὺς ὑποταλεῖς αὐτοῦ, πρέπει νὰ ὀνομάζεται μᾶλλον τύραννος παρὰ βασιλεὺς, μὴ μακαριζόμενος διὰ τὴν ἐξουσίαν, ἀλλὰ κατακρινόμενος καὶ μισούμενος, ὡς ἄθλιος, διὰ τὴν ὑπερηφάνειαν. Πρὸ πάντων δὲ ἐνουθέτει αὐτὸν νὰ ἦναι ἀκριβὴς εἰς τὰ περὶ τὴν εὐσέβειαν, χωρὶς ποτὲ νὰ παραδεχθῇ οὐδὲ καθ' ὅσον τὸ παραμικρόν τι, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ φαίνεται ὀρθὸν καὶ εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν. Καὶ ταῦτα μὲν εἶπεν ὁ ἅγιος· ὁ δὲ βασιλεὺς, θέλων νὰ ἀνταμείψῃ τοῦτον διὰ τὴν θεραπείαν, ἐπέδιδεν αὐτῷ ὄχι εὐαρίθμητον χρυσίον· ὁ δὲ εἶπε χαριέντως πρὸς αὐτόν. Δὲν ἔπρεπεν οὕτως νὰ ἀνταμείψῃς τὴν φιλίαν μὲ τὸ μίσος· διότι τὰ ὅσα ἔπραξα διὰ σέ, εἶναι τῶόντι διὰ φιλίαν· διότι σοὶ φαίνεται εὐλογον ν' ἀρῶ τὴν οἰκίαν, καὶ νὰ διαπλεύσω τοσοῦτον πέλαγος, νὰ ὑπομείνω τὴν δριμύτητα τοῦ χειμῶνος καὶ ἐν τοῖς ὕδασι τὴν ἀγριότητα τῶν ἀνέμων· καὶ διὰ ταῦτα λοιπὸν ἐγὼ νὰ παραδεχθῶ χρυσίον εἰς ἀνταμοιβὴν τὸ παντὸς κακοῦ αἰτίου, καὶ ὅλον τὸ δίκαιον εὐκόλως διαφανίζον, κατηγορῶν προφανέστατα ἑμαυτὸν καὶ τὴν πατρίαν καθαρῶς καταψηφίζόμενος; ἐνῷ ἔλεγε ταῦτα, καὶ ὁ ἅγιος δὲν ἤθελε νὰ λάβῃ οὐδὲν, ὁ βασιλεὺς ἔτι περισσότερον ἐβίαζεν αὐτὸν νὰ τὸ δεχθῇ· ἐπειδὴ ἐνόμιζεν αἰσχύνῃ, ἀφοῦ ἀπῆλυσεν τοιοῦτον καλόν, νὰ μὴν ἀνταμείψῃ τὴν εὐεργεσίαν, ἀλλ' ἀποτινάξας τὴν νόσον τοῦ σώματος, νὰ νικηθῇ εἰς τὴν καλοκαγαθίαν τῆς ψυχῆς· διὰ τοῦτο καὶ περισσότερον ἐδέετο, ἐπειδὴ οὕτω πῶς τῷ ἐφαίνετο, νὰ νικήσῃ τὸν ἀήτητον· ὅθεν καὶ κατέπεισεν ἐκείνον

νὰ τὸ λάβῃ· δὲν ἔμεινε ὁμῶς εἰς αὐτὸν τὸ δοθέν· διότι καθὼς ἀποχαριετήσας τὸν βασιλέα ἀνεχώρει, διαμοιράζει ὅλον αὐτὸ πρὸς τοὺς βασιλικούς ἀνθρώπους· διδάσκων ἐμπράκτως πῶς πρέπει νὰ φέρωνται πρὸς τὸν πλοῦτον καὶ χρήματα, ἐὰν θελήσῃσι νὰ ἦναι ἐλεύθεροι· διότι ἡ πολλὴ πρὸς ταῦτα βροχὴ καὶ ἡ μεγάλη προσπάθις εἰς τὴν ἀπόκτησιν αὐτῶν, τί ἄλλο εἶναι παρὰ φανερά ἐθελοδοουσία; Καὶ ὁ βασιλεὺς ἀφοῦ ἔμαθε τοῦτο, εἶπεν, ὅτι δὲν θαυμάζει πλέον, ἐὰν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ζήσας τοιοιτοτρόπως, φαίνεται αὐτουργὸς τόσον μεγάλων θαυμάτων. Τοῦτο λοιπὸν ἀπῆλυσεν ὁ βασιλεὺς ἐκ τῶν λόγων τοῦ Σπυρίδωνος· καὶ τόσον ἀπέβλεπε πρὸς φιλανθρωπίαν καὶ χρηστότητα ὥστε εἰς ὅλους τοὺς χρειζομένους, καὶ εἰς χήρας καὶ ὀρφανὰ νὰ παρηγορῇ μεγαλοφύχως, τῶν μὲν τὴν χηρείαν, τῶν δὲ τὴν ὀρφανίαν, τῶν δὲ τὴν ὑποτιμωμένην ἔλλειψιν· ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἐκκλησιαστικούς, ἱερεῖς τε καὶ διακόνους, πρῶτος οὗτος νομοθετεῖ τὴν ἀτέλειαν· νομίσας ἄτοπον οἱ διωριμένοι πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ ἀθανάτου βασιλέως, νὰ πληρόνῃσι φόρον τοῦ θνητοῦ. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἔγειναν· ὁ δὲ λόγος θέλει νὰ ἐπενθυμηθῶμεν καὶ ἄλλα θαύματα, ἅτινα κεκοσμημένα μετὰ τῶν χαρίτων τὰ ἄνθη, ἐμπνέουσι πολλὴν μετὰ τὴν ὠφέλειαν καὶ ἡδονήν.

Αφοῦ ὁ ἅγιος ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὰ βασιλεία, ἐπιξενίζεται εἰς τινα φιλόχριστον ἄνθρωπον, ἐνθα προσήλθε γυνή τις βάρβαρος καὶ ἀμαθὴς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης· ἥτις φέρουσα τὸ παιδίον αὐτῆς νεκρὸν εἰς τὰς χεῖρας, βάλλει αὐτὸ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἁγίου· καὶ αὐτὴ μὲν ἑμοῦ προσέπιπτε λυπηρῶς ἀνακλαίονσα καὶ ὀμιλοῦσα ἀκατάληπτος εἰς τοὺς παρόντας διὰ τὸ βάρβαρον τῆς γλώσσης, μετὰ μόνον δὲ τὰ δάκρυα φωνάζουσα, ἐφαίνετο ὅτι ὁ ὀρθὸς ἐγίνετο διὰ τὸ παιδίον, καὶ ὅτι ζητεῖ παρὰ τοῦ ἀρχιερέως τὴν βίωσιν· λυπεῖται τούτους ὁ συμπαιεστάτος τὴν ψυχὴν, καὶ διατάζει διὰ δύο, διὰ τὴν μετριοτήτητα δηλαδὴ τοῦ φρονήματος, καὶ διὰ τὴν πρὸς τὴν γυναῖκα συμπάθειαν· διότι ὅτε μὲν ἐβλεπεν εἰς τὸ πᾶθος αὐτῆς καὶ τὴν κατάφλεξιν τῶν σπλάγχνων, ἐπεχείρει τῷ θαύματι, καὶ ἀναπτεν ἀπὸ τὴν προθυμίαν νὰ θεηθῇ τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἀναβίωσιν τοῦ παιδίου· ὅταν δὲ πάλιν ἐβλεπε πρὸς τὸ μέγεθος τῆς παρκαλέσεως, ἐπειδὴ ἦτον μετρίφρων, καὶ ὄχι ὀλιγόφρων τὴν καρδίαν εὐλαβῆς, ὑπεχώρει καὶ ἀνεβάλλετο, κρίνων τολμηρὸν τὸ ἐγχείρημα. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐστοχάσθη νὰ συμβουλευθῇ ἕνα τῶν μεθ' ἑαυτοῦ, τὸν ἐν διακονίᾳ λέγω Ἀρτεμίδωρον·

ἄνθρωπον, ὁ ὅποιος εἶχε κατορθώσει φιλοπόνως πάσας τὰς ἀρετάς· μία δὲ ἤνουντο πρὸς πάσας ὡς κοινόν τι χρῶμα, τὸ νὰ μὴ γίνωνται φανερά παντελῶς εἰς κανένα τὰ κατορθώματα αὐτοῦ. Τοῦτον λοιπὸν ἠρώτησεν ὁ ὅσιος περὶ τοῦ τί πρέπει νὰ κάμῃ εἰς αὐτοῦς· ὅς τις εἶπε πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον αὐτὸς ἔπρεπε ν' ἀκούσῃ. Τί, λέγει, ὦ πάτερ με ἠρώτησες; τί ἄλλο παρὰ νὰ παρακαλέσῃς τὸν ζωοδότην Χριστὸν, ὁ ὅποιος πλέον εἰς πολλὰς περιστάσεις ἀπέδειξεν ὅτι σοῦ μάλιστα ὑπακούει τὰς δεήσεις; καὶ ἀλλεστρόπως, ἐὰν ὁ βασιλεὺς ἡλευθερώθῃ διὰ σοῦ, οἱ πένητες καὶ οἱ ἄδοξοι τῶντι δὲν θέλουν αποχασθῇ ὅτι παραβλέπονται; Πείθεται λοιπὸν ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὴν καλλίστην συμβουλήν· εὐσπλαγχνίζεται, θαυμάζει, κλίνει τὰ γόνατα ἐπὶ τὴν γῆν καὶ καταβρέχει αὐτὴν με τὰ δάκρυα· βοᾷ με πολλὰ θερμὴν κατάνυξιν, καὶ δέεται τοῦ φιλανθρώπου Χριστοῦ νὰ ἀναζωώσῃ τὸ παιδίον τῆς ταλαιπώρου γυναικὸς, καὶ νὰ δείξῃ αὐτὴν μητέρα, κατὰ τὸ ἱερὸν λόγιον, εὐφραينوμένην ἐπὶ τέκνῳ. Ὁ Θεὸς λοιπὸν, ὁ ἀναστήσας δι' Ἐλισσαίου καὶ Ἠλιοῦ τὸ παιδίον τῆς Σαραφίας καὶ τῆς Σωμανίτιδος, καὶ τὴν ζῶν χαρισάμενος, αὐτὸς πάλιν ἤκουσε καὶ τοῦ Σπυριδωνοῦ· καὶ τὸ παιδίον νεκρὸν κείμενον, ἐφάνη παραδόξως ζῶν καὶ κινούμενον, καὶ εἰς τοὺς μητρικοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς παιδίον κλαυθμυρίζον. Ἐγὼ δὲ ἀπὸ τὴν ἡδονὴν ἐδάκρυσα· διότι οὕτως τὸ ὅτι θέλω εἶπει διέθεσε τὴν ψυχὴν μου, ὅτι ἐνθυμήθην αὐτό· θέλετε δὲ συναίσθανθῇ τοῦτο καὶ ὑμεῖς. Διότι καθὼς εἶδεν ἡ μήτηρ τὸ φίλτατον αὐτῆς παιδίον ζῶν, ὦ τῶν ἀρρήτων σου κριμάτων Χριστέ! μὴ δυναμένη νὰ ὑποφέρῃ τὴν υπερβολικὴν χαρὰν, πεσοῦσα ἐπὶ τὴν γῆν, ἐξέψυξεν· ἐδείξε δὲ τὸ πραχθὲν ὅτι τὸ παραπολὺ εἶναι ἐπικίνδυνον· διότι εἶδομεν ὅτι ὅχι μόνον ἡ ὑπερβολὴ τῆς λύπης εἶναι θανάσιμος ἀλλὰ καὶ ἡ ἀμετρία τῆς χαρᾶς. Ὑποφέρετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὴν ψυχὴν, τὸ ἡξέυρω, μεταπεσόντες ἐξ ἡδονῆς εἰς λύπην· ἐπειδὴ εἶναι φυσικὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ συμπαθεῖς καὶ φιλάνθρωπον· ἀλλ' ἰδοὺ ὁ μέγας Σπυριδὼν ἔτοιμος νὰ μεταβάλλῃ τὴν θλίψιν εἰς χαρὰν· διότι πείθεται καὶ πάλιν ἀπὸ τὸν Ἀρτεμίδωρον, καὶ ἀποφασίζει ὁ μετρίοφρων νὰ δώσῃ καὶ τὴν μητέρα εἰς τὸ παιδίον. Ὑψώσας λοιπὸν πρὸς οὐρανὸν τὰ ὄμματα, λαβὼν δὲ εἰς καρδίαν τὸν ἐν αὐτῷ κατοικοῦντα Κύριον, καὶ δεηθεὶς ἐκείνου, ὅς τις ζωοποιεῖ τοὺς νεκροὺς, μεταποιεῖ δὲ καὶ μεταβάλλει μόνῃ τῇ θεῇ αὐτοῦ βουλήματι τὰ πάντα, λέγει πρὸς τὴν νεκράν· ἀνάστηθι, λέγει, καὶ στήθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· ἡ δὲ παρεστὴς ὡς

ἀπὸ ὕπνου μᾶλλον ἢ ἀπὸ θάνατον, ἀνέστη καὶ ἐκάθησε παρ' αὐτῷ· ἔλαβε δὲ καὶ τὸ παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς, τὸ ὅποιον ζῶν καὶ ἐκεῖνο, ὡς εἵπομεν, παρεσκήρτα εἰς τὰς μητρικὰς ἀγκάλας. Ταῦτα μὲν ὁ μέγας Σπυριδὼν διὰ μετριοφροσύνης, ὡς εἶπον, ἤθελε νὰ μείνωσιν εἰς τὸν κόσμον ἀδημοσίευτα. Οὐδὲν παραγγέλλει πολλὴν σιωπὴν εἰς τὸν Ἀρτεμίδωρον καὶ δι' ἐκείνου εἰς τὴν γυναῖκα· ἀλλ' ὁ Ἀρτεμίδωρος, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀγίου, μὴ κρίνας δίκαιον νὰ ζημιώσῃ τοὺς φιλοθέους ταιούτου ἀκούσματος, ἡ μᾶλλον εἰπεῖν θαύματος, γνωστοποιήσας αὐτὸ, παρέδωκεν εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν πιστῶν· καὶ τοσαῦτα περὶ τούτου.

Ἀφοῦ καὶ ἀπὸ τὴν Αντιόχειαν ἐπέστρεψεν ὁ ἅγιος εἰς τὴν Κύπρον, ἄνθρωπός τις προσῆλθεν αὐτῷ ἐπιθυμῶν ν' ἀγοράσῃ ἑκατὸν αἴγας ἐκ τῆς ποίμνης αὐτοῦ· ἐμπιστευθεὶς δὲ νὰ προκαταθῇ τὴν συμφωνηθεῖσαν αὐτῶν τιμὴν, ἔπειτα δὲ νὰ τὰς λάβῃ· αὐτὸς πληρώσας μόνον τὴν τιμὴν τῶν ἐννεμήκοντα ἐννέα, ὑπεκράτησε τὴν τιμὴν τῆς μιᾶς, εἰπὼν τὸ τοῦ λόγου, κάλλιον κέρδος αἰσχύνῃς, ἢ καὶ νομίζων ὅτι με τοῦτα θέλει ἀπατήσῃ τὸ ἀπλοῖκον καὶ πολλὰ ἀμέριμον τοῦ ἀγίου· ἀφοῦ λοιπὸν καὶ οἱ δύο ἐμβῆκαν εἰς τὴν μάνδραν, ὁ μὲν ὅσιος ἐδιώριζεν αὐτὸν νὰ λάβῃ ὅσας ἐπλήρωσεν αἴγας· ὁ δὲ, μὴδὲ οὕτω συναισθανθεὶς, ἐδίωχεν τῆς μάνδρας ἑκατόν. Μία λοιπὸν τῶν αἰγῶν, ὡς καλὴ θεράπαινα, αἰσθανομένη ὅτι ὁ κύριος αὐτῆς δὲν τὴν ἀπέδωκε, ταχέως πάλιν ἐπιστρέφει εἰς τὴν μάνδραν· ὁ ἀνακιδὴς δὲ οὗτος, πάλιν ἐπανεφέρε καὶ βιαίως ἔσυρεν αὐτήν. Δίς πλέον καὶ τρίς ἐπράχθη τὸ θαυμάσιον τοῦτο· καὶ ἡ μὲν αἴγα ἐπέστρεψε, ὁ δὲ ἐμπόδιζεν αὐτὴν με βίβαν ὀρμὴν χειρὸς καὶ ψυχῆς. Τί λοιπόν; μὴ κατορθόνων μὴδὲν πρῶτοντόπως, ἀφαρπάσας αὐτὴν ἐκ τῆς γῆς καὶ εἰς τοὺς ὄμους βαλὼν, ἔφερεν αὐτήν· ἡ δὲ καὶ οὕτως μέγα τι καὶ τραχύτατα ἐκβοῶσα καὶ κτυποῦσα αὐτὸν με τὰ κέρατα, καὶ πρὸς τὴν κεφαλὴν ἐκείνου πλήττουσα, ἐκέρυττε φανερῶς τὴν βίαν· καὶ τόσον ἐπαίδευσεν τὸν πλεονέκτην διὰ τὴν ἀδικίαν, ὥστε καὶ οἱ παρόντες ἐθαύμαζον μὴ δυνάμενοι νὰ γνωρίσωσι τὴν αἰτίαν. Ὁ δὲ ἅγιος μὴ θέλων νὰ ἐλέγχῃ αὐτῶν φανερῶς, ἡσύχως εἶπε πρὸς τὸν ἀδικοῦντα· Ἰδὲ τέκνον μου, μήπως τὸ ζῶν δὲν κάμνει ταῦτα ματαίως οὔτε ἀλόγως λυπεῖται διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν αὐτοῦ· ἀλλ' ὅτι, μήπως λησμονήσας δὲν ἐπλήρωσας τὴν τιμὴν αὐτῆς. Τοιοῦτοτρόπως ἐκεῖνος πιασθεὶς καὶ ἐλθὼν εἰς νοῦν καὶ συναίσθησιν τοῦ πεπραγμένου, ὡμολόγει αὐτὸ καὶ ἐξῆτε· συγχώ-

ρησιν· ἔπειτα πληρώσας καὶ τὴν τιμὴν αὐτῆς, δὲν ἐφώναζε πλέον, οὐδὲ ἀντέβαινε, ἀλλ' ἡσυχῶς συνηκολούθει τὰς ἄλλας. Καὶ τοσαῦτα μὲν περὶ τούτου. Ἄλλος δέ· ἀλλὰ θέλω εἶπει τοῦτο ἐξ ἀρχῆς.

Εἰς τὴν αὐτὴν νῆσον ὑπάρχει κώμη τις ὀνομαζομένη Ερυθρὰ, ὅχι τόσον μακρὰν τῆς μητροπόλεως Κωνσταντίας· διότι δὲν ἀπέχει περισσότερον αὐτῆς τῶν τριάκοντα σταδίων. Ενταῦθα ἐλθὼν ὁ ἅγιος διὰ τινὰ χρεῖαν ἐμβῆκεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ προσευχηθῇ· ἐδιόριζε δὲ ἓνα τῶν ἐντοπίων διάκονον, νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν ἀκολουθίαν· διότι ἦτον πολλὰ κεκοπιᾶκώς ἐκ τῆς πολλῆς ὁδοπορίας, καὶ μάλιστα τότε, ἐπειδὴ ἦτον θέρους, καὶ ἡ καῦσις ἐπροξένησεν εἰς αὐτὸν πολλὴν κόπον. Ὁ δὲ διάκονος ἔψαλλεν ἀργῶς καὶ ἐκουσίως διὰ φιλοτιμίαν του· παρέτεινε τὴν ψαλμωδίαν διὰ νὰ ἀποκτήσῃ, ὥς φαίνεται, ἐκ τούτου τὴν ματαίαν φήμην. Εμβλέψας λοιπὸν αὐτὸν ὁ φύσει πρῶτος μὲ θυμὸν, λέγει ἐγγικτικῶς πρὸς αὐτόν· σιώπα· καὶ αὐτὸς χάσας τὸ λέγειν ὥς ἀπότινα γλωσσοδέτην, ἔμεινεν ἄφωνος, διακόψας εὐθὺς τὸ ἐπόμενον τῆς ψαλλομένης εὐχῆς· ἀλλὰ τὸ ἐλλεῖπον ἀνεπλήρωσεν ὁ ἅγιος. Πρασιπτεῖ τέλος πάντων ἔλεεινός ὁ πρὸ ὀλίγου εἰς ἐκὺν τὸν ὑψηλός· ἄφωνος, ὁ πρότερον μεγάλῳ φωνος καὶ μὴ εὐχαριστοῦμενος εἰς εὐκαιρὸν διατριβήν· φόβος μὲν ἐκυρίευσεν τοὺς παρόντας ἐκ τῶν τῆς κώμης κατοίκων· ἡ δὲ φήμη ἔκαμε νὰ συντρέχωσιν οἱ ἀπόντες· καὶ πολλοὶ εὐθὺς συνηθροίσθησαν πρῶτον μὲν διὰ τὸ μέγα θαῦμα, δεύτερον δὲ δι' εὐσπλαγχνίαν τοῦ παθόντος, ἐξ ὅχως δὲ οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ, οἳ τινες εὐθὺς καὶ ἐδεήθησαν τῆς γενναίας ἐκείνης ψυχῆς νὰ συγχωρήσῃ εἰς τὸν κατακριθέντα τὴν ἀφωνίαν, καὶ νὰ λύσῃ αὐτὸν ἀπὸ τὸν δεσμόν. Ἰδὲ τί πράττει ὁ φιλόκαλος ἐκεῖνος καὶ πολλὰ τὴν ἀρετὴν εὐάρμοστος· διότι μὲ τὴν δέησιν μὲν εὐσπλαγχνίζόμενος, παραινούμενος δὲ ἐκ τοῦ ὅτι ἀκόμη ἐχρειάζετο παιδεία εἰς τὸν διάκονον· ἐπειδὴ ἔβλεπε καὶ τοῦτο διὰ τῆς χάριτος τοῦ παναγίου Πνεύματος· χωρίζει ἀστείως τὴν τιμωρίαν, καὶ ἀφίνει μὲν νὰ μεταχειρίζεται τὴν γλώσσαν πρὸς πάντα λόγον, δὲν συγχωρεῖ ὅμως ὅλως διόλου ἐλευθερίως, οὐδ' ὥς πρότερον τόσον εὐλαὸν ταύτην καὶ μελωδικήν, ἀλλὰ μέ τινα νάρκωσιν καὶ βραδύτητα καὶ μέ τινα μικρὰ ἐμπόδια· ἐπαίδευσεν δὲ αὐτὸν διὰ νὰ μὴν ὑπερηφανεύεται πλέον διὰ τὴν εὐφωμίαν, μηδὲ νὰ κομπάζῃ περὶ τοὺς λόγους· ἐνῷ μηδὲ περὶ τὰ πράγματα εἶναι καλὸν νὰ κομπάζῃ ὁ σπουδαῖος.

Ἦθελον τώρα νὰ τελειώσω τὸν λόγον καὶ ν' ἀγαπήσω τὴν σιωπήν,

καὶ διότι δὲν ἔχω γλῶσσαν συνοφονομένην μὲ τὰ τοιαῦτα θαύματα. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ κάμνω τὴν ἐξήγησιν διὰ τὴν πρὸς τὸν μέγαν Σπυρίδωνα ἀγάπην, βλέπων δὲ καὶ ὑμᾶς ὅχι ὀλιγώτερον προσηλωμένους πρὸς τὴν τοῦτο ἀκρόασιν, θέλω προσθέσει καὶ ἄλλα θαύματα· ἐπειδὴ ἐστοχάσθην κάλλιον κατὰ δύναμιν νὰ διηγηθῶ ταῦτα, παρὰ ν' ἀφήσω αὐτὰ οὕτω ἀμνημόνευτα, ἐνῷ δύνανται νὰ παρῶσιν εἰς ὑμᾶς πολλὴν τὴν ὠφέλειαν.

Εἰσῆλθε ποτὲ ὁ θεὸς οὕτως ἄνθρωπος εἰς τινὰ ἐκκλησίαν τῆς αὐτοῦ πόλεως διὰ νὰ ἐπιτελέσῃ, κατὰ τὸ σῶνθες, τὸν ἐσπερινὸν ὕμνον. Συνέβη δὲ ὥστε δὲν ἦτον λαὸς εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἐνῷ λοιπὸν δὲν παρευρίσκετο ἄλλος τις εἰμὴ μόνον οἱ ὑπηρέται καὶ ὁ διάκονος, διορίζει τότε ν' ἀνάψωσι περισσότερα τῶν συνηθῶν φῶτα· καὶ αὐτὸς μὲν ἐστέκετο φοιδρὸς ἀντικρὺ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἐπιφωνῶν τὴν συνηθισμένην εἰρήνην· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἦσαν ἄνθρωποι διὰ νὰ κάμωσι τὴν συνηθισμένην ἀπόκρισιν, ἀκούεται φωνὴ τις ἄνωθεν πολλῶν μυριάδων, οἳ τινες ὑπεφώνουν, Καὶ τῷ πνεύματί σου· ἡ δὲ φωνὴ ἦτον ἐμμουστος καὶ ἐναρμόνιος, καὶ τόσον διάφορος, ὥστε δὲν ὁμοιάζε μὲ ἀνθρωπίνην. Καθὼς δὲ καὶ ὁ διάκονος ἐτελείονε τὴν εὐχὴν μὲ φόβον καὶ ἐκστασιν, ἤκουε πάλιν, ὦ τοῦ θαύματος, τὸ “Κύριε ἐλέησον” οὕτω θεσπεσίως ὑποφωνούμενον. Καὶ ἐπειδὴ ἡ βοή αὕτη ἤκουετο καὶ εἰς τοὺς ἔξω, συνέτρεχον πάντες φοβούμενοι ὁμοῦ καὶ θαυμάζοντες· καὶ προτοῦ μὲν νὰ ἐμβῶσιν, ἐπληττετο αὐτῶν ἡ ἀκοή ἀπὸ τὴν βοήν. Αποῦ δὲ εἰσῆλθον, δὲν ἤκουσαν πλέον κανένα, οὐδὲ ἔβλεπον τινὰ, εἰμὴ μόνον τὸν δίκαιον Σπυρίδωνα, καὶ ὀλίγους τῶν ὑπ' αὐτόν· οἳ τινες καὶ αὐτοὶ ἔλεγον, ὅτι κανένα μὲν ἕως τῶρα δὲν εἶδον, ἐνῷ ἤκουον φωνὴν θείας ἀγαλλιᾶσεως.

Οὐδὲ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ σιωπήσω· καὶ ὅτι εἶναι δίκαιον, ἀκούσαντες θέλετε καταλάβει.

Ἐνῷ πάλιν ποτὲ ἐμέσαζε τῆς ἐσπερινῆς αὐτοῦ ἀκολουθίας, ἔλειψε πλέον τὸ ἔλαιον τοῦ λύχνου· δὲν εἶχεν ὅμως ἄλλο. Ἐνῷ δὲ ὁ λύχνος ἐπλησίαζε νὰ σβεσθῇ, ὁ δὲ ἅγιος ἐλυπεῖτο διότι δὲν ἐπεθύμει ν' ἀφήσῃ τὴν ἀκολουθίαν του ἀτελῇ· εὐθὺς λοιπὸν δι' ἀοράτου δυνάμεως ἀναβλύζει μὲν ὁ λύχνος ἔλαιον, καὶ ὑπερεχύνετο κρουνηδὸν εἰς τὴν γῆν· οἱ δὲ ὑπηρέται θέσαντες ἄγγεῖα, ἐδέχοντο τὸ χυνόμενον ἔλαιον. Τόσον πλουσιοπάροχον εἶχε τὴν χάριν ὁ μέγας Σπυρίδων, ἡ ὁποία τίποτε ὀλιγώτερον δὲν ἐπλημμύρει τὴν ψυχὴν ἐκείνου, παρ' ὅτι λέγω τὸ αἰσθητὸν ἔλαιον τοῦ λύχνου.

Οτι μὲν λοιπὸν καὶ τὰ ἐν τῷ βίῳ τῆς ψυχῆς ἀνεμποδίστως ἐβλέπε, καὶ πρότερον ὁ λόγος ἐφανέρωσεν, ὅτε καὶ ἡ πόρνη μὲ τοὺς ἐλεγχ-
χους ἐδιορθώθη· θέλει δὲ φανερῶσαι αὐτὸ καὶ τῷ βίῳ.

Γάργχει πόλις εἰς τὴν Κύπρον ὁμώνυμος μὲ τὴν ἐν Λιβύῃ Κυρήνη.
Εἰς ταύτην ἐπορεύθη ὁ ἅγιος ἐκ τῆς τῶν Τριφυλλοῦντων διὰ τινὰ
αὐτοῦ χρεῖαν· συνηκολούθει δὲ αὐτῷ καὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Τριφύλλιος,
ὃς τις πλεόν, κατὰ τὸ ὄνειρον, ἀρχιερατεύσας, εἶχε τὴν προεδρίαν τῆς
τῶν Καλλινικησέων πόλεως. Διαπεράσαν λοιπὸν ἀπὸ τὴν Κυθέρειαν
πόλιν, καὶ ἀπὸ τὸ Πενταδάκτυλον ὄρος. Αφοῦ δὲ ἤλθον εἰς τὴν λε-
γομένην Παρύμνην· οὗτος δὲ ἦτον τόπος καλὸς καὶ τερπνὸς καὶ ἐστο-
λισμένος μὲ πολλὰ εὐάρεστα πράγματα· ὁ Τριφύλλιος ἰδὼν τὸν τό-
πον τοῦτον, ἐπιθυμεῖ νὰ ἀποκτήσῃ καὶ αὐτὸς ἀγρὸν τινὰ εἰς τὴν Πα-
ρύμνην, διὰ νὰ ἀφιερῶσιν τοῦτον εἰς τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ. Ταῦτα ἐ-
φρόντιζεν ὁ Τριφύλλιος καὶ ἐστρεφεν εἰς τὸν νοῦν, ἅτινα οὐδόλως
ἦσαν ἀθέατα εἰς τοὺς ἐσωτερικοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Σπυρίδωνος. Ἀλλὰ
καὶ εἶδεν ἐκεῖνος καλῶς, καὶ τὸν μαθητὴν ἡσύχως ἤλεγξε, λέγων·
διατί, ὦ Τριφύλλιε, βάλλεις εἰς τὴν καρδίαν τὰ κενὰ ταῦτα καὶ μά-
ταια, ἐπιθυμῶν ἀγροὺς καὶ ἀμπελῶνας; τὰ ὅποια εἶναι μὲν οὐδὲν
πρὸς τὴν ἀλήθειαν, φαίνονται δὲ μόνον καὶ εὐχαριστοῦσι μὲ τὸ ὄνομα.
ἔχομεν ἀγαθὰ εἰς τοὺς οὐρανοὺς αἰώνια· ἔχομεν οἰκίαν ἀχειροποίητον·
ἐκεῖνα ἔχε, ἐκεῖνα καὶ πρὸ τοῦ καιροῦ ἀπολάμβανε μὲ τὰς ἐλπίδας,
τῶν ὁποίων δὲν εἶναι μετὰ βας ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλον· ἀλλ' ὅστις μίαν
φορὰν ἀπολαύσῃ αὐτὰ, μένει διὰ παντὸς κύριος. Ταῦτα ἀφοῦ ἤκουσεν
ὁ Τριφύλλιος, δὲν τὰ ἤκουσεν ἀπλῶς, ἀλλὰ ἐδιορθώθη καὶ ἐφύλαξεν
αὐτὰ εἰς τὰ ταμεία τῆς καρδίας του, καὶ ἐδεήθη πρὸς τὸν ἅγιον νὰ
συγχωρήσῃ αὐτόν, καὶ τόσον μετὰ ταῦτα ἐναρέτως ἔζησεν, ὥστε καὶ
σεῦδος ἐκλογῆς, κατὰ τὸν Παῦλον, ἔγεινε τοῦ Χριστοῦ, καὶ μυρίων
χαρισμάτων ἡξιώθη. Τοιοῦτοτρόπως ὁ μέγας Σπυρίδων, ἄλλους μὲν
ἐκουσίως ἐνουθετεῖ, ἄλλους δὲ ἀκουσίως· καὶ οἱ μὴ δεχόμενοι τὰς
νουθεσίας αὐτοῦ δὲν ἐλάμβανον καλὸν τέλος. Τοιοῦτον εἶναι τὸ ἀ-
κόλουθον.

Θαλασσινὸς τις συμπολίτης τοῦ ἁγίου ταξειδεύσας, μετὰ παρέλευσιν
δύο βλοκλήρων ἐτῶν ἐπέστρεψε· ἀπολαβὼν δὲ τὴν ἀγαπητὴν πατρίδα,
εὔρε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ πολλὰ τεταραγμένην· διότι ἡ γυνὴ αὐτοῦ φα-
νερῶς ἐμοιχεύθη· μάρτυς δὲ ἀψευδῆς τούτου ἦτον ὁ ὄγκος τῆς κοι-
τίας αὐτῆς, καὶ τὸ κυφορούμενον βρέφος. Ἐκεῖνος λοιπὸν εὐθὺς ἤθελε

σχεδὸν φονεῦσαι καὶ τὸ γύναιον· ἐπειδὴ ἦτον πλήρης ζήλου ὁ θυμὸς
τοῦ ἀνδρός· μάλιστα δὲ ἔγεινε ἐγκρατὴς τοῦ θυμοῦ, καὶ διασκεφθεὶς ὅτι,
οὔτε νὰ συγκατοικῇ εἰς τὸ ἐξῆς μὲ αὐτὴν εἶναι καλόν, οὔτε πάλιν
νὰ τὴν φονεύσῃ· δίδει τοῦτο μὲν εἶναι ἀπόλεια ἐκείνης· τὸ δὲ ἦτον
ὄνειδος αὐτῇ ἐπὶ ζωῆς καὶ μαρτύριον τῆς καρδίας ἀνάτορος. Παραιτεῖ
λοιπὸν ταύτην, καὶ ὑπάγει εὐθὺς πρὸς τὸν ἅγιον· πρὸς τὸν ὁποῖον
κατὰ μέρος φανερώνει τὰ πάντα· τὸ ταξειδεῖον, τὸν καιρὸν, τὴν μοι-
χείαν, καὶ τὴν ταύτης ἀλάνθαστον ἀπὸ τὴν κοιλίαν μαρτυρίαν· ἐπειτὰ
ἔρωτᾷ τί ἤθελε πάθει, πῶς ἤθελεν ὑποφέρει, καὶ τί περὶ τούτου ἤθελε
πράξει· καὶ ὅτι αὐτὸς ἐστοχάσθη νὰ παραιτήσῃ τὴν γυναικα· ἐπιθυμεῖ
δὲ νὰ μάθῃ, ἐὰν τοῦτο φαίνεται εὐλογον καὶ εἰς αὐτόν. Ὁ δὲ ἅγιος
θαυμάζει μὲν ἐκεῖνον διὰ τὴν ἀπόφασιν, καὶ ἔλεε διὰ τὴν συμφορὰν·
τὴν δὲ γυναῖκα ἐκεῖ προσεκάλεσε· δὲν τὴν ἔρωτᾷ ὅμως, διότι ἡ ἐρώ-
τησις ἦτον περιττή· ἐπειδὴ ποῖος ἤθελε φανερῶσαι πιστότερον τῆς
κοιλίας; ἀλλὰ φανερῶς ὄντος τοῦ πράγματος, λέγει πρὸς αὐτήν· Τί
παθοῦσα ἐντροπιάζεις οὕτως καὶ ἐαυτήν καὶ τὸν ἄνδρα; Αὐτὴ δὲ, διότι
τῶνται ἡ γυνὴ εἶναι ἀδιάντροπος, αὐθάδης καὶ ἀναισχυντος ἀφοῦ μίαν
φορὰν ἀποβάλλῃ τὴν ἐντροπήν, δὲν ἐσωτέλλετο παντελῶς νὰ ψευδῆται
παρρησίᾳ, καὶ δίσχυριζέτο φανερῶς ὅτι δὲν ἐπλησίασεν εἰς κανένα
ἄλλον. Αφοῦ δὲ ὁ ἅγιος εἶπε προσέτι καὶ τὸν καιρὸν τῆς ἀπουσίας,
διότι οὕτως ἐδύνατο νὰ ἐλεγχθῇ τὸ ψεῦδος, ἐκείνη οὐδὲ οὕτως ἄ-
φινε τὴν ἀδιάντροπίαν· ἀλλ' ἐθουρύβει ἡ ἀλιτῆρις, καὶ ἐπροσπάθει νὰ
ἐναντιόναται ἡ πάντολμος, ὥστε οἱ ἀκούοντες ὠργίζοντο αὐτὴν περισ-
σότερον διὰ τὴν ἀπολογίαν, παρὰ διὰ τὴν μοιχείαν· διότι ἔλεγεν, ὅτι
ὅσον καιρὸν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἔλειπεν, ἄλλον τόσον εἶχε καὶ τὸ βρέφος
εἰς τὴν κοιλίαν, διὰ νὰ προσέλθωσιν ὁμοῦ, ἐκεῖνος μὲν ἀπὸ τὴν ξε-
νητείαν, καὶ τοῦτο δὲ ἀπὸ τὴν κοιλίαν. Αφοῦ λοιπὸν ταῦτα καὶ με-
γαλὴν παραχρὴν κινούσα, καὶ τὴν πόλιν βοῆς ἐκκληροῦσα, καὶ ὡς
τὰ μέγιστα ἀδικουμένη συνεκάλει τοὺς παρόντας εἰς βοήθειαν, ὁ πρῶ-
τος ἐκεῖνος, οὐδὲ οὕτως ὑποβάλλων αὐτὴν εἰς τὴν κρίσιν, ἀλλὰ μὲ
τὸν φόβον περισσώτερον παρακινῶν ταύτην πρὸς μετάνοιαν, λέγει· Εἰναι
μὲν, ὦ γύναι, καθὼς ἐξέπεσας εἰς μεγάλην ἁμαρτίαν, τοιοῦτοτρόπως·
ἐπρόσφερες καὶ μεγάλην μετάνοιαν, ἴσως δὲν ἤθελες σοὶ λείπει πολ-
λὴ σωτηρία ἐλπίς· διότι οὐδεμία μεγάλη δύναμις ἁμαρτίας δὲν νικᾷ
τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ ὅμως μὲ τὴν μοιχείαν ἐγέννησας

τὴν ἀπελπισίαν, μετὰ τὴν ἀπελπισίαν δὲ καὶ τὴν ἀναισχυντίαν, ἦτον δίκαιον νὰ καταλάβῃς τὰς ἀνταμοιβὰς τούτων, καὶ νὰ ὑπομείνῃς μεγάλην τιμωρίαν. Πλὴν ἀκόμη καὶ τώρα προβάλλοντές σοι χώραν μετανόας, σοὺ προλέγομεν καθόπως ταῦτα· ὅτι ποτὲ τοῦτο σου τὸ κυροφούμενον βρέφος, δὲν θέλει ἐξέλθῃ εἰς τὸ φῶς, ἕως ὅτου καὶ σὺ δὲν παύσεις ἀπὸ τοῦ νὰ καλύπτῃς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας εἰς τὸ βαθυτάτον σκότος τοῦ ψεύδους, στοχαζομένη νὰ κρύπτῃς καὶ τὰ ἀπὸ τοὺς τυφλοὺς, ὡς λέγουσι, βλεπόμενα. Οἱ λόγοι οὗτοι μετ' ὀλίγον γίνονται ἔργα εἰς τὴν γυναικα· καὶ πρὸ τῆς ὥρας τῆς γεννήσεως, διαλαβόντες αὐτὴν δριμύτατοι πόνοι, ἔστρεφον δυνατὰ τὴν κοιλίαν. Τὸ δὲ παιδίον ὡσαύτως ἐμποδίζετο· καὶ τὸ ἔσχατον τῶν κακῶν ἦτον, ὅτι μὴδὲ οὕτω καταπειθομένη ν' ἀφήσῃ τὴν θρασυτητα, παραπέμπουσιν εἰς ἐλεεινὸν καὶ λυπηρότατον θάνατον. Ταύτην μὲν ἄλλος τις ἤθελε λυπηθῇ διὰ τὴν συμφορὰν· ἐγὼ δὲ διὰ τὴν πονηρὰν καὶ ἀθεραπευτον αὐτῆς γνώμην· διὰ τὸ ὅποιον λέγουσιν ὅτι καὶ ὁ ἅγιος ἐλυπήθη περισσότερο γυναικα δάκρυα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ προσθέσας εἶπεν· ὅτι πλέον εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θέλω καταδικάζει ἄνθρωπον, ἀφοῦ τόσον ταχέως ἐκτελεῖται ἡ ἀπόφασις. Οἱ δὲ εἶδον καὶ ἤκουσαν ταῦτα, προσέφερον πολλὴν εὐλάβειαν πρὸς τὸν ἅγιον· καὶ διὰ τοῦτο μετὰ σέβας ἐπρόσεχον αὐτόν καὶ μετὰ φόβον προσέβλεπον, καθὼς καὶ ποτὲ τοὺς Ἀποστόλους, ἀφοῦ ἐθαυματούργησαν τὰ περὶ Ἀνανίαν καὶ Σάπφειραν. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν τὸ διήγημα ἦτον πονηρὸς καὶ κακῆς γυναικός· ἃς ἀναφέρωμεν δὲ καὶ καλῆς, ἥτις καὶ ὡς ἔπρεπεν ἡγάπα τὸν ἄνδρα.

Γυνὴ τις Σωφρονία τοῦνομα, οὕσα σώφρων καὶ εὐλαβὴς τὸν τρόπον, δὲν εἶχε ἄνδρα ὁμόδοξον εἰς τὴν πίστιν, ἀλλ' ἦτον εἰδωλολάτρης· αὕτη δὲ δὲν ἔπαυε συκοπνηγίνουσα καὶ δεομένη θερμῶς τοῦ ἁγίου, διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἀπὸ τῆς παραφροσύνης αὐτοῦ. Οὐδὲ ὁ ἄνθρωπος ὁμοῦς ταύτης ἐμπόδιζε τὰς πρὸς τὸν ἅγιον αὐτῆς ἀφίξεις· πρῶτον μὲν, ἐπειδὴ ἠγνόει διατὶ ἐπλησίαζε πρὸς αὐτόν· δεύτερον δὲ, διότι εἶχε μεγάλην εὐλάβειαν πρὸς τὸν ἅγιον, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐσύχναζεν εἰς ἐκεῖνον καὶ πολλὰ ὡς φίλον ἐμεταχειρίζετο αὐτόν, καὶ ἐνόμιζεν ἐδικήν του τιμὴν, νὰ τιμᾷ ἐκεῖνον· ἐνίοτε δὲ καὶ ὁ μέγας Σπυρίδων ἐπορεύετο πρὸς αὐτόν. Ἐπειδὴ λοιπὸν τοιοῦτοτρόπως ἐφιλοξενούντο ἀναμεταξύ των, μίαν φορὰν συγγεγυμένοι, ὁ ἅγιος, σκοπεύων ἀρμοδίως νὰ ἀλιεύσῃ τὸν φίλον Ἕλληνα, στραφεὶς πρὸς τινὰ τῶν ὑπηρετούντων αὐτοὺς εἶπεν εἰς ἐπήκοον· ὅτι ὁ μικρὸς

ὑπηρετῆς, πρὸς τὸν ὅποιον ἐμπιστεύθης νὰ βοσκήσῃ τὸ ποίμνιον, ἀπεικοιμήθῃ καὶ ἔχασε τὰ πρόβατα· ἀφοῦ δὲ ἐξύπνησεν ἐρευνήσας κατὰ πολλὰ εὔρε πάντα ὁμοῦ κεκρυμμένα εἰς κάποιον σπήλαιον· ἀπέστειλε δὲ πρὸς ἡμᾶς μνηστῆν, πρὶν εὐρῇ ταῦτα, διὰ νὰ φανερωθῇ τὸ συμβάν· ὃς τις καὶ φθάσας ἵσταται πρὸ τῶν θυρῶν· ἀλλ' ὕπαγε ἀγαπητέ, φανέρωσον εἰς τὸν μνηστῆν ὅτι εὗρεθῃσαν ἀκριβῶς πάντα καὶ ὅτι δὲν λείπει κανὲν ἀπὸ τοῦ ποίμνιον. ἤκουσεν ὁ ὑπηρετῆς ταῦτα, καὶ ἀναχωρήσας ταχέως, ἐφανέρωσεν αὐτὰ εἰς τὸν πρὸ τῶν θυρῶν εὐρισκόμενον μνηστῆν. Ἐνῷ ἀκόμη δὲν εἶχον συκώτει τὴν τράπεζαν, ἰδοὺ πάλιν καὶ ἕτερος μνηστῆς ὃς τις ἀπύγγυλε πάντα παρομοίως, τὴν εὐρεσιν τοῦ ποίμνιον, καὶ τὸν τόπον, καὶ ὅτι δὲν λείπει κανὲν ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν. Ἀφοῦ δὲ ὅλως διόλου συμφώνως προεῖπεν ταῦτα ὁ ἅγιος, πολλὴ ἐκπληξίς ἐκυρίευσεν τὸν εἰδωλολάτρην· καὶ ὡς Θεὸν ἐσεβάσθη τὸν ἅγιον· θελὼν νὰ κάμῃ τ' αὐτὰ ὅποια ποτὲ οἱ Λυκάονες ἔκαμνον πρὸς Βιρνάβαν καὶ Παῦλον, νὰ θυσιάσῃ πρὸς αὐτὸν ταύρους καὶ νὰ κρεμάσῃ στέμματα εἰς τὸ πρόθυρον. Ὁ δὲ ἅγιος, καθὼς ἐκείνοι, εἶπε πρὸς αὐτόν· ἐγὼ δὲν εἶμαι Θεός, ἀλλὰ μᾶλλον δοῦλος τοῦ Θεοῦ, ἄνθρωπος ὁμοιοπαθὴς μετὰ σέ· διὰ τὸ νὰ γνωρίζω δὲ καλῶς τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, διὰ τοῦτο μοι χαρίζει νὰ προγνωρίζω καὶ ταῦτα. Τὸν ὅποιον ἐὰν καὶ σὺ ὁμολογήσῃς Θεόν, θέλεις γνωρίσει μετὰ ἀκριβείαν ὅποιον εἶναι τὸ κράτος αὐτοῦ καὶ ἡ ἀμαχος δύναμις. Καὶ ὁ μὲν ὁσιος εἶπε ταῦτα· ἡ δὲ φιλόχριστος μᾶλλον, ἢ φίλανδρος γυνὴ λαβοῦσα ἀφορμὴν ἀπὸ τοῦ παράδοξον τοῦτο πρᾶγμα εἰς καιρὸν πρέποντα, καὶ προβαλοῦσα ἀρμοδίως τὰ ἰδικά της, καταπειθεὶ τὸν ἄνδρα νὰ ἀρνηθῇ πᾶσαν μὲν τὴν ματαιὰν πλάνην, καὶ τὸ περὶ τὰ εἰδωλα σέβας νὰ ἐκχλευάσῃ, νὰ μετὰμῇ δὲ καλῶς τὴν εὐσεβείαν καὶ νὰ ἐνδυσθῇ διὰ τοῦ βαπτίσματος τὸν Χριστόν.

Ἐὰν μὲ τὴν σιωπὴν κρύψωμεν τὸ ἀκόλουθον διήγημα, πῶς δὲν ἠθέλημεν ἀποστερήσει τοὺς ἀκροατὰς μεγίστης ὠφελείας, καὶ μάλιστα τὸ πολὺ συνεπαγόμενον μετὰ τοῦ ὠφελίμου χαρίεν· ἃς εἵπωμεν λοιπὸν καὶ αὐτὸ καὶ ἃς τὸ ἀπολαύσωσιν αἱ φιλόκαλοι ἀκοαί.

Λέγουσιν ὅτι ὁ μέγας Σπυρίδων κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ μέτριον καὶ ταπεινὸν, ἐπεμελεῖτο μὲν θεαρέτως τὰ τῆς ἐπισκοπῆς, ὅχι δὲ ὀλιγώτερον ἐφρόντιζε καὶ διὰ τὰ ποίμνια. Μίαν φορὰν λοιπὸν ἐπελθόντες κλέπτει τινὲς διὰ νυκτὸς εἰς τὰς μάνδρας ἐκλεπτον τινὰ τῶν αὐτοῦ βοσκημάτων. Ὁ δὲ Θεός, ὃς τις ἐπεμελεῖτο τὸν ποιμένα, δὲν ἡμέλει

οὔτε τῶν ὑπ' αὐτοῦ ποιμαινομένων· ἀλλ' οἱ κλέπτει οὗτοι πιασθέντες ἀοράτως μὲ ἀφεικτα δεσμὰ, ἐδέθησαν τὰς χεῖρας, ὥστε δὲν ῥύ-
ναντο παντελῶς νὰ ἀναχωρήσωσι. Τὸ δὲ πρῶτ' γνωρίσας ὁ ἅγιος τὸ
γεγονός, καὶ ἰδὼν αὐτοὺς ἔχοντας τὰς χεῖρας ὀπίσω γυρισμένους καὶ
δεδεμένους, ἐδεήθη τοῦ Θεοῦ καὶ ἐλύτρωσεν αὐτοὺς ἀπὸ τὰ δεσμά.
Πολλότατα δὲ συμβουλευσας αὐτοὺς, ὅτι μὲ δικαίους κόπους νὰ προ-
σπορίζωνται τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, χαρίζει εἰς αὐτοὺς καὶ κρίν-
λαβετε, εἶπε χαριέντως, τοῦτο διὰ τὸν κόπον τῆς ἀγρυπνίας. Ἀλλὰ
καὶ ἄλλο συνακολουθεῖ ὁμοιον τῷ ῥηθέντι.

Ἀνθρωπὸς τις Τριφυλούσιος, πλοίαρχος, χρειασθεὶς διὰ τὸ ἐμπόριον
αὐτοῦ χρυσίον, ἦλθε πρὸς τὸν ἅγιον, διὰ νὰ λάβῃ αὐτὸ ἐξ αὐτοῦ.
ὁ δὲ ἅγιος, πληρωτὴς ὢν μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ταύτης τῆς ἐντολῆς,
ἣ ὅποια λέγει, ὅς τις θέλει νὰ δανεισθῇ ἀπὸ σέ, μὴν ἀποστραφῇς,
ἐκεῖνο τὸ ὀλίγον, τὸ ὅποιον εἶχε διὰ τὰς ἀναγκαῖας χρείας τῆς ἐπι-
σκοπῆς, τὸ ἐγγχειρίζει προθύμως. Αὐτὸς δὲ λαβὼν τοῦτο καὶ ταξεί-
δεύσας κατευόδιον, ὅταν ἐπέστρεψε μὲ κέρδος, ἦλθεν πρὸς τὸν ἅγιον
διὰ νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος αὐτοῦ· καὶ ὁ ἅγιος χωρὶς νὰ περιεργασθῇ
τίποτε, οὔτε νὰ μετρήσῃ τὸν ἀριθμὸν, καθὼς συνηθεῖζουσιν οἱ περισ-
σότεροι, διορίζει αὐτὸν τὸν ἴδιον νὰ τὸ φυλάξῃ εἰς ἐκεῖνο τὸ σκεῦος,
ἀπὸ τὸ ὅποιον πρότερον ἔλαβεν αὐτό. Καὶ τότε μὲν σεβασθεὶς ὁ ἔμ-
πορος τὴν ἀγαθότητα καὶ ἀμεριμνίαν τοῦ δανειστοῦ, ἔβαλεν ἐκεῖ τὸν
χρυσὸν, καθὼς καὶ ἐδιωρίσθη· καὶ καθὼς πάλιν παραινέει αὐτὸν ἡ
χρεία, οὕτω μὲν ἐτοίμως καὶ τὸν ἐλάμβανε, οὕτω δὲ ἀδόλως καὶ
τὸν ἐφύλαττε. Καὶ ἐνῷ πολλάκις ἐμεταχειρίζοντο τὸν τρόπον τοῦτον,
κυριεύει τέλος τὸν ἔμπορον τὸ πάθος τῆς φιλαργυρίας, καὶ βουλεύεται
ἀπίστως καὶ πονηρῶς πρὸς τὸν ἐμπιστεύοντα, καὶ εὐρὼν αἰτίαν τῆς
κακουργίας του τὴν ἐλευθερίαν, ὑποκρίνεται μὲν ὅτι κατέθεσε τὸ
χρυσίον, χωρὶς νὰ καταθέσῃ μηδέν· σφαλίσας δὲ ἄδειον τὸ σκεῦος,
ἀνεχώρησεν. Ἀλλὰ τοιοῦτοτρόπως δὲν ἔμελλε ν' ἀφήσῃ νὰ ζημιωθῇ ὁ
ἅγιος, ὁ νικῶν τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν, καθὼς λέγουσι
τὰ ἱερὰ λόγια· διὰ νὰ μὴν εἶναι τὸ ἀπλοῖκόν καὶ ἐλευθέριον εὐα-
πάτητον, καὶ καταφρονῆται εὐκόλως ὑπὸ τῶν πανουργοτέρων καὶ
ἡτιμάζεται. Ἰδὲ λοιπὸν, πῶς ἡ σοφὴ δικαία τοῦ Θεοῦ πρόνοια,
τὸν ἐπιχειρήσαντα ν' ἀδικήσῃ ἄλλον, οἰκονομεῖ νὰ ἀδικήσῃ μᾶλλον
τὸν αὐτόν του. Διότι μὲ ἔξοδα τὰ ὅποια, ὡς φαίνεται, δὲν ἀπέ-
βλεπον εἰς κέρδος, ἐξέδουσε τὸ χρυσίον· ἔπειτα εἰς ἑλλειψιν κατα-
νέ-
μει-
νεν

τήτας, ἐνθυμεῖται πάλιν τὴν προτέραν ἑδὼν, καὶ ἔλθων πρὸς τὸν μέγα
Σπυρίδωνα, ἐπεζήτησε τὸ ὁποῖον δὲν κατέθεσε χρυσίον, ὡς νὰ εἶχεν
αὐτὸ καταθέσει· ὁ δὲ ἅγιος δὲν ἠγνόει τὸ κακούργημα· ἡσύχως
ὁμῶς ἐδιόριζεν αὐτὸν οὕτως, κατὰ τὸ σῶνθες, νὰ υπάγῃ διὰ νὰ τὸ
λάβῃ. Ὁ δὲ, ὡς μηδὲν ἀπαίσιον καὶ ἀνελεύθερον πράξας, ἐπορεύετο
διὰ νὰ λάβῃ τρόπον τινὰ τὸ φυλαχθέν· διανοίξας δὲ, καὶ εὐρὼν ἄδειον
τὸ σκεῦος, καθὼς δὲ καὶ τὸ ἀφήκε, ἀπαγγέλει τοῦτο πρὸς τὸν ἅγιον,
στοχαζόμενος νὰ τὸν ἀπατήσῃ· λέγει δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἅγιος νὰ ἐκ-
ζητήσῃ τοῦτο ἀκριβέστερον· ἐπειδὴ ἀφ' οὗτου σὺ κατέθεσας αὐτό, ἄλ-
λου τινὸς χεῖρες δὲν ἔλαβον. Καὶ αὐτὸς πάλιν προσποιεῖται ὅτι ἐρευνᾷ·
ἐπειδὴ ἦτον ἀδύνατον νὰ εὕρῃ, τὸ ὅτι πραγματικῶς δὲν ὑπῆρχε,
προφασιζόμενος ἄγνοιαν εἶπεν, ὅτι οὐδὲν πάλιν τὸ παραμικρὸν εὗρεν.
Ὁ δὲ ἀγαθὸς καὶ πρῶτος ἐκεῖνος ἄνθρωπος εἶπεν· ἐὰν μὲν, ὦ φίλτατε,
ἀληθῶς τὸ ἐφύλαττες, εὐκόλως καὶ ἡθελὲς τὸ εὕρει· ἐὰν δὲ ἐκεῖνο
τὸ ὅποιον σοὶ ἔμεινε, ἐκζητῆς νὰ λάβῃς τοῦτο τώρα ἀπὸ ἡμᾶς,
ἤξευρες ὅτι περισσότερον ἀπατᾷς τὸν ἑαυτόν σου, παρὰ ἡμᾶς. Τοῦτο
ἀφοῦ ἤκουσεν ἐκεῖνος, καὶ τὸν κρυπτὸν ἐνταῦτ' ἔχων συμβοηθὸν τῆς
συνηδείσεως τὸν ἔλεγχον, δὲν ἐδυνήθη πλέον νὰ ὑποφέρῃ· ἀλλ' εὐθὺς
ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν πρὸς τοὺς ἱεροὺς πόδας τοῦ ὁσίου καὶ ἐζήτησε
συγχώρησιν· ὁ δὲ ἅγιος, ἐτοιμότερος μὲν ἑστάθη νὰ συγχωρήσῃ, παρ'
ἐκεῖνος νὰ ζητήσῃ. Εὐνοθέτησε δὲ αὐτὸν εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴν ἐπι-
θυμῇ τὰ ξένα πράγματα, μηδὲ νὰ καταμολύνῃ μὲ δόλους καὶ ψεύ-
ματα τὸν συνήδεσίν του· διότι, ἔλεγε, τὸ ἀπὸ τὰ τοιαῦτα ἀποκτώμε-
νον κέρδος, δὲν εἶναι παντελῶς κέρδος, ἀλλὰ φανερὰ ζημία. Αφοῦ
ὁ λόγος ἐνθυμηθῇ ἀκόμη ἐνὸς τῶν τοῦ ἁγίου, θέλει βαδίσαι πρὸς τὸ
τέλος αὐτοῦ.

Λέγουσιν ὅτι ἐνῷ ἀκόμη ἐζῆ ὁ ἅγιος καὶ προσέδρουεν τῆς ἐπι-
σκοπῆς, ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἔκαμε σύνοδον, καλέσας πάντας
τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ἐπισκόπους, διὰ νὰ παρακαλέσωσιν ὁμοῦ τὸν Θεὸν νὰ
κατακρημνίσῃ τὰ Ἑλληνικὰ ἔθνη καὶ ἀγάλματα· διότι ἀκόμη ἡ πόλις
ἦτον πλήρης τῶν τοιοῦτων· οὗτος δὲ, καθὼς καὶ ὁ Παῦλος καταφλέ-
γετο τὸ πνεῦμα, καὶ ἔπνεε θερμὸν κατὰ τῆς ἀσεβείας. Αφοῦ λοιπὸν
πάντες συνήλθον καὶ ἐπροσευχήθησαν, τὰ μὲν ἄλλα εἰδωλα νεύματι
καὶ δυνάμει Θεοῦ, ἐκλονίσθησαν καὶ εἰς τὴν γῆν ἐκρεμνίσθησαν· ἐν
δὲ μόνον τούτων, καὶ μὲνόντι ἔκαμαν πολλὰς προσευχὰς καὶ ὁ κα-
θεὶς ἰδιαιτέρως καὶ ὁμοῦ μὲ τὸν πατριάρχην, ἔμεινεν εἰς τὸν τόπον

αὐτοῦ· ὅχι ποτὲ οὐδὲν ὑπήκουσεν ὁ Θεὸς, ἢ ὅτι ἡτίμασε τὰς ἱερὰς ἐκείνων προσευχάς, ἀλλὰ μὲ τοιαύτην φανεράν οἰκονομίαν ἤθελε νὰ νὰ δοξάσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ, καὶ νὰ δεῖξῃ τὸ εἰς πολλοὺς ἀγνοοῦ-
μενον, πόσον μέγας ἄρα ἐν ἐπισκόποις ἦτον ὁ Σπυρίδων. Ἐνῷ λοι-
πὸν πλέον ἐνύκτωσε, καὶ αὐτὸς μὲν ὁ πατριάρχης ἦτον ἀκόμη προ-
σηλωμένος εἰς προσευχὴν, εἶδε θεῖαν τινὰ ὄπτασίαν, ἥτις ἔλεγεν αὐτῷ
νὰ μὴν λυπηταί, ἐπειδὴ δὲν κατέπεσε τὸ εἶδωλον· διότι τοῦτο εἶναι
διωρισμένον εἰς τὸν Σπυρίδωνα, ἀπὸ ἐκείνου καὶ μόνον θέλει ἀφα-
νισθῇ· ἀλλὰ τάχιστα προσκάλεσαι αὐτὸν ἐκ τῆς Κύπρου· διότι οὗτος
εἶναι ὁ τῆς Τριμυθοῦντος ἐπίσκοπος. Ὁ δὲ πατριάρχης πράττει ἀμέ-
σως τὸ διωρισμένον· καὶ πέμψας γράμματα, προσκαλεῖ τὸν ἅγιον·
καὶ γράμματα ἐφάνερον τὴν αἰτίαν τῆς προσκαλέσεως, καὶ τὴν φα-
νείσαν ὄπτασίαν, διὰ νὰ μὴ παραιτήσῃ κατ' οὐδένα τρόπον τὸν ἐρχο-
μόν του. Ὁ δὲ ἅγιος εὐθὺς πείθεται· διότι ἅμα ἐτελείωσε τὴν ἀνά-
γνωσιν τῶν γραφέντων, ἐκίνησε· καὶ εἰς πλοῖον ἐπιβὰς, ἀπέπλεε πρὸς
Ἀλεξάνδρειαν. Τὸ μὲν πλοῖον λοιπὸν ἀράξει κατὰ τὴν Νέαν Πόλιν·
ἦτον δὲ οὗτος περίφημος λιμὴν τῆς Ἀλεξανδρείας· ὁ δὲ ἅγιος ἐκ-
βαίνων τοῦ πλοίου προσηύχето νοερῶς· καὶ ἅμα οἱ πόδες αὐτοῦ ἐπά-
τησαν τὸ ἔδαφος τῆς γῆς, καὶ εὐθὺς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο εἶδωλον τὸ
ὁποῖον ἐφάνη ἀνώτερον τῆς προσευχῆς τῶν πολλῶν, ἠφανίσθη· ἐν τῷ
ναῷ καὶ εἰς σκόνιν μετετέραπεν. Τοῦτο καὶ τὸ φθάσιμον τοῦ ἁγίου, τὸ
ὁποῖον ἦτον παντελῶς ἄγνωστον, εἰς τὸν πᾶπαν γνωρίζει· διότι καθὼς
οἱ ἰδόντες ἀπήγγειλαν ὅτι ἐκεῖνο τὸ εἶδωλον ἀφ' αὐτοῦ ἠφανίσθη,
οὕτῃ ὁ πᾶπας εὐθὺς εἶπεν· ὦ φίλοι ὁ μέγας ἦλθε Σπυρίδων ἐκ
τῆς Τριμυθοῦντος· ἐκεῖνοι δὲ τρέξαντες, διότι ἐδιωρίσθησαν ἀπὸ αὐ-
τὸν νὰ συναπαντήσωσι τὸν ἅγιον, εὗρον αὐτὸν ἀκόμη εἰς τὴν ἀπό-
βασιν. Ποῖος λοιπὸν κατοικῶν τὰ ἔσχατα τῆς γῆς, δὲν ἤκουσε τὸ
τοιούτου θαύμα; ἔμαθον μὲν αὐτὸ οἱ Βυζάντιοι, ἐγνώρισεν καὶ αὐτὸς
ὁ βασιλεὺς, ἡσθάνθησαν πᾶσαι αἱ πόλεις αἱ διὰ μέσου, καὶ σχεδὸν
διέτρεξε τὸ θαῦμα πᾶσαν τὴν οἰκουμένην· καὶ ἀδύνατον νὰ ἐκφράσω-
μεν πόσῃ ἐφέλειαν ἐπροξένησε καὶ εἰς πιστοὺς καὶ εἰς ἀπίστους·
διότι οἱ μὲν μετεβάλλοντο πρὸς τὴν εὐσέβειαν, καὶ ἐδέχοντο τὸ ἱερὸν
βάπτισμα, οἱ δὲ ἐστηρίζοντο βεβαιότερον εἰς τὸ θεμελίον τῆς πίστεως.
Ταῦτα ὅχι μόνον ἀκοή τις φιλή και ἀδοκίμαστος· ἀλλὰ καὶ ἡ εἰκὼν
ἐκφράζεται καὶ ἐπιβεβαιώνει ταῦτα· ἥτις ἴσταται μεταξὺ τοῦτε ἀρ-
χοντικῷ λεγομένου πυλῶνος καὶ τοῦ ναοῦ, λέγων, τῆς Τριμυθοῦντος·

ἐνθα καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Σπυρίδωνος λείψανον, κατὰ μέρος ὁμοῦ
καὶ ἄλλων ἐξηγουμένη· ἀλλ' ἀφίνοντες τὰ ἄλλα, ὡς ὑπεσχέθημεν, ἀς
βαδίσωμεν τῶρα ἐπὶ τὴν θεῖαν ἐκείνου τελευτήν.

Ἦτον ὁ καρπὸς τοῦ θέρους, καὶ χωράφια διὰ θέρισμα ἄρκετὰ, καὶ
ὁ καρπὸς εὐσταχὺς καὶ ἄφρονος τοῦ ἁγίου. Αὐτὸς δὲ ἐργαζόμενος
τὸ περισσότερον μὲ τὰς χεῖράς του, λαμβάνει δρέπανον εἰς τὴν δε-
ξιάν καὶ ἄρχεται νὰ θερίζῃ· ἐξαίφνης δὲ βανίδες ὕδατος πολλὰ λε-
πτὰ, ἐνῷ εἰς κανὲν ἄλλο μέρος ὁ Θεὸς τότε δὲν ἔβρεχε, πίπτουσιν
εἰς μόνην τὴν ἱερὰν ἐκείνου κεφαλὴν· δεικνύων αὐτῷ ὁ Θεὸς, ὅτι
καὶ ἐκεῖνος ἀνθεὶ εἰς τὰς ἀρετὰς καὶ ὡς καλὸν τι σπαρτὸν δέχεται
τὴν δρόσον· καὶ ὅτι ἐντὸς ὀλίγου ὁ καρπὸς οὗτος θησαυρίζεται ἀπὸ
τὸν οὐράνιον δεσπότην καὶ γεωργόν. Εἰς τοῦτο δὲ τὸ παράδοξον ἡκο-
λούθει καὶ ἄλλο τι παραδοξώτερον· διότι καθὼς ἐκεῖνος θέσας ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τὴν δεξιάν, ἐδείκνυεν εἰς τοὺς παρόντας τὴν δρό-
σὴν ἀκμαζοῦσαν, εὐθὺς ἐπανθοῦσαν τρίχες ξανθαὶ καὶ μαῦραι καὶ
λευχαί· δὲν ἤξεύρω ὅμως τί ὁ Θεὸς διὰ τούτων ὑπεσημαίνει. Ἐκεῖνος
δὲ, ὡς ἐφάνη, ἐγνώρισε, καὶ πρὸς τοὺς παρόντας εἶπεν· Ἡξεύρετε ἀ-
γαπητοί· ὅτι ἡ ψυχὴ μου πλέον ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὸ σῶμα· ὁ δὲ Κύ-
ριος μὲ πολλὴν δόξαν θέλει τιμήσῃ τὴν ἐμὴν τῆς ἀποδημίας μνή-
μην· καὶ εἰς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων θέλει εἶναι ὑπόθεσις ἐορτῆς ἡ
ἡμέρα τῆς κοιμήσεώς μου, καὶ μὲ μεγάλην φιλοτιμίαν θέλει ἐπιτε-
λέσει ταύτην πᾶσα ἡλικία καὶ νέων καὶ μεσαίων καὶ γερόντων.
Ταῦτα καὶ πολλὰ ἄλλα εἰπὼν καὶ προφητεύσας, ἀλλὰ καὶ νουθετήσας
τὰ δέοντα, καὶ διηγηθεὶς κεφαλαιωδῶς πρὸς τοὺς παρόντας πᾶν καλὸν
καὶ σωτήριον, καὶ πολὺ περισσότερον περὶ τῆς γενικωτάτης καὶ με-
γαλητέρας πασῶν τῶν ἄλλων ἀρετῆς, τῆς εἰς τὸν Θεὸν λέγων καὶ
τὸν πλησίον ἀγάπης, μετ' ὀλίγον, καθὼς δὲ καὶ εἶπεν, ἀρῆκε τὴν
καθαρὰν ἐκείνην καὶ ἱερὰν ψυχὴν· γενόμενος μὲν ἄξιος συγχορευτῆς
μὲ τοὺς ἀγγέλους· ὅμως δὲν ἀπεμακρύνθη παντελῶς ἀπὸ τοὺς ἀν-
θρώπους, ἀλλὰ μάλιστα τῶρα προΐσταται ἐπειδὴ καὶ εἶναι πλησιέ-
στερος πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἔχει μεγαλητέραν τὴν πρὸς αὐτὸν παρ-
ρησίαν. Πολλὰ λοιπὸν εἶναι μὲν τὰ γεγονότα ὑπ' ἐκείνου μετὰ τὴν
ἀποβίωσιν αὐτοῦ, καὶ εἰσέτι γινόμενα. Πμεῖς δὲ, ἵνα μὴ συμπεριγρᾶ-
φωμεν εὐθὺς μὲ τὸ τέλος τοῦ βίου καὶ τὰ θαύματα, μήτε πάλιν
πολὺ νὰ ἐκτείνωμεν τὴν γραφὴν, ἀπὸ ἐπενθυμηθῶμεν ἐν ἡ δόξῃ, θε-
λομέν τελεῖσθαι· σὺν Θεῷ τὸν λόγον.

Εἶπε κάποιος τῶν φιλοχρίστων καὶ με πολλὴν ζέσιν ἀγαπῶντων τὸν ἅγιον, ὅχι δὲ ὀλιγώτερον καὶ τὴν ἀλήθειαν· ὅτι ἐνῷ ἐτελεῖτο ἡ ἐορτὴ αὐτοῦ, τελεῖται δὲ κατὰ τὴν δωδεκάτην τοῦ Δεκεμβρίου μηνός, προσῆλθε καὶ οὗτος εἰς τὸν τάφον ἐλπίζων νὰ ἀπολαύσῃ αὐτὸν ὡς περ ζῶντα, παριστάων ἀπὸ τὸ πρόσωπον τὸ πολὺ πρὸς αὐτὸν σέβας καὶ εὐλάβειαν. Ἀποῦ δὲ ἐπλησίασε καὶ ἔμελλε νὰ θεωρήσῃ, τὸσαύτην, ἐκεῖνος ἔλεγεν, Οεῖαν ἐπισκοπὴν ἡσθάνοιεν ἐντὸς τοῦ τάφου ἐνεργουμένην, καὶ πόσον διεπέρασεν αὐτὴν μου τὴν καρδίαν, ὥστε ἐπήρθη τὸ πνεῦμά μου, καὶ μόνα τὰ οὐράνια ἀγαθὰ ἐφανταζόμουν, λησμονήσας μὲν πάντα τὰ ἐπίγεια, ὁμοῦ δὲ καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα, καὶ σχεδὸν ἄφρωνος, ἄφθογγος καὶ ἄσιτος ὡς ἡμῇν, μήτε με τινα ὠμίλησα, μήτε τροφὴν ἢ πόσιν καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν παντελῶς ἐγεύομαι, εἰμὶ μόνον τὸ θεῖον σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Κυρίου, τὸ ὁποῖον ἐκοινωνήσα. Ἀλλοτε ὁμως καὶ καθάρωτερον τὸ θαῦμα ἐγενεῖν εἰς αὐτὸν καὶ ὁ τρόπος τῆς διηγῆσεως χαριέστατος. Αὐτὸς μὲν, ὡς εἶπεν, πάλιν τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τοῦ ἁγίου ἐπαρεῦθη εἰς τὴν Τριμυθοῦντα προσκυνοῦν δὲ καὶ ἀσπαζόμενος τὸν τάφον, ὅς τις περιεῖχε τοῦ ἁγίου τὸ λείψανον, ἐπληρώθη μὲν ὁμοίως ἡ καρδία του φῶς, ἡ ψυχὴ του ἐγέμισεν ἡδονῇ, καὶ τὰ ἀγαθὰ τὰ ὁποῖα περιμένουν τοὺς ἁγίους, διὰ τῶν παρόντων, ὡς ἐνυπάρχοντα ἐφαίνοντο· ἔπειτα δὲ ἐπορεύθη καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ νὰ ἀγοράσῃ ἐπιπλα τινὰ καὶ φορέματα διὰ νὰ ἐνδύσῃ πένητας καὶ πτωχοὺς· ἐπειδὴ ἦτον χειμῶν καὶ ἦτον φύχρος. Ἀποῦ λοιπὸν ἡτοιμάσθη, καὶ ἔπρεπε δι' ἀναγκαίαν χρεῖαν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν τόπον του· σύμπτωσις, ὁποῖα ἀκολουθεῖ τὸν χειμῶνα, ἦτον τῶν νεφῶν, καὶ ἐπαπειλεῖτο σφοδρὰ καταφρὸν βροχῆς καὶ ἡ φροντίς ὅχι μικρά. Ἐνῷ λοιπὸν τοιουτοτρόπως ἐταλαιπωρεῖτο καὶ πρὸς διδο τὸ φορτίον εἰς τὴν βροχὴν διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν οἶκόν του, ἐναποθέτει τὴν ἐλπίδα του εἰς τὸν Θεόν, ἐπιθέτει τὰ πράγματα αὐτοῦ εἰς τὰ ὑποζύγια, καὶ προστρέχει εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου, καὶ ὡς ἦτον ἀγκαλιέσας τὴν θύκην, καὶ προσηλωμένος θερμῶς ὡς εἰς ζῶντα, εὐχεται νὰ συνοδεύσῃ αὐτὸν, καὶ νὰ γίνῃ καλὸς ὁδηγὸς εἰς αὐτὸν καὶ εἰς πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ· νὰ κάμῃ εὐπορον αὐτοῖς τὴν ὁδόν, νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀπειλὴν τῶν βροχῶν καὶ τῶν ἀέρων τὴν βίαν· καὶ αὐτὸς μὲν ἀποῦ εὐχῆθῃ ταῦτα, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν Τριμυθοῦντα. Ὁ δὲ ἅγιος, καθὼς καὶ οὗτος εὐχῆθη, ὅχι μόνον ἀοράτως, ἀλλὰ καὶ ὁρατῶς πλέον καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ὁδὸν συμπαρευρίσκετο,

ὡς εἰς τῶν ὁδοιπόρων· ἡ δὲ βροχὴ μετὰ τὴν σύγχυσιν τοῦ ἀέρος καὶ μετὰ τὴν συνέλευσιν τῶν νεφῶν ἐκρέματο, μετὰ τὴν δύναμιν δὲ τοῦ ἁγίου ἐκρατεῖτο καὶ ἐδιώκετο. Ἀποῦ δὲ ἐφθασεν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ὁ μὲν ἅγιος εὐθὺς ἐγενεῖν ἄφαντος· τοῦ δὲ ἀνθρώπου ἡ καρδία περιελαμπε μετὰ ἀρρήτων φῶς, καὶ εὐφραίνετο ὡς νὰ ἡγγίζεν αὐτὴν ὁ ἅγιος καὶ μετέδιδεν τῆς ἰδίας του εὐφροσύνης καὶ ἡδονῆς. Ὁταν δὲ ὁ ἅγιος ἀνεχώρησε, ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐμβῆκεν εἰς τὴν οἰκίαν του, εὐθὺς μὲν κατέβη πολλὰ ῥαγάδια βροχῆς, καὶ πόσον ἐπεκράτησεν, ὥστε δὲν ἔπαυσε τρεῖς ὁλοκλήρους ἡμέρας. Καὶ τότε μὲν τοιουτοτρόπως ἔσωσεν ἀπὸ τὴν κακοπάθειαν τῆς ὁδοῦ· ἄλλοτε δὲ διέλυτεν αὐτοῦ ἄλλην ἀθυμίαν καὶ λύπην. Ἐπλησίαζεν ἡ ἡμέρα τῆς ἐορτῆς τοῦ μεγάλου Σπυρίδωνος· ἀλλὰ δὲν ἡδύνατο πάλιν νὰ παρευρεθῇ· καὶ τοῦτο ἐπροξέτει αὐτῷ μεγάλην θλίψιν· προσευχόμενος δὲ παρεκάλει νὰ μὴν ἀποτύχῃ τῆς συνήθους ἐπισκοπῆς καὶ χάριτος. Τί λοιπόν; ἀκόμη δὲν ἐτελείονεν ἡ προσευχή· καὶ εἶδεν ὅτι ἐπορεύετο εἰς τὸν ναόν· καὶ ἄμω ἐγνώρισε τὴν παρουσίαν ἐκείνου, εὐθὺς καὶ μετελάμβανε τῆς συνήθους ἐλλάμψεως καὶ γλυκύτητος· τῷ ἐφάνη δὲ ὅτι καὶ ὁ ἅγιος προσευχόμενος, συνευρίσκετο καθ' ὅλην τὴν δοξολογίαν· ἔπειτα εὐλογῆσας πάντας τοὺς παρόντας, εἰς τὸ τέλος ἀνεχώρησε.

Ὁ λόγος μου ἀνέφερεν, ἐὰν καὶ ὅχι πάντα τὰ ἐκείνου, ἀλλὰ τὰ ἀρχαῖα· τα εἰς τοὺς φιλαρέτους. Πῶς δὲ καὶ καθεκίστην βοηθεῖ τοὺς δεομένους αὐτοῦ, ἄλλος δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὸ εἴπῃ ὡς πρέπει, εἰμὶ αὐτοὶ μόνον οἱ ἀπολαύοντες καθ' ἡμέραν τῶν αὐτοῦ θαυμάτων καὶ τῆς χάριτος. Πρέπει δὲ μὴδὲ τοῦτο νὰ ζημιώσωμεν τοὺς φιλοθέους. Ἐὰν τις ἀπορῶν ἤθελε ζητήσῃ, πόθεν ἡ τοσαυτὴ θάλασσα τῶν θαυμάτων εἰς τὸν Σπυρίδωνα, καὶ τί ταχα κατορθώσας ἔλαβεν ἀπὸ τὸν δεσπότην Χριστὸν τοιαύτην χάριν· ὅς ἡξέυρει, ὅτι πάντα τὰ καλὰ, ὡς ἐκ συμφωνίας συνευρέθησαν εἰς αὐτόν· καὶ ἐγενεῖ λοιπὸς οὗτος ὁρος ἀρίστης πολιτείας· τὸ δὲ γνώρισμα καὶ τὸ ἔσοχον τῶν ἄλλων παράσημον τοῦ Σπυρίδωνος, ἦτον ἡ εἰς ἄκρον ὑπερβολὴ τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ μετριότητος· καὶ τὸ νὰ νομίζῃ ἐκυτὸν ὅτι κατ' οὐδὲν διαφέρει οὔτε τινὸς τῶν ἐντελῶν καὶ ἁμαρτωλῶν· ἐνῷ ὑπερέβη σχεδὸν πάντας, ὅσοι ἡξιώθησαν τῆς χάριτος τῶν θαυμάτων.

Τοιαῦτα λοιπὸν εἶναι τὰ κατορθώματα τοῦ βίου τοῦ Σπυρίδωνος, τοιαῦτα καὶ τὰ θαύματα· ἄμποτε δὲ νὰ ἐπιτύχωμεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τὴν βοήθειάν του νὰ μιμηθῶμεν τινὰ τῶν ἐκείνου· διότι νὰ εἰπωμέν

τὰ πάντα εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον· ἵνα καὶ συμμετοχοὶ γενώμεθα τῶν ἡτοιμασμένων αὐτῷ ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ὁμοῦ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

(Καὶ ταῦτα μὲν ἐκ τοῦ ἁγίου Συμεὼν τοῦ Μεταφραστοῦ.)

Ὁ δὲ Θεὸς, ὅς τις φυλάσσει τὰ ὁστὰ τῶν δικαίων πρὸς ἀπόδειξιν καὶ στηριγμὸν τῆς ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, καὶ πρὸς παντοτεινὸν σχολεῖον ἀρετῆς, ἐφύλαξε καὶ διασώζει· τὸ σεβασμιώτατον τοῦ Σπυρίδωνος σῶμα σῶον καὶ ἀκέραιον, ἐναντίον τῶν ἀμεταθέτων τῆς φύσεως ὧρων· ἐπειδὴ ὅπου βούλεται Θεὸς νικᾷται φύσεως τάξεις· καὶ ὑπὸ τὴν γῆν πρότερον ἔτη πολλὰ καὶ μετὰ ταῦτα ἐπάνω τῆς γῆς, τιμώμενον καὶ σεβασζόμενον, ὡς ἡγιασμένον παρὰ Θεοῦ, ὑπὸ πάντων μὲν τῶν ὁρθοδόξων, μάλιστα δὲ ὑπὸ τῶν ἐν τῇ βασιλευσούσῃ Χριστιανῶν, οἵτινες εὐλαβῶς ἡτπάζοντο καθεκάστην τὸ ἱερὸν τοῦτο λείψανον.

Μετὰ δὲ τὴν ἀξιοβήνητον ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μετεκομίσθη εἰς Κέρκυραν, διὰ τινος τῶν ἐκεῖθεν ἱερέων Γεωργίου Καλοχαίρετου τοῦνομα· ὅς τις καὶ εὐρίων πανευκλεῆ καὶ σεβασμιον ναόν, μετέθηκεν ἐκεῖ τὸ πάνσεπτον λείψανον· καὶ αὐτὸς μὲν ἔχων εἰς τὸν ὕψηλόν τῆς ἱερωσύνης βθλμόν, προσέφερε καθεκάστην τῷ Κυρίῳ τὴς εὐχαριστίας. Ἐνθα δὲ μὲν τὴν κατάθεσιν τοῦ ἱεροῦ λειψάνου, καὶ μὲν τὴν ἐπισκίασιν τοῦ παναγίου Πνεύματος, ὑπερέκβλυζον πολλόταται ἰάσεις καὶ θαυματουργίαι· τὰς ὁποίας ὁ τῆς Κερκύρας χριστεπώνυμος λαὸς ἐκπληττόμενος, προσέτρεχε μετὰ πάσης εὐλαβείας εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ ἁγίου τέμενος, εὐχαριστοῦντες τὸν δοξάσαντα αὐτὸν Κύριον, διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τοιοῦτου θησαυροῦ, τοιοῦτου πολιούχου καὶ υπερασπιστοῦ. Ἀνακινισθείσης δὲ μετὰ ταῦτα τῆς πόλεως, καὶ εἰς ἕτερον μέρος μεταθεθείσης, ἄλλον νῦν ἐγείρουσι τῷ ἁγίῳ οἱ τότε ἱερεῖς, οἱ ἐκ Κερκύρας δηλαδὴ Βούλγαροι, εἰς τοὺς ὁποίους διὰ τῆς μακαρίτιδος Ἀσιμίνης μετέβη τὸ κατὰ κόσμον τῆς ἐξουσίας δικαίωμα τοῦ ἱεροῦ τοῦτου λειψάνου. Ὅς τις δὲ καὶ διὰ πλουτίων τοῦ λαοῦ δώρων καὶ πολυτίμων ἀφιερωμάτων, ἔγεινε περίδοξος, καθὼς ἀκόμη καὶ νῦν φαίνεται· ἐνθα ἡ ἀξιοθέατος προκειμένη τῶν λειψάνων θήκη δοξάζεται παρὰ πάντων διὰ τὰς διαφόρους τερατουργίας, καὶ ὁ θαυματουργὸς ζῶν Σπυρίδων μὲν θαύματα ἐκπλήττει πάντας καὶ μετὰ θάνατον.

Πάλαι ποτὲ εἰς τὴν τῶν Κερκυραίων νῆσον, στερουμένην τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων, κατακυριευμένην ἀπὸ θείαν πεῖναν, ὁ ἅγιος ἐχάρισε, διὰ πλοίων, σίτους, ἐπιφανείς εἰς τοὺς πλοιάρχους καὶ προμηνήσας εἰς τοὺς τοῦ νήσου τὴν χρείαν, κατὰ τὸ ἅγιον μέγα σάββατον· διὰ τοῦτο λαμπρὸν καὶ τερπνὸν συνέβη τὸ τότε πάσχα εἰς τὴν πρῶην τεθλιμμένην νῆσον, μὲ τὴν τοῦ ἁγίου προμήθειαν.

Καὶ πάλιν· Εἰς τινὰ Θεόδωρον ἔμπορον ἐκ τῆς ἀνατολῆς, ὅς τις ἐστερήθη παντελῶς τῶν ὀφθαλμῶν τὴν ὁρασιν, προσέτρεξε δὲ μὲ θερμὴν πίστην εἰς τὸν τοῦ ἁγίου ναόν, ἐχάρισεν αὐτῷ δεῦτατον τὸ φῶς.

Καὶ ἄλλοτε· Ἐνῷ λοιμὸς διέφθειρε τὴν τῶν Κερκυραίων πόλιν, προσέτρεχον δὲ πάντες ἀδιαφόρως εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ ἁγίου τέμενος, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ πολλοὶ μεμολυσμένοι συνενόνοντο, ἐκ τοῦ θοοῦ ἔπρεπε, διὰ τοῦ μιάσματος, κατὰ τοὺς νόμους τῆς φύσεως νὰ διαφθαῖ ἡ πόλις· οὐδὲν σχεδὸν ὑπέφερεν ὁ εὐλαβὴς ἐκεῖνος λαὸς, ἀλλὰ ταχέως πάλιν τῇ τοῦ ἁγίου μεσσητεία ἡξιώθη τῆς προτέρας ὑγίαινης καταστάσεως.

Προσέτι δὲ δύο τυφλοὺς κωπηλάτας, οἵτινες καὶ ὡς ἀνίκαναι ἀπεβρίβθησαν ἐκ τοῦ στόλου τῶν Ενετῶν, ὁ μὲν ἐκ τοῦ πλοίου Ἀντωνίου τοῦ Βερνάρδου, ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ ἱερωνύμου τοῦ Μαυρικηνοῦ· εἰς τοὺς τοὺς ὁ μέγας Σπυρίδων παρέδωκεν δλόκληρον τὴν ὁρασιν. Τοῦτο δὲ ἔκαμε πάντες νὰ κηρύξωσι μὲ ἀγαλλίασιν, ἐκπλαγέντες εἰς τὴν τοῦ τερατουργήματος αὐτοψίαν. Ποῖον δὲ τὸ θαῦμα δὲν ἐξέπληξεν, ὅταν ἄνθρωποι τινὲς ἀπὸ ζήλον εὐλαβείας, ἀφόβως ἀνέβησαν εἰς τὴν ὑψόβροφον κορυφὴν τοῦ κωδωνοστασίου τῆς τοῦ ἁγίου ἐκκλησίας, διὰ νὰ σβέσωσι τὴν ἐκεῖ φλόγα, ἐξ ἐκείνης δὲ διὰ κεραυνικῆς βίας κατακρημνισθέντες δὲν ἔπαθον κανὲν κακόν, ἀλλ' ἄβλαβῶς διεσώθησαν.

Ἄλλοτε πάλιν. Κάποιοι τῶν τῆς ἀριστοκρατίας εὐπατριδῶν, μάταια φλυαρῶν καὶ φρυαττόμενος, καταγελῶν παιδίον τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀνάτονον ἀσθένειαν, ἐπειδὴ κατέπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν χάριν θεραπείας ὑπὸ τὴν τῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου θήκην ἐν τῷ λιτανεύεσθαι, κατὰ τὴν παλαιὰν συνήθειαν καὶ τὸν πάτριον νόμον· διότι λιτανεύει ὁ κληρὸς καὶ ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ τοῦ ἁγίου, καὶ τῶν εἰκόνων τῆς θεομήτορος· προσέτι δὲ χλευάζων τοὺς γονεῖς αὐτοῦ, οἵτινες προσέκλειον, ἡ θεὰ δίκῃ ταχέως ὑπέφθασεν αὐτόν· καὶ ἐξαίφνης τὴν αὐτὴν ὥραν διαβραχέντος πυροβόλου κατέσκαψε τὸν τοῦτου δεξιὸν ὀφθαλμόν· οὐτινος καὶ πολλοὶ τότε ζῶντες αὐτόπται καὶ μάρτυρες ἐχρημάτισαν. Ἐπειδὴ μετὰ ταῦτα

θλονύκτιος ἐστάθη ἡ μετάνοια αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Σπυρίδωνος, καὶ παννύχιοι μετὰ θαυμάτων αἱ προσευχαί.

Εἰς δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας, τὸ χιλιεστὸν καὶ ἑξακοσιοστὸν ἑβδομηκοστὸν τρίτον σωτήριον ἔτος, ἐνῷ πάλιν λοιμῶδες μῖασμα διέφθιρε καὶ ἄγρους καὶ πόλιν καὶ κώμας, ὥστε τοῖς πᾶσιν ἀφεύκτως ἐπεκρέματα ὁ σκληρὸς θάνατος, καὶ σχεδὸν εἶχεν ἀφανίσει πᾶσαν τὴν νῆσον (καὶ ταῦτα δις κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος) ὁ θαυματουργὸς οὗτος τὴν νόσον ἐθεράπευεν, ἀναλαβὼν πάντας ὅσον τάχιστα ἀπὸ τὴν ἀσθενείαν, ἔκαμιν αὐτοὺς διὰ μιᾶς νὰ ἰατρευθῶσι—καὶ τῶντι μέγα ἦτον τὸ θαῦμα· εἰδὼς κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς πανυγῆρεως τοῦ ὑπὸ τοῦ ἁγίου γεγονότος θαύματος εἰς τὸν παραδόξως, ὡς εἵπομεν, ὁμιματωθέντα τυρλὸν Θεόδωρον, τῇ δεκάτῃ τρίτῃ τοῦ Ἰουλίου μηνός, νὰ ἴδῃ τοὺς ἡδη ἡμιθανεῖς ἐν τῷ ἄμα μὴ λοιμώττοντας πλέον· τὸ δὲ δεύτερον κατ' αὐτὴν τὴν τῶν βαλίων ἡμέραν τῆς ἐτησίου λιτῆς τοῦ μεγάλου Σπυρίδωνος, νὰ θεωρήσωσιν ὃ τοῦ θαύματος, πεπαυμένον πλέον τὸν λοιμόν. Ακούσατε δὲ καὶ ἄλλο μέγα τῶντι καὶ ἐξαίρετον τοῦ Σπυρίδωνος τερατοδύρημα, τὸ ὅποιον ἡ Κέρκυρα θαυμάζει καὶ μὲ λαμπρὰν φωνὴν ἀνακηρύττει τὸ παράδοξον.

Πόλεμοι καὶ μάχης ὑπαρχούσης μεταξὺ Εὐνετῶν καὶ Οὐμανῶν, μετὰ τὴν ἄλυσιν τῆς Πελοποννήσου, ἐφάνη εὐλογον εἰς τὴν εὐτολμίαν τῶν ἀθείων Ἀγαρηνῶν, νὰ καταδουλώσωσι καὶ τὴν Κέρκυραν. Οθεν κατὰ τὸ χιλιεστὸν ἑπτακοσιοστὸν δέκατον ἕκτον σωτήριον ἔτος, τῇ εἰκοστῇ τετάρτῃ Ἰουνίου, ἐπιδραμόντες οἱ σκληροὶ οὗτοι ἐπολιόρησαν ἐξαίφνης τὴν πόλιν διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης. Αφοῦ δὲ ἤρχισεν ὁ βαρβαρικὸς πόλεμος, μὲ πῦρ καὶ μὲ σῖδρον κατέβληον τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας· καὶ μετὰ παρέλευσιν πεντήκοντα ἡμερῶν, ἐν αἷς σφοδρὰ μάχῃ ἐπεκράτησε μεταξὺ αὐτῶν, ἡ τῶν βαρβάρων δύναμις ἐβουλεύθη νὰ ἐπανελθῇ ἐπὶ τὸ τῆς Κερκύρας ἄστυ. Πάντες δὲ οἱ πιστοὶ μὲ στεναγμῶς καὶ δάκρυα ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ τὸν ἱεράρχην ἱκέτευσαν. Οθεν τὰ τῶν Ἀγαρηνῶν στρατεύματα, ἐπανελθόντα ἐπὶ τὸ ἀκρότειχον τῆς πόλεως, μετ' ὀλίγον πολλοὶ ἐξ αὐτῶν κακῶς ἠφανίσθησαν, καὶ, διὰ τῶν πρεσβειῶν τοῦ ἱεράρχου, διεσκορπίσθησαν· μετὰ τοῦτο δὲ μεγαλητέρας σκληρότητος καὶ ἀπανθρώπου φόβου ἔπνεον τῶν βαρβάρων αἱ χεῖρες, ἐπαπειλοῦντες τῇ πόλει ἄλλην ἐπιδρομὴν καὶ πανόλεθρον αἰχμαλωσίαν καὶ θάνατον. Αἱ δεήσεις δὲ αἱ προσευχαί ἀπὸ τοὺς πιστοὺς δὲν ἔλειψαν, διὰ τῶν ὁποίων μετὰ

πολλῆς εὐλαβείας, ἐπεκαλοῦντο τὴν τοῦ κοινοῦ πατρὸς προστασίαν καὶ σκέπην· διὸ καὶ τὸν σκοπὸν δὲν ἀπέτυχον. Εὐῷ λοιπὸν οἱ Κερκυραῖοι προσεκαρτέρουν τὴν ἐκ τῶν βαρβάρων παντελῆ ἀπώλειαν, φιλνεταί, ὀρθροῦ βαθείως, πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ὁ μέγας πατὴρ ἡμῶν Σπυρίδων μετὰ πλήθους στρατιᾶς οὐρανοῦ, καὶ ἐπέχων εἰς τὴν δεξιὰν ἀστράτομορπον ξίφος, ἀπεδίωκε σπουδαίως καὶ μὲ θυμὸν τούτους. Τοιοῦτον λοιπὸν παράδοξον ἰδόντες οἱ Οὐμανικοὶ στρατιῶται, εὐθὺς ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, καὶ σπροχνομένοι μεταξὺ τῶν, ἐτρόμαζον μήπως ἀσπίτως πληγωθῶσιν ἐφυγον λοιπὸν καὶ συνετρίβησαν ἀπὸ φόβου, χωρὶς πολέμου ἢ πυρὸς ἢ μαχαίρας ἢ ἄλλου τινὸς διώκοντος· εἰμὴ μόνως τῆς ἀσπίδος δυνάμεως τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, διὰ τῶν δρατικωτάτων εὐχῶν τοῦ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος. Αφοῦ λοιπὸν ἀνεχώρησαν τὰ πεζικὰ καὶ ἱππικὰ στρατεύματα, ἀπέπλευσε καὶ ὁ στόλος αὐτῶν· καὶ οὕτως διέμεινεν ἐλευθέρᾳ ἡ Κέρκυρα. Τὸ δὲ πρῶτ' ἐνῷ ἐπρόσμενον οἱ πολῖται τὴν συνήθη μάχην, δὲν εἶδον οὐδένα, εἰμὴ σιωπῇ καὶ ἀσχόλειαν. Περὶεργοι λοιπὸν μὲ ἐπιτόλαιοι χαρὰν ἐπελθόντες εἰς τὰς σκηνὰς τῶν ἐχθρῶν, ἐνόησαν τὸ θαῦμα· καὶ σκιρτῶντες μετ' εὐφροσύνης, ἡγάλλοντο διὰ τὸ κενὸν καὶ παράδοξον· ἐπειδὴ ὄχι μόνον ἔβλεπον τοὺς Ἰσμαηλίτας φυγάδας, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν ἐλαφραγωγῆσαν· οἱ τινες καὶ ἐν τῷ φεύγειν, ἀναφανδὸν ὁμολόγουν, ὅτι ἀπὸ τινος σεβάσμιου μοναχόν, δηλαδὴ τὸν Σπυρίδωνα, ὃς τις ἀνεφάνη εἰς τὸν αἰθέρα μὲ ἐνδοξον στόλον στρατιᾶς οὐρανοῦ, ἀπεσύρθησαν εἰς ταχυτάτην φυγὴν. Ἐδραμον δὲ πάντες μετ' αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας, ἀποδίδοντες δόξαν καὶ εὐχαριστίαν εἰς τὸν θαυματουργῆσαντα ἱεράρχην. Ἡ δὲ εὐγνώμων ἀριστοκρατία τῶν Εὐνετῶν ἐπιγινώσκουσα αὐτὸν ἐλευθερωτὴν τῆς νήσου καὶ τῶν φιλοχρίστων ὄπλων ὑπερασπιστὴν, εὐθὺς ἀπέστειλεν ἀργυρὰν πολύφωτον κανδήλαν εἰς τὸν πάνσεπτον αὐτοῦ ναόν· καὶ μὲ κοινὸν ψήφισμα ἐδιώρισε νὰ γίνεταί λιτανεΐα ἐνιαύσιος μετὰ τοῦ θεσπεσιωτάτου λειψάνου κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς ἐλευθερώσεως. Εἶναι δὲ αὕτη ἡ δεκάτη πρώτη τοῦ Ἀυγούστου μηνός. Προσεῖτε δὲ καὶ εἰς τὸ ἐπόμενον, τὸ ὅποιον ἐνῷ ἔχει μεγάλιν τὴν χάριν διὰ τὴν θαυματουργίαν, δεικνύει συνάμα τὸ δρθόδοξον τῆς Ανατολικῆς ἐκκλησίας καὶ τὸ σφαλερὸν τῆς Δυτικῆς.

Οτε ὁ ἀρχιναύαρχος τοῦ Εὐνέτικου στόλου καὶ διοικητῆς τῆς νήσου Κερκύρας Ἀνδρέας ὁ Πισάνης, διενοήθη νὰ ἀνεγείρῃ εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου θυσιαστήριον, διὰ νὰ τελεῖται ἐν αὐτῷ καθ' ἐκάστην ὑπὸ

Λατίνου Ιερώνος λειτουργία· νομίσας διὰ τούτου ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸν ἄγιον εὐχαριστίαν, διὰ τὸ νὰ ἡλευθέρωσῃ τὴν πόλιν ἀπὸ τῶν βαρβάρων καταδυναστεύων· ἀλλὰ πῶς ποτὲ ὁ τῆς ὀρθοδοξίας πρόμαχος ἤθελε συγχωρήσῃ, ἐν τῇ σεπτῇ αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ, νὰ θυσιάζεται ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὑπὸ ἐτεροδόξων Ιερώνων μὲ ἄζυμον; Οθεν δις φανερωθεὶς ὁ ἅγιος εἰς τὸν ὕπνον αὐτοῦ, ἐδιώρισεν αὐτὸν ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸ ἐγγεῖρημα τοῦτο. Ἀλλὰ δὲν κατεπείθετο· διότι ἐπίστευε περισσότερον εἰς τὸν θεολόγον αὐτοῦ· ὅς τις τῷ ἔλεγεν ὅτι τὸ ὄνειρον ἔγεινεν ἐκ συνεργείας διαβολικῆς· ἔτι δὲ καὶ τοὺς Ιερεῖς τοὺς δικαιοῦχους τοῦ ἁγίου λειψάνου ἐφοβέριζε, διότι δὲν ἔστεργον εἰς τοιοῦτον καινοτόμημα. Ἀφοῦ λοιπὸν διὰ τῆς ὀπτασίας δὲν ἀπεμακρύνθη τοῦ ἐγγεϊρήματος, ἄναψε παραδόξως ἐν καιρῷ νυκτὸς ἢ ἐν τῷ παλαιῷ φρουρίῳ πυριτοθήκῃ· καὶ ἀνατρέψασα τὰς ἐν τῇ ἀκροπόλει οἰκίας, ἐφόντυσε πάντας τοὺς περὶ αὐτὸν, καὶ πολλοὺς τῶν ἄλλων Λατίνων· καὶ ὁ μὲν Ἀνδρέας ὁ Πισάνης ἐπνίγει μετὰ δύο ξύλων τὰ ὅποια θεῖον νεύματι περιέσφιγγον τὸν τράχηλον αὐτοῦ· ὁ δὲ κακόβουλος αὐτοῦ θεολόγος εὐρέθη νεκρὸς κείμενος εἰς τινα αὐλάκα· ὁ δὲ πρὸ τῆς πυριτοθήκης διωρισμένος φύλαξ, ἔβλεπε τὸν ἅγιον προσερχόμενον μετὰ δαυλοῦ, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ὑψηλὰ σηκωθείς ἐβρίθθη εἰς τὴν λεγομένην Πεδινὴν, ἔπου καὶ ὄρθιος εὐρέθη πλησίον τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἐσταυρωμένου, χωρὶς νὰ πάθῃ κανὲν κακόν. Κανὼν δὲ τις ἀργυρᾶ, τὴν ὁποίαν ἀφίερωσε πρότερον, ὁ ἀρχιναύαρχος ἐμπροσθεν τοῦ ἱεροῦ λειψάνου, ἔπεσέ χαμαὶ, καὶ ἐζούλησε τὴν βάσιν, καθὼς ἀκόμη καὶ τῶρα φαίνεται. Κάποιος δὲ τῶν ἐν τῇ ἄστει Ενετῶν, τυχὼν τὴν ἰδίαν ὥραν εἰς τὸ ὑπερῶον αὐτοῦ, εἶδε τρεῖς φλόγας ἐξερχομένας ἀπὸ τὸ κωδωνστάσιον τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος καὶ διευθυνομένας εἰς τὴν ἀκρόπολιν· μετὰ τὸ ὅποιον εὐθὺς καὶ ἡ πυριτοθήκη κατεκρή. Εἰς δὲ τὴν Βενετίαν, τὴν ἰδίαν νύκτα, ἐπιπέσας κεραυνὸς κατὰ τῆς εἰκόνης τοῦ Πισάνου κατέκαυσεν αὐτήν, χωρὶς ἄλλων τινὰ τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ, νὰ βλάψῃ. Πάντα δὲ τὰ παραδόξα ταῦτα ἐτελέσθησαν εἰς τὸ χιλιστὸν ἑπτακοσιστὸν δέκατον ὄγδοον ἔτος τῇ δωδεκάτῃ Νοεμβρίου. Ω' θαῦμα, ὦ δόξα, ὦ χάρις ἡμῶν τῶν ὀρθοδόξων!

Ποῖος λοιπὸν τῶρα καὶ ἀπὸ ταύτης τοῦ οὐρανοῦ τὴν κρίσιν, δὲν βλέπει βλασφήμους καὶ βδελυκτὰς πρὸς τὸν Θεὸν τὰς καινοτομίας τῆς παπικῆς ἐκκλησίας; ἀλλ' εἴθε νὰ φωτίσῃ αὐτοὺς ὁ Θεὸς νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ποτὲ παρεκτράπησαν!

Τοιοῦτος λοιπὸν καὶ μετὰ θάνατον, ἀνερχήν περὶ τὴν πίστιν ὁ θεὸς Σπυρίδων. Ἀλλὰ ποῖος δύναται καθ' ἑκάστον νὰ διηγηθῇ τὰ διὰ τοῦ πολιοῦχου πατρὸς ἡμῶν καθεκαστὴν τερατουργούμενα;

Τὴν Κυριακὴν τῶν βαΐων, τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ὁ ἀείμνηστος Νικηφόρος ὁ Θεοτόκης, ὁ νέος τῆς ἐκκλησίας φωστὴρ, ἐδίδασκεν ἐν Κερκύρᾳ, ἐπαριθμῶν τὰ διάφορα θαύματα τοῦ Σπυρίδωνος, εἰς τὴν προστασίαν τοῦ ὁποίου ἀφίερνε τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ, ὁμιλῶν πρὸς αὐτόπτας καὶ μάρτυρας, μετὰ δύο ἐβδομάδας, λέγει· (περὶ ἀρετῆς λόγ. φύλ. 197 ἐκδοσ. Λειψίας ἔτει 1766). Ὅτι ἐνῷ τὸ χαριτόβρυτον τοῦ ἁγίου λείψανον ἐλιτανεύετο, προσέφερον γυναῖκα τινὰ δαιμονώσαν· ἥτις ἀφρίζε καὶ ἔτριζε τοὺς δόδοντας αὐτῆς· καὶ μολοντί αὕτη ἦτον χεῖρας καὶ πόδας δεδεμένη, μόλις δύο ἢ τρεῖς ἄνθρωποι ἐδύναντο νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ὀρμὴν τῶν κινήματων αὐτῆς. Τὸ πρόσωπόν της δὲν εἶχεν εἶδος ἀνθρώπου· ἡ φωνὴ αὐτῆς διάφορος· διότι ποτὲ μὲν ὡς βοῦς ἐμῆκίζε, πότε δὲ ὡς σκύλαξ ὕλάκτει, καὶ ἄλλοτε ὡς μικρὸν βρέφος ἐκλαυθμύριζεν. Ἀφοῦ δὲ τρεῖς φορὰς ἔστρωσαν αὐτὴν εἰς τὴν γῆν, καὶ τρεῖς ἐπάνωθεν αὐτῆς τὸ λείψανον τοῦ θαυματουργοῦ ἐπέρασεν εἰς τύπον τῆς ἁγίας Τριάδος, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἐν μέσῳ τῆς συνόδου ἐκήρυξε· εὐθὺς, ὡς τοῦ θαύματος, ἀπέκτησεν εἶδος ἀνθρώπου, ἡτύχα· σεν ἀπὸ τὴν ἄστατον κίνησιν, ἔπαυσε τὰς ἀλλοκότους φωνὰς, καὶ ὠμίλησεν ὡς ἄνθρωπος. Οθεν εὐθὺς ἡλευθέρωσαν αὐτὴν ἀπὸ τὰ δεισμά· καὶ μόνη της σηκωθείσα μὲ τὰ δάκρυα εἰς τὰ ὄμματα ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἁγίου, καὶ προσκυνοῦσα εὐχαρίστει αὐτόν. Καὶ πάλιν.

Κατὰ τὸ 1769 ἔτος παραδόξως συνέσφιγξε παραλυτικὸν τινὰ Γερμανὸν στρατιώτην, ἀπόμαχον δι' αὐτὴν τοῦ τὴν παραλυσίαν· ὅτε μετὰ πίστεως καὶ θερμότητων δακρύων προσέπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἁγίου. Ὁ δὲ τότε κυβερνήτης τῆς νήσου Ἀνδρέας Δονᾶς, ἀκούσας τὸν ὄρουβον τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν κωδῶνων διὰ τὸ ἐξαίσιον τοῦτο θαῦμα, προσεκάλεσε τοὺς ἱατροὺς τῶν δημοσίων νοσοκομείων, καὶ παρ' αὐτῶν περὶ τούτου πληροφορηθεὶς, ἐπορεύθη εἰς τὴν τοῦ ἁγίου ἐκκλησίαν καὶ ἐψάλλον εὐχαριστήριον ὕμνον πρὸς τὸν ἅγιον. Ἀλλὰ τί τόσον παρεκτείνομαι; Χρυσόστομος ἔπρεπε νὰ παρευρεθῇ διὰ νὰ πανηγυρίσῃ τοῦ Σπυρίδωνος τὰ τεράστια· διότι γλῶττα πηλὴν δὲν δύναται· καὶ ἐγὼ λοιπὸν καταπαύω τὸν λόγον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Σωτῆρι ἡμῶν, ὃ δόξα, κράτος, τιμὴ καὶ προσκύνησις σὺν Πατρὶ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι· εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν!

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Κ Ε Ρ Κ Υ Ρ Α.

Αντίτυπα	
Ο Μηροπολ. Κερκύρας Χρυσάνθος	4
Ο Ιερομόναχος Αθανάσιος Πολίτης Πρωτοσύγκελλος	2
Φώτιος Ιερέυς Κάντας Αρχιμανδρίτης	2
Ιερέυς Ελευθέριος Παλατιανός	2
Κωνσταντίνος Αρχιεπίσκοπος Κοβενδίας	1
Ιερομόναχος Φιλίππος Καρύδης	2
Γεώργιος Ιερέυς Κύμ. Βούλγαρης	10
Ιερομόναχος Νικόλαος Μαρκεράς	1
Ιωάννης Ιερέυς Ανεμεισάνης	1
Σπυρίδων Ιερομόναχος Ζερβός	1
Παρθένιος Ιερομόναχος Βρυώνης	2
Σπυρίδων Ιερέυς Καλογεράς	1
Ιωάννης Ιερέυς Χωριεπίσπουλος	1
Πρωτοσύγκελλος Θεόκλητος Πατριάρχης	1
Στέφανος Ιερέυς Λιζάρης	1
Βασίλειος Ιερέυς Μώρης	1
Αλιξάνδρος Ιερομόναχος Βίργης	1
Αλιξάνδρος Ιερομόναχος Κονοφάνης	1
Σπυρίδων Ιερομόναχος Σκιδιάρης	1
Νικόλαος Ιερομόναχος Πηλός	1
Αναστάσιος Ιερέυς Καταποδής	1
Γεράσιμος Ιερέυς Βλάχος	2
Γεράσιμος Ιερέυς Μαυρόχης	1
Σπυρίδων Ιερομόναχος Φωκάς	1
Ιωάννης Ιερομόναχος Βλασίας	1
Γεννάδιος Ιερομόναχος Τζιλιμπάρης	1
Γρηγόριος Ιερομόναχος Τζιλιμπάρης	1
Ζαχαρίας Ιερομόναχος Τζιλιμπάρης	1
Κοσμάς Ιερομόναχος Τζιλιμπάρης	1
Φίλιππος Ιερέυς Μουρούνης	1
Αρσένιος Πανδής Ιερομόναχος	1
Σωφρόνιος Ιερομόναχος Κουλούρης	1
Μιχαήλ Ιερέυς Σωμνήτης	1
Ο πνευμ. Ιερέυς Σωτήριος Αρμένιος	1
Σπυρίδων Ιερέυς Αρμένιος	1
Φιλότιος Ιερέυς Ραψομανίκης	4
Ιωάννης Ιερέυς Παπικινός	2
Πίτρος Ιερέυς Κοντούλης	1
Σπυρίδων Ιερομόναχος Κλουδάς	1

Αντίτυπα

Σπυρίδων Ιερέυς Μεταλλινός	2
Σπυρίδων Ιερέυς Μπαλακινός	1
Αντώνιος Ιερέυς Μεταλλινός	1
Κοσμάς Ιερέυς Μαριζούκος	1
Μιχαήλ Ιερέυς Μεταλλινός	1
Αντώνιος Ιερομόναχος Ζερβόπουλος	2
Ιωάννης Ιερέυς Σαβανής	1
Ιωάννης Ιερέυς Νικολούζης	1
Ματθαίος Ιερέυς Θύμης	1
Καρλάμπος Ιερέυς Ριχής	1
Σπυρίδων Ιερέυς πτ. Στεφ. Μεταλ.	2
Νικόλαος Ιερέυς Κοσκινιάς	1
Σπυρίδων Ιερέυς Κοσκινιάς πνευμ.	1
Γεώργιος Ιερέυς Κοσκινιάς	1
Σπυρίδων Ιερέυς Μπράτος	1
Νικόλαος Ιερέυς Πηλός	1
Ιερομόναχος Κομνηνός	1
Χριστόδουλος Ιερομόναχος Γουλιάρμης	1
Θεοφύλακτος Ιερομόναχος Βίργης	1
Μακάριος Ιερομόναχος Βίργης	1
Ανθίμος Ιερομόναχος Κοσκινιάς	1
Αντώνιος Ιερομόναχος Μάμαλος	1
Αναστάσιος Ιερέυς Βασιλάκης	1
Γεώργιος Ιερέυς Κάντας Αρχ. Επίτροπ.	1
Στέφανος Ιερέυς Σαμουήλης Σακίλλας	1
Βασίλειος Ιερέυς Σαμουήλης	1
Νικόλαος Ιερέυς Κοτινιάς	1
Γεώργιος Ιερέυς Μοναστηρίου	1
Σπυρίδων Ιερέυς Παλαιοχωρίτης	2
Ιωάννης Ιερέυς Τζουκιάς	1
Αθανάσιος Ιερομόναχος Κουλούρης	1
Ανθίμος Ιερομόναχος Κουλούρης	1
Αρσένιος Ιερέυς Κουλούρης	1
Κλήμης Ιερομόναχος Χαρταρούλης	1
Σπυρίδων Ιερομόναχος Αρκαδίας	1
Αντώνιος Ιερέυς Πουλιμίνος	1
Ιωάννης Ιερέυς Σκαφιδιάς Αρχ. Επίτροπ.	1
Αθανάσιος Ιερέυς Κομπιλίτης	1
Σωφρόνιος Ιερομόναχος Κονδράς	1
Νικόλαος Ιερέυς Βασιλάκης Σακελλάρ.	1
Ανθίμος Ιερέυς Γραμμάτος πνευμ.	1
Νικόλαος Ιερέυς Αλαμάνος πνευμ.	1
Ιωάννης Ιερέυς Γαρνιάλης	1

Αντίτυπα	
Ελισάιος Ιερέυς Καλλινός	1
Δημήτριος Ιερέυς Γεωργίου	1
Σαμουήλ Ιερομόναχος Σκελαρίνης	1
Χρόσανθος Ιερομόναχος Χειμαρρύσιος	1
Σομεών Ιερομόναχος Καλεργιάννης	1
Γεώργιος Ιερέυς Σινιόνης	1
Γεώργιος Ιερέυς Καβουδίστρας	1
Ιωάννης Ιερέυς Κομιανός	1
Ιωάννης Ιερέυς Νικηφόρος	1

ΙΕΡΟΣΠΟΛΙΤΑΙΣΤΗΡΙΟΝ.

Ιωάννης Ιερομόναχος Σκαλιζώνης	1
Σταμάτιος Νικαύβουρας	1
Σπυρίδων Κατοίτης	1
Δημήτριος Καβδάσιος	1
Θεοφάνης Λιβαδάς	1
Αλέξανδρος Πιέρης Χαλικιόπουλος	1
Κωνσταντίνος Κούρτης	1
Νικόλαος Κεφαλλονίης	1
Αθανάσιος Μπεναντινός	1

ΑΝΑΓΚΩΣΤΑΙ.

Ιωάννης Πάγγελος	2
Ιωάννης Σάββας	1
Κωνσταντίνος Ριγανός	1
Νικόλαος Αἰμας	1
Σταμάτιος Βραχλιώτης	1
Δημήτριος Παπικινός	1
Γαϊτάνος Μάμαλος	1

ΟΙ ΕΝ ΤΩ ΙΟΝΙΩ ΓΥΜΝΑΣΙΩ ΜΑΘΗΤΑΙ.

Κωνσταντίνος Γεωργίου Τοπάλης	1
Ιωάννης Σικελιανός	1
Χριστόφορος Βαλαμακίης	1
Γεώργιος Τζούκος	1
Διονύσιος Μεταξάς	1
Βασίλειος Καλλιγής	1
Θεόφιλος Φραγγόπουλος	1
Ανδρέας Μεταξάς	1
Νικόλαος Βαλαμακίης	1
Δουκιάς Καρβέρης	2

Αντίτυπα	
Φίλιππος Κορράγγης	1
Σπυρίδων Σιτοκόλης	1
Σπυρίδων Προβόλης	1
Δημήτριος Πετοάλης	1

ΕΥΓΕΝΕΣΤΑΤΟΙ ΚΥΡΙΟΙ.

Νικόλαος Κονεφάρος	1
Ιωάννης Κουσκινός	1
Ιωάννης Κόλλας	1
Στέφανος Δενδρινός	1
Γεώργιος Ρομάνος	1
Ιππότης Πλάτων Πετρίδης	1
Σπυρίδων Δημάς	1
Σπυρίδων Τζιανκαρόλος	1
Σπυρίδων Κεφαλάς	1
Πέτρος Οικονόμος	1
Κόμης Σπυρίδων Βούλγαρης	2
Γεράσιμος Ματζούκης	1
Φιδερίκος Ζερβός	1
Παναγιώτης Κρεμύδης	1
Σταύρος Φιλαχτός	1
Αλέξανδρος Χαλικιόπουλος Μπίλης	1
Α.ρ Σπυρίδων Αρβανιτάκης	1
Ιππότης Ανδρέας Μουσετζήδης	1
Εκτωρ Ρικς	1
Πέτρος Μπαϊλάς	1
Ιωάννης Χρυσόμαλλης	1
Σπυρίδων Φούλιας ποτέ Γεράσιμου	2
Βελισάριος Πιέρης	1
Ιωάννης Αναστασίου Παραμυθιώτης	1
Σπυρίδων Προμηκέρης	1
Ιωάννης Β. Ανεμειγιάννης	1
Σπυρίδων Βύλλας	1
Αλέξανδρος Παμασκηνός	1
Αλέξιος Λανάρας	1
Βίκτωρ Κόμης Δούσανης	2
Κωνσταντίνος Σαούλης	1
Δημήτριος Μπάκας	1
Ιωάννης Αθανασίου Μάνεσης	1
Νικόλαος Κουσκινός	1
Σπυρίδων Φούλιας ποτέ Ιωάννου	1
Στυλιανός Γαγγιχός	1
Κωνσταντίνος Σάββας	1
Ιωάννης Κόμης	1
Νικόλαος Καλογεράς	1
Αθανάσιος Παπαδόπουλος	1
Σπυρίδων Φαναριώτης	1
Γεώργιος Γένοβας	1

Αντίτυπα

Αντίτυπα

Αντίτυπα

Αλέξανδρος Σταυράδης	1
Γεώργιος Τζίκας	1
Χριστόδουλος Κονιζιώτης	1
Ιωάννης Προφύρης	1
Θεόφιλος Αγάθος	1
Κ.Ή.Σ. Τζαμπίρας	1
Γεώργιος Κεσάκης	1
Παναγιώτης Ρεβιλλής	1
Βασίλειος του Κωνσταντίνου	1
Αντώνιος Ραφμανίκης	1
Θεόδωρος Κλουδάς	1
Φίλιππος Ραφμανίκης ποτέ Εμμανουήλ	1
Γεώργιος Ραφμανίκης ποτέ Εμμανουήλ	1
Ιωάννης Ραφμανίκης ποτέ Σπυρίδωνος	1
Μάρκος Αρμάνης	1
Αλέξανδρος Ραφμανίκης ποτέ Εμμαν.	1
Μάρκος Μωραίτης Ιωάννου	1
Οι επίτροποι της Εκκλησίας της Υ.	
Θεοτόκου Ελεούσης, Πέτρος Δια-	
βάτης, Χαράλαμπος Κρίκος, και	
Χριστόδουλος Παπεικινός	2
Νικόλαος Διαβάτης Ιωάννου	1
Σπυρίδων ποτέ Θεοδώρου Χειμαρρύσιος	1
Γεώργιος Κλουδάς	1
Ανδρέας Μευχλιανίτης ποτέ Σπυρίδ.	1
Κωνσταντίνος Καρδαμύτης ποτέ Αντ.	1
Η Εκκλησία του Αγίου Σπυρίδωνος	
Σωκράτης	1
Η Εκκλησία του Αγίου Γεωργίου των	
Κλουδαίων	1
Γεώργιος Μουσκούλας	1
Χαράλαμπος Βιτουλαδίου	1
Γεώργιος Μανισκής	1
Ανδρέας Πετζάλης	1
Αριστίδης Πιέρης διά την Μητρόπολιν	2
Ιωάννης Λαδιός	1
Αθανάσιος Μουζακίτης	1
Στέφανος Κούτης	1
Νικόλαος Παγγράτης του Στάμου	1
Ανδρέας Δ. Λαμπιούδης	1
Μαργαρίτης Στάμος Γραμμένος	1
Ιωάννης Παγιένος	1
Φίλιππος Μάνεσης του Σπυρίδωνος	1
Φώτιος Λεΐσιος	1
Νικόλαος Αναδόπουλος	1
Ιωάννης Βασιλάκης του Ιερέως Στεφ.	1
Ιωάννης Λάσκας	1
Σπυρίδων Λαμινός	1
Σπυρίδων Σαμαρτζής	1
Σπυρίδων Μεταλλινός ποτέ Νικολάου	1
Ιωάννης Χονδρεγιάννης του Βασιλείου	1

Αναστάσιος Χονδρεγιάννης του Μάρκου	1
Δημήτριος Καλογερός του Α.γ. Αθαν.	1
Σταυράκης Μεταλλινός	1
Σταματίλος Μαρτζούκος	1
Σπυρίδων Μεταλλινός	1
Βασίλειος Μαρτζούκος	1
Ευστάθιος Κένταρχος	1
Ευστάθιος Ιωνάς	1
Κωνσταντίνος Μπάκας	1
Ιωάννης Μαρτζούκος	1
Ιωάννης Καλογερόπουλος του Δημητ.	1
Θεμιστοκλής Ζερβός Ζωμάκης	1
Πάυλος Πανδής ποτέ Γεωργίου	2
Σπυρίδων Παππά Αλεξάνδρου Βλάσης	1
Σπυρίδων Βλάσης ποτέ Θεοδώρου	1
Νικόλαος Ασπιώτης	1
Γεράσιμος Μικελίτης	1
Ιωάννης Καίσαρος	1
Ηλίας Κολόμπος	1
Σπυρίδων Καπίλλος	1
Εμμανουήλ Αραζίνος	1
Μαρία Καρλίττα Ασπιώτη	1
Φραγγίσκος Γουαλιέρης	1
Σπυρίδων Γιαννίλλας	1
Ιωάννου ποτέ Γεωργίου Αρκούδης	1
Μάρκος Ζερβός	1
Δημήτριος Αργυρός	1
Αθανάσιος Πουλιμίνος ποτέ Σπυρίδωνος	1
Μαρίνος Τζεργιότης	1
Δημήτριος Κορκοζάκης	1
Χριστόδουλος Μπούζης	1
Αντώνιος Κουλούρης	1
Γεώργιος Αιθαδιώτης ποτέ Σπυρίδωνος	1
Παναγιώτης Μεταλλινός του Ευστάθ.	1
Παναγιώτης του Βασιλείου Τζακουμάκη	1
Κωνσταντίνος Σκιαδόπουλος του Σπυρ.	1
Χριστόδουλος Πουλιμίνος Χατζή	1
Κωνσταντίνος Πουλιμίνος του Τζάνη	1
Ανιήτριος Λόντας	1
Γεράσιμος Μακρή	2
Νικόλαος Μπροκίνης	1
Σπυρίδων Βασιλάκος	1
Στέφανος Παδοβάς	1
Γεράσιμος Ρινόπουλος	1
Α.ρ Σπυρίδων Πετρετής	1
Αχιλλεύς Σπανόπουλος	1
Νικόλαος Δελιγιώτης	1
Ιωάννης Βαπτιστής Κόμ. Σερδίνης	1
Τυπάλδος Σιδιός	1
Φραγγίσκος Μπροκίνης	1
Σπυρίδων Μωραίτης	1

Αντίτυπα	
Νικόλαος Δουβρός	1
Αναστάσιος Κρητικός	1
Ιωάννης Τσιλιμπάρης	1
Αδελφός Τσιλιμπάρης	1
Σπυρίδων Κρητικός	1
Σπυρίδων Αργυροκασίτης	1
Σπυρίδων Σταύρος	1
Δημήτριος Τσιλινάτος	1
Χριστόδουλος Καρύδης	1
Νικόλτα Δραζίνος	1
Φώτιος Ανάδης	1
Μαρία Μαργαρίτη	1
Ανδρέας Κοντούλης	1
Αναστάσιος Μάμαλης	1
Αρσίνιος Ράλλης	1
Ιωάννης Σπίουλης	1
Αθανάσιος Σκρδής	1
Ιωάννης Σικαδόπουλος	1
Μεθόδιος Αρβανιτάκης	1
Σπυρίδων Παντακλής	1
Χριστόδουλος Σικαδόπουλος	1
Αντώνιος Σικαδόπουλος	1
Γεώργιος Αρβανιτάκης	1
Νικόλαος Παζίνης	1
Γεώργιος Αρβανιτάκης	1
Δημήτριος Σκαφιδής	1
Ματθαίος Κεραυτός	1
Σπυρίδων Βασιλάκης ποτί Μιχαήλ	1
Σταμάτιος Τσοκούλης του Σπυρίδωνος	1
Σταμάτιος Γραμμένος ποτί Σπυρίδ.	1
Στέφανος Γραμμένος ποτί Σπυρίδ.	1
Σταμάτιος Βασιλάκης ποτί Κωνσταντ.	1
Μιχαήλ Βασιλάκης του Δημητρίου	1
Ελευθέριος Δουκάνης Νικολάου	1
Νικόλαος Βασιλάκης ποτί Γεωργίου	1
Αναστάσιος Γραμμένος του Σπυρίδωνος	1
Σπυρίδων Γραμμένος ποτί Γεωργίου	1
Ευαγγέλιος Γραμμένος του Ιερού Στυ- λίου	1
Γεράσιμος Καρλιάς	1
Σπυρίδων Δημευλίζης	1
Παναγιώτης Μπούρας	1
Χριστόδουλος Χρυσοβιζάνης	1
Νικόλαος Βαλαμώτης του Σπυρίδωνος	1
Ερωτόκριτος Γιούργος	1
Δημήτριος Γιούργος	1
Ανδρέας Παλίνης	1
Μιλτιάδης Βρανάς	1
Σπυρίδων Κέκκαλης ποτί Ιωάννου	1
Αϊκάτερινα Σαγιανίδου του Ιωάννου	1
Παύλος Σταυραβίδης ποτί Γεωργίου	1

Γεώργιος Μπάτσος	1
Γεώργιος Χαλκιδεύπουλος	1
Νικόλαος Χρυσοβιζάνης	1
Στέφανος Μαγχιρίτης	1
Αναστάσιος Σπαθας	1
Σπυρίδων Κοκκαλής ποτί Αθανασίου	1
Αναστάσιος Αβραμιάτης	1
Σταμάτης Αβραμιάτης	1
Χριστόδουλος Αρμανιάκης	1
Σπυρίδων Ανδριώτης	1
Σπυρίδων Θεοτόκης	1
Νικόλαος Κασφίτης	1
Σπυρίδων Μιταξής	1

Κ Ε Φ Α Λ Λ Η Ν Ι Α

Ο Μητροπολίτης Κεφαλληνίας Σπυ- ρίδων και Εξαρχος	1
Ο Ιερομόναχος Κεμ. Μετοξιάς	1
Ηλίας Ιερομόναχος δ Σκιαδής	1
Νικόλαος Ιερός δ Αρακονταϊδής	1
Ηλίας Ιερός δ Αλιπράντης	1
Ιωάννης Ιερός Κασσιμάτης	1
Παναγής Ιερός Μαζουκής	1
Γεράσιμος Ιερός Λοβής	1
Χρύσανθος Ιερομόναχος δ Βάλαμπος	1
Νικόλαος Ιερός Μαντζουβίνος	1
Γεράσιμος Αρχιεπίσκοπος Μαντζουβίνος	1
Γεράσιμος Ιερός Σμάτος	1
Κοσμάς Ιερός Χωροφάς Ρακανιζής	1
Γεώργιος Ιερός Βυζάντιος	1
Χρύσανθος Ιερομ. Ραζής	1
Κωνσταντίνος Ιερός δ Μωραΐτης	1
Γεώργιος Ιερός Κρητικός	1
Σπυρίδων Ιερός Αλιπράντης ποτί Ιωάν.	1
Αναστάσιος Ιερός Ραζής	1
Διονύσιος Ιερός Καπάτης	1
Κυριακός Ιερός Χωροφάς Ρακανιζής	1
Σπυρίδων Ιερός δ Φασόκης	1
Διονύσιος Ιερός Δελβής του Δημητρ.	1
Παναγής Ιερομόναχος δ Σκιαδής	1
Γεράσιμος Ιερός Ζαχαρίτης, Φαραντ.	1
Ηλίας Ιερός δ Βυτινιάς	1
Γεωργίος Ιερομ. Μελετιδίου	1
Διονύσιος Ιερός Δουβρόδης	1
Δημήτριος Ιερός Μελέτης	1
Παναγής Ιερός Νικολάος Περγουσιάνος	1
Μάρκος Ιερός Χωροφάς Στεφανιάς	1
Νικόλαος Ιερός δ Βάλαμος Δραμάτης	1

Ιωάννης Ιερός Φερεντινός	1
Ευστάθιος Ιερός Μακρής Παπαδάτος	1
Σπυρίδων Ιερός Βαντόρος	1
Κοσμάς Ιερομόναχος Αρσίνης	1
Γεράσιμος Ιερός Αρσίνης	1
Αγαπίος Ιερομ. ντερός δ Μήλας	1
Νικόλαος Ιερός Μακρής Βαλιαντίας ποτί Παναγή	1
Ευγένιος Ιερομόναχος Σταματίνης	1
Δαυρίτιος Ιερομόναχος Αγκυρής	1
Παναγής Ιερός δ Περγουζής	1
Διονύσιος Ιερός Καρναβής	1
Παναγής Ιερός δ Βλάχος ποτί Απο- στόλ.	1
Ανδρέας Ιερός Μαζουράκης	1
Γεώργιος Ιερός Χαλκιδής	1
Ανδρέας Ιερός δ Μπέζης	1
Γεράσιμος Ιερός Θεοδωράκης	1
Ευαγγέλιος Ιερός Γασπαρίτης	1
Ο Ιερός Παναγής	1
Αναστάσιος Ιερός Βαντόρος	1
Δημήτριος Ιερός Καρδάνης Δουβρόδ.	1
Ζαχαρίας Ιερός Δινωρδής	1
Γεράσιμος Ιερός Μακρής Φραγγισκ.	1
Αναστάσιος Ιερός Μακρής	1
Δημήτριος Ιερομ. Θεοτοκιάτος	1
Νικόλαος Ιερός Αγουθιμω, από Σάμου	1
Χαράλαμπος Ιερός δ Κουρικήλης	1
Παναγής Ιερός δ Σβούρας	1
Γεράσιμος Ιερός δ Κνωσός	1
Γεωργίος Ιερός δ Παπανικολάου	1
Αναστάσιος Ιερός Μπιβεράτος	1
Αναστάσιος Ιερός δ Δουβρόντος	1
Γεώργιος Ιερός Χωροφάς Ρακανιζής	1
Ιερώνυμος Ιερός δ Σολμός	1
Γεράσιμος Ιερός Σολμός	1
Αντώνιος Ιερός δ Κομητόπουλος	1
Σπυρίδων Ιερός Περσάνης	1
Διονύσιος Ιερός Φλαμιάτης	1
Παναγής Ιερός Φωκός ποτί Εύστατ.	1
Γεράσιμος Ιεροδιάκονος Προκόπης	1
Ιεροδιάκονος Ιωάννης Δουβρόδης Λα- σκαράτος	1
Θωμάς Ιεροδιάκονος Πεσάνης	1
Σπυρίδων Ιεροδιάκονος Ζιζέας Πα- παδάτος	1
Διονύσιος Ιεροδιάκονος δ Ζακυνθίνος	1
Ιωάννης Ιεροδιάκονος Κατζαίτης	1
Ζωσιμάς Ιεροδιάκονος Δουβρόδης Δι- εσάτος	1
Ιεροδιάκονος Ιερομόναχος δ Ναζαός	1

Παντοφίς Ιεροδία. Δουκρόνης Αξίου	1
Παναγής Π. Μαζουράκης Αναγιώτης	1
Χαράλαμπος Γιαννάς Αναγιώτης	1
Γεράσιμος Αναγιώτης Μαράτης	1
Νικόλαος Παλλάνης Αναγιώτης	1
Παναγής Αναγιώτης Βελανδής	1
Γεράσιμος Αναγ. Αρσίνης Προκόπης	1
Βικίντιος Κυράτος Αναγιώτης	1
Ιωάννης Αναγιώτης Χαϊδάς	1
Αναγιώτης Παναγής Περιετιάνος Γιωρ.	1

ΕΥΓΕΝΕΣΤΑΤΟΙ ΚΥΡΙΟΙ.

Σπυρίδων Αννινος Καβαλιεράτος	2
Παναγής Αννινος Καβαλιεράτος	2
Αννίτα Αννινο Καβαλιεράτο Κανάκη	1
Μαρίνος Γληνιτλήνης	2
Ευαγγέλιος Αννινος Αναστασιός	1
Σπυρίδων Μεταξής Τρίκαρδος του Ιω.	1
Νικόλαος Δούζης	2
Αναστάσιος Παλλικός Χριστοδούλου	1
Σπυρίδων Γαζένης	1
Ιωάννης Κονιδάκης	1
Νικόλαος Αβραμιάκης	1
Παναγής Γ. Βαλαμιάκης	1
Μαρίνος Αρσίνης Πεσάνης	1
Γεράσιμος Μήλας Μάρκου	1
Μουσικολ. Ιάκωβος Βριώνης	1
Κωνσταντίνος Τριγιάς Ψιμνάτης	1
Αλεξάνδρος Μπονάνος του Ζαχαρή	1
Σπυρίδων Χωροφάς ποτί Αθανασίου	1
Κωνσταντίνος Π. Μακρής	1
Ιερώνυμος Δισάντης	1
Αυρήντιος Μελεζίνης ποτί Αλεξίου	1
Ιωάννης Βαντόρος ποτί Σπύρου	1
Νικόλαος Ιγγλίσσης Μπουρής	1
Χριστόδουλος Κουκουζήκης ποτί Παν.	1
Θεόδωρος Περγουζής ποτί Παναγή	1
Σπυρίδων Μαζουράκης ποτί Παναγή	1
Παναγής Ζήγουρας Διονυσίου	1
Σπυρίδων Χαλκιδής του Παναγής	1
Σπυρίδων Κ. Βίνετος	1
Αϊμύλιος Σ. Παλαρινός	1
Ανδρέας Ρωμάνος Ιωάννου Διζούρης	1
Γεράσιμος Μπλίσας	1
Γεράσιμος Αμπελιεπούλος	1
Σπυρίδων Μπίνης ποτί Γερασίμου	1
Αναστάσιος Τζουγανός ποτί Ιωάννου	2
Ονύφριος Καρούσης ποτί Μάρκου	1

Γεώργιος Ψαφός ποτέ Πλάτωνα	1
Ανδρέας Γ. Λευκαδίτης	1
Δάμπρος Φωκᾶς ποτέ Παναγῆ	1
Εὐστάθιος Βλασάκος	1
Γεώργιος Μ. Αἰλλαπόρτας	1
Χριστόδουλος Α. Ραζῆς	1
Σπυρίδων Δικταδόπουλος ποτέ Παναγῆ	1
Σπυρίδων Σκιαδάς	1
Ιωάννης Φωκᾶς Κοσμετάτος	1
Γεώργιος Ν. Γιαννέπουλος Ζακύνθιος	2
Νικόλαος Σ. Καρυῖος	1
Ιωάννης Σαυδοπούλης ποτέ Α.ου	1
Σπυρίδων Αντίπας Γερασίου, ἀπὸ Λαζοῦ	1
Ανδρέας Γερογιάννης Νικολάου	1
Αντζωλός Κατζίτζης ποτέ Κωσταντῆ	1
Γεράσιμος Κάρλος	1
Αναστάσιος Λαρενός τοῦ Γερασίου	1
Costantino Valsamachi	1
Χαράλαμπος Θωμάς ποτέ Αθην. Εὐφ.	1
Ευεφών Σκοδῆνης Κρητικῆς Γερασίμου, Λαζοῦ	1
Σπυρίδων Μ. Αἰλλαδίτζης	1
Χαράλαμπος Γ. Χαράνης	1
Διονύσιος Ραζῆς τοῦ Σωτηρίου	1
Γρηγόριος Ν. Κακουράτος	1
Βασίλειος Ραζῆς Μαρκάτος	1
Δημήτριος Αικαδῆς Εὐσταθίου	1
Γιάννης Ποταμιάνος ποτέ Νικολῆ	1
Σωτήριος Ραζῆς ποτέ Αναστασίου	1
Ανδρέας Θεοφιλάτος ποτέ Μάρκου Γερ.	1
Παῦλος Θεοφιλάτος	1
Δημήτριος Δικταδῆς Σπυριδωνίου	1
Χαράλαμπος Ραζῆς Αλεξανδράτος τοῦ Ιωάννου	1
Δημήτριος Ραζῆς Αλεξανδράτος τοῦ Νικολάου	1
Εὐστάθιος Πλάτος τοῦ Πέτρου	1
Γεώργιος Παπαδάτος ποτέ Παναγῆ, Γερ.	1
Γεράσιμος Γιαννουλάτος τοῦ Δημητρίου	1
Παναγῆς Μαρκῆς τοῦ Πλάτωνα	1
Γεώργιος Μαζαράκης	1
Ιωάννης Σπυριδωνος Μαζαράκης	1
Γεώργιος Ν. Σολιμός	1
Σπυρίδων Σολιμός	1
Αναστάσιος Βαντούρας τοῦ Γεωργίου Σπυρ.	1
Γεώργιος ποτέ Εὐσταθίου Βλάχου	1
Σπυρίδων Α. Βλασσαράκης	1
Νικόλαος Αβελῆς Θεοδώρου	1
Giovanni Votrontò	1
Αλεξανδρῆς ποτέ Γερασίου Β.ύτου	1

Γεώργιος Καλλιγέρος ποτέ Κόστα	1
Σπυρίδων Μ.θυσιος τοῦ Παναγῆ	1
Ιωάννης Σταμάτης ποτέ Σπυριδωνος	1
Κοσμάς Γεράσιμος Λευκαδίτης	1
Δημήτριος Σπινέλης	1
Μηνέτιος Λυκαριδοπούλος	1
Σπυρίδων Μπίτης ποτέ Αλξέρου	1
Ιωάννης Μαράτος τοῦ Παναγῆ	1
Νικόλαος Ποταμιάνος	1
Σπυρίδων Φερεντίνος	1
Σπυρίδων Μαρκίτος	1
Σπυρίδων Λιβαδάς	1
Γεράσιμος Καπάτος τοῦ Γεωργίου	1
Παναγῆς Παφῆς	1
Σπυρίδων Κουρκουμῆλης ποτέ Δημητρίου	1
Νικόλαος Μελίτης Γεωργίου Αθανασίου	1
Γεράσιμος Χαριτάτος τοῦ Γρηγορίου	1
Νικόλαος Μαρκῆς ποτέ Κωνσταντίνου	1
ὡς Επίτροπος τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς ἀντίτυπον ἐν καὶ ἐν διὰ τὸν ἑαυτὸν μου	1

Ζ Α Κ Υ Ν Θ Ο Σ.

Ο Μητροπολίτης Ζακύνθου Νικόλαος	3
Στυλιανὸς Γεωργίου Χαλκοματῆς Γεωργ.	1
Δημήτριος Γεωργίου Σούλης	1
Εὐστάθιος Παπαδοπούλης Γεωργίου	1
Διονύσιος Πυλαρίνης Γεωργίου	1
Διονύσιος Θεοδόσης Γεωργίου	1
Νικόδημος Γεωργίου Πυριδῶς	1
Νικόλαος Κάρδαρης Γεωργίου	1
Στυλιανὸς Κερεφύλαξ Γεωργίου	1
Πέτρος Πατρινὸς Γεωργίου	1
Σπυρίδων Βεντούρας Γεωργίου	1
Σπυρίδων Μίγκουλας Γεωργίου	1
Εὐστάθιος Αρχιεπίσκοπος Θερινῆς	1
Γεώργιος Κομῆς Λογιστῆς	1
Διονύσιος Μυδάλλης	1
Σπυρίδων Πελλεῖτης Γεωργίου	1
Σπυρίδων Μίρετας Αναγνώστης	1
Σπυρίδων Μαρκούτσας Αναγνώστης	1
Σπυρίδων Σκαμῶλης	1
Αθανάσιος Ληγογιαννοπούλης	1

Ο Μητροπολίτης Λευκάδος Εὐγένης	1
Βησαρίων Γεωργίου Κόνδαρης	1
Χριστόδουλος Γεωργίου Αἰμάς	1
Μακκῆριος Γεωργίου Ζαβῆς	1
Ανθίμος Γεωργίου Σχορδοπούλης	1
Θεοφάνης Γεωργίου Μελισσινῶς	1
Σουλιὸν Γεωργίου Ρεμεντῆς	2
Νεόφυτος Γεωργίου Καλαφῆτης	2
Νικόδημος Γεωργίου Λαβῆρας	2
Κυπριανὸς Γεωργίου Τρύμπα	1
Γρηγόριος Γεωργίου Αρκαδῆς	1
Θεοφιλάτος Γεωργίου Κούρτης	1
Σπυρίδων Γεωργίου Γολίμης	1

ΕΥΓΕΝΕΣΤΑΤΟΙ ΚΥΡΙΟΙ.

Νικόλαος Σαῦρος Α. διὰ τὴν Εκκλησίαν τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος	2
Σπυρίδων ποτέ Ιωάννου διὰ τὴν Εκκλησίαν τοῦ ἁγίου Χαράλαμπος	2
Δημήτριος Καλαφῆτης	1
Βασίλειος Βερίκης	1
Αγγέλος Τάγκας διὰ τὴν Εκκλησίαν τοῦ ἁγ. Γεωργίου	1
Ιωάννης Μαρκῆς Καλλῆνης	1
Ιωάννης Α. Καβαδῆς ὡς Επίτροπος τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς	2
Θεοδῶρος Σούρης ὡς Επίτροπος τῆς Εκκλησίας τοῦ ἁγ. Νικολάου	2
Γεώργιος Βερίκης ποτέ Σπυρίδωνος	1
Μάρκος Γυλῆς	1
Παναγιώτης Κοντογούρης	1
Ανδρέας Σ.δερης ποτέ Αντωνίου	1
Δρ Μίρκος Αἰνῶς	1
Δρ Αντώνιος Κόνδαρης	1
Δρ Δημήτριος Κόνδαρης	1
Ιππότης Ιωάννης Βαλκορίτης	1
Βασίλειος Βλάχος	1

Ι Θ Α Κ Η.

Ο Επίσκοπος Ιωάννης Παῖσιος	6
Γεωργίου Γεωργίου Πρωτογγελοῦ	1
Παναγιώτης Γεωργίου Γαλάτης	1

Εὐστάθιος Γεωργίου Βλασσόπουλος	1
Χαράλαμπος Γεωργίου Γαλάτης	1
Νικόλαος Γεωργίου Βλασσόπουλος	1
Νικόλαος Γεωργίου Καλλῆνης	1
Παναγιώτης Γεωργίου Τηλεβῆς	1

ΕΥΓΕΝΕΣΤΑΤΟΙ ΚΥΡΙΟΙ.

Νικόλαος Καρβούνης	1
Γρηγόριος Πεταλῆς ποτέ Ιωάννου	1
Σωτήριος Μαρούλης ποτέ Νικολάου	1
Δημήτριος Κούρας	1
Γεώργιος Γεωργίου Βλασσόπουλος	1
Ιωάννης Αισαλίμης	1
Ιωάννης Βλασσόπουλος	1
Σπυρίδων Τζίκος	1
Σπυρίδων Βλασσόπουλος ποτέ Παναγῆ	1
Γεώργιος Βλασσόπουλος	1
Σπυρίδων Στανίλης	1
Γεράσιμος Παζῆς	1
Γεώργιος Γ. Παζῆς	1
Βασίλειος Παζῆς	1
Θεοδῶρος Σιρῆς Γεωργίου	1
Παναγιώτης Α. Κουτουβίλης	1
Διονύσιος Κουτουβίλης Θεοδώρου	1
Βασίλειος Βεντούρας	1
Ιωάννης Παζῆς	1
Σωτήριος Κασαράτος	1
Γεράσιμος Γαλάτης	1
Δημήτριος Γαλάτης	1

Π Α Ξ Ο Ι.

Ο Επίσκοπος Παξῶν Χρυσάνθος	1
Αναστάσιος Γεωργίου Γραμματικὸς Πρωτοσύγκελλος	1
Θεοδόσιος Γεωργίου Βελιαντῆς	1
Αρχιεπίσκοπος	1
Ο ὑπομνηματιστής, Αναστάσιος Γεωργίου Μάστορας	1
Σπυρίδων Αἰακῶν Βρετῶς	1
Ιωάννης Γεωργίου Βέργος	1
Δημήτριος Γεωργίου Μιχάλης	1
Γεώργιος Γεωργίου Βλαχίπουλος	1
Αθανάσιος Γεωργίου Ανεμογιάννης	1
Γεώργιος Γεωργίου Αργυρῶς	1
Ανδρέας Γεωργίου Αρβῶνης	1

Αναστάσιος Γεωρ. Μιτζιάλης	1
Αιμύτριος Ιερομόναχος Μιουρίνης	1
Γεωργίος Ιωάν. Αγώνης	1
Ευθυμίου Μοναχός Αντίοχος	1

ΕΥΓΕΝΕΣΤΑΤΟΙ ΚΥΡΙΟΙ.

Νικόλαος Μακρής	1
Αθανάσιος Μπορδάνος	1
Άλυσζις Καλοδίκης	1
Νικόλαος Γεωργίου Κάγκας	1
Κωνσταντίνος Ιωάννου Μακρής	1
Χριστόδουλος Αζέτας	1
Βικέντιος Ανδρέου Γραμματικῆς	1
Ιωάννης Αχιλλῶς Ραυνῆς	1
Γεώργιος Φωσάκης ποτὶ Νικόλαου	1
Γεώργιος Ανεμειώωνης Δημητρίου	1
Χριστόδουλος Αναστασίου Τούμας	1
Σπυρίδων Γούλας	1
Κωνσταντίνος Στανίλης	1
Σπυρίδων Κελεζής	1
Δημήτριος Μακρής	1
Αριστείδης Βικεντίου Μακρής	1
Αθανάσιος Λαγωγιαννῶπουλος	1
Ιωάννης Πανσιωάννου	1
Δημήτριος τοῦ Γεωργίου Βελιαντίνης	1
Αναστάσιος Μιτζιάλης	1
Δημήτριος Γραμματικῆς ποτὶ Νικόλαου	1
Αλέξανδρος Γραμματικῆς ποτὶ Δανῆς	1
Ιωάννης Γραμματικῆς	1
Σταματεῖλλα Γραμματικῆς ποτὶ Δημητρίου	1
Κωνσταντίνος Γραμματικῆς ποτὶ Μαρίνου Αναγνώστη	1
Γεώργιος Βερνίκης τοῦ Μιχαήλ	1
Φώτιος Ἀργυρῆς	1
Ανδρέας Πέτρος	1
Κωνσταντίνος Ἀπέργης	1
Σπυρίδων Γραμματικῆς τοῦ Φραγγιάκου	1
Σπυρίδων Αλλεῖτες	1
Αλέξανδρος Γραμματικῆς	1
Σπυρίδων Ανεμειώωνης τοῦ Αναστάσιου	1
Χριστόδουλος Ανεμειώωνης ποτὶ Παναγιώτη	1
Ιωάννης Ἀρώνης ποτὶ Μιχαήλ	1
Δακτωρ Ανδρέας Δημοκρίτης	1
Σταμάτης Καλοδίκης ποτὶ Νικόλαου	1

Ανδρέας Ανεμειώωνης	1
Βικέντιος Ἀργυρῆς	1
Ανδρέας Μάστορας ποτὶ Ιωάννου	1
Αναστάσιος Ζηναμπισῆς	1
Νικόλαος Ορφανὸς πρὸς χερσὶν τῆς Υπαπαντῆς	1
Παναγιώτης Δινδῆς	1
Νικόλαος Ανεμειώωνης	1
Νικόλαος Ζερβός	1
Αιωνάσιος Γεωργίου Ανεμειώωνου	1
Εὐστάθιος Κάγκας	1
Κωνσταντίνος Ἀρώνης	1
Ιωάννης Γιαννῶλης	1
Μαυρίτius Μιτζιάλη Νικόλ.	1
Ἀγγελος Καλοδίκης	1
Ιωάννης Καλοδίκης	1
Αθανάσιος Μιτζιάλης	1
Εὐθύμιος Δινδῆς Αθανασίου	1
Χριστόδουλος Αναγνώστης Αντίοχος	1
Αλέξανδρος Στανίλης	1
Σπυρίδων Μιουρίνης	1
Κωνσταντίνος Βερνίκης	1
Δημήτριος Ζηναμπισῆς	1
Γεώργιος Μάστορας	1
Σπυρίδων Ἀρβανιτάκης	1
Σταμάτης Ανεμειώωνης ποτὶ Δημητρίου	1
Δημήτριος Ανεμειώωνης	1
Ιωάννης Ανεμειώωνης	1
Σταμάτης Ζηναμπισῆς ποτὶ Μιχαήλ	1
Νικόλαος Μακρῆς ποτὶ Χριστόδουλου	1
Εὐαγγέλιος Παῖζης	1
Χριστόδουλος Ἀπέργης τοῦ Κάρλου	1
Σπυρίδων Βασιλῆς ποτὶ Ἀδάμ	1
Αναστάσιος Χριστοδούλου Ἀρώνης	1
Φώτιος Γραμματικῆς	1
Νικόλαος Ἀπέργης	1